

Uz knjigu
VOZAČ dobijate
2 CD-a
za obuku

AMCC

U skladu sa novim
Zakonom o bezbednosti
u saobraćaju

za sve
kategorije

VOZAČ

priručnik za polaganje vozačkog ispita

CD-om TESTOVI ZA POLAGANJE VOZAČKOG ISPITA i
CD-om SIMULACIJA PRAKTIČNOG DELA VOZAČKOG ISPITA

X dopunjeno
izdanje

AMCC
АГЕНЦИЈА

BEOGRAD
2013

1987

VOZAČ

X DOPUNJENO
IZDANJE SA

PRIRUČNIK ZA POLAGANJE
VOZAČKOG ISPITA

CD-om TESTOVI ZA POLAGANJE VOZAČKOG ISPITA I
CD-om SIMULACIJA PRAKTIČNOG DELA VOZAČKOG ISPITA

IZDAVAČ
PREDUZEĆE **AMSS AGENCIJA d.o.o.**

Beograd, Kneginje Zorke 5B
Direktor, glavni i odgovorni urednik: Glišo Čuk

AUTORI

ZORAN	BABIĆ	PRIRUČNIK VOZAČ
GLIŠO	ČUK	
MIODRAG	OSTOJIĆ	CD TESTOVI
MIODRAG	OSTOJIĆ	CD SIMULACIJA
GLIŠO	ČUK	FOTOGRAFIJA
STUDIO	OŠTIMO d.o.o.	ILUSTRACIJE
DR SILVANA	BOŽIĆ	HUMANOST I SOLIDARNOST

RECENZENTI

DR MILAN	VUJANIĆ dipl. ing. saobraćaja, redovni profesor Saobraćajnog fakulteta u Beogradu na predmetu "Bezbednost saobraćaja"
DR KRSTO	LIPOVAC dipl. ing. saobraćaja, profesor VŠUP na predmetu "Bezbednost saobraćaja"
MILAN	BOŽIĆ dipl. ing. saobraćaja, direktor Centra za motorna vozila AMSS

LEKTOR I KOREKTOR

LJUBOMIR **RADOJKOVIĆ**

DIZAJN I PRIPREMA

IVAN **SIROTANOVIĆ**
GORANKA **JEDNAK**

REALIZACIJA I PLASMAN

AMSS AGENCIJA d.o.o.
Beograd, Ruzveltova 43
tel.: 011/3291-054, 3291/055,
fax: 011/2764-861, 2768-160

ŠTAMPA

Kolor Pres

TIRAŽ

5.000

ISBN

978-86-7514-049-8

Sva prava zadržana. Nijedan deo ove knjige ne može biti reprodukovan, snimljen ili emitovan na bilo koji način: elektronski, mehanički, fotokopiranjem ili drugim vidom, bez pisane dozvole izdavača.

SADRŽAJ

Simbol koji označava veoma važne pojmove, definicije i postupke

Simbol koji označava zabrane i ograničenja

strana
8

1

Uvod

strana
26

2

Značenje pojedinih izraza i pojmova u saobraćaju

strana
38

3

Saobraćajna signalizacija

strana
98

4

Svetlosni saobraćajni znakovi i svetlosne oznake

strana
110

5

Znaci koje daju ovlašćena lica

strana
120

6

Saobraćajna pravila

strana
186

7

Raskrsnice i prioriteti

strana
208

8

Prevoz lica vozilima i vanredni prevoz

strana
212

9

Dužnosti učesnika u saobraćaju u slučaju saobraćajne nezgode

strana
218

10

Osiguranje vozila, registracija, tehnički pregled

strana
226

11

Posebne mere i ovlašćenja

strana
236

12

Uređaji na vozilima

strana
276

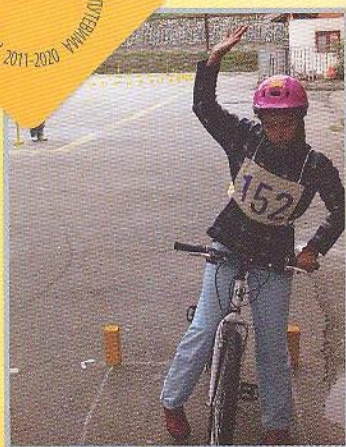
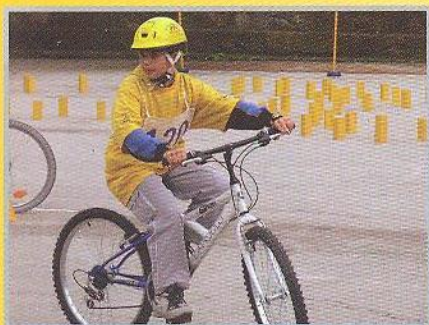
A

Dodatak A, za C i D kategoriju
Kaznene odredbe (strana 293)

strana
296

B

Dodatak B, humanost i solidarnost

Mislite stalno na bezbednost dece u saobraćaju!

PREĐGOVOR

Beograd, 2011

Glavni i odgovorni urednik
Glišo Cuk

Poštovani budući vozači,

već 11 godina u izdanju od preko 70.000 priručnika pripremamo kandidate za polaganje vozačkog ispita.

Danas je "Vozač" jedno od najsavremenijih izdanja ove vrste u Evropi, obogaćeno i sa dva CD-a (testovi i simulacija praktičnog dela vozačkog ispita).

Umesto uvodnih napomena, predstavimo vam:

Osnovna načela bezbednosti saobraćaja na putevima

Svaki učesnik u saobraćaju dužan je da se ponaša na način kojim neće ometati, ugroziti ili povrediti druge učesnike, kao i da preduzme sve potrebne mere radi izbegavanja ili otklanjanja opasnih situacija nastalih ponašanjem drugih učesnika u saobraćaju, ako sebe ili drugog time ne dovodi u opasnost.

Licu koje nije sposobno ili je ograničeno sposobno za bezbedno učešće u saobraćaju, odnosno licu koje se nalazi u situaciji u kojoj mu je potrebna pomoć, učesnik u saobraćaju je dužan da pruži pomoć, osim ako time sebe izlaže opasnosti.

1. Neposredno regulisanje saobraćaja u zoni škole mogu vršiti školske saobraćajne patrole i saobraćajne patrole građana.

Podsećamo da odgovornost za sprovođenje mera saobraćajnog obrazovanja i vaspitanja u cilju sticanja znanja, veština i navika neophodnih za bezbedno učešće u saobraćaju, unapređivanja i učvršćivanja pozitivnih stavova i ponašanja značajnih za bezbedno učešće u saobraćaju imaju:

- porodica za saobraćajno obrazovanje i vaspitanje dece,
- organi i organizacije nadležni za brigu o deci
- organi i organizacije nadležni za poslove saobraćaja
- organi nadležni za unutrašnje poslove
- organi nadležni za poslove zdravlja
- Agencija za bezbednost saobraćaja
- organi lokalne samouprave
- predškolske ustanove, osnovne i srednje škole
- stručne i naučne institucije
- sredstva javnog informisanja
- udruženja i grupe građana

Nastavni planovi i programi u predškolskim ustanovama i osnovnim i srednjim školama moraju da sadrže poglavlja koja se odnose na bezbednost dece i učenika u saobraćaju.

Želimo vam uspešnu i bezbednu vožnju uz naš moto: postanite dobar vozač, uz priručnik „Vozač“!

RECENZIJAZVODI

dr Milan Vujanić, dipl.inž. saobraćaja
dr Krsto Lipovac, dipl.inž. saobraćaja
Beograd, 2000. godine

"AMSS je, svakako, jedan od najvažnijih subjekata bezbednosti saobraćaja, koji je dao i daje veliki doprinos razvoju i jačanju ove oblasti. Zato je bilo logično očekivanje stručne, ali i šire javnosti da ova organizacija pripremi i izda jedan sveobuhvatan priručnik koji će pomoći kandidatima za vozače da se pripreme za polaganje vozačkog ispita

Sagledavajući različite postojeće pristupe izlaganja, autori su se opredelili za sistematsko, jednostavno i vrlo pregledno izlaganje kompletne materije.

Navedeni sadržaji su, u potpunosti usklađeni sa nastavnim planom i programom i obuhvataju sve obavezne sadržaje teorijske nastave koji su predviđeni Zakonom i odgovarajućim podzakonskim aktima.

Priručnik za polaganje vozačkog ispita napisan je stručno i u skladu sa Zakonom o osnovama bezbednosti saobraćaja i drugim normativnim aktima iz ove oblasti.

Posebnu pažnju zaslužuje sistematičan i jednostavan način izlaganja materije, kao i dobra likovna oprema i tehničko uređenje koje knjigu čini posebno interesantnom i prosto mami da se dalje proučava. U velikom skupu priručnika iz ove oblasti likovna oprema i tehničko uređenje će svakako izdvojiti ovaj priručnik i učiniti ga poželjnim za svakog kandidata za vozača.

Ovaj priručnik će mnogo pomoći svim budućim kandidatima za vozače koji ga budu koristili, i to kako da spremne i polože teorijski deo ispita, da spremne i polože praktičan deo ispita i da, kasnije, bezbedno učestvuju u saobraćaju. Međutim, ovaj priručnik će umnogome pomoći i vozačima instruktorima i nastavnicima u auto školama."

Milan Božić, dipl.inž. saobraćaja

Beograd, 2006. godine

CD Testovi za polaganje vozačkog ispita je izvanredan interaktivni priručnik koji je od velike pomoći kandidatima za polaganje vozačkog ispita, a ujedno i iskusnim vozačima koji na ovaj način mogu osvežiti svoje znanje o pravilima saobraćaja.

Ova izvanredna aplikacija objedinjuje priručnik i zbirku pitanja za sve kategorije vozača.

Nakon proučavanja priručnika «Vozač» preporučujemo rešavanje testova na ovoj aplikaciji jer će Vam omogućiti proveru znanja a ujedno pruža Vam mogućnost vraćanja u zakonske odredbe za svaki netačan odgovor. Takođe, na kraju testa dobijate kompletne rezultate i odmah znate da li ste pali ili položili ispit.

CD Simulacija praktičnog dela vozačkog ispita će kandidatima poslužiti da se što bolje pripreme za obuku na vozilu.

Kroz bogatu kolekciju video zapisa prikazane su sve radnje koje bi kandidat trebalo da savlada tokom pripreme za zvanični ispit.

Obuhvaćene su radnje na poligonu, kao i radnje koje se preduzimaju na javnim putevima i ulicama.

Autor Vas vodi korak po korak od pripremnih radnji, startovanja motora, uključivanja u saobraćaj, promene stepena prenosa, prestrojavanje, mimoilaženje, preticanje, polukružno okretanje itd.

Što je najvažnije, kandidat koji savlada i prouči sva tri izdanja ima sve preduslove da lako položi vozački ispit i postane vozač sa visokim nivoom saobraćajne kulture.

**OBAVEZNO
VEŽITE
POJAS!**

1

PRIRUČNIK ZA POLAGANJE VOZAČKOG ISPITA

DEO

Uvod

SADRŽAJ

Uslovi za upravljanje vozilom u saobraćaju	9
Vozačke dozvole	10
Starosni uslovi za dobijanje vozačke dozvole	11
Probna vozačka dozvola	11
Pravo upravljanja određenim kategorijama vozila	12
Izdavanje vozačke dozvole	13
Psihofizički uslovi za upravljanje vozilom	14
Zdravstveni pregledi	15
Vozač	16
Nasilnička vožnja	18
Kazneni poeni	18
Vozilo	19
Oprema vozila	20
Ponašanje u vozilu	23

Uslovi za upravljanje vozilom

Motornim vozilom, odnosno skupom vozila može samostalno da upravlja vozač koji ispunjava propisane uslove i ima vozačku dozvolu za upravljanje vozilom one kategorije kojim upravlja.

Vozač ne sme da upravlja vozilom u saobraćaju na putu:

- 1) kad mu je odlukom nadležnog organa zabranjeno upravljanje,
- 2) kada je isključen iz saobraćaja

Vozačka dozvola će se izdati licu:

(čl. 179. ZOBS-a)

- 1) koje ispunjava starosne uslove,
- 2) koje ispunjava zdravstvene uslove,
- 3) koje ima prebivalište ili odobren privremeni boravak od najmanje 6 meseci u Republici Srbiji,
- 4) koje je položilo vozački ispit za vozača određene kategorije motornih vozila, odnosno skupa vozila,
- 5) koje je položilo ispit iz prve pomoći,
- 6) kome nije zabranjeno upravljanje motornim vozilom, odnosno skupom vozila.

Vozačka dozvola za upravljanje traktorom i radnom mašinom (kategorija F) i motokultivatorom (kategorija M) će se izdati i bez prilaganja dokaza o:

- a) položenom ispitu prve pomoći,
- b) zabrani upravljanja motornim vozilom, odnosno skupom vozila.

Vozačke dozvole za kategorije motornih vozila

Vozačka dozvola izdaje se za upravljanje motornim vozilima, odnosno skupovima vozila sledećih kategorija:

AM Mopedi, laki tricikli ili laki četvorocikli.

A1 Motocikli čija radna zapremina motora nije veća 125 cm^3 i snage motora do 11 kW čiji odnos snage motora i mase vozila nije veći od $0,1 \text{ kW/kg}$ i teški tricikli čija snaga motora ne prelazi 15 kW .

A2 Motocikli čija snaga motora nije veća od 35 kW i čiji odnos snage motora i mase vozila nije veći od $0,2 \text{ kW/kg}$.

A Motocikli i teški tricikli čija snaga motora prelazi 15 kW .

B1 Teški četvorocikli.

B Motorna vozila, osim vozila kategorije A, A1, A2, AM, F i M, čija najveća dozvoljena masa nije veća od 3.500 kg i koja nemaju više od osam mesta za sedenje ne računajući sedišta za vozača.

BE Skup vozila čije vučno vozilo pripada kategoriji B, najveća dozvoljena masa priključnog vozila je veća od 750 kg , a nije veća od 3.500 kg .

C1 Motorna vozila, osim vozila kategorije A, A1, A2, AM, F, M, B, D i D1, čija je najveća dozvoljena masa veća od 3.500 kg , a nije veća od 7.500 kg .

C1E Skup vozila čije vučno vozilo spada u kategoriju C1, a najveća dozvoljena masa priključnog vozila prelazi 750 kg i najveća dozvoljena masa skupa ne prelazi 12.000 kg , kao i skup vozila čije vučno vozilo spada u kategoriju B, a najveća dozvoljena masa priključnog vozila prelazi 3.500 kg i najveća dozvoljena masa skupa vozila ne prelazi 12.000 kg .

C Motorna vozila, osim kategorije A, A1, A2, AM, F, M, B, D i D1, čija je najveća dozvoljena masa veća od 3.500 kg .

CE Skup vozila čije vučno vozilo pripada kategoriji C, a najveća dozvoljena masa priključnog vozila je veća od 750 kg .

D1 Motorna vozila za prevoz lica, koja osim sedišta za vozača imaju više od osam, a najviše 16 sedišta i čija maksimalna dužina ne prelazi osam metara.

D1E Skup vozila čije vučno vozilo pripada kategoriji D1, a najveća dozvoljena masa priključnog vozila je veća od 750 kg .

D Motorna vozila za prevoz lica, koja osim sedišta za vozača imaju više od osam sedišta.

DE Skup vozila čije vučno vozilo pripada kategoriji D, a najveća dozvoljena masa priključnog vozila je veća od 750 kg .

F Traktori sa ili bez priključnih vozila i radne mašine.

M Motokultivator.

Starosni uslovi za dobijanje vozačke dozvole

15 godina

M 15 godina za kategoriju M

16 godina

F, AM i A1 16 godina za kategorije F, AM i A1

18 godina

A2, B, B1, BE, C1 i C1E
18 godina za kategorije A2, B, B1, BE, C1 i C1E

21 godina

C, CE, D1 i D1E
21 godina za kategorije C, CE, D1 i D1E

24 godine

D i DE 24 godine za kategorije D i DE

24 godine

A 24 godine za kategoriju A, osim za lica koja vozačku dozvolu za kategoriju A2 poseduju najmanje dve godine.

Izuzetno, učenik srednje škole koji se obrazuje za zanimanje vozač motornih vozila mora imati navršених 18 godina života za dobijanje vozačke dozvole kategorije C i CE.

Izuzetno, vozačku dozvolu za kategoriju C može dobiti lice koje navrší 18 godina, a za kategoriju D lice koje navrší 21 godinu ako upravlja vozilom koje koriste vozila vatrogasne službe i vozila za očuvanje javnog reda i mira, odnosno odbrane.

18 godina

21 godina

Probna vozačka dozvola

(čl. 182. ZOBS-a)

Licu koje ispunjava sve uslove za upravljanje vozilom B kategorije, a nije navršilo 18 godina života izdaje se probna vozačka dozvola kad navrší 17 godina, sa rokom važenja od jedne godine, koja se može koristiti samo u Republici Srbiji.

17 godina

Vozač koji ima probnu vozačku dozvolu B kategorije ne sme da započne i upravlja vozilom bez nadzora lica u vozilu koje ima vozačku dozvolu B kategorije u trajanju od najmanje pet godina.

5 godina

Vozač koji ima probnu vozačku dozvolu ne sme da upravlja motornim vozilom u periodu od 23,00 do 5,00 sati, koristi telefon i druga sredstva za komunikaciju za vreme vožnje.

23:00
05:00

Vozač koji ima probnu vozačku dozvolu se ne sme kretati brzinom većom od 90% od brzine koja je dozvoljena na delu puta kojim se kreće.

90%

Lice koje vrši nadzor dužno je da se stara da vozač vozilom upravlja na bezbedan način i u skladu sa propisima.

Motorno vozilo, kojim upravlja vozač koji ima probnu vozačku dozvolu, mora biti označeno posebnom oznakom "P", koja mora biti na vidljivom mestu sa prednje i zadnje strane vozila.

18 godina

Probna vozačka dozvola će se izdati i licu koje je navršilo 18 godina, koje prvi put stiče pravo na upravljanje motornim vozilima "B" kategorije. Na ovo lice primenjuju se sve gore propisane odredbe, osim odredbi koje se odnose na lice koje vrši nadzor, što znači da ovi vozači mogu upravljati vozilom samostalno bez prisustva lica koje vrši nadzor.

1 godina

Probna vozačka dozvola izdaje se sa rokom važenja od jedne godine.

Pravo upravljanja određenim kategorijama vozila

- Vozač vozila kategorije C1E, CE, D1E ili DE može da upravlja skupom vozila kategorije BE.
- Vozač vozila kategorije CE može da upravlja skupom vozila kategorije DE, ukoliko ima kategoriju D.
- Vozač vozila kategorije CE može da upravlja skupom vozila kategorije C1E, odnosno vozač kategorije DE kategorijom D1E.
- Vozač vozila B kategorije ima pravo da upravlja i lakim triciklima i lakim četvorociklima, teškim triciklima čija snaga motora nije veća od 15 kW i teškim četvorociklima, kao i teškim triciklima čija snaga motora je veća od 15 kW kada napuni 21 godinu.
- Vozač vozila B1 kategorije ima pravo da upravlja i lakim triciklima, teškim triciklima čija snaga motora nije veća od 15 kW, lakim i teškim četvorociklima.
- Traktorom i radnom mašinom može upravljati samo vozač koji ima vozačku dozvolu za vozila kategorije F.
- Vozač vozila kategorije A2 može da upravlja vozilom kategorije A1.
- Vozač vozila kategorije A, može da upravlja vozilom kategorije A1, A2 i AM, vozač vozila kategorije C može da upravlja vozilom C1 kategorije, vozač vozila kategorije B može da upravlja vozilom B1 kategorije i vozač vozila kategorije D može da upravlja vozilom D1 kategorije.
- Vozači kategorija B, C, C1, D i D1 mogu da upravljaju tim vozilima i kada im je pridodato priključno vozilo čija najveća dozvoljena masa nije veća od 750 kg.
- Motokultivatorom može upravljati vozač koji ima vozačku dozvolu za upravljanje vozilom bilo koje kategorije

Izdavanje vozačke dozvole

Vozačku dozvolu i probnu vozačku dozvolu, izdaje teritorijalno nadležna organizaciona jedinica Ministarstva unutrašnjih poslova na čijem području lice kome se izdaje dozvola ima prebivalište, a licu koje zbog zaposlenja, studiranja ili drugih opravdanih razloga boravi van mesta prebivališta duže od tri meseca, kao i strancu kome je odobren privremen boravak duži od tri meseca, može izdati nadležna organizaciona jedinica Ministarstva unutrašnjih poslova na čijem području lice ima boravište.

Niko ne može u isto vreme koristiti dve vozačke dozvole izdate od strane dve države.

Vozač ne sme koristiti obrazac vozačke dozvole čiji je nestanak prijavio nadležnom organu.

Vozač motornog vozila koji promeni prebivalište obavezan je da se, u roku od 30 dana od dana promene prebivališta, prijavi organu unutrašnjih poslova na teritoriji na kojoj ima novo prebivalište, radi upisa u evidenciju vozača.

Kada upravlja motornim vozilom, odnosno skupom vozila vozač mora imati kod sebe vozačku, odnosno probnu dozvolu i dužan je da, na zahtev ovlašćenog lica, dozvolu da na uvid.

Vozač je dužan da prilikom upravljanja vozilom na putu koristi pomagala koja su upisana u vozačku, odnosno probnu dozvolu.

Vozačka dozvola za upravljanje motornim vozilima izdaje se na rok od 10 godina, a licima starijim od 65 godina života - na rok važenja do najviše pet godina, prema nalazu i mišljenju datom u uverenju o zdravstvenoj sposobnosti.

Licima koja u vreme izdavanja vozačke dozvole imaju više od 55 godina života, vozačka dozvola izdaje se sa rokom važenja do navršene 65. godine života.

Izuzetno, vozačka dozvola se može izdati na kraće vreme, na osnovu nalaza i mišljenja u uverenju o zdravstvenoj sposobnosti za vozača.

Licima kojima je istekao rok važenja vozačke dozvole izdaće se nova vozačka dozvola uz prilaganje fotografije ne starije od šest meseci.

Lica kojima je po lekarskom nalazu i mišljenju vozačka dozvola izdata na kraći rok od propisanog, kao i lica starija od 65 godina, prilažu i dokaz o zdravstvenoj sposobnosti.

U nalazu i mišljenju datom u uverenju o zdravstvenoj sposobnosti za vozača može se odrediti da je neophodno da vozač koristi određena pomagala prilikom upravljanja vozilom.

Nadležni organ će obavezu korišćenja pomagala, upisati u vozačku, odnosno probnu vozačku dozvolu.

Vozaču kome je izdata vozačka dozvola za upravljanje motornim vozilom izdaće se na njegov zahtev međunarodna vozačka dozvola.

U međunarodnu vozačku dozvolu mora biti upisano svako važeće ograničenje i mera zabrane upravljanja motornim vozilom.

Međunarodna vozačka dozvola izdata u Republici Srbiji ne sme se koristiti za upravljanje motornim vozilima na teritoriji Republike Srbije.

Psihofizički uslovi za upravljanje vozilom

Vozač koji je nesposoban za bezbedno upravljanje vozilom, odnosno u tolikoj meri umoran, odnosno bolestan ili je u takvom psihičkom stanju da nije sposoban da bezbedno upravlja vozilom, ne sme da upravlja vozilom u saobraćaju.

Vozač ne sme da upravlja vozilom u saobraćaju na putu niti da počne da upravlja vozilom ako je pod dejstvom alkohola i/ili psihoaktivnih supstanci.

Pod dejstvom alkohola je vozač, odnosno lice za koje se analizom odgovarajućeg uzorka krvi utvrdi sadržaj alkohola veći od 0,30 mg/ml ili ako je prisustvo alkohola u organizmu utvrđeno odgovarajućim sredstvima ili aparatima za merenje alkoholisanosti (alkometrom i dr.), što odgovara sadržini alkohola u krvi većoj od 0,30 mg/ml.

0,30
mg/ml0,00
mg/ml

Kada učestvuje u saobraćaju ne sme da ima u organizmu psihoaktivnih supstanci ili alkohola ili da pokazuje znake poremećaja, koje su posledica konzumiranja alkohola i/ili psihoaktivnih supstanci:

- 1) vozač motornog vozila koje je registrovano za prevoz više od osam lica, osim vozača, odnosno čija je najveća dozvoljena masa veća od 3.500 kg,
- 2) vozač motornog vozila koji obavlja javni prevoz lica, odnosno stvari,
- 3) vozač vozila kojim se prevoze opasne materije, odnosno vrši vanredni prevoz,
- 4) vozač vozila kategorije A1, A2, AM i A,
- 5) instruktor vožnje,
- 6) kandidat za vozača tokom praktične obuke i polaganja praktičnog dela vozačkog ispita,
- 7) vozač sa probnom vozačkom dozvolom,
- 8) lice koje nadzire vozača sa probnom vozačkom dozvolom,
- 9) ispitivač na praktičnom delu vozačkog ispita,
- 10) vozač vozila sa pravom prvenstva prolaza i vozač vozila pod pratnjom.

Prema utvrđenom sadržaju alkohola u krvi stepeni alkoholisanosti su :

- 1) do 0,30 mg/ml - blaga alkoholisanost,
- 2) više od 0,30 mg/ml do 0,50 mg/ml - umerena alkoholisanost,
- 3) više od 0,50 mg/ml do 1,20 mg/ml - srednja alkoholisanost,
- 4) više od 1,20 mg/ml do 1,60 mg/ml - teška alkoholisanost,
- 5) više od 1,60 mg/ml do 2,00 mg/ml - veoma teška alkoholisanost,
- 6) više od 2,00 mg/ml - potpuna alkoholisanost.

Pod dejstvom psihoaktivnih supstanci je lice za koje se ispitivanjem pomoću odgovarajućih sredstava i metoda (test za utvrđivanje prisustva psihoaktivnih supstanci i dr.) utvrdi prisustvo ovih supstanci u organizmu.

Vozač je nesposoban za bezbedno upravljanje vozilom kada se stručnim pregledom utvrdi da je u tolikoj meri umoran, bolestan ili je u takvom psihofizičkom stanju da nije sposoban da bezbedno upravlja vozilom.

Smatraće se da vozač upravlja vozilom u saobraćaju kada je pokrenuo vozilo sa mesta na putu.

Ove odredbe primenjuju se i na vozače tramvaja.

Zdravstveni pregledi

Zdravstvena sposobnost za vozača motornih vozila, odnosno skupova vozila, instruktora vožnje i vozače tramvaja utvrđuje se lekarskim pregledom koji može da vrši pravno lice koje ispunjava propisane uslove i dobije ovlašćenje ministarstva nadležnog za poslove zdravstva da može obavljati zdravstvene preglede vozača.

O zdravstvenoj sposobnosti za vozača motornih vozila, odnosno skupova vozila, instruktora vožnje i tramvaja, izdaje se uverenje.

Ukoliko se prilikom zdravstvenog pregleda vozača utvrdi zdravstvena nesposobnost, o tome se obaveštava teritorijalno nadležna organizaciona jedinica Ministarstva unutrašnjih poslova na čijem području to lice ima prebivalište.

Vozači koji upravljaju motornim vozilom, odnosno skupom vozila kojima se obavlja javni prevoz, instruktori vožnje, kao i drugi vozači kojima je upravljanje motornim vozilima osnovno zanimanje, (profesionalci) moraju se podvrgnuti zdravstvenom pregledu radi utvrđivanja psihofizičke sposobnosti za vozača u roku koji ne može biti duži od tri godine.

U lekarskom uverenju o sposobnosti za vozača može se u nalazu i mišljenju odrediti da se sledeći pregled mora obaviti u roku koji je kraći od tri godine.

Na kontrolni zdravstveni pregled uputiće se vozač, odnosno instruktor vožnje za koga se posumnja da zbog psihofizičkih smetnji, odnosno nedostataka, nije u stanju bezbedno da upravlja vozilom.

Kontrolni zdravstveni pregled obavlja ovlašćena zdravstvena ustanova.

Vozaču, odnosno instruktoru vožnje koji ima pravo da upravlja vozilima više kategorija, a to mu pravo za pojedine kategorije bude oduzeto iz razloga predviđenih u ovom članu, izdaće se vozačka dozvola, odnosno dozvola (licenca) za instruktora vožnje, za one kategorije za koje to pravo nije oduzeto.

Ukoliko se prilikom pregleda ili lečenja osobe koja ima vozačku dozvolu, osnovano posumnja, da je nesposobna da upravlja svim vozilima ili vozilima pojedinih kategorija, zdravstvena ustanova, odnosno drugi oblici zdravstvene službe, odnosno izabrani lekar ili drugi lekar koji je pregledao ili lečio osobu koja ima vozačku dozvolu, je dužan da o tome odmah pismenim putem obavesti teritorijalno nadležnu organizacionu jedinicu Ministarstva unutrašnjih poslova na čijem području ovo lice ima prebivalište, a najkasnije u roku od 15 dana.

Teritorijalno nadležna organizaciona jedinica Ministarstva unutrašnjih poslova uputiće lice iz stava 1. ovog člana na kontrolni zdravstveni pregled.

Ukoliko postoje dva ili više lekarskih nalaza sa oprečnim mišljenjem o zdravstvenoj sposobnosti vozača, odnosno instruktora vožnje, smatraće se da je vozač, odnosno instruktor vožnje zdravstveno nesposoban sve do konačnog nalaza i mišljenja drugostepene lekarske komisije koju obrazuje ministarstvo nadležno za poslove zdravstva.

3

godine

Vozač

Pre nego što sedne za upravljač, vozač mora biti odmoran i psihički sposoban za upravljanje vozilom.

Uvek, prilikom upravljanja vozilom, vozač mora imati kod sebe potrebna dokumenta i to:

- važeću vozačku dovolu
- ličnu kartu
- saobraćajnu dozvolu za vozilo koje mora biti registrovano
- polisu osiguranja
- evropski izveštaj o saobraćajnoj nezgodi.

Kada vozilo učestvuje u saobraćaju na putu, u putničkom, teretnom vozilu i autobusu se mora nalaziti odgovarajući svetloodbojni prsluk.

Pre nego što krenete sa svojim vozilom u saobraćaj, prekontrolišite da li ste vezali sigurnosni pojas i uključili kratka odnosno dnevna svetla.

Vozač koji je nesposoban za bezbedno upravljanje vozilom, odnosno u tolikoj meri umoran, odnosno bolestan ili je u takvom psihičkom stanju da nije sposoban da bezbedno upravlja vozilom, ne sme da upravlja vozilom u saobraćaju.

Vozač ne sme da upravlja vozilom u saobraćaju na putu niti da počne da upravlja vozilom ako je pod dejstvom alkohola i /ili psihoaktivnih supstanci.

Pod dejstvom alkohola je vozač, odnosno lice za koje se analizom odgovarajućeg uzorka krvi utvrdi sadržaj alkohola veći od 0,30 mg/ml ili ako je prisustvo alkohola u organizmu utvrđeno odgovarajućim sredstvima ili aparatima za merenje alkoholisanosti (alkometrom i dr.), što odgovara sadržini alkohola u krvi većoj od 0,30 mg/ml.

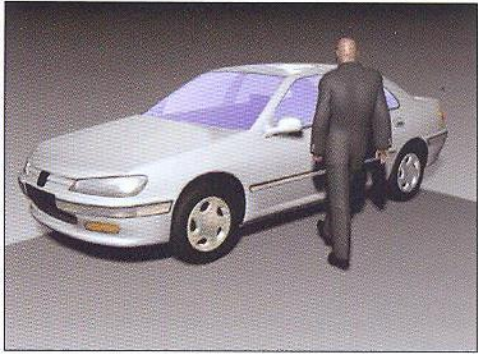
0,30
mg/ml

Vozač je dužan da brzinu kretanja vozila prilagodi osobinama i stanju puta, vidljivosti, preglednosti, atmosferskim prilikama, stanju vozila i tereta, gustini saobraćaja i drugim saobraćajnim uslovima, tako da vozilo može blagovremeno da zaustavi pred svakom preprekom koju pod datim okolnostima može da vidi ili ima razloga da predvidi, odnosno da vozilom upravlja na način kojim ne ugrožava bezbednost saobraćaja. Ako vozač vozi sporo u meri u kojoj ometa normalan saobraćaj, dužan je da na prvom odgovarajućem mestu omogućiti da ga drugo vozilo bezbedno pretekne, obiđe ili prođe.

Vozač ne sme naglo da menja način vožnje, osim u slučaju izbegavanja neposredne opasnosti.

Vozač koji znatno usporava vozilo, dužan je da to učini na način kojim neće ugroziti, odnosno ometati vozače koji se kreću iza njega.

Danju, na motornom vozilu za vreme vožnje u saobraćaju na putu, moraju da budu uključena kratka, odnosno dnevna svetla.

Vozač koji namerava da pomeri vozilo udesno ili ulevo, menja saobraćajnu traku, pretiče, obilazi, zaustavlja, skreće, okreće se polukružno, vozi unazad, prestrojava se i sl, sme da otpočne takvu radnju samo ako se uverio da to može da učini na bezbedan način.

Nakon uveravanja da sme da otpočne željenu radnju vozač je dužan da druge učesnike u saobraćaju jasno i blagovremeno obavesti o tome, dajući im znak pomoću pokazivača pravca ili, ako oni ne postoje, odgovarajući znak rukom. Vozač koji pokazivačem pravca daje propisani znak, mora davati znak za sve vreme vršenja radnje vozilom, a po izvršenoj radnji mora prestati sa davanjem tog znaka.

Vozač koji ostavlja vozilo na putu, pre nego što napusti vozilo, dužan je da preduzme sve potrebne mere kojim se sprečava da se vozilo samo pokrene sa mesta na kome je zaustavljeno odnosno parkirano kao i da preduzme sve potrebne mere da obezbedi vozilo od neovlašćene upotrebe.

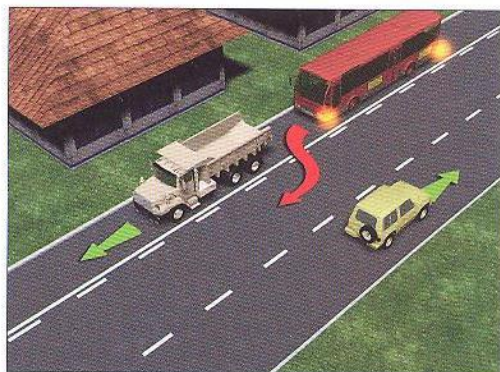
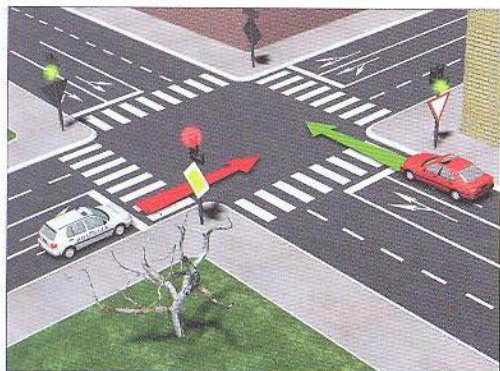
Nasilnička vožnja

Nasilnička vožnja je postupanje vozača koje je u gruboj suprotnosti sa pravilima saobraćaja, odnosno, prilikom koje vozač ne pokazuje obzir prema bezbednosti ostalih učesnika u saobraćaju.

Pod nasilničkom vožnjom smatra se i:

- 1) kada vozač dva ili više puta prođe svetlosni saobraćajni znak kada mu je tim znakom zabranjen prolaz, ako između dva uzastopna prolaska nije prošlo više od 10 minuta,
- 2) kada vozač izvrši preticanje kolone vozila pri čemu svojim vozilom prelazi ili se kreće po neisprekidanoj uzdužnoj liniji koja razdvaja kolovozne trake po smerovima kretanja.

10
minuta

Kazneni poeni

Vozaču kome je vozačka dozvola, odnosno probna vozačka dozvola izdata u Republici Srbiji, izriču se kazneni poeni za prekršaje određene Zakonom.

Za pojedine prekršaje predviđene Zakonom utvrđuju se kazneni poeni od 1 do 18 u zavisnosti od težine prekršaja

U slučaju više prekršaja, kazneni poeni se određuju za svaki prekršaj pojedinačno i izriče se jedinstvena kazna koja predstavlja zbir pojedinačno izrečenih kaznenih poena.

1-18
poena

Ovo su primeri kako ne treba upravljati vozilom u saobraćaju.

Vozilo

Da bi učestvovalo u saobraćaju na putu, vozilo mora biti propisno registrovano i tehnički ispravno.

Vozač može započeti vožnju tek kada predhodno izvrši pregled svog vozila:

- Provera ispravnosti pneumatika;
- Provera ispravnosti uređaja za kočenje, osvetljavanje puta, signalnih uređaja, komandne table...
- Podesi retrovizore (spoljašnje i unutrašnje) prema sebi;
- Proveri obaveznu opremu.

Uređaji za pogon vozila na gas koji su ugrađeni u motorna vozila, moraju da se podvrgavaju periodičnom pregledu.

Pregledi se moraju obavljati u rokovima koji ne mogu biti duži od pet godina.

5
godina

O ispravnosti uređaja, pravno lice izdaje potvrdu.

Vozač vozila sa ugrađenim pogonom na gas mora posedovati kod sebe potvrdu i istu pružiti na uvid ovlašćenom licu.

U vozilu se u saobraćaju na putu ne sme koristiti, niti nalaziti, uređaj odnosno sredstvo, kojim se može otkrivati ili ometati rad uređaja za merenje brzine kretanja vozila, odnosno drugih uređaja namenjenih za otkrivanje i dokumentovanje prekršaja.

Vozila u saobraćaju na putu ne mogu imati uređaje, sklopove i opremu čija upotreba može ugroziti, ometati ili izazvati zabunu drugog učesnika u saobraćaju.

Vozilo u koje su ugrađeni uređaji za pogon na gas, ne sme da učestvuje u saobraćaju na putu, dok se na pregledu ne utvrdi da su isti ispravni.

Контрола брзине
Speed control

Nemojte pokušavati da upravljate neregistrovanim ili neispravnim vozilom u saobraćaju.

(čl. od 112. do 124 pravilnika)

Oprema vozila

Obavezna oprema koja se mora nalaziti u vozilu je:

Rezervni točak mora postojati u motornim i priključnim vozilima, osim u motociklima, motornim vozilima na tri točka, lakim četvorociklima, četvorociklima, traktorima, traktorskim prikolicama, prikolicama sa jednostrukom osovinom i jednoosovinskim prikolicama, autobusima za gradski i prigradski saobraćaj, trolejbusima za gradski saobraćaj, turističkom vozu i vozilima namenjenim za komunalne usluge.

Pneumatik na rezervnom točku mora biti istih dimenzija i nosivosti kao pneumatici koji se koriste na vozilu ili biti homologovan kao privremeni rezervni točak prema jednoobraznim tehničkim uslovima.

Rezervni točak ne moraju da imaju motorna i priključna vozila ako su pneumatici ili naplaci opremljeni nekim sigurnosnim sistemom za sigurnu vožnju s izduvanim pneumatikom ili ako vozilo poseduje odgovarajuće sredstvo za privremeno osposobljavanje izduvanog pneumatika (npr. sprej, pena u boci pod pritiskom, komplet za brzu popravku pneumatika i sl.).

Prenosni aparat za gašenje početnih požara, sa važećim dokazom o ispravnosti u skladu sa preporukom proizvođača, mora postojati i biti postavljen na dostupnom mestu, tako da se u slučaju požara može upotrebiti u motornim vozilima, osim u vozilima kojima se ne vrši javni prevoz putnika u saobraćaju na putevima i motociklima.

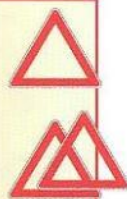
U zavisnosti od vrste vozila i njegove namene (javni prevoz putnika ili tereta) mora se nalaziti aparat za gašenje početnih požara sa 1, 2 ili 3 kg suvog praha.

Sigurnosni trougao, koji odgovara jednoobraznim tehničkim uslovima, mora postojati, na vidnom mestu, u motornim i priključnim vozilima, osim u (mopedi, motocikli, tricikli, četvorocikli) tako da ga vozač može po potrebi koristiti.

Po dva sigurnosna trougla moraju postojati u:

- 1) teretnom vozilu i autobusu kada vuku priključno vozilo;
- 2) motornom vozilu koje se nalazi na začelju kolone kada se motorna vozila kreću u organizovanoj koloni.

Oprema za pružanje prve pomoći (komplet prve pomoći veličine „A“) koja odgovara standardu SRPS Z.B2.001, mora postojati tako da se može po potrebi koristiti u motociklu, motociklu sa bočnim sedištem, teškom triciklu i teškom četvorociklu.

U ostalim motornim vozilima mora postojati oprema za pružanje prve pomoći (komplet prve pomoći veličine „B“) koja odgovara standardu SRPS Z.B2.001, tako da se može po potrebi koristiti. U vozilima vrsta koja imaju više od 22 mesta za sedenje mora se nalaziti dve kutije prve pomoći veličine „B“.

Oprema za pružanje prve pomoći mora se nalaziti na dostupnom mestu.

Dva klinasta podmetača moraju postojati, na vidnom mestu, u motornim i priključnim vozilima, čija najveća dozvoljena masa prelazi 5 t tako da ih vozač može, po potrebi, koristiti.

Čekić za razbijanje stakla, na pomoćnim otvorima za izlaz putnika u autobusima i trolejbusima mora postojati, na vidnom mestu u neposrednoj blizini otvora za izlaz u slučaju opasnosti, tako da se u slučaju opasnosti može upotrebiti.

Rezervne sijalice i rezervni osigurači, koji su ispravni i odgovaraju po vrsti i obliku priključaka za vozilo na kojem se nalaze, moraju postojati u motornim vozilima, osim u motociklu, traktoru, turističkom vozu, trolejbusu za gradski saobraćaj i autobusu za gradski i prigradski saobraćaj.

U motornom vozilu iz stava 1. ovog člana mora se nalaziti najmanje:

Po jedna sijalica za dugo svetlo, kratko svetlo (može biti kombinovana sijalica za dugo i kratko svetlo), prednje i zadnje poziciono svetlo, za pokazivač pravca i za zadnje stop svetlo (može biti kombinovana sijalica za poziciono i stop svetlo)

Po jedan osigurač od najviše 10 A i 20A.

Vozila koja su opremljena svetlosnim telima bez žarne niti (gasni izvor svetla, LED i sl.), ne moraju imati rezervne sijalice za ta rasvetna tela.

Svetloodbojni prsluk mora odgovarati standardu SRPS EN 471:2007

Uže ili poluga za vuču vozila, koji mora omogućavati vuču vozila na rastojanju od 3 m do 5 m kada se koristi uže, odnosno do 3 m kada se koristi poluga, mora postojati, na dostupnom mestu, u putničkim automobilima.

Ostala motorna i priključna vozila mogu imati polugu za vuču. Ukoliko vozilo poseduje polugu za vuču ona mora biti ispitana na istezanje na silu, veću od polovine najveće dozvoljene mase vozila na kojem se nalazi.

Zaštitne kacige i njihovi viziri, moraju biti homologovani prema jednoobraznim tehničkim uslovima. Zaštitna kaciga mora biti mlađa od 5 godina u odnosu na datum proizvodnje ako je datum proizvodnje upisan na spoljnoj strani kacige, odnosno mora biti u skladu sa rokom trajanja koju je propisao proizvođač.

Zaštitna kaciga ne sme se koristiti nakon saobraćajne nezgode u kojima su nastala vidljiva oštećenja, ako ima vidljiva oštećenja, odnosno nakon što je ispunila svoju zaštitnu funkciju pri padu sa motocikla.

Zimska oprema motornih i priključnih vozila (osim mopedi, mtocikli, tricikli i četvorocikli), podrazumeva:

- 1) pneumatike za zimsku upotrebu (npr. M+S, Snow, Winter i dr.) na svim točkovima putničkih vozila i lakih teretnih vozila do 3,5 tone.
- 2) lance odnosno druge uređaje za povećanje trakcije;
- 3) za lake i teške autobuse i sva teretna vozila, obavezni deo zimske opreme je i lopata osim vozila koja učestvuju u javnom gradskom prevozu.

Dubina gazećeg sloja na pneumaticima za zimsku upotrebu ne sme biti manja od 4 mm.

Na vozilima se ne smeju postavljati pneumatici sa klinovima.

U periodu od 1. novembra do 1. aprila vozila moraju biti opremljena zimskom opremom. Van navedenog perioda vozila mogu biti opremljena zimskom opremom.

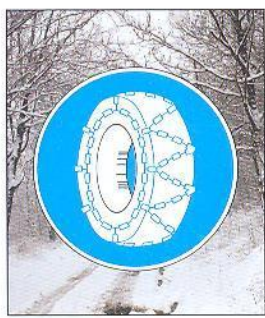
Lanci i drugi uređaji za povećanje trakcije moraju obavezno da se postave na točkove kada je kolovoz pokriven snegom na odseku puta koji je označen saobraćajnim znakom „lanci za sneg”. Ova oprema se može postaviti na točkove i na odseku puta koji nije označen ovim znakom samo kada je kolovoz prekriven snegom.

Oprema za čišćenje točkova vozila koja se koriste u poljoprivredi i šumarstvu mora postojati, u svim vrstama traktora.

Oprema za čišćenje točkova može biti lopata, motika, trnokop ili slična alatka kojom se točkovi mogu uspešno očistiti od nakupljene zemlje pre stupanja na put sa čvrstom podlogom.

Zaprečne table moraju postojati na radnim mašinama kada njihova širina prelazi 2,5 m, na vozilima koja prevoze teret koji je duži od zadnjeg kraja teretnog ili priključnog vozila, na vozilima na kojima teret premašuje širinu vozila, na vozilima širim od 3,0 m i na traktorima koji vuku/nose izmenjive mašine šire od 2,5 m. Oznake moraju odgovarati i biti postavljene u skladu sa standardom SRPS.Z.S2.855.

Potreban alat, (dizalica, ključ za točkove i sl)

Ponašanje u vozilu

Kada je seo za upravljač vozila, vozač mora rasporediti putnike na taj način što na prednjem sedištu ne sme dozvoliti da sedne dete mlađe od 12 godina, kao ni lice koje je pod uticajem alkohola, odnosno psihoaktivnih supstanci ili iz drugih razloga nije sposobno da upravlja svojim postupcima, bez obzira da li su stavili sigurnosni pojas.

12
godina

Dete do tri godine starosti prevozi se u bezbednosnom sedištu, odnosno korpi, osim u vozilima za javni prevoz putnika.

3
godine

Izuzetno, dete do 3 godine, može se prevoziti na prednjem sedištu, pored vozača, ukoliko se prevozi u bezbednosnom sedištu - korpi, koja je okrenuta suprotno pravcu kretanja vozila, kada vozilo nema ili je isključen bezbednosni vazdušni jastuk.

Kada su zauzeli svoja mesta vozač i putnici u motornom vozilu u kome su ugrađeni, odnosno postoje mesta za ugradnju sigurnosnih pojaseva, dužni su da u saobraćaju na putu koriste sigurnosni pojas na način koji je predvideo proizvođač vozila.

U motornom vozilu, odnosno na vozilu i priključnom vozilu u saobraćaju na putu, dozvoljeno je prevoziti onoliko lica koliko je označeno u saobraćajnoj dozvoli, na mestima koja su za to predviđena.

Lica koja se prevoze u tovarnom prostoru ne smeju stajati, sedeti na stranicama karoserije, na nestabilnom teretu ili teretu koji prelazi visinu tovarnog sanduka. Lica koja nisu navršila 14 godina života smeju se prevoziti samo u pratnji punoletnog lica.

Izuzetno, u teretnom vozilu Vojske Srbije, odnosno policije, mogu se prevoziti lica u prostoru za smeštaj tereta.

Na priključnom vozilu koje vuče traktor može se prevoziti najviše 5 lica, a u tovarnom prostoru motokultivatora mogu se prevoziti najviše 3 lica.

U zatvorenom prostoru vozila koje se ne može iznutra otvoriti, ne smeju se prevoziti lica, kao ni u priključnom vozilu za stanovanje (kamp prikolica).

Izuzetno u policijskim, vojnim i vozilima organa za izvršenje krivičnih i prekršajnih sankcija, smeju se prevoziti lica i to samo za službene potrebe.

ZABRANJENO JE :

Da vozač koristi telefon, odnosno druge uređaje za komunikaciju ukoliko nema, odnosno ne koristi, opremu koja omogućava telefoniranje bez angažovanja ruku za vreme vožnje.

Da vozač koristi audio, odnosno video uređaje na način da ne čuje zvučne signale drugih učesnika u saobraćaju, niti da preduzima druge radnje koje ometaju njegovu pažnju pri upravljanju vozilom.

Da lice koje se prevozi vozilom ometa vozača u upravljanju vozilom, niti da utiče na njega da upravlja vozilom na način kojim se umanjuje bezbednost saobraćaja.

Da se u vozilu u saobraćaju na putu koristiti, ili nalazi, uređaj odnosno sredstvo, kojim se može otkrivati ili ometati rad uređaja za merenje brzine kretanja vozila, odnosno drugih uređaja namenjenih za otkrivanje i dokumentovanje prekršaja.

Da se vrata vozila drže otvorena tokom kretanja vozila, ili započinje kretanje ukoliko nisu zatvorena.

Da vozač započene kretanje vozila dok putnici bezbedno ne uđu, odnosno izađu iz vozila i dok vrata ne budu zatvorena.

Za vreme kretanja vozila uskakati u vozilo, iskakati iz vozila, otvarati vrata, naginjati se van vozila, isturati delove tela iz vozila i voziti se na spoljnim delovima vozila ili na traktorskim prikolicama.

Da vozač upravlja na način koji omogućava iskakanje iz vozila, otvaranje vrata, naginjanje van vozila, vožnju na spoljnim delovima vozila ili na traktorskim priključcima.

Odredbe koje se odnose na druge uređaje za komunikaciju ne primenjuju na vozače vozila sa prvenstvom prolaza, vozače vozila pod pratnjom dok upravljaju vozilom, prilikom izvršavanja poslova u vezi sa službenom dužnošću, kao i vozače vozila Ministarstva pravde - uprave za izvršenje krivičnih sankcija, kada prevoze lica lišena slobode.

Izuzetno, na spoljnim delovima vozila i priključnog vozila mogu se voziti lica koja obavljaju poslove svog radnog mesta u vezi s namenom vozila (na vozilima vatrogasne službe, komunalne službe, elektrodistribucije i drugih delatnosti), ako je na tim vozilima ugrađena platforma za stajanje i držači. U ovom slučaju, brzina kretanja ne sme biti veća od 30 km/h.

NE

Alkohol za vreme vožnje

NE

Pušenje za vreme vožnje

NE

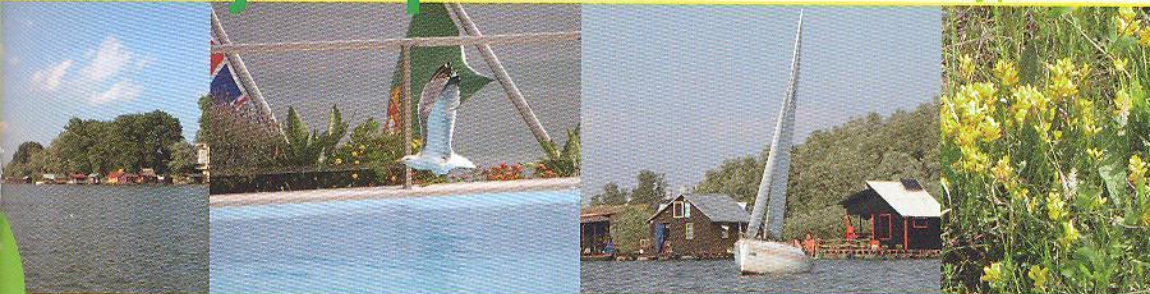
Upotreba mobilnog telefona za vreme vožnje

NE

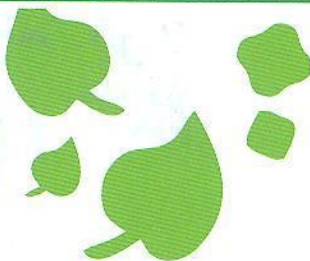
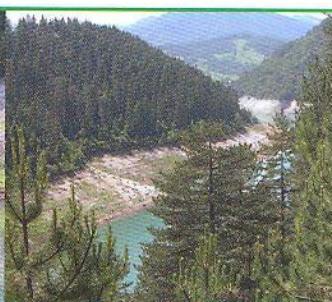
Zamena ulja na nedozvoljenom mestu

Čuvajmo prirodu!

Zabranjeno je!

2

PRIRUČNIK ZA POLAGANJE VOZAČKOG ISPITA

DEO

Značenje pojedinih izraza i pojmova u saobraćaju

SADRŽAJ

Saobraćaj, put, autoput, motoput	27
Ulica, saobraćajna traka, kolovoz	28
Raskrsnica, trotoar, pešačka staza	29
Pešački prelaz, trg, naselje, vozilo	30
Moped, motocikl, teški četvorocikl	31
Putničko vozilo, autobus, teretno vozilo	32
Priključno vozilo, tramvaj, masa, nosivost	33
Vozač, pešak, zaustavljanje, mimoilaženje	34
Preticanje, obilaženje, kolona, odstojanje	35
Rastojanje, saobraćajni znak, vozačka dozvola	36

Značenje pojedinih izraza i pojmova u saobraćaju

Na **AUTOPUTU** i **MOTOPUTU** zabranjeno je kretanje:

SAOBRAĆAJ

Saobraćaj je kretanje vozila i lica na putevima, čije je ponašanje uređeno u cilju njegovog bezbednog i nesmetanog odvijanja.

PUT

PUT je izgrađena, odnosno utvrđena površina koju kao saobraćajnu površinu mogu da koriste svi ili određeni učesnici u saobraćaju, pod uslovima određenim zakonom i drugim propisima.

JAVNI PUT

Javni put je put od opšteg značaja koji mogu da pod jednakim uslovima koriste svi ili određeni učesnici u saobraćaju i koji je nadležni organ proglasio kao takav.

NEKATEGORISANI PUT

Nekategorisani put je put koji može pod jednakim uslovima da koristi veći broj korisnika.

AUTOPUT

Autoput je državni put namenjen isključivo za saobraćaj motocikala, putničkih vozila, teretnih vozila i autobusa, sa ili bez priključnih vozila, sa fizički odvojenim kolovoznim trakama za saobraćaj iz suprotnih smerova, sa najmanje dve saobraćajne trake po smeru i jednom zaustavnom trakom za svaki smer, bez ukrštanja u nivou sa drugim putevima i železničkim ili tramvajskim prugama, sa potpunom kontrolom pristupa, na koji se može uključiti ili isključiti samo određenim i posebno izgrađenim javnim putem i kao takav obeležen propisanim saobraćajnim znakom.

MOTOPUT

Motoput je državni put namenjen isključivo za saobraćaj motocikala, putničkih vozila, teretnih vozila i autobusa, sa ili bez priključnih vozila i kao takav obeležen propisanim saobraćajnim znakom.

ULICA

Ulica je javni put u naselju koji saobraćajno povezuje delove naselja.

PROTIVPOŽARNI PUT

Protivpožarni put je posebno obeležni uzdužni deo oko stambenih objekata, garažnih prostora, sportskih i drugih poslovnih objekata na kojima je zabranjeno zaustavljanje i parkiranje vozila.

ZEMLJANI PUT

Zemljani put je put bez izgrađenog kolovoznog zastora, pa i kada na priključku na drugi put ima izgrađen kolovozni zastor.

BICIKLISTIČKA TRAKA

Biciklistička traka je saobraćajna traka namenjena isključivo za saobraćaj bicikala, mopeda i lakih tricikala.

SAOBRAĆAJNA TRAKA

Saobraćajna traka je obeleženi uzdužni deo kolovozne trake namenjen za saobraćaj jedne kolone vozila.

KOLOVOZNA TRAKA

Kolovozna traka je uzdužni deo kolovoza namenjen za saobraćaj vozila u jednom smeru.

KOLOVOZ

Kolovoz je deo puta namenjen prvenstveno za kretanje vozila.

SAOBRAĆAJNA TRAKA ZA SPORA VOZILA

Saobraćajna traka za spora vozila je saobraćajna traka kojom se moraju kretati spora vozila koja se kreću brzinom manjom od određene da ne bi ometala saobraćaj drugih vozila.

ZAUSTAVNA TRAKA

Zaustavna traka je obeležení uzdužni deo puta namenjen isključivo za zaustavljanje vozila koja se zbog nepredvidivih razloga moraju zaustaviti (neispravnost, iznenadna nesposobnost vozača za upravljanje vozilom i sl.).

SAOBRAĆAJNA TRAKA ZA UKLJUČIVANJE

Saobraćajna traka za uključivanje je saobraćajna traka namenjena za uključivanje vozila na put.

SAOBRAĆAJNA TRAKA ZA ISKLJUČIVANJE

Saobraćajna traka za isključivanje je saobraćajna traka namenjena za isključivanje vozila sa puta.

SAOBRAĆAJNA TRAKA ZA VOZILA JAVNOG PREVOZA PUTNIKA

Saobraćajna traka za vozila javnog prevoza putnika je saobraćajna traka namenjena isključivo za kretanje vozila javnog prevoza putnika i koja može biti izgrađena tako da se po njoj mogu kretati tramvaji.

RASKRSNICA

Raskrsnica je deo kolovoza na kome se ukrštaju, spajaju ili razdvajaju putevi u istom nivou

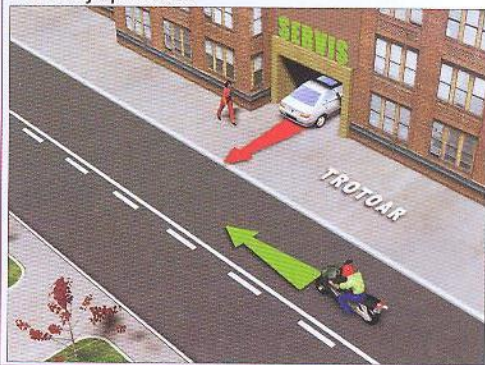

TRAMVAJSKA BAŠTICA

Tramvajska baštica je posebno uređen deo puta namenjen isključivo za kretanje tramvaja.

TROTOAR

Trotoar je posebno uređen deo puta pored kolovoza namenjen prvenstveno za kretanje pešaka.

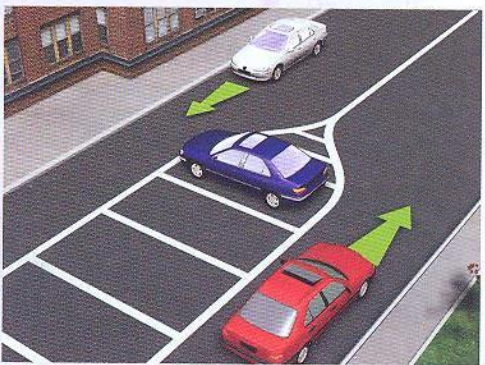

PARKIRALIŠTE

Parkiralište je deo puta namenjen, uređen i označen prvenstveno za parkiranje vozila, koji se sastoji od jednog ili više parking mesta.

PARKING MESTO

Parking mesto je označeni deo parkirališta isključivo namenjen za parkiranje jednog vozila.

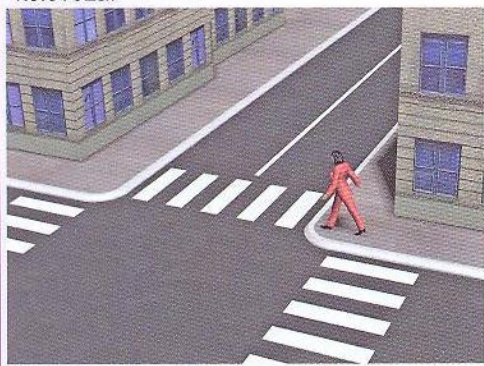

PEŠAČKA STAZA

Pešačka staza je put koji je namenjen isključivo za kretanje pešaka

PEŠAČKI PRELAZ

Pešački prelaz je označeni deo kolovoza namenjen za prelazak pešaka preko kolovoza.

BICIKLISTIČKA STAZA

Biciklistička staza je put namenjen isključivo za kretanje bicikala.

TRG

Trg je poseban plato namenjen kretanju i okupljanju pešaka koji je definisan urbanističkim planovima i proglašen od strane organa lokalne samouprave.

PRELAZ PUTA PREKO PRUGE

Prelaz puta preko pruge je mesto na kojem se u istom nivou ukrštaju put i železnička ili tramvajska pruga.

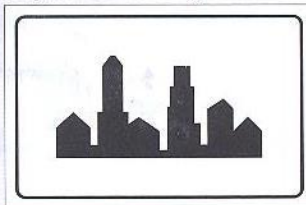
PEŠAČKO OSTRVO

Pešačko ostrvo je obeleženi ili uzdignuti deo kolovoza koji je određen za privremeno zadržavanje pešaka koji prelaze preko kolovoza, ulaze ili izlaze iz vozila za javni prevoz putnika.

NASELJE

Naselje je izgrađen, funkcionalno objedinjen prostor, koji je namenjen za život i rad stanovnika, i čije su granice obeležene odgovarajućim saobraćajnim znakom.

VOZILO

Vozilo je sredstvo koje je po konstrukciji, uređajima, sklopovima i opremi namenjeno i osposobljeno za kretanje po putu.

BICIKL

Bicikl je vozilo sa najmanje dva točka koje se pokreće snagom vozača, odnosno putnika, koja se pomoću pedala ili ručica prenosi na točak, odnosno točkove.

MOTORNO VOZILO

Motorno vozilo je vozilo koje se pokreće snagom sopstvenog motora, koje je po konstrukciji, uređajima, sklopovima i opremi namenjeno i osposobljeno za prevoz lica, odnosno stvari, za obavljanje radova, odnosno za vuču priključnog vozila, osim šinskih vozila

MOPED

Moped je motorno vozilo sa dva točka čija najveća konstruktivna brzina, bez obzira na način prenosa, ne prelazi 45 km/h, pri čemu radna zapremina motora, kada vozilo ima motor sa unutrašnjim sagorevanjem ne prelazi 50 cm³, ili sa motorom čija najveća trajna nominalna snaga ne prelazi 4 kW kada vozilo ima električni pogon.

MOTOCIKL

Motocikl je motorno vozilo sa dva točka ili sa tri točka asimetrično raspoređena u odnosu na srednju podužnu ravan vozila (motocikl sa bočnim sedištem), čija najveća konstruktivna brzina, bez obzira na način prenosa, prelazi 45 km/h, ili sa motorom čija radna zapremina motora kada vozilo ima motor sa unutrašnjim sagorevanjem prelazi 50 cm³, ili sa motorom čija najveća trajna nominalna snaga prelazi 4 kW kada vozilo ima električni pogon.

LAKI TRICIKL

Laki tricikl je motorno vozilo sa tri točka čija najveća konstruktivna brzina, bez obzira na način prenosa, ne prelazi 45 km/h, pri čemu radna zapremina motora, kada vozilo ima motor sa unutrašnjim sagorevanjem sa pogonom na benzin, ne prelazi 50 cm³, ili čija najveća efektivna snaga motora ne prelazi 4 kW kada vozilo ima motor sa unutrašnjim sagorevanjem sa drugom vrstom pogonskog goriva ili čija najveća trajna nominalna snaga motora ne prelazi 4 kW kada vozilo ima električni pogon.

LAKI ČETVOROCIKL

Laki četvorocikl je motorno vozilo sa četiri točka, čija masa ne prelazi 350 kg, što ne uključuje masu baterija vozila sa električnim pogonom, čija najveća konstruktivna brzina, bez obzira na način prenosa, ne prelazi 45 km/h, pri čemu radna zapremina motora, kada vozilo ima motor sa unutrašnjim sagorevanjem sa pogonom na benzin, ne prelazi 50 cm³, ili čija najveća efektivna snaga motora ne prelazi 4 kW kada vozilo ima motor sa unutrašnjim sagorevanjem sa drugom vrstom pogonskog goriva ili čija najveća trajna nominalna snaga motora ne prelazi 4 kW kada vozilo ima električni pogon.

TEŠKI TRICIKL

Teški tricikl je motorno vozilo sa tri točka, simetrično raspoređenih u odnosu na srednju podužnu ravan vozila, čija najveća konstruktivna brzina, bez obzira na način prenosa, prelazi 45 km/h, ili sa motorom čija radna zapremina motora kada vozilo ima motor sa unutrašnjim sagorevanjem sa pogonom na benzin prelazi 50 cm³, ili čija najveća efektivna snaga motora prelazi 4 kW kada vozilo ima motor sa unutrašnjim sagorevanjem sa drugom vrstom pogonskog goriva ili čija najveća trajna nominalna snaga motora prelazi 4 kW kada vozilo ima električni pogon.

TEŠKI ČETVOROCIKL

Teški četvorocikl je motorno vozilo sa četiri točka, osim lakog četvorocikla, čija masa ne prelazi 400 kg, odnosno 550 kg za teretna vozila, što ne uključuje masu baterija vozila sa električnim pogonom, i čija najveća efektivna snaga, odnosno najveća trajna nominalna snaga motora ne prelazi 15 kW.

VOZILO ZA PREVOZ PUTNIKA

Vozilo za prevoz putnika je motorno vozilo prvenstveno namenjeno za prevoz lica, čija je masa veća od 400 kg, i čija najveća efektivna snaga, odnosno najveća trajna nominalna snaga motora je veća od 15 kW.

PUTNIČKO VOZILO

Putničko vozilo je vozilo za prevoz putnika koje ima najviše devet mesta za sedenje uključujući i mesto za sedenje vozača.

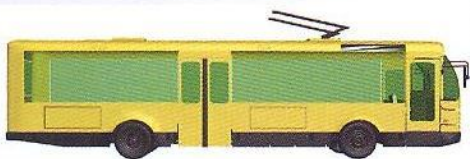
AUTOBUS

Autobus je vozilo za prevoz putnika koje ima više od devet mesta za sedenje uključujući i mesto za sedenje vozača.

TROLEJBUS

Trolejbus je autobus koji se preko provodnika napaja električnom energijom

TERETNO VOZILO

Teretno vozilo je motorno vozilo sa najmanje četiri točka, koje je namenjeno za prevoz tereta, odnosno vršenje rada na način da se vozilom ne može prevoziti nikakav drugi teret, odnosno vuču priključnih vozila, čija je masa veća od 550 kg, i čija najveća efektivna snaga, odnosno najveća trajna nominalna snaga motora je veća od 15 kW,

SKUP VOZILA

Skup vozila je sastav vučnog vozila i priključnog, odnosno priključnih vozila, koji u saobraćaju na putu učestvuje kao jedna celina.

TURISTIČKI VOZ

Turistički voz je skup vozila koji čine vučno vozilo i priključna vozila, namenjen za prevoz putnika u parkovima, hotelsko-turističkim i sličnim naseljima, na površini na kojoj se ne obavlja saobraćaj i putu na kome se saobraćaj obavlja u turističke svrhe i čija najveća konstruktivna brzina kretanja ne prelazi 25 km/h

RADNA MAŠINA

Radna mašina je motorno vozilo koje je prvenstveno namenjeno za izvođenje određenih radova (kombajn, valjak, grejder, utovarivač, rovokopač, buldožer, viljuškar i sl.) i čija najveća konstruktivna brzina kretanja ne prelazi 45 km/h

TRAKTOR

Traktor je motorno vozilo koje ima najmanje dve osovine i koje je prvenstveno namenjeno za vučenje, guranje, nošenje ili poгон izmenjivih priključaka za izvođenje prvenstveno poljoprivrednih, šumskih ili drugih radova i za vuču priključnih vozila za traktor

MOTOKULTIVATOR

Motokultivator je motorno vozilo koje se sastoji iz pogonsko-upravljačkog i tovarnog dela, koji su konstruktivno razdvojivi, a u saobraćaju na putu učestvuju isključivo kao jedna celina, čiji pogonski deo prema konstrukciji, uređajima, sklopovima i opremi je namenjen i osposobljen za guranje, vučenje, nošenje ili pogon izmenljivih priključaka za izvođenje poljoprivrednih radova, čija najveća konstrukcijska brzina nije veća od 30 km/h i čija snaga motora nije veća od 12 kW.

PRIKLJUČNO VOZILO

Priključno vozilo je vozilo koje je po konstrukciji, uređajima, sklopovima i opremi namenjeno i osposobljeno da bude vučeno od drugog vozila, a služi za prevoz putnika, odnosno stvari, odnosno za obavljanje radova.

PRIKLJUČNO VOZILO ZA TRAKTOR

Priključno vozilo za traktor je priključno vozilo koje je namenjeno da bude vučeno isključivo od strane traktora.

PRIKLJUČAK ZA IZVOĐENJE RADOVA

Priključak za izvođenje radova je izmenljivo oruđe koje služi obavljanju poljoprivrednih, šumskih ili drugih radova, i koje se u svrhu izvođenja radova postavlja ili priključuje na motorno vozilo.

ZAPREŽNO VOZILO

Zaprežno vozilo je vozilo koje je namenjeno i osposobljeno da ga vuče upregnuta životinja.

TRAMVAJ

Tramvaj je šinsko vozilo namenjeno prvenstveno za prevoz putnika, koje se kreće po šinama, i koje je radi napajanja električnom energijom povezano na električni vod.

VOJNO VOZILO

Vojno vozilo je svako borbeno i neborbeno vozilo i drugo vozilo koje je registrovano po posebnim propisima ministarstva nadležnog za poslove odbrane, kao i svako drugo propisno obeleženo vozilo dok se, po osnovu izvršavanja materijalne obaveze, nalazi na korišćenju u jedinicama i ustanovama ministarstva nadležnog za poslove odbrane i Vojske Srbije

REGISTROVANO VOZILO

Registrovano vozilo je vozilo koje je upisano u jedinstveni registar vozila i za koje je izdata saobraćajna dozvola, registarske tablice i registraciona nalepnica.

MASA VOZILA

Masa vozila je masa praznog vozila sa svim punim rezervoarima i propisanom opremom.

NOSIVOST VOZILA

Nosivost vozila je masa do koje se vozilo može opteretiti prema deklaraciji proizvođača, pri čemu se u tu masu računa i vertikalno opterećenje koje vozilo prima od priključnog vozila.

NAJVEĆA DOZVOLJENA MASA VOZILA

Najveća dozvoljena masa vozila je zbir mase vozila i nosivosti vozila.

UKUPNA MASA VOZILA

Ukupna masa vozila je masa vozila i masa kojom je vozilo opterećeno (lica i teret).

NAJVEĆA DOZVOLJENA UKUPNA MASA VOZILA

Najveća dozvoljena ukupna masa vozila, odnosno skupa vozila je najveća masa opterećenog vozila, odnosno skupa vozila, koji je nadležni državni organ propisao kao najveću dozvoljenu.

NAJVEĆA DOZVOLJENA MASA SKUPA VOZILA

Najveća dozvoljena masa skupa vozila je zbir najvećih dozvoljenih masa vozila koja čine skup, umanjen za vertikalno opterećenje koje vozilo prima od priključnog vozila.

UKUPNA MASA SKUPA VOZILA

Ukupna masa skupa vozila je masa opterećenog skupa vozila (lica i teret).

PREPRAVKA VOZILA

Prepravka vozila je promena konstruktivnih karakteristika vozila kojim se menja namena ili vrsta vozila ili deklarisanе tehničke karakteristike vozila ili deklarisanе karakteristike uređaja i sklopova vozila.

POPRAVKA VOZILA

Popravka vozila je dovođenje vozila, odnosno uređaja i sklopova vozila u ispravno stanje

UČESNIK U SAOBRAĆAJU

Učesnik u saobraćaju je lice koje na bilo koji način učestvuje u saobraćaju.

VOZAČ

Vozač je lice koje na putu upravlja vozilom.

PEŠAK

Pešak je lice koje se kreće po putu, odnosno koje po putu sopstvenom snagom vuče ili gura vozilo, ručna kolica, dečje prevozno sredstvo, kolica za nemoćna lica ili lice u dečjem prevoznom sredstvu ili lice u kolicima za nemoćna lica koje pokreće sopstvenom snagom ili snagom motora ili lice koje klizi klizaljka, skijama, sankama ili se vozi na koturaljkama, skejtbordu i sl

SREDNJA (PROSEČNA) BRZINA KRETANJA VOZILA

Srednja (prosečna) brzina kretanja vozila, na određenoj deonici puta, predstavlja količnik između dužine te deonice i vremena za koje vozilo tu dužinu pređe.

OSOVINSKO OPTEREĆENJE

Osovinsko opterećenje je deo ukupne mase vozila u horizontalnom položaju kojim njegova osovina opterećuje kolovoz u stanju mirovanja vozila.

ZAUSTAVLJANJE VOZILA

Zaustavljanje vozila je svaki prekid kretanja vozila na putu u trajanju do tri minuta, pri čemu vozač ne napušta vozilo, osim prekida radi postupanja po znaku ili pravilu kojim se reguliše saobraćaj.

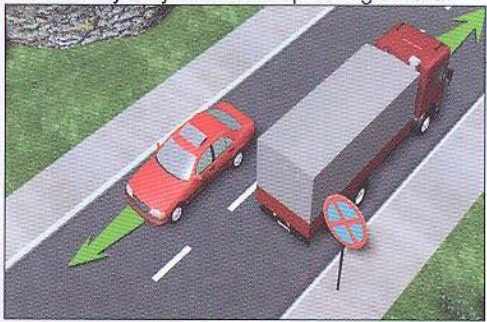

PARKIRANJE VOZILA

Parkiranje vozila je svaki prekid kretanja vozila, osim prekida radi postupanja po znaku ili pravilu kojim se reguliše saobraćaj, koje se ne smatra zaustavljanjem.

MIMOILAŽENJE

Mimoilaženje je prolaženje učesnika u saobraćaju pored drugog učesnika u saobraćaju koji dolazi iz suprotnog smera.

PROPUŠTANJE

Propuštanje je radnja koju učesnik u saobraćaju preduzima kako bi omogućio kretanje drugog učesnika u saobraćaju koji ima prvenstvo prolaza, tako da ne dođe do promene dotadašnjeg načina kretanja učesnika u saobraćaju koji ima prvenstvo prolaza, odnosno do njihovog kontakta.

PRETICANJE

Preticanje je prolaženje učesnika u saobraćaju pored drugog učesnika u saobraćaju koji se kreće kolovozom u istom smeru.

OBILAŽENJE

Obilaženje je prolaženje učesnika u saobraćaju pored drugog učesnika u saobraćaju koji se ne pomera, objekta ili prepreke na kolovozu

KOLONA VOZILA

Kolona vozila je niz od najmanje tri vozila koja su zaustavljena ili se kreću jedno iza drugog istom saobraćajnom trakom u istom smeru, čiji je način kretanja međusobno uslovljen i između kojih ne može bez ometanja ući drugo vozilo

VIDLJIVOST

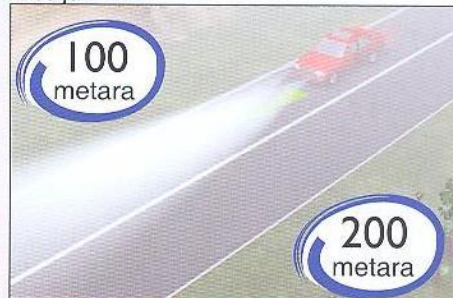
Vidljivost je odstojanje na kome učesnik u saobraćaju može jasno videti kolovoz.

PREGLEDNOST

Preglednost je odstojanje na kome učesnik u saobraćaju, s obzirom na fizičke prepreke, može u uslovima normalne vidljivosti jasno videti drugog učesnika u saobraćaju, odnosno drugu moguću prepreku na putu.

USLOVI SMANJENE VIDLJIVOSTI

Uslovi smanjene vidljivosti su uslovi u kojima je vidljivost manja od 200 m na putu izvan naselja, odnosno 100 m na putu u naselju

SVETLOODBOJNI PRSLUK

Svetloodbojni prsluk je prsluk koji reflektuje svetlost.

SAOBRAĆAJNA NEZGODA

Saobraćajna nezgoda je nezgoda koja se dogodila na putu ili je započeta na putu, u kojoj je učestvovalo najmanje jedno vozilo u pokretu i u kojoj je najmanje jedno lice poginulo ili povređeno ili je nastala materijalna šteta.

EVROPSKI IZVEŠTAJ O SAOBRAĆAJNOJ NEZGODI

Evropski izveštaj o saobraćajnoj nezgodi je propisani obrazac koji učesnici u saobraćajnoj nezgodi popunjavaju nakon saobraćajne nezgode sa manjom materijalnom štetom.

ODSTOJANJE

Odstojanje je najkraća uzdužna udaljenost između najisturenijih tačaka vozila, lica, odnosno objekata.

RASTOJANJE

Rastojanje je najkraća bočna udaljenost između najsturenijih tačaka vozila, lica, odnosno objekata.

"OLDTAJMER"

Vozilo od istorijskog značaja (oldtajmer) je motorno ili priključno vozilo koje predstavlja materijalni spomenik tehničke kulture, tradicije i društvenog nasleđa.

ODBAČENO VOZILO

Odbačeno vozilo je vozilo na putu koje je vidno zapušteno i koje nije registrovano.

MESTO ZA SEDENJE

Mesto za sedenje je sedište ili prostor bez sedišta sa dostupnim elementima za montažu sedišta ili prostor bez sedišta sa dostupnim priključcima sigurnosnih pojaseva, pri čemu se dostupnim elementima za montažu sedišta i priključcima sigurnosnih pojaseva smatraju oni elementi i priključci koji nisu mehanički onesposobljeni.

SAOBRAĆAJNA SIGNALIZACIJA

Saobraćajna signalizacija je sistem sredstava, uređaja i oznaka za regulisanje i vođenje saobraćaja.

SAOBRAĆAJNI ZNAK

Saobraćajni znak je znak kojim se upotrebom grafičkih ili svetlosnih ili broječnih ili slovničkih oznaka ili drugih simbola, učesnici u saobraćaju upozoravaju na opasnosti na putu, stavljaju im se do znanja ograničenje, zabrane i obaveze, odnosno daju obaveštenja potrebna za bezbedno kretanje po putu.

SAOBRAĆAJNA DOZVOLA

Saobraćajna dozvola je javna isprava (rešenje) koja sa registracionom nalepnicom daje pravo na korišćenje vozila u saobraćaju za vreme važenja registracione nalepnice.

REGISTARSKA TABLICA

Registarska tablica je oznaka na vozilu kojom se označava da je vozilo upisano u jedinstveni registar vozila.

REGISTRACIONA NALEPNICA

Registraciona nalepnica je oznaka kojom se određuje da vozilo može da učestvuje u saobraćaju u određenom vremenskom roku.

VOZAČKA DOZVOLA

Vozačka dozvola je javna isprava (rešenje) nadležnog organa kojim se nekom licu daje pravo da u saobraćaju na putu upravlja vozilom određene kategorije na određeno vreme.

"PSIHOAKTIVNA SUPSTANCA"

Psihoaktivna supstanca je vrsta droge, leka na kome je naznačeno da se ne sme upotrebljavati pre i za vreme vožnje, kao i druga hemijska materija koja može uticati na psihofizičku sposobnost učesnika u saobraćaju (osim alkohola).

INSTRUKTOR VOŽNJE

Instruktor vožnje je vozač motornog vozila koji je ovlašćen da obavlja praktičnu obuku kandidata za vozača.

ISPITIVAČ

Ispitivač je lice koje u ispitnoj komisiji za vozački ispit utvrđuje da li je kandidat stekao potrebna znanja i veštine za samostalno i bezbedno upravljanje vozilom u saobraćaju na putu.

DNEVNO VREME UPRAVLJANJA

Dnevno vreme upravljanja je ukupno vreme upravljanja vozilom između dva dnevna odmora ili između dnevnog i nedeljnog odmora.

DNEVNI ODMOR

Dnevni odmor je neprekidni vremenski period tokom koga vozač slobodno raspolaže svojim vremenom i može biti puni dnevni odmor, kada traje najmanje 11 sati ili skraćeni dnevni odmor, kada traje najmanje devet sati, a manji od 11 sati.

NEDELJA

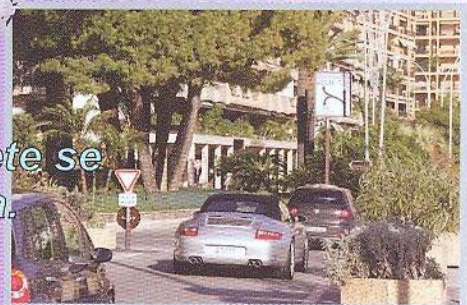
Nedelja je vremenski period, između ponedeljka u 00:00, i nedelje u 24:00 sati.

NEDELJNI ODMOR

Nedeljni odmor je neprekidni vremenski period tokom koga vozač slobodno raspolaže svojim vremenom i može biti puni nedeljni odmor, kada traje najmanje 45 sati ili skraćeni nedeljni odmor, kada traje najmanje 24 sata, a manje od 45 sati.

*Položite vozački ispit
uz knjigu "Vozač" i snačićete se
lako u svim zemljama sveta.*

3

PRIRUČNIK ZA POLAGANJE VOZAČKOG ISPITA

DEO

Saobraćajna signalizacija

SADRŽAJ

Saobraćajna signalizacija	39
Saobraćajni znakovi	40
Znakovi opasnosti	41
Znakovi izričitih naredbi	49
Znakovi obaveze	56
Znakovi obaveštenja	61
Poređenja	73
Znakovi za vođenje saobraćaja	75
Dopunske table	82
Znakovi sa izmenjivim sadržajem poruka	87
Oznake na kolovozu i trotoaru	89
Poprečne oznake na kolovozu	94
Linije usmeravanja	96
Ostale oznake na kolovozu i trotoaru	97

Saobraćajna signalizacija

Pod saobraćajnom signalizacijom, podrazumeva se:

- 1) saobraćajni znakovi;
- 2) oznake na kolovozu i trotoaru;
- 3) uređaji za davanje svetlosnih saobraćajnih znakova;
- 4) svetlosne oznake na putu;
- 5) branici ili polubranici na prelazu puta preko železničke pruge;
- 6) privremena saobraćajna signalizacija, i
- 7) druge oznake na putu.

Učesnici u saobraćaju dužni su da se pridržavaju ograničenja, zabrana i obaveza izraženih saobraćajnom signalizacijom i da postupe u skladu sa njihovim značenjem.

(čl. 135 .ZOBS-a, čl. 4. 6. 7. 10. Pravilnika)

Saobraćajni znakovi

I-1.1

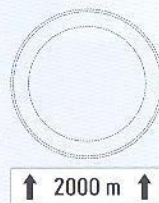
II-2

II-3

III-2

IV-2

Saobraćajni znakovi su: **znakovi opasnosti, znakovi izričitih naredbi, i znakovi obaveštenja**. Uz saobraćajni znak može biti postavljena dopunska tabla koja je sastavni deo saobraćajnog znaka i koja bliže određuje njegovo značenje.

Saobraćajni znakovi koji se postavljaju na isti nosač moraju da budu jednoobrazni, bez obzira da li su reflektujućii ili osvetljeni sopstvenim izvorom svetlosti.

Saobraćajni znakovi se postavljaju s desne strane puta pored kolovoza, u smeru kretanja vozila.

Ako na mestu na kome se postavlja saobraćajni znak, zbog gustine saobraćaja, odnosno iz drugih razloga, preti opasnost da učesnici u saobraćaju neće pravovremeno uočiti znak, saobraćajni znak se mora postaviti i na suprotnoj, levoj strani puta, odnosno kolovozne trake kada su kolovozne trake fizički odvojene ili iznad kolovozne trake.

Izuzetno, ako sa desne strane puta pored kolovoza, u smeru kretanja vozila nije moguće postaviti saobraćajni znak, znak se može postaviti na konzolni nosač na objektu sa desne strane puta ili iznad kolovozne trake.

Prilikom obeležavanja prepreka na putu i mesta na kome se izvode radovi na putu saobraćajni znakovi se mogu postaviti na branike i zapreke.

Saobraćajni znakovi se postavljaju tako da ne ometaju kretanje učesnika u saobraćaju.

Radi povećanja uočljivosti saobraćajni znakovi mogu biti izrađeni:

- 1) na žutoj podlozi u zoni radova na putu i
- 2) na žuto-zelenoj podlozi za znakove na mestima gde je potrebno da se istakne značaj informacije na znaku ili ako je uočljivost takvih znakova umanjena okruženjem.

Nazivi mesta na saobraćajnim znakovima na državnim putevima I reda ispisuju se ćirilskim i latiničkim pismom, i to na način da se najpre ispisuje natpis ćirilicom, a zatim latinicom.

Nazivi mesta ispisuju se ćirilskim pismom na putevima II reda, opštinskim putevima i ulicama.

Na mestima gde se dozvoljava primena pisma ili jezika nacionalne manjine, ovaj natpis se ispisuje ispod ćirilčkog natpisa.

Na saobraćajni znak može se upisati odredište u drugoj državi na engleskom jeziku i nacionalna oznaka te države.

Učesnicima u saobraćaju poruke mogu biti prenete putem znakova koji u celini ili delimično mogu da menjaju sadržaj.

Znakovi sa izmenljivim sadržajem poruka mogu da budu izvedeni sa svetlećim elementima.

(čl. 135 .ZOBS-a, čl. 12. 15. 16. 105. Pravilnika)

Znakovi opasnosti

Znakovi opasnosti imaju oblik ravnostranog trougla čija se jedna strana nalazi u horizontalnom položaju sa suprotnim vrhom okrenutim naviše.

Od ovog pravila odstupaju:

- 1) znakovi I-34 i I-34.1 (Andrejin krst) imaju oblik jednog odnosno dva ukrštena kraka;
- 2) znakovi I-35 (približavanje prelazu puta preko železničke pruge sa branicima ili polubranicama) i I-36 (približavanje prelazu puta preko železničke pruge bez branika ili polubranika), su pravougaonog oblika čiju osnovu čini kraća strana.

Osnova znakova opasnosti je bele boje, a okvir trougla je crvene boje. Simboli na znakovima opasnosti su crne boje.

Izuzetno :

- 1) znak „radovi na putu” I-19 ima žutu osnovu;
- 2) simboli znakova I-20 i I-20.1 (nailaženje na svetlosne saobraćajne znakove sa trobojnim svetlima), imaju po vertikalnoj osi crveno svetlo gore, žuto u sredini, zeleno dole, a po horizontalnoj osi crveno svetlo levo, žuto u sredini i zeleno desno;
- 3) na simbolima vozila na znaku „kolona zaustavljenih vozila” I-38 iscrtana su svetla crvene boje.

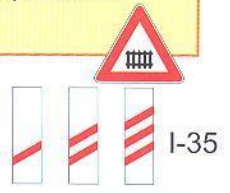
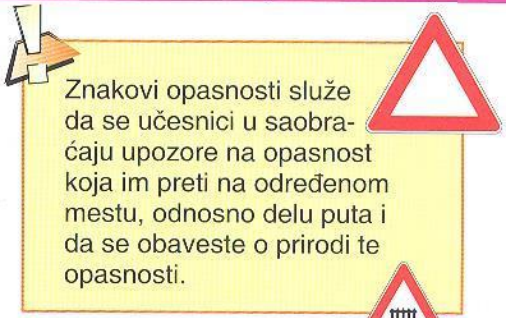
Znakovi opasnosti se postavljaju, po pravilu, na udaljenosti od 150m do 250m ispred opasnog mesta na putu.

Izuzetno, van naselja, ako se iz razloga bezbednosti, znakovi opasnosti moraju postaviti na udaljenosti manjoj od 150m ili većoj od 250m, moraju im se dodati dopunske table na kojima se naznačuje udaljenost do opasnog mesta.

Na putu u naselju, znakovi opasnosti mogu se postavljati i na udaljenosti manjoj od 150 m ispred opasnog mesta, bez postavljanja dodatne table.

Učesnici u saobraćaju su dužni da na mestima, odnosno deonicama puta, koje su označene znakovima opasnosti, svoje kretanje prilagode opasnostima na koje ih ti znakovi upozoravaju.

I-1

I-1.1

Krivina nalevo **Krivina nadesno**
označavaju približavanje opasnoj krivini
na levo, odnosno desno, zbog fizičkih
karakteristika ili nedovoljne preglednosti.

I-2

I-2.1

Dvostruka krivina
ili više uzastopnih krivina od kojih je prva
nalevo (I-2) odnosno nadesno (I-2.1).

I-2.2

Opasna krivina
označava približavanje
više krivina ili uzastopnih
krivina koje su opasne po
svojim fizičkim karakter-
istikama ili zbog nedosta-
tka preglednosti.

Kada nailazite na znak
opasnosti obavezno smanjite
brzinu i ručicu menjača ubacite
u niži stepen prenosa, da Vas
opasnost ne iznenadi

I-3

I-4

Opasan uspon

približavanje opasnom usponu, odnosno opasnoj nizbrdici. Ovaj znak za simbol ima samo nagib ili uspon, prema situaciji na terenu, a veličina nagiba odnosno uspona ispisuje se na dopunskoj tabli.

Opasna nizbrdica

I-5

Suženje puta

I-5.1

**Suženje puta s
desne strane**

I-5.2

**Suženje puta s
leve strane**

približavanje suženju kolovoza koje može da predstavlja izvesnu opasnost.

I-6

Pokretni most
označava blizinu
mesta na kome se
na putu nalazi
pokretni most.

I-7

Blizina obale
označava blizinu
mesta na kome
put nailazi na
obalu.

Znakovi opasnosti

I-8

I-9

I-10

Neravan kolovoz označava blizinu dela puta na kome je kolovoz neravan zbog postojanja opasnih izbočina i ulegnuća (I-8), zbog ulegnuća (I-9) ili zbog blizine opasnog prevoja puta ili veće izbočine na kolovozu (I-10).

I-11

Klizav kolovoz označava blizinu dela puta na kome kolovoz pod određenim atmosferskim uslovima ili sličnim okolnostima ima klizavu površinu.

I-12

Kamenje prsti označava blizinu dela puta na kome se nalazi nevaljani tucanik ili koji je posut sitnim kamenjem na tvrdoj podlozi i na kome za druge učesnike u saobraćaju postoji opasnost od prskanja kamena.

I-13

I-13.1

Odranjavanje kamenja sa desne (I-13) odnosno leve strane puta (I-13.1), koji označavaju blizinu dela puta na kome postoji opasnost od kamenja koje pada ili od kamenja koje se nalazi na putu.

I-14

Označeni pešački prelaz

označava blizinu mesta na putu na kome se nalazi obeleženi pešački prelaz.

I-15

Deca na putu

označava blizinu dela puta na kome se deca češće i u većem broju kreću (blizina škole, obdaništa, igrališta i sl.)

I-16

Biciklisti na putu

označava blizinu mesta na kome se biciklisti često priključuju na put ili ga prelaze.

I-17

Životinje na putu

označava blizinu dela puta na kome domaće životinje pod nadzorom prelaze preko puta ili se kreću duž puta.

I-18

Divljač na putu

označava blizinu dela puta opasnog zbog prelaska divljači preko puta.

I-21

Blizina avionske piste

označava deo puta preko koga avioni preleću u niskom letu prilikom sletanja, odnosno poletanja.

Simboli na ovim znakovima mogu biti okrenuti i na drugu stranu.

I-20

I-20.1

Nailaženje na semafore označava blizinu raskrsnice ili obeleženog pešačkog prelaza na kome je saobraćaj regulisan pomoću uređaja za davanje svetlosnih saobraćajnih znakova.

I-22

I-22.1

Bočni vetar sa leve (I-22) odnosno desne (I-22.1) strane, koji označavaju blizinu dela puta na kome često duva jak bočni vetar.

I-19

Radovi na putu označava mesto na kome se izvode radovi na putu.

I-23

Saobraćaj u oba smera

označava blizinu mesta na kome se prelazi sa dela puta na kome se saobraćaj odvija samo u jednom smeru na deo tog puta na kome se privremeno ili stalno saobraćaj vrši u oba smera.

I-24

Tunel označava blizinu tunela na putu.

I-25

Opasnost na putu označava blizinu dela puta ili mesta na putu na kome učesnicima u saobraćaju pretil opasnost za koju pravilnikom nije predviđen poseban znak opasnosti.

I-26

Ukrštanje puteva iste važnosti

označava blizinu ukrštanja
puteva od kojih nijedan put nije
put sa prvenstvom prolaza.

I-27

***Ukrštanje sa
sporednim putem
pod pravim uglom***

I-28

***Spajanje sa sporednim
putem pod pravim
uglom s leve strane.***

I-28.1

***Spajanje sa
sporednim putem
pod pravim uglom
s desne strane***

I-29

***Spajanje sa
sporednim putem
pod oštrim uglom
s leve strane***

I-29.1

***Spajanje sa
sporednim putem
pod oštrim uglom
s desne strane***

Ovi znakovi označavaju blizinu raskrsnice na kojoj se put sa prvenstvom prolaza ukršta odnosno spaja sa sporednim putem.

Simboli na navedenim znakovima mogu i drugačije da izgledaju, što zavisi od konkretne situacije na putu.

I-30

Raskrsnica sa kružnim tokom saobraćaja

označava blizinu raskrsnice na kojoj se saobraćaj odvija u kružnom toku.

I-31

Tramvajska pruga

označava blizinu mesta na kome put prelazi preko tramvajske pruge u nivou.

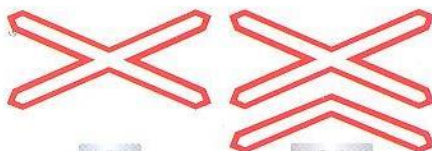
I-32

Prelaz puta preko železničke pruge sa branicima ili polubranicima

I-33

Prelaz puta preko železničke pruge bez branicima ili polubranika

I-34

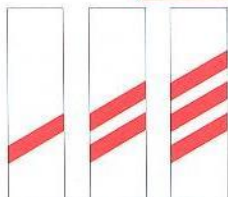
I-34.1

Andrejin krst

označava mesto na kome put prelazi preko železničke pruge u nivou bez branicima ili polubranika sa jednim kolosekom (I-34), odnosno sa dva ili više koloseka (I-34.1). Znak se postavlja na rastojanju od 3-5 m od prelaza.

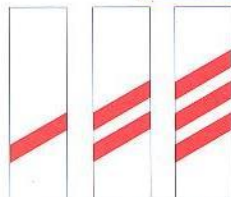
I-35

sa branicima ili polubranicima

I-36

bez branicima ili polubranika

Približavanje prelazu puta preko železničke pruge

Svaka crvena kosa crta na pravougaonoj tabli ovih znakova, označava udaljenost od prelaza za po 80 m.

I-37

Neučvršćena bankina

označava blizinu dela puta na kome je uz kolovoz neučvršćena bankina.

I-38

Kolona zaustavljenih vozila

označava blizinu dela puta na kome postoji opasnost zbog zagušenja saobraćaja.

Znakovi izričitih naredbi

(čl. 135 ZOBS-a, čl. 18. 22. 23. 107. 108. Pravilnika)

Znakovi izričitih naredbi učesnicima u saobraćaju na putu stavljaju do znanja zabrane, ograničenja i obaveze kojih se moraju pridržavati.

Znakovi izričitih naredbi imaju oblik kruga, izuzev znaka „ukrštanje sa putem sa prvenstvom prolaza“ koji ima oblik ravnougaonog trougla čija je jedna strana postavljena horizontalno sa suprotnim vrhom okrenutim naniže i znaka „obavezno zaustavljanje“ koji ima oblik pravilnog osmouga.

Osnovna boja znakova izričitih naredbi koji određuju zabrane ili ograničenja je bela, a znakova izričitih naredbi koji određuju obaveze je plava. Simboli i natpisi na znakovima sa belom osnovom su crne boje, a na znakovima plave osnove su bele boje.

Okvir kruga, kao i kose trake na znakovima izričitih naredbi na kojima postoje su crvene boje. Izuzetno boja osnove znakova zabrane, odnosno ograničenja koji se odnose na privremenu signalizaciju prilikom izvođenja radova na putu je žuta.

Znak obavezno zaustavljanje (II-2) ima osnovu crvene boje, a ivicu i simbol "STOP" bele boje.

Znak zabrana saobraćaja za cisterne (II-8) je crvene boje, osovina sa točkovima, odnosno vozilo je crne boje, a dve talasaste linije su plave boje.

Znak zabrana saobraćaja vozilima koja prevoze eksploziv ili lako zapaljive materije (II-9) i znaka zabrana saobraćaja vozilima koja prevoze opasne materije (II-9.1) su crvene boje, a osovina sa točkovima, odnosno vozila su crne boje.

Znak prvenstvo prolaza vozila iz suprotnog smera (II-33) ima strelicu koja označava zabranjen smer - crvene boje.

Znak zabrana zaustavljanja i parkiranja (II-34) i znak zabrana parkiranja (II-35) imaju osnovu plave boje.

Znakovi naizmenično parkiranje (II-36) i znak (II-37) imaju osnovu plave boje, a simbol bele boje.

Znakovi izričitih naredbi postavljaju se neposredno ispred mesta odakle za učesnike u saobraćaju nastaje obaveza da se pridržavaju naredbe izražene saobraćajnim znakom.

Znakovi izričitih naredbi moraju se ponovo postaviti posle svake raskrsnice sa drugim putem na kome je takav znak postavljen, ako izričita naredba važi i posle navedene raskrsnice.

Znakovi izričitih naredbi kojima su propisane zabrane odnosno ograničenja su:

II-1

Ukrštanje sa putem sa prvenstvom prolaza

označava blizinu raskrsnice na kojoj vozač mora da ustupi prvenstvo prolaza vozilima koja se kreću po putu na koji on nailazi.

II-3

Zabrana saobraćaja u oba smera
zabranjen saobraćaj svim vozilima u oba smera.

II-4

Zabrana saobraćaja u jednom smeru
zabranjen saobraćaj vozila iz smera prema kome je okrenut znak.

II-2

Obavezno zaustavljanje označava mesto pred ulazom u raskrsnicu na kome je vozač dužan da zaustavi vozilo i ustupi prvenstvo prolaza vozilima koja se kreću putem na koji on nailazi.

II-5

Zabrana saobraćaja za sva motorna vozila, osim za motocikle bez prikolice i mopede

II-7

Zabrana saobraćaja za teretna vozila koji označava put, odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za teretna vozila. Ako je znaku pridodata dopunska tabla na kojoj je označena najveća dozvoljena masa vozila, zabrana važi samo za ona teretna vozila čija najveća dozvoljena masa prelazi označenu masu.

II-6

Zabrana saobraćaja za autobuse

II-8

Zabrana saobraćaja za cisterne označava put, odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj vozilima koja prevoze materije koje mogu da izazovu zagađivanje vode.

II-9

Zabrana saobraćaja vozilima koja prevoze eksploziv ili neke lako zapaljive materije

zabranjen saobraćaj vozilima koja prevoze eksploziv ili lako zapaljive materije.

II-9.1

Zabrana saobraćaja vozilima koja prevoze opasne terete

zabranjen saobraćaj vozilima koja prevoze opasne terete.

II-10

Zabrana saobraćaja za motorna vozila koja vuku priključno vozilo osim poluprikolice

zabranjen saobraćaj za motorna vozila koja vuku priključno vozilo, osim poluprikolice.

II-10.1

Zabrana saobraćaja za motorna vozila koja vuku priključno vozilo

zabranjen saobraćaj za motorna vozila koja vuku priključno vozilo.

II-11

Zabrana saobraćaja za traktore

zabranjen saobraćaj za traktore.

II-12

Zabrana saobraćaja za motocikle

zabranjen saobraćaj za motocikle, teški tricikl i teški četvorocikl.

II-13

Zabrana saobraćaja za mopede

zabranjen saobraćaj za mopede, lake tricikle i lake četvorocikle.

II-14

Zabrana saobraćaja za bicikle

zabranjen saobraćaj za bicikle.

II-15

Zabrana saobraćaja za zaprežna vozila
zabranjen saobraćaj za zaprežna vozila.

II-16

Zabrana saobraćaja za ručna kolica
zabranjen saobraćaj za ručna kolica.

II-17

Zabrana saobraćaja za pešake
zabranjen saobraćaj za pešake.

II-18

Zabrana saobraćaja za sva motorna vozila
zabranjen saobraćaj za sva motorna vozila.

II-19

Zabrana saobraćaja za sva motorna vozila i zaprežna vozila
zabranjen saobraćaj za sva motorna vozila i zaprežna vozila.

II-19.1

Zabrana saobraćaja za vozila označena simbolom
označava put, odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za vrstu vozila prikazanih na znaku. Može imati najviše dva simbola, ukoliko se postavlja u naseljenom mestu, odnosno tri simbola van naseljenog mesta

II-20

Zabrana saobraćaja za vozila čija širina prelazi određenu širinu
zabranjen saobraćaj za vozila čija širina prelazi širinu označenu na znaku.

II-21

Zabrana saobraćaja za vozila čija ukupna visina prelazi određenu visinu

zabranjen saobraćaj za vozila čija ukupna visina prelazi visinu označenu na znaku.

II-22

Zabrana saobraćaja za vozila čija ukupna masa prelazi određenu masu

zabranjen saobraćaj za vozila, odnosno skupove vozila, čija ukupna masa prelazi masu označenu na znaku.

II-23

Zabrana saobraćaja za vozila koja prekoraju određeno osovinsko opterećenje

zabranjen saobraćaj za vozila sa osovinskim opterećenjem većim od opterećenja označenog na znaku.

II-25

Najmanje odstojanje između vozila

označava najmanje odstojanje između vozila u kretanju kojeg se vozači moraju pridržavati.

II-27

Zabrana polukružnog okretanja

označava mesto na kome je zabranjeno polukružno okretanje.

II-24

Zabrana saobraćaja za vozila koja prekoraju određenu dužinu

zabranjen saobraćaj za vozila, odnosno skupovima vozila, čija ukupna dužina prelazi dužinu označenu na znaku.

II-26

Zabrana skretanja ulevo

označava raskrsnicu na kojoj je skretanje ulevo zabranjeno.

II-26.1

Zabrana skretanja udesno

označava raskrsnicu na kojoj je skretanje udesno zabranjeno.

II-28

Zabrana preticanja svih motornih vozila, osim motocikla bez prikolice.

zabranjeno preticanje svih motornih vozila, osim motocikla bez prikolice, mopede, lake tricikle i lake četvorocikle.

II-29

Zabrana preticanja za teretna vozila.

označava put, odnosno deo puta na kome je zabranjeno da teretna vozila čija najveća dozvoljena masa prelazi 3,5 t pretiču druga motorna vozila osim motocikla bez prikolice, mopeda lake tricikle i lake četvorocikle.

Ako je uz znak dodata dopunska tabla sa naznakom mase vozila, zabrana preticanja odnosi se samo na teretna vozila čija najveća dozvoljena masa prelazi označenu masu.

Zabrana davanja zvučnih znakova

označava put, odnosno deo puta na kome se uređajem na vozilu ne smeju davati zvučni znakovi, osim u slučaju neposredne opasnosti.

II-30

Ograničenje brzine

označava put, odnosno deo puta na kome se vozila ne smeju kretati brzinom (u km/h) većom od brzine koja je označena na znaku.

Ako je uz znak dodata dopunska tabla sa naznakom mase vozila, označeno ograničenje odnosi se samo na vozila čija najveća dozvoljena masa prelazi označenu masu.

II-33

Prvenstvo prolaza za vozila iz suprotnog smera

označava zabranu stupanja vozila na uski deo puta pre nego što tim delom pređu vozila iz suprotnog smera.

II-32.2

II-32.1

II-32

Zabrana prolaza bez zaustavljanja

označava blizinu carinarnice, policije ili naplatnog mesta za putarinu, odnosno mesta gde se vozilo mora zaustaviti.

II-34

Zabrana zaustavljanja i parkiranja

II-35

Zabrana parkiranja

može se dodati dopunska tabla sa naznakom: 1) dana u sedmici, odnosno, mesecu i vremena u toku dana na koje se zabrana odnosi; 2) najdužeg dozvoljenog trajanja zaustavljanja, odnosno parkiranja; 3) kategorije vozila na koje se zabrana odnosi.

II-36

Zabrana parkiranja

označava deo puta na koji se zabrana parkiranja odnosi u neparne dane.

II-37

Zabrana parkiranja

označava deo puta na koji se zabrana parkiranja odnosi u parne dane.

Naizmenično parkiranje

Ukoliko ne postupite po znaku zabrane, znajte da ste direktno ugrozili i vašu bezbednost i bezbednost ostalih učesnika u saobraćaju.

Znakovi izričitih naredbi kojima su propisane obaveze

(čl. 20. Pravilnika)

II-38

Najmanje dozvoljena brzina

put, odnosno deo puta na kome se vozila u normalnim uslovima moraju kretati najmanje onom brzinom (u km/h) koja je označena na znaku.

II-40

Biciklistička staza

označava put kojim se moraju kretati bicikli, a po kojoj je zabranjeno kretanje drugim učesnicima u saobraćaju.

II-39

Lanci za sneg

označava deo puta na kome motorna vozila, osim motocikla, mopeda, lakih tricikala, teških tricikala, lakih četvorocikala, teških četvorocikala radnih mašina, traktora i motokultivatori, moraju na pogonskim točkovima imati lance za sneg kad je na kolovozu sneg.

II-41

Pešačka staza

označava posebno izgrađenu stazu kojom se pešaci moraju kretati, a po kojoj je zabranjeno kretanje drugim učesnicima u saobraćaju.

II-41.1

Spojene staze za bicikliste i pešake

označava put po kome se odvojeno kreću samo bicikliste i pešaci, u svojim stazama.

II-42

Staza za jahače

označava stazu kojom se moraju kretati jahači, a po kojoj je zabranjeno kretanje drugim učesnicima u saobraćaju.

(čl. 26 Pravilnika)

III-27.1

Prestanak najmanje dozvoljene brzine

označava mesto odakle prestaje obaveza kretanja najmanje propisanom brzinom.

III-29.2

Završetak biciklističke staze

III-29.1

Prestanak obaveze nošenja lanaca za sneg

III-29.5

Završetak spojene biciklističke i pešačke staze

III-29.3

Završetak pešačke staze

III-29.4

Završetak staze za jahače

Ovi znakovi označavaju mesta na putu odakle prestaju da važe odgovarajuće zabrane i obaveze koje su pre tog mesta uspostavljanje saobraćajnim znakovima postavljenim na tom putu.

II-43

II-43.1

II-43.2

II-43.3

II-43.4

Obavezan smer
znakovi koji označavaju smer kojim se vozila moraju kretati

Osnovna boja znakova obaveze je plava.

Simboli i natpisi na znakovima obaveze su bele boje.

II-45

Obavezno obilaženje s desne strane

II-45.1

Obavezno obilaženje s leve strane

II-44

II-44.1

II-44.2

Dozvoljeni smerovi

znakovi označavaju smerove u kojima se vozila smeju kretati.

II-45.2

II-45.3

Kružni tok saobraćaja

Obilaženje sa obe strane

ovi znakovi označavaju kolovoz, odnosno deo kolovoza kojim se vozila **MORAJU** kretati prilikom obilaženja pešačkih ostrva, ostrva za usmeravanje saobraćaja i drugih objekata na kolovozu, a znak obilaženje sa obe strane označava kolovoz, odnosno deo kolovoza kojim se vozila **MOGU** kretati prilikom obilaženja pešačkih ostrva, ostrva za usmeravanje saobraćaja i drugih objekata na kolovozu.

Znakovi obaveze Vas podsećaju na obavezu koju morate poštovati i obavezno postupiti po njoj.

Na Vašim putovanjima po zemljama Evrope, nailazićete na različite saobraćajne znakove. Simboli na znakovima su slični simbolima na znakovima u Republici Srbiji te ćete ih lako prepoznati.

(čl. 26. 39. 40. 44. 45. Pravilnika)

Znakovi obaveštenja pružaju učesnicima u saobraćaju potrebna obaveštenja o putu kojim se kreću, nazivima mesta kroz koji put prolazi i udaljenosti do tih mesta, prestanku važenja znakova izričitih naredbi, kao i druga obaveštenja koja im mogu biti korisna.

Posebne grupe znakova obaveštenja su:

- znakovi za vođenje saobraćaja,
- znakovi za obeležavanje prepreka na putu i mesta na kome se izvode radovi,

Znakovi obaveštenja imaju oblik kvadrata, pravougaonika ili kruga. Izuzetno, znak "strelasti putokaz", završava se strelasto.

Osnova znakova obaveštenja je bele boje sa simbolima i natpisima crne boje, žute boje sa simbolima i natpisima crne boje, odnosno plave ili zelene boje sa simbolima i natpisima bele boje.

Turistička signalizacija koristi se za obaveštavanje i upućivanje korisnika do turističkih odredišta.

Za vođenje saobraćaja do turističkih odredišta koriste se znakovi saobraćajne turističke signalizacije:

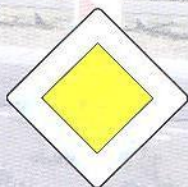
- turistički strelasti putokaz,
- turistička putokazna tabla, i
- turistička informaciona tabla.

Osnova znakova turističke signalizacije za turistička odredišta od izuzetnog značaja je braon boje sa natpisima bela boje i simbolima crne boje na beloj osnovi.

Za ostala turistička odredišta osnova znaka je bele boje, okvir i natpisi crne boje, a simboli sa odgovarajućim piktogramima.

Pojedini znakovi obaveštenja kada se postavljaju:

- na autoputu imaju polje zelene boje, sa ivicama i slovima bele boje,
- na motoputu polje je plave boje sa ivicom i slovima bele boje,
- na ostalim putevima polje je žute boje sa ivicom crne boje i slovima crne boje.

Znakovi obaveštenja

III-1

Prvenstvo prolaza u odnosu na vozila iz suprotnog smera

obaveštava vozača da na uskom prolazu ima pravo prvenstva u odnosu na vozila koja dolaze iz suprotnog smera.

III-2

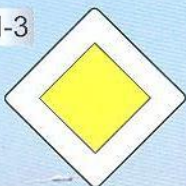

III-2.1

Put sa jednosmernim saobraćajem

obaveštavaju učesnike u saobraćaju o jednosmernom putu.

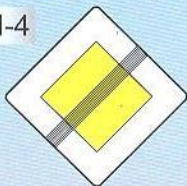
III-3

Put sa prvenstvom prolaza

označava put ili deo puta na kome vozila imaju prvenstvo prolaza u odnosu na vozila koja se kreću putevima koji se ukrštaju s tim putem, odnosno delom puta.

III-4

Završetak puta sa prvenstvom prolaza

III-6

Označeni pešački prelaz

označava mesto na kome se nalazi obeleženi pešački prelaz.

III-7

Podzemni ili nadzemni pešački prolaz

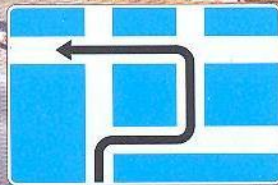
III-9

Slepi put

označava blizinu i položaj puta koji nema izlaz (slepi put). Položaj simbola u znaku III-9 mora da odgovara položaju slepog puta u odnosu na put na kome se postavlja taj znak.

III-10

Smer kretanja vozila koje namerava da skrene ulevo na raskrsnici na kojoj je skretanje ulevo zabranjeno

III-11

Prestrojavanje vozila

označava prethodno obaveštenje vozaču radi prestrojavanja na raskrsnici na putevima sa više saobraćajnih traka.

Simboli na znaku treba da odgovaraju stvarnom stanju broja saobraćajnih traka i načinu prestrojavanja na njima.

III-17

Broj puta

III-17.1

Kilometraža puta

III-17.2

Broj puta, broj deonice puta i kilometraža

označavaju broj puta, odnosno deonice i stacionažu puta.

III-18

Broj međunarodnog puta

označava broj međunarodnog puta.

PRESTANAK ZABRANA

ovi znakovi označavaju mesto odakle prestaje zabrana prethodnog ograničenja ili zabrane

III-25

Prestanak zabrane preticanja svih motornih vozila, osim motocikla bez prikolice, mopeda, lakih tricikala i lakih četvorocikala

III-26

Prestanak zabrane preticanja za teretna vozila

čija najveća dozvoljena masa prelazi 3,5 t da pretiču druga motorna vozila, osim motocikla bez prikolice, mopeda, lakih tricikala i lakih četvorocikala.

III-27

Prestanak ograničenja brzine

III-28

Prestanak zabrane davanja zvučnih znakova

III-29

Prestanak svih zabrana

Znakovi obaveštenja

III-19

Autoput

označava mesto odakle počinje autoput.

III-20

Završetak autoputa

označava mesto na kome se završava autoput.

III-21

Motoput

označava mesto odakle počinje motoput.

III-22

Završetak motoputa

označava mesto na kome se završava motoput.

III-23

Naziv naseljenog mesta

označava teritoriju i naziv naseljenog mesta u koje ulazi put i granicu od koje počinje to naseljeno mesto.

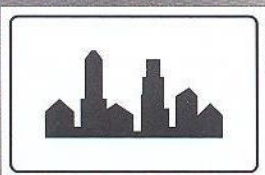
III-24

Završetak naseljenog mesta

koji označava mesto na kome se završava naseljeno mesto kroz koje prolazi put.

III-23.1

Naselje

označava mesto od koga počinje naselje i od koga se primenjuju propisi o saobraćaju u naselju.

III-24.1

Završetak naselja

koji označava mesto na kome se završava naselje i od koga prestaju da važe propisi o saobraćaju u naselju.

III-30

Zona u kojoj je ograničeno trajanje parkiranja

označava mesto u naselju odakle se ulazi u zonu u kojoj je sprovedeno opšte ograničenje trajanja parkiranja na određeno vreme, bez obzira da li se za parkiranje na određeno vreme plaća naknada ili se ne plaća.

Znaku III-30 može biti dodata dopunska tabla na kojoj će se naznačiti dani ili sati za koje ograničenje važi.

III-31

Izlaz iz zone u kojoj je ograničeno trajanje parkiranja

označava mesto u naselju na kome se izlazi iz zone u kojoj je sprovedeno opšte ograničenje trajanja parkiranja na određeno vreme

III-32

Parkiralište

označava parkiralište, na znaku ili na dopunskoj tabli može se odgovarajućim simbolima ili natpisima označiti: način parkiranja, smer u kome se nalazi parkiralište, udaljenost parkirališta, kategorije vozila kojima je parkiralište namenjeno, kao i eventualno vremensko ograničenje parkiranja

III-32.1

Parking garaža

označava garažu sa parking mestima.

III-33

Vremenski ograničeno parkiranje

označava parkiralište na kome je parkiranje vozila vremenski ograničeno

III-34

Bolnica

označava blizinu bolnice i upozorenje vozaču da svojim vozilom ne stvara suvišnu buku

III-33.1

Parkiraj i vozi se

označava parkiralište gde vozilo može da se parkira i da se putovanje dalje nastavi nekim drugim transportnim sredstvom, koje može biti prikazano simbolom.

Znakovi obaveštenja

III-35

Stanica za prvu pomoć
označava blizinu mesta ili mesto na kome se nalazi stanica za prvu pomoć.

III-36

Radionica za opravku vozila
označava blizinu mesta na kome se nalazi radionica za opravku vozila.

III-37

Telefon
označava blizinu mesta ili mesto na kome se nalazi telefonska govornica.

III-38

Benzinska stanica
označava blizinu mesta ili mesto na kome se nalazi benzinska stanica.

III-39

Hotel ili motel
označava blizinu mesta ili mesto na kome se nalazi hotel, odnosno motel. Na delu znaka ispod belog polja može se upisati reč: "hotel" ili "motel", zavisno od vrste ugostiteljskog objekta koji se označava.

III-40

Restoran
označava blizinu mesta ili mesto na kome se nalazi restoran.

III-41

Kafana
označava blizinu mesta ili mesto na kome se nalazi kafana.

III-42

Teren uređen za izletnike
označava blizinu mesta ili mesto na kome se nalazi teren uređen za izletnike.

III-43

Teren za kampovanje pod šatorima
označava blizinu terena ili teren uređen za kampovanje pod šatorima.

Na ovim znakovima ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smer u kome se nalazi mesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima.

III-44

Teren za kampovanje u prikolicama

označava blizinu terena ili teren za boravak u prikolicama.

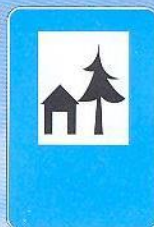
III-45

Teren za kampovanje pod šatorima i u prikolicama

označava blizinu terena ili teren za kampovanje pod šatorima i u prikolicama.

III-46

Planinarski dom

označava blizinu mesta ili mesto na kome se nalazi planinarski dom.

III-47

Vozilo za pomoć na putu

označava blizinu mesta ili mesto u kome se nalazi služba za pružanje pomoći u slučaju kvara na vozilu.

III-48

Vatrogasna služba

označava blizinu mesta ili mesto u kome se nalazi služba za gašenje požara.

III-49

Autobusko stajalište

označava mesto na kome se nalazi autobusko stajalište.

III-50

Tramvajska stanica

označava mesto na kome se nalazi tramvajska stanica.

III-51

Aerodrom

označava blizinu aerodroma ili mesto aerodroma.

III-52

Luka - pristanište

označava blizinu luke, pristaništa, odnosno trajekta ili mesto u kome se nalazi luka, pristanište, odnosno trajekt.

Na ovim znakovima ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smer u kome se nalazi mesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima.

Informacija
označava blizinu mesta ili mesto u kome se mogu dobiti turističke informacije.

Prohodnost puta
označava da je planinski put, odnosno prelaz preko planinskog vrha otvoren ili zatvoren. Ako je prolaz otvoren, polje 1 je zelene boje i ima natpis „otvoren“ odnosno ako je prelaz zatvoren polje 1 je crvene boje i ima natpis „zatvoren“. Ako je prolaz zatvoren, na polju 2 se ispisuje naziv mesta do kog je put otvoren. Ako je prolaz otvoren, polje 3, sadrži simbol znaka „lanci za снег“ ili simbol „lanci ili gume za снег“ u zavisnosti od stanja puta.

Broj serpentine
označava broj serpentine sa nadmorskom visinom.

III-56

Putni objekat
označava naziv putnog objekta od posebnog značaja (vijadukt, tunel i sl.).

III-57

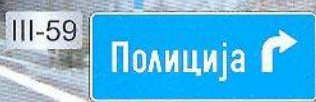
Planinski prevoj
označava planinski prevoj sa nadmorskom visinom.

Brzina koja se preporučuje na određenom delu puta

Reka
označava naziv reke preko koje put prelazi.

Stanica policije
označava blizinu mesta ili mesto na kome se nalazi stanica policije.

III-62

Tabla za označavanje naziva ulica

označava naziv ulice.
Znak može imati i kućne brojeve bloka na koji se odnosi.

III-63

III-63.1

III-63.2

III-63.3

Tabla za usmeravanje

označavaju mesto gde se nailazi na oštru krivinu.

III-66

Tabla za označavanje izlaza

označava mesto izlaska sa autoputa.

III-68

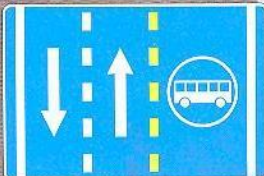

Deca na putu

označava mesto u čijoj se blizini nalazi škola i pešački prelaz koje deca često koriste.

III-69

Saobraćajna traka za vozila javnog prevoza putnika

označava saobraćajnu traku koja je namenjena samo za kretanje vozila javnog prevoza putnika.

III-69.1

završetak saobraćajne trake za vozila javnog prevoza putnika

Znakovi obaveštenja

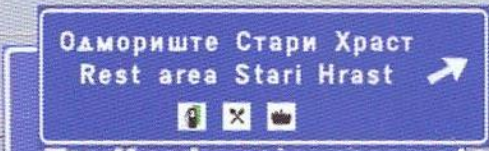
Ograničenje najveće dozvoljene brzine na putevima u Republici Srbiji
 označava opšte ograničenje najveće dozvoljene brzine u Republici Srbiji prema vrsti puta i obaveze upotrebe svetala.

III-73

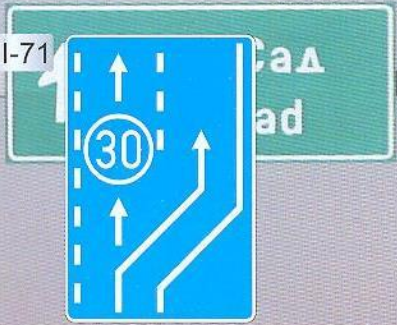
Odmorište
 označava nailazak na višenamenski objekat na putu čiji se sadržaj označava piktogramima.

III-74

Izlazak na odmorište
 označava mesto izlaska sa puta do višenamenskog objekta. Na znaku, ukoliko je potrebno, može da se upiše udaljenost do sledećeg takvog objekta.

III-71

Saobraćajna traka za spora vozila

označava početak saobraćajne trake kojom se moraju kretati vozila koja se kreću brzinom manjom od brzine označene na znaku.

III-79

Prepreka za usporavanje saobraćaja

označava nailazak na mesto gde su postavljeni elementi za usporavanje saobraćaja.

III-71.1

Završetak saobraćajne trake za spora vozila

III-77

Пешачка зона

Pešačka zona
označava početak zone namenjene isključivo za kretanje pešaka.

III-77.1

Пешачка зона

Kraj pešačke zone
označava kraj pešačke zone.

III-78

Zona 30
označava zonu u kojoj je brzina kretanja vozila ograničena do 30 km/h.

III-78.1

Kraj zone 30
označava završetak zone u kojoj je ograničena brzina kretanja vozila do 30 km/h.

III-81

Zona usporenog saobraćaja
označava mesto od kojeg počinje zona usporenog saobraćaja.

III-81.1

Kraj područja usporenog saobraćaja
označava mesto gde se završava zona usporenog saobraćaja.

III-80

Opasna deonica puta

označava nailazak na posebno opasnu deonicu puta i njenu dužinu. Umesto znaka „opasnost na putu“ može da se upiše znak opasnosti koji bliže objašnjava prirodu opasnosti. Na znaku mogu biti najviše dva znaka koji definišu prirodu opasnosti. Visina slova za ispisivanje reči „Opasnost!“ i dužine deonice je 105 mm i 140 mm. Ovaj znak se uvek postavlja sa obe strane puta u smeru kretanja.

III-82

Zona škole

označava mesto od kojeg počinje zona škole.

III-82.1

Završetak zone škole

III-83

Način korišćenja saobraćajne trake

označava da određena saobraćajna traka nije namenjena za kretanje vozila pojedinih vrsta vozila čiji je simbol prikazan na znaku. Broj saobraćajnih traka na znaku mora da odgovara situaciji na terenu.

III-84

Naizmenično propuštanje vozila

označava mesto gde se zbog završavanja saobraćajne trake, suženja kolovoza i smanjenja broja saobraćajnih traka, vozila naizmenično uključuju u jednu saobraćajnu traku.

III-85

Izlaz u slučaju opasnosti

označavaju izlaz za pešake u slučaju opasnosti.

III-85.1

III-92

Kontrola brzine kretanja

označava početak deonice na kojoj se vrši kontrola brzine kretanja vozila.

III-86

III-86.1

Udaljenost izlaza u slučaju opasnosti

označavaju smer u kome se nalazi izlaz za slučaj opasnosti i udaljenost do njega.

ZNAKOVI OPASNOSTI

Označeni pešački prelaz

označava blizinu mesta na putu na kome se nalazi obeleženi pešački prelaz.

Raskrsnica sa kružnim tokom saobraćaja

označava blizinu raskrsnice na kojoj se saobraćaj odvija u kružnom toku.

Blizina avionske piste

ZNAKOVI OBAVEŠTENJA I OBAVEZA

Označeni pešački prelaz

označava mesto na kome se nalazi obeleženi pešački prelaz.

Kružni tok saobraćaja

Aerodrom

označava blizinu aerodroma ili mesto aerodroma.

ZNAKOVI ZABRANE

Zabrana preticanja svih motornih vozila, osim motocikla bez prikolice, mopede, lakog tricikla i lakog četvorocikle

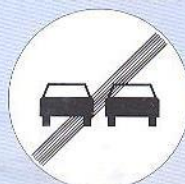
Zabrana preticanja za teretna vozila
čija najveća dozvoljena masa prelazi 3,5 t ,osim motocikla bez prikolice, mopeda lake tricikle i lake četvorocikle.

Zabrana davanja zvučnih znakova

Ograničenje brzine
vozila ne smeju kretati brzinom (u km/h) većom od brzine koja je označena na znaku.

ZNAKOVI OBAVEŠTENJA
PRESTANAK ZABRANE

Prestanak zabrane preticanja svih motornih vozila, osim motocikla bez prikolice, mopede, lakog tricikla i lakog četvorocikle

Prestanak zabrane preticanja za teretna vozila
čija najveća dozvoljena masa prelazi 3,5 t ,osim motocikla bez prikolice, mopeda lake tricikle i lake četvorocikle.

Prestanak zabrane davanja zvučnih znakova

Prestanak ograničenja brzine

(čl. 28. 29. 33. 34. 36. Pravilnika)

Znakovi za vođenje saobraćaja

Znakovima obaveštenja za vođenje saobraćaja učesnici u saobraćaju se obaveštavaju o smerovima kretanja, odnosno smerovima kretanja po saobraćajnim trakama, do određenih mesta.

Znakovima za vođenje saobraćaja učesnicima u saobraćaju se daju:

1. prethodna obaveštenja o smeru kretanja,
2. obaveštenja o prestrojavanju,
3. obaveštenja o skretanju i
4. obaveštenje o potvrdi smera kretanja.

Broj i način koji obaveštenja koji se daju učesnicima u saobraćaju zavisi od kategorije puta.

Na znakovima za vođenje saobraćaja koriste se odredišta i značajne raskrsnice koje se nalaze na teritoriji Republike Srbije, kao i mesta iz susednih zemalja do kojih put vodi.

Na znakovima za vođenje saobraćaja na autoputevima može da se upiše broj puta na saobraćajnim znakovima za davanje obaveštenja.

Ako nije moguće da broj puta bude upisan na znaku, može da se doda izvan znaka kao samostalni znak, i to: pravo odnosno iznad, ispod ili sa desne strane znaka, u visini natpisa, za odredišta za koje se skreće.

Na znakovima za vođenje saobraćaja na autoputevima ne upisuju se piktogrami niti udaljenost do odredišta osim na znaku „potvrda pravca“ na kome se upisuje udaljenost do odredišta.

Boja osnove znakova za vođenje saobraćaja je:

- za znakove na autoputu zelene boje
- za znakove na motoputu plave boje
- za znakove na ostalim putevima, koji nisu autoput niti motoput žute boje
- za znakove sa odredištima turističkog karaktera braon boje i
- za znakove čije je odredište određeni objekat bele boje.

Znakovi za vođenje saobraćaja su:

III-8

Raskrsnica

III-8.1

Kružna raskrsnica

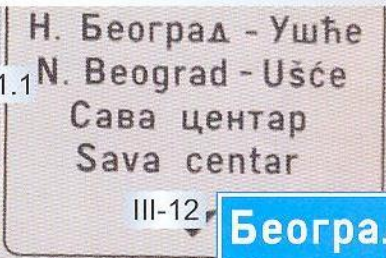
Znakovi označavaju međusobni položaj i pravce puteva i nazive mesta do kojih vode putevi koji se ukrštaju.
 Na znaku se mogu upisati brojevi puteva i brojevi međunarodnih puteva.
 Na znaku "raskrsnica" može biti upisana udaljenost do raskrsnice na koju se znak odnosi, ispod dolazeće strelice.
 Na istom znaku na liniji poprečnih pravaca mogu biti umetnuti saobraćajni znakovi.

III-11.1

Prestrojavanje vozila sa nazivima naseljenih mesta

Znak označava prethodno obaveštenje vozaču radi prestrojavanja na raskrsnici na putevima sa više saobraćajnih traka.
 Simboli na znaku treba da odgovaraju stvarnom stanju broja saobraćajnih traka i načinu prestrojavanja na njima. Na znaku moraju biti ispisani nazivi odredišta.

Strelasti putokaz

Znak označava pravac puta od odredišta ili karakterističnog objekta.
 Na strelasti putokaz mogu da se ispišu dva naziva odredišta ako se ispisuju jednim pismom ili jezikom, odnosno samo jedan ako se ispisuju na dva jezika ili pisma. Na znak mogu da se ispišu broj puta i udaljenost do odredišta, odnosno objekta.

ZNAKOVI ZA VOĐENJE SAOBRAĆAJA

III-13

Putokazna tabla

Znak označava pravac puta za naseljeno mesto ispisano na znaku.

Znak može da ima najviše tri polja za označavanje smerova kretanja. Na svakom polju mogu da se ispišu nazivi dva odredišta ako se ispisuju jednim jezikom i pismom. Ukoliko se nazivi odredišta ispisuju na dva pisma ili jezika svako polje može da ima samo naziv jednog odredišta

Ovaj znak može da se postavi i iznad kolovoza i svako polje znaka postavlja se kao poseban znak iznad saobraćajnih traka na koje se znak odnosi.

III-61

Potvrda pravca

Znak označava potvrdu pravca kretanja posle prolaska raskrsnice. Znak sadrži naziv mesta i udaljenost, izraženu u km do mesta u koje vodi put na kome je znak postavljen.

Na znaku može da bude ispisano najviše šest naziva odredišta, ukoliko se nazivi odredišta ispisuju jednim pismom ili na jednom jeziku, odnosno četiri naziva odredišta ako se ispisuju na dva pisma ili na dva jezika, kao i udaljenost u kilometrima do tih mesta.

III-64

Pretputokaz za izlaz

Znak koji na autoputu i putu sa raskrsnicama u više nivoa označava pravac kretanja do naseljenih mesta ispisanih na znaku.

III-65

III-65.1

Putokaz za izlaz

Ovi znakovi koji na autoputu i putu sa raskrsnicama u više nivoa označavaju pravac kretanja do naseljenih mesta ispisanih na znakovima.

Ovi znakovi se postavljaju iznad kolovoza.

III-65.2

Putokaz za izlaz

Ovaj znak se postavlja na bankini.

Znakovi obaveštenja

ZNAKovi ZA VOĐENJE SAOBRAĆAJA

III-67

III-67.1

III-67.2

Putokaz za preostrojanje za kretanje do određenog mesta
Znakovi obaveštavaju vozače o korišćenju saobraćajne trake za kretanje do naseljenog mesta ispisanog na znaku.

III-72

Preputokazna tabla za izlaz

Znak koji na autoputu i raskrsnicama u više nivoa označava položaj putnih pravaca do naseljenih mesta ispisanih na njemu.

III-76

Ovaj znak se postavlja na ukrštanju autoputa sa drugim putem.

III-76.1

Naziv petlje

Znakovi obaveštavaju o nazivu petlje na koju se nailazi.

Ovaj znak se postavlja postavlja se na ukrštanju dva autoputa.

(čl. 38. Pravilnika)

Znakovi obaveštenja za obeležavanje prepreka na putu i mesta na kome se izvode radovi na putu

III-85

Predznak za obilazak

Znak označava smer i tok preusmerenog saobraćaja kada je zbog radova na putu, privremenih prepreka ili oštećenje kolovoza, put zatvoren.

Kod dužeg preusmeravanja na znaku mora da bude dopunska tabla sa natpisom „Obilaznica... km“.

Обилазак
Obilazak

Obilazak

Služi za usmeravanje vozila na obilazni put.

500 m

III-87

III-87.1

Zatvaranje saobraćajne trake

Znakovi označavaju mesto gde počinje zatvaranje jedne saobraćajne trake namenjene za kretanje u istom smeru. Broj i položaj strelica na znaku mora da odgovara broju saobraćajnih traka na terenu.

III-86

III-86.1

Skretanje saobraćaja iz jedne kolovozne trake u drugu

Znakovi označavaju mesto, odnosno blizinu mesta, gde se vrši skretanje saobraćajnih traka, pri čemu broj saobraćajnih traka ostaje isti. Položaj strelica na znaku mora da odgovara stanju na terenu.

III-88

III-88.1

Predznak za zatvaranje saobraćajne trake

Znakovi označavaju udaljenost do mesta na kome se zatvara jedna saobraćajna traka. Broj i položaj strelica na znaku mora da odgovara broju saobraćajnih traka na terenu.

III-89

200 m

III-89.1

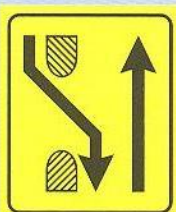
200 m

III-90

200 m

III-89.2

200 m

III-89.3

200 m

Predznak za preusmeravanje saobraćaja na putu sa fizički razdvojenim kolovozima

Znakovi označavaju režim kretanja i način preusmeravanja saobraćaja. Znakovi III-89 i III-89.2 označavaju blizinu mesta gde se dvosmerni saobraćaj sa fizički razdvojenih kolovoznih traka preusmerava na deo puta na kome kolovozne trake nisu fizički razdvojene, odnosno na kome su odvojene samo oznakama na kolovozu.

Znakovi III-89.1, i III-89.3 označavaju blizinu mesta gde se saobraćaj sa dela puta na kome kolovozne trake nisu fizički razdvojene, odnosno na kome su odvojene samo oznakama na kolovozu, preusmerava na put sa fizički razdvojenim kolovoznim trakama.

Predznak za neposredno regulisanje saobraćaja na mestu na kome se izvode radovi

Znak koji vozače obaveštava o blizini mesta na kome je, zbog radova na putu, privremenih prepreka ili oštećenja kolovoza, uvedeno naizmeničano propuštanje vozila, koja neposredno regulišu ovlašćena lica.

III-91

Ograničenje korišćenja saobraćajne trake

Znak označava da određena saobraćajna traka nije namenjena za kretanje pojedinih vrsta vozila čiji je simbol prikazan na znaku.

Broj saobraćajnih traka na znaku mora da odgovara situaciji na terenu.

(čl. 39, 40, 41, 42, 43. Pravilnika)

Znakovi obaveštenja koji se odnose na turističku signalizaciju

Turistička signalizacija koristi se za obaveštavanje i upućivanje korisnika do turističkih odredišta.

Za vođenje saobraćaja do turističkih odredišta koriste se znakovi saobraćajne turističke signalizacije:

- 1) turistički strelasti putokaz,
- 2) turistička putokazna tabla, i
- 3) turistička informaciona tabla.

Znakovi turističke signalizacije postavljaju se samostalno kao znakovi „turistički strelasti putokaz“ (III-12) i „turistička tabla“ (III-13), odnosno kao umetnuta osnova ili jedno polje na znaku „turistička tabla“ (III-13).

Znak „turistička informaciona tabla“ (III-75) koji označava odredište ili objekat turističkog značaja, sadrži naziv turističkog odredišta, simbol (grafički prikaz) i udaljenost do odredišta.

Znakovi saobraćajne turističke signalizacije postavljaju se u blizini turističkih odredišta, na poslednjoj raskrsnici sa pristupnim putem koji direktno vodi do turističkog odredišta. Za odredišta izuzetnog i velikog značaja, ovi znakovi mogu da se postave i na prethodnoj važnoj raskrsnici.

Turistička saobraćajna signalizacija se ne postavlja na autoputu, osim ako to nije izuzetno značajan turistički objekat i znamenitost koja se nalazi u neposrednoj blizini autoputa, izvan naseljenog mesta ili je do nje izgrađen poseban pristupni put.

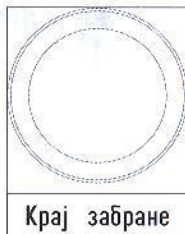
Ovi znakovi ne spadaju u grupu saobraćajnih znakova i ne smeju da imaju obeležja saobraćajne signalizacije. Mogu da imaju drugačiji oblik i slike turističkih objekata u drugačijoj tehnici. Za ove znakove ne važe odredbe koje se odnose na primenu pisma za ispisivanje naziva na saobraćajnim znakovima prema SRPS standardima, odnosno tekst na ovim tablama se može ispisivati na srpskom i engleskom jeziku.

Dopunska tabla mora da ima ista svojstva u pogledu boje osnove i retrorefleksije, kao i znak uz koji se dopunska tabla postavlja, a boja natpisa i simbola na dopunskoj tabli mora biti ista kao i boja natpisa i simbola na znaku uz koji se dopunska tabla postavlja.

Izuzetak predstavljaju dopunska tabla (IV-5) koja daje dodatna obaveštenja o vrsti i načinu korišćenja vremenske zone parkiranja.

IV-5

(čl. 50. Pravilnika)

Širina dopunske table postavljene uz znak na putu ne sme biti veća od dužine one strane znaka uz koji se dopunska tabla postavlja, odnosno od prečnika znaka, ako je znak u obliku kruga, osim ako se postavlja uz znak II-1 (ukrštanje sa putem sa prvenstvom prolaza).

II-1

(čl. 47. Pravilnika)

Uz znakove opasnosti, znakove izričitih naredbi i znakove obaveštenja mogu biti postavljene dopunske table.

Dopunska tabla je obavezna uz znak:

Ako udaljenost tih objekata nije ispisana na samom znaku.

Dopunske table su:

IV-1

200 m

dopunska tabla označava udaljenost između znaka uz koji je postavljena dopunska tabla i početka dela puta, odnosno mesta na koje se znak odnosi.

IV-2

↑ 2000 m ↑

ova dopunska tabla označava dužinu dela puta na kome pretil opasnost označena znakom, odnosno na kome se primenjuje izričita zabrana, obaveze, odnosno ograničenje označeno znakom.

IV-3

500 m

dopunska tabla označava udaljenost između znaka uz koji je postavljena dopunska tabla i objekta, terena ili dela puta na koji se obaveštenje odnosi.

IV-4

od 17 - 20 h

dopunska tabla označava vreme za koje izričita zabrana, obaveze, odnosno ograničenje važi, ako ne važi neprekidno.

(čl. 113. Pravilnika)

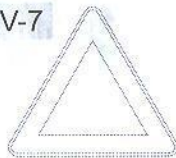
Dopunske table se postavljaju ispod donje ivice saobraćajnih znakova na koji se dopunska tabla odnosi.

IV-6

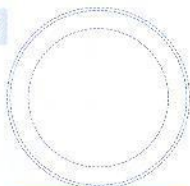
dopunska tabla simbolom bliže određuje značenje znaka uz koji se ističe. Ukoliko se na dopunskoj tabli nalazi simbol teretnog vozila, na tabli se može upisati i najveća dozvoljena masa koja se odnosi na teretno vozilo.

IV-7

dopunska tabla koja označava blizinu dela puta, odnosno mesta na kome postoji opasnost od kilezavog kolovoza zbog nastanka poledice ili snega.

IV-8

IV-8.1

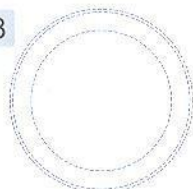

IV-8.2

dopunske table označavaju primenu zabrane parkiranja ili zaustavljanja vozila do znaka, od znaka, odnosno s jedne ili druge strane znaka

IV-8.3

IV-8.4

IV-8.5

(čl. 47. Pravilnika)

IV-9

Dopunska tabla označava položaj parkirališta ili garaža i udaljenost do njega.

IV-10

IV-11

IV-12

Ove dopunske table označavaju način parkiranja na trotoaru koje se reguliše znakom III-32 i to:

IV-10 parkiranje na trotoaru pod uglom u odnosu na podužnu osu kolovoza,

IV-11 parkiranje na trotoaru paralelno sa podužnom osom kolovoza,

IV-12 parkiranje na trotoaru upravno na podužnu osu kolovoza.

III-32

IV-13

IV-14

IV-15

Ove dopunske table označavaju način parkiranja kada se ono izvodi delom na trotoaru, a delom na kolovozu, koje se reguliše znakom III-32 i to:

IV-13 parkiranje na trotoaru i kolovozu pod uglom u odnosu na podužnu osu kolovoza,

IV-14 parkiranje na trotoaru i kolovozu paralelno sa podužnom osom kolovoza,

IV-15 parkiranje na trotoaru i kolovozu upravno na podužnu osu kolovoza.

IV-16

IV-17

IV-18

Ove dopunske table označavaju način parkiranja na kolovozu, koja se reguliše znakom III-32, i to:

IV-16 parkiranje na kolovozu pod uglom, u odnosu na podužnu osu kolovoza,

IV-17 parkiranje na kolovozu paralelno sa podužnom osom kolovoza,

IV-18 parkiranje na kolovozu upravno na podužnu osu kolovoza.

(čl. 47. Pravilnika)

IV-19

Dopunska tabla označava deonicu puta na kome se sneg čisti mašinski i postavlja se za vreme čišćenja snega uz znak „Opasnost na putu“ I-25.

IV-21

Dopunska tabla označava da je parkiralište, odnosno parking mesto rezervisano za vozila lica sa invaliditetom i postavlja se uz III-32 i III-32.1;

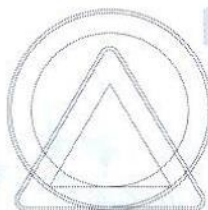

IV-22

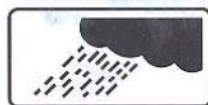

Dopunska tabla označava vrstu oštećenja na kolovozu i dužinu puta na koju se odnosi.

IV-20

IV-21.1

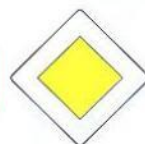

Ove dopunske table označavaju vremenske uslove u kojima važi znakom označena opasnost ili izričita naredba, i to IV-20 kada pada kiša i IV-20.1 kada je na kolovozu sneg.

IV-23

Dopunska tabla „pružanje puta sa pravom prvenstva prolaza“ označava put sa prvenstvom prolaza. Položaj simbola mora da odgovara konkretnom položaju puta sa prvenstvom prolaza u odnosu na sporedni put i postavlja se uz znakove II-1, II-2 i III-3.

Znakovi sa izmenljivim sadržajem poruka

Znakovi sa izmenljivim sadržajem poruka moraju u svemu da imaju izgled i sadržaj znakova propisanih pravilnikom i imaju isto značenje.

Znakovi sa izmenljivim sadržajem poruka mogu da budu:

- kontinuirani znakovi koji su slični fiksnim saobraćajnim znakovima i jedina razlika je da se korišćenjem elektro-mehaničkih sredstava mogu prikazivati različite poruke (rotirajući znakovi u obliku prizmi, lamela ili rotirajućeg zastora),
- nekontinuirani znakovi koji oblikuju poruke korišćenjem individualnih elemenata koji mogu da budu u jednom od dva stanja (ili više) i time mogu da oblikuju različite poruke na istoj prednjoj površini znaka (znakovi sa optičkim vlaknima LED diodama ili tečnim kristalima).

Ako se znakovi sa izmenljivim sadržajem poruka izvode kao kontinuirani znakovi moraju da zadovolje sledeće uslove:

- značenje simbola mora da bude jasno najmanje na 150 m udaljenosti,
- intenzitet osvetljenosti znaka mora da bude prilagođen uslovima okruženja i mora da bude obezbeđen noćni model rada.

(čl. 54, 56, i 57. Pravilnika)

Poruka koju prikazuju znakovi sa izmenljivim sadržajem poruka može da se sastoji od teksta odnosno simbola.

Kada se znakovi sa izmenljivim sadržajem poruka postavljaju duž autoputa, bez obzira da li su poruke povezane ili ne, rastojanje između znakova ne sme da bude manje od 400 m, a optimalno rastojanje je 700 m.

Minimalno rastojanje između znakova sa izmenljivim sadržajem na putevima sa dve trake po smeru je 300 m.

Za postavljanje znakova sa izmenljivim sadržajem poruka, zbog konstrukcije znakova koriste se portali i poluportali ili posebno konstruisani stubovi nosači.

Znakovi sa izmenljivim sadržajem pružaju veliku pomoć vozačima, pogotovo ako je na tom delu puta došlo do nekih promena što se tiče stanja puta, režima saobraćaja, ograničenja ili neke opasnosti.

Oznake na kolovozu i trotoaru

(čl. 152 .ZOBS-a)

-Oznakama na kolovozu učesnicima u saobraćaju stavljaju se do znanja ograničenja, zabrane i obaveze i daju obaveštenja, odnosno vrši se usmeravanje kretanja učesnika u saobraćaju.

-Oznake na kolovozu mogu biti izvedene samostalno ili uz druge saobraćajne znakove, pri čemu njihovo značenje mora biti međusobno usaglašeno.

-Oznake na kolovozu čine linije, strelice, natpisi i druge oznake.

-Oznake na kolovozu mogu imati i reflektujuća svojstva.

- Na javnom putu van naselja, sa savremenim kolovozom za saobraćaj u oba smera na kome postoje samo dve saobraćajne trake, te trake moraju da budu odvojene odgovarajućom razdelnom linijom na kolovozu, a na državnom putu prvoga reda obeležene i ivičnim linijama.

- Oznake na trotoaru, učesnicima u saobraćaju stavljaju do znanja ograničenja, zabrane i obaveze, kao i obaveštenja.

(čl. 59. Pravilnika)

Oznake na kolovozu su:

- uzdužne oznake
- poprečne oznake
- ostale oznake na kolovozu i trotoaru.

Oznake na kolovozu čine linije, strelice, natpisi i oznake.

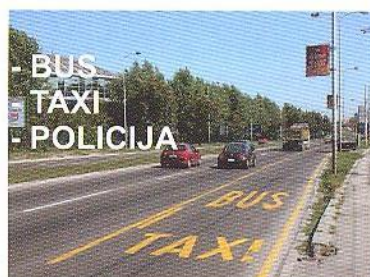

Oznake na kolovozu su bele boje

(čl. 60. Pravilnika)

Izuzetno, žute boje su:

- oznake mesta na kolovozu i trotoaru na kojima je zabranjeno parkiranje,
- privremene oznake na kolovozu koje se koriste prilikom izvođenja radova na putu,
- linije za odvajanje saobraćajnih traka za kretanje vozila javnog prevoza putnika i
- oznake kojima se obeležavaju mesta za određene namene (autobuska stajališta, taksi vozila, policije i dr.)

Uzdužne oznake na kolovozu

ivica kolovoza
ivična linija

razdelna linija

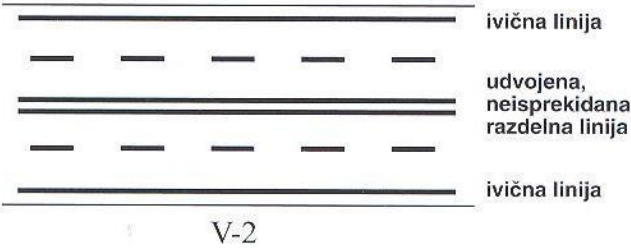
ivična linija
ivica kolovoza

V-1

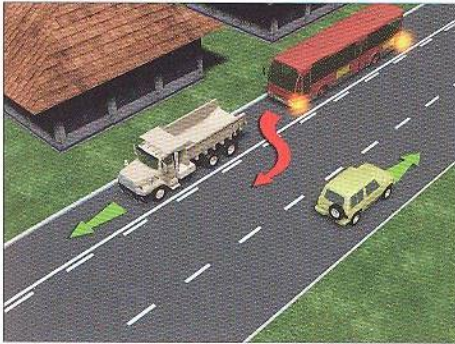
(čl. 65. Pravilnika)

- uzdužne oznake na kolovozu su razdelne linije, ivične linije i linije upozorenja.
 - razdelna linija, razdvaja kolovoz na kolovozne trake, odnosno na saobraćajne trake.
 - razdelne linije izvode se kao neisprekidane, isprekidane ili kombinovane.
 - isprekidane i neisprekidane razdelne linije izvode se kao obične ili udvojene.
- Neisprekidana razdelna linija označava zabranu prelaženja preko te linije i zabranu kretanja po toj liniji.

Udvojena neisprekidana razdelna linija označava zabranu prelaska preko te linije ili kretanje po njima.

150 do 250 m

Udvojena neisprekidana razdelna linija izvodi se na kolovozima sa dvosmernim saobraćajem.

- Sa dve i više saobraćajnih traka po smeru.

- Sa neparnim brojem saobraćajnih traka, ako je u oba smeru zabranjeno preticanje tako da se priikom preticanja koristi saobraćajna traka namenjena za kretanje iz suprotnog smeru.

- U tunelima ili na prilazima tunelima u dužini od 150m do 250m.

- Na putnim objektima (mostovi, tuneli...) i

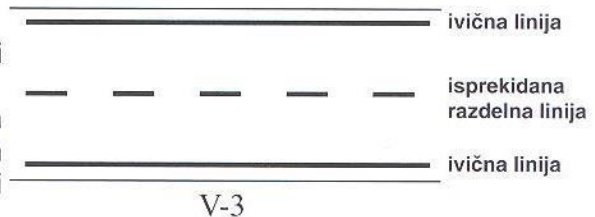
- ako to zahtevaju saobraćajni uslovi ili uslovi bezbednosti na putu ili okruženju.

(čl. 65. Pravilnika)

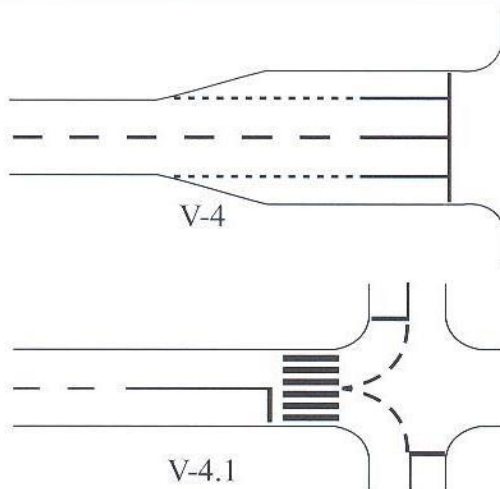
Razdelna isprekidana linija koristi se za:

- razdvajanje kolovozne trake na putu sa samo po jednom saobraćajnom trakom za svaki smeri

- razdvajanje kolovozne trake na saobraćajne trake.

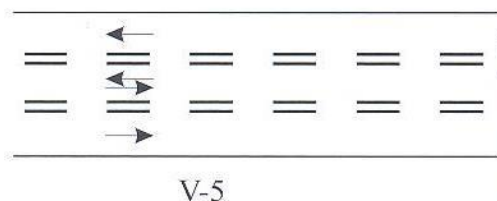

Isprekidana razdelna linija može biti obična i kratka isprekidana linija.

- Razdelna isprekidana kratka linija, koristi se:

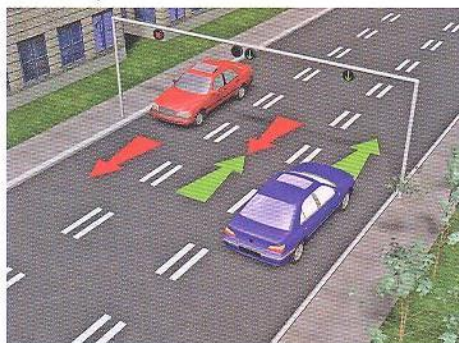
- na prilaznim kracima za obeležavanje posebnih saobraćajnih traka za levo i desno skretanje na raskrsnici (V-4).
- Kao razdelna linija na dvosmernim biciklističkim stazama i
- kao linija vodilja za kretanje vozila kroz raskrsnicu (V-4.1).

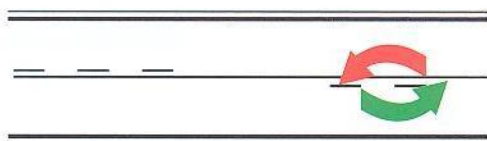
V-5

Razdelna udvojena isprekidana linija koristi se za obeležavanje saobraćajnih traka sa izmenjivim smerom kretanja na kojima je saobraćaj regulisan uređajima za davanje svetlosnih saobraćajnih znakova.

dvostruka isprekidana razdelna linija

- Razdelna udvojena kombinovana linija označava zabranu prelaska preko te linije ili kretanje po njoj, za vozila koja se kreću kolovoznom trakom u kojoj je neisprekidana linija bliža desnoj ivici kolovoza od isprekidane.

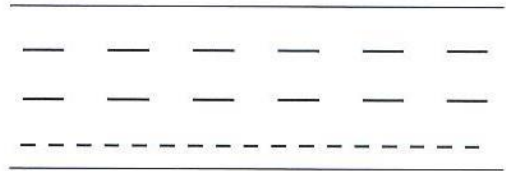

V-6 Razdelna udvojena kombinovana linija

- Razdelna udvojena kombinovana linija koristi se za razdvajanje kolovoznih traka na mestima gde uslovi preglednosti dopuštaju preticanje samo u jednom smeru, tako da se koristi saobraćajna traka namenjena za kretanje iz suprotnog smera.

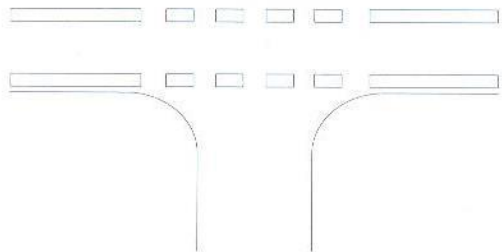
Udvojena
uzdužna linija

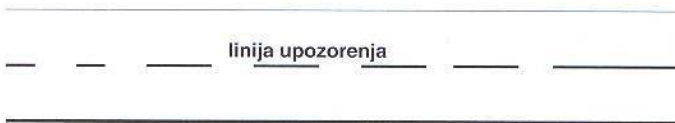
V-7

Ivična linija služi da označi ivicu
vozne površine kolovoza.

Ivična linija može biti neisprekidana i
isprekidana.

V-8

linija upozorenja

V-9

Linija upozorenja, koristi se za
najavljivanje blizine neisprekidane
linije.

Prilikom preticanja,
prestrojavanja ili skretanja,
ponašajte se onako kako Vam to
oznake na kolovozu nalažu,
bezbednije je!

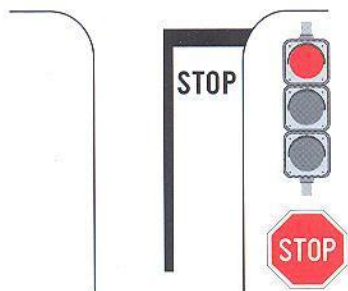
Poprečne oznake na kolovozu

(čl.68. 69. Pravilnika)

Poprečne oznake su:

- linija zaustavljanja
- kosnici
- graničnici
- pešački prelazi i
- prelazi biciklističke staze preko kolovoza.

- Neisprekidana linija zaustavljanja (V-13), postavljena ispred svetlosnog saobraćajnog znaka, označava mesto na kolovozu neposredno pre koga vozač mora da zaustavi vozilo samo ako mu je svetlosnim saobraćajnim znakom zabranjen prolaz.
- Neisprekidana linija zaustavljanja (V-13) postavljena na prilazu raskrsnici sa putem sa prvenstvom prolaza, gde je postavljen znak „obavezno zaustavljanje” (II-2), označava mesto na kolovozu neposredno pre koga vozač mora da zaustavi vozilo.

V-13 Linija zaustavljanja neisprekidana

(čl. 69. Pravilnika)

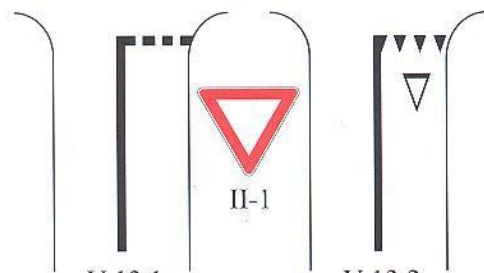
- Neisprekidana linija zaustavljanja (V-13) postavljena ispred znaka "Zabrana prolaza bez zaustavljanja"

koji označavaju blizinu carinarnice, policije ili naplatnog mesta za putarinu, označava mesto neposredno pre koga vozač mora da zaustavi vozilo.

Ispred neisprekidane linije zaustavljanja na kolovozu može da se obeleži reč "STOP".

- Isprekidana linija zaustavljanja (V-13.1 i V-13.2) postavljena na raskrsnici, na putu sa prvenstvom prolaza, gde je postavljen znak „ukrštanje sa putem sa prvenstvom prolaza” (II-1), označava mesto na kome je vozač dužan da ustupi prvenstvo prolaza vozilima koja se kreću putem na koji nailazi i da, po potrebi, zaustavi vozilo pre linije zaustavljanja.
- Neposredno pre linije zaustavljanja (V-13.1 i V-13.2) na kolovozu može da se obeleži saobraćajni znak „ukrštanje sa putem sa prvenstvom prolaza.

V-13.1 V-13.2
Linija zaustavljanja isprekidana

- Na prilazu raskrsnici sa putem sa prvenstvom prolaza, ako iz bilo kog razloga ne postoji saobraćajni znak II-1 ili II-2,

linije V-13 i V-13.1 imaju značenje kao da znak postoji.

Kosnik označava mesto zatvaranja ... otvaranja trake i trake...

V-14.2

- zatvaranja saobraćajne trake rezervisane za vozila javnog prevoza putnika.

V-15

- Graničnik označava deo kolovoza na kome je zabranjen saobraćaj zbog ulivanja saobraćaja sa prilaznog puta.

V-16

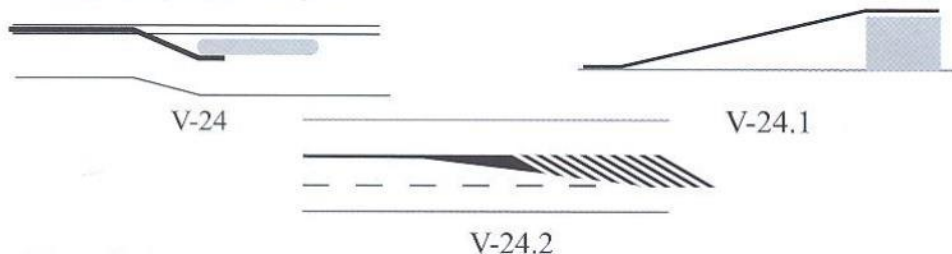
- Pešački prelaz, označava deo površine kolovoza namenjen za prelaz pešaka.

- Na kolovozu pored pešačkog prelaza koji se nalazi u blizini škole mora da stoji natpis „ŠKOLA”. Pešački prelazi na državnim putevima kroz naselja obeležavaju se obavezno na platformi ispred koje se ugrađuju zvučne trake.

V-17

- Prelaz biciklističke staze preko kolovoza je deo površine kolovoza namenjen isključivo za prelaz biciklista.

Linije usmeravanja**Natpisi na kolovozu**

STOP

V-25

ŠKOLA ŠKOLA

V-25.1

BUS

V-25.2

TAXI

V-25.3

V-25.4

V-25.5

V-25.6

Označavanje saobraćajnih površina za posebne namene

V-26

Obeležavanje mesta gde je zabranjeno
zaustavljanje - parkiranje

na trotoaru

i

kolovozu

V-26.1

V-26.2

Mesto rezervisano za
autobuska stajališta.

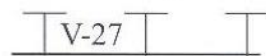
V-26.3

Mesto rezervisano za taksi vozila.

V-26.4

Parking mesto

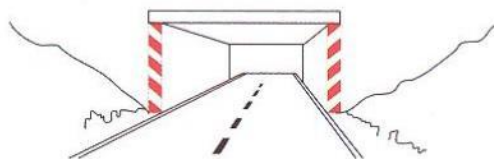
V-27

V-27.2

V-27.1

V-28

Elementi konstrukcije i opreme
javnih puteva.

Ostale oznake na kolovozu i trotoaru

(čl. 74. Pravilnika)

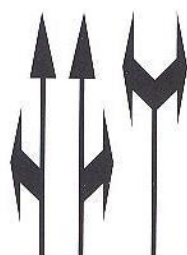
Ostale oznake na kolovozu i trotoaru su:

- strelice,
- polja za usmeravanje saobraćaja,
- linije usmeravanja,
- natpisi,
- oznake za označavanje saobraćajnih površina za posebne namene,
- obeležavanje mesta za parkiranje i
- vertikalne oznake (oznake na predmetima uz ivicu kolovoza).

Strelice:

V-18

V-19

V-20

V-21

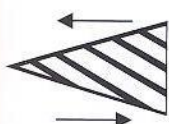

V-22

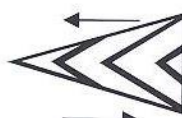

V-22.1

Polja za usmeravanje saobraćaja

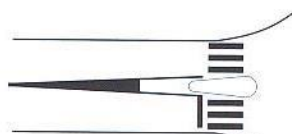
V-23

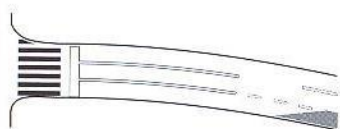
V-23.1

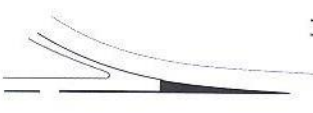
V-23.3

V-23.4

V-23.2

V-23.5

V-23.6

4

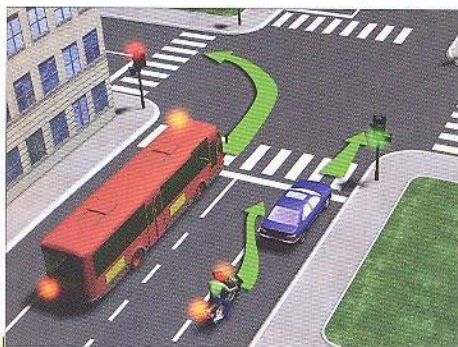
DEO

Svetlosni saobraćajni znakovi i svetlosne oznake

SADRŽAJ

Uređaji za davanje svetlosnih signala	99
Semafori za regulisanje kretanja vozila	100
Značenje svetlosnog saobraćajnog znaka	101
Dodatni svetlosni saobraćajni znak	102
Semafori za regulisanje kretanja vozila po saobraćajnim trakama	103
Semafori za regulisanje pristupa vozila	104
Semafori za regulisanje kretanja pešaka	104
Semafori za regulisanje kretanja bicikala	105
Uređaji za regulisanje kretanja tramvaja	105
Svetlosni saobraćajni znakovi na prelazu puta preko železničke pruge u istom nivou	106
Svetlosne oznake na putu	106
Privremena saobraćajna signalizacija	108
Oprema za obeležavanje prepreka na putu i mesta na kome se izvode radovi na putu	108

Uređaji za davanje svetlosnih signala (semafori)

(čl. 82. Pravilnika)

Semaforima se emituju svetlosni saobraćajni znakovi odnosno svetla

- crvene
- žute
- zelene, odnosno bele boje.

(čl. 82. Pravilnika)

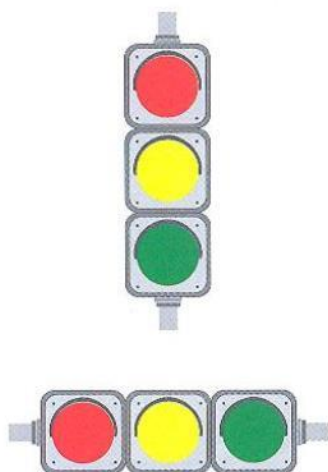
- Uređaji za davanje svetlosnih signala semafori, koriste se za regulisanje saobraćaja i označavanje radova i prepreka na putu. Semafori koji se koriste za regulisanje saobraćaja su:
- semafori za regulisanje kretanja vozila;
- semafori za regulisanje kretanja bicikala i mopeda na biciklističkim trakama ili stazama;
- semafori za regulisanje pristupa;
- semafori za regulisanje saobraćaja po saobraćajnim trakama;
- semafori za regulisanje kretanja pešaka;
- semafori za regulisanje kretanja tramvaja;
- semafori za regulisanje kretanja određenom brzinom;
- i semafori kojima se najavljuje približavanje voza prelazu puta preko železničke pruge.

Svetlosni saobraćajni znakovi mogu biti i sa grafičkim prikazom, koji dodatno objašnjava njegovo značenje, odnosno definiše kategoriju korisnika na koju se pojam odnosi.

(čl. 136 . ZOBS-a)

Za regulisanje saobraćaja i označavanje radova i prepreka na putu, upotrebljavaju se i semafori koji emituju svetlosne saobraćajne znakove.

Semafori za regulisanje kretanje vozila

VI - 1

(čl. 84. Pravilnika)

Na semaforu za regulisanje kretanja vozila na prilazu raskrsnici postavljaju se po vertikalnoj osi, jedno ispod drugog:

- crveno,
- žuto i
- zeleno svetlo

Ako je semafor postavljen iznad saobraćajne trake, svetla mogu biti postavljena po horizontalnoj osi, jedno pored drugog:

- crveno
- žuto i
- zeleno svetlo, gledano sa leva na desno.

(čl. 136. ZOBS-a)

Svetlo koje daju semafori može biti postojano (neprekidno) ili trepćuće (prekidajuće).

(čl. 85. Pravilnika)

Zeleni svetlosni saobraćajni znakovi bez grafičkog simbola, se primenjuju kada se neko od kretanja realizuje sa ili bez postojanja dozvoljenog konflikta sa nekim od vozačkih ili pešačkih tokova na raskrsnici.

(čl. 115. Pravilnika)

Semafor se postavlja uvek pored kolovoza, sa desne strane u smeru kretanja vozila.

(čl. 84. Pravilnika)

Semaforu se može pridodati tajmer za odbrojavanje preostalog vremena do pojave zelenog signalnog svetla i grafički ili tekstualna interpretacija poruke koja se želi preneti vozačima.

Značenje svetlosnog saobraćajnog znaka**ŽUTO SVETLO**

Zabranjen prolaz , osim u slučaju kada se vozilo ne može bezbedno zaustaviti ispred navedenog znaka.

ZELENO SVETLO

Dozvoljen prolaz

CRVENO SVETLO

Zabranjen prolaz

CRVENO SVETLO**UPALJENO ZAJEDNO SA ŽUTIM**

Znači da je zabranjen prolaz i nagoveštaj da će se uključiti zeleno svetlo.

Crveno i zeleno svetlo ne sme da bude uključeno istovremeno.

Zeleno svetlo može biti trepćuće i znači da je dozvoljen prolaz i nagoveštaj skorog prestanka dozvoljenog prolaza a uključanjem žutog, a zatim crvenog svetla.

Trepćuće žuto svetlo-obaveza za sve učesnike u saobraćaju da se kreću uz povećanu opreznost.

- Žuto svetlo može da bude uključeno kao postojano samostalno svetlo u intervalu od prestanka zelenog do pojave crvenog svetla ili istovremeno sa crvenim svetlom pre uključjenja zelenog svetla ili kao samostalno trepćuće svetlo.

Dodatni svetlosni saobraćajni znak

(čl. 86. Pravilnika)

- Postavlja se sa odgovarajuće strane semafora, u visini na kojoj se nalazi zeleno svetlo u obliku zelene strelice-uslovni znak,
- Dodatni svetlosni saobraćajni znak se prikazuje samo kada je na semaforu kome pripada, uključeno crveno svetlo i dozvoljava prelaz vozilima u smeru strelice ali tek pošto propuste sve učesnike u saobraćaju kojima je dozvoljen prolaz preko raskrsnice (pešake i vozače).

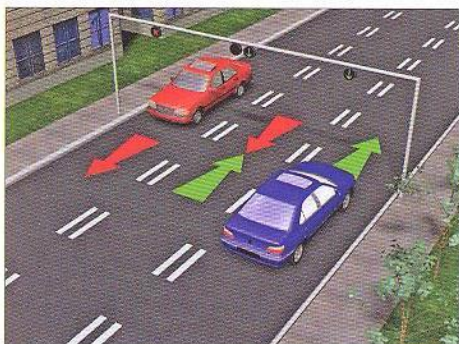
(čl. 85. Pravilnika)

- Semafori koji daju direkzione svetlosne saobraćajne znakove (VI-2.1 - VI-2.8), koriste se za regulisanje kretanja vozila na jednom ili više prilaza raskrsnici ili na jednom ili više krakova raskrsnice ili za kretanje vozila iz jednog ili više smerova kretanja.
- Zeleni direkzione svetlosni saobraćajni znak sa grafičkim simbolom jednom ili dve strelice se primenjuje kada je obezbeđeno da se kretanje vozila u smeru određeno strelicom, odnosno strelicama, odvija bezkonfliktno.

VI - 2.1 VI - 2.2 VI - 2.3 VI - 2.4 VI - 2.5 VI - 2.6 VI - 2.7 VI - 2.8

Semafori za regulisanje kretanja vozila po saobraćajnim trakama

(čl. 87. Pravilnika)

- Semafori za regulisanje kretanja vozila po saobraćajnim trakama, koriste se za regulisanje kretanja vozila po saobraćajnim trakama u određenim vremenskim periodima.
- Ovi semafori se postavljaju iznad saobraćajne trake na koju se odnose i za svaku saobraćajnu traku ponaosob. Grafička forma svetlosnih saobraćajnih znakova je prikaz crvenih ukrštenih linija i zelene strelice sa vrhom okrenutim nadole, na podlozi crne boje.

VI - 3.1

- Saobraćajna traka kojom je zabranjeno kretanje.

(čl. 88. Pravilnika)

- Saobraćajna traka kojom je dozvoljeno kretanje.

- Semafor za regulisanje promene saobraćajne trake u obliku žute strelice usmerene koso na dole, koristi se za promenu saobraćajne trake kojom se vozilo kreće.

- Semafor se postavlja iznad saobraćajne trake, odnosno u saobraćajnoj traci koju vozilo mora napustiti u smeru određenom strelicom. Svetlosni saobraćajni znak se izvodi kao žuta trepćuća strelica usmerena na dole, na crnoj podlozi.

VI - 4

(čl. 92. Pravilnika)

- Semafori za regulisanje kretanja vozila određenom brzinom broičanom oznakom, preporučuju brzinu kojom vozila treba da se kreću da bi na narednom semaforu imala slobodan prolaz.

- Svetlosni saobraćajni znakovi za regulisanje kretanja vozila određenom brzinom, mogu biti sa najviše tri svetla, gde broj koji označava preporučenu brzinu svetli belom bojom na crnoj pozadini.

Semafori za regulisanje pristupa vozila

(čl. 94. Pravilnika)

VI - 10

VI - 10.1

- Semafori za regulisanje pristupa vozila su semafori kojima se prikazuju svetlosni saobraćajni znaci u vertikalnoj osi, jedno ispod drugog i to crveno svetlo gore, a zeleno svetlo dole, odnosno po horizontalnoj osi i to crveno svetlo levo, a zeleno desno.

- Semafori za regulisanje pristupa vozila, koriste se na mestima gde se učesnici u saobraćaju primaju pojedinačno i gde je potrebno označiti da je određeni kanal za opslugu otvoren ili zatvoren.

Semafori za regulisanje kretanja pešaka

(čl. 90. Pravilnika)

VI - 6

ZELENO SVETLO
slobodan prolaz

CRVENO SVETLO
zabranjen prolaz

- Za regulisanje kretanja pešaka upotrebljavaju se semafori za davanje svetlosnih saobraćajnih znakova crvenim i zelenim svetlima, kojima može biti pridodat uređaj za davanje zvučnih signala ili uređaj za odbrojavanje preostalog vremena čekanja.

- Svetla mogu biti postavljena po vertikalnoj osi i to:

- crveno svetlo gore, a
- zeleno svetlo dole,
- odnosno po horizontalnoj osi i to:
- crveno svetlo levo, a
- zeleno svetlo desno.

Svetla se sastoje od svetleće površine crvene ili zelene boje na kojoj se nalazi tamna silueta pešaka ili od tamne površine na kojoj se nalazi svetleća silueta pešaka crvene ili zelene boje.

(čl. 90. Pravilnika)

Svetla ne smeju biti upaljena istovremeno, s tim da zeleno svetlo može biti trepćuće u određenom vremenskom intervalu, pre pojave crvenog svetla.

Semafori za regulisanje kretanja bicikala

(čl. 89. Pravilnika)

VI - 8

- Kretanje bicikala i mopeda po biciklističkim trakama, odnosno bicikala po biciklističkim stazama, može se regulisati upotrebom semafora kojima se daju, trobojni svetlosni saobraćajni znakovi na kojima se svetla postavljaju po vertikalnoj osi jedno ispod drugog i to crveno gore, žuto u sredini i zeleno dole.
- Grafički simbol bicikla izvodi se kao crni simbol u crvenom i žutom svetlu, odnosno kao zeleni simbol na crnoj podlozi.
- Semafori za regulisanje kretanja bicikala koriste se ako je biciklistička staza izvan lokacije obeleženog pešačkog prelaza ili bicikli imaju drugačije elemente vođenja na raskrsnici u odnosu na pešake.

Uređaji za regulisanje kretanja tramvaja (čl. 91. Pravilnika)

VI - 7.1 VI - 7.2 VI - 7.3 VI - 7.4

Položena crta znači zabranu saobraćaja tramvaja, a uspravna ili kosa slobodan prolaz u odgovarajućem smeru.

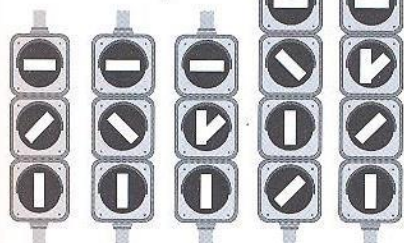

VI - 7.8 VI - 7.9

- Za regulisanje kretanja tramvaja upotrebljavaju se uređaji za davanje svetla bele boje na podlozi crne boje. Svetla su u obliku položene, uspravne ili kose crte ili kombinacija istih.

- Ovi semafori mogu da se koriste u kombinaciji sa semaforima kojima se reguliše kretanje vozila.

- Ako vozila javnog gradskog prevoza koriste istu saobraćajnu traku kojom se kreću tramvaji za regulisanje njihovog kretanja koriste se isti ovi uređaji.

VI - 7.10 VI - 7.11 VI - 7.12 VI - 7.13 VI - 7.14

VI - 7.5 VI - 7.6 VI - 7.7

Svetlosni saobraćajni znakovi na prelazu puta preko železničke pruge u istom nivou

(čl. 93. Pravilnika)

Svetlosnim saobraćajnim znakovima na prelazima puta preko železničke pruge u istom nivou, najavljuje se približavanje voza, spuštanje branika ili polubranika ili označavaju da je branik, polubranik u spuštenom položaju.

VI-9

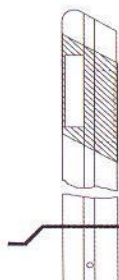

Svetlosni saobraćajni znak postavlja se na prelazima puta preko železničke pruge u nivou sa ili bez branika odnosno polubranika.

- Svetlosni saobraćajni znakovi daju se naizmeničnim paljenjem dva okrugla crvena svetla i mogu im biti pridodati zvučni uređaji.
- Svetla na ovom znaku nalaze se jedno pored drugog u horizontalnoj osi, na tabli koja ima oblik ravnostranog trougla sa vrhom okrenutim naviše, čije boje i mere odgovaraju merama znaka opasnosti.

Svetlosne oznake na putu

(čl. 95. Pravilnika)

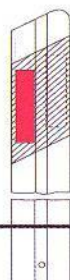

V-25
sa leve
strane puta

- Na putevima van naseljenog mesta postavljaju se smerokazi i značke za obeležavanje ivice kolovoza. Smerokazi i značke svojim oblikom, merama i načinom izrade moraju biti uočljivi u svim vremenskim uslovima, a posebno u slučaju smanjene vidljivosti (noć, magla, sneg i sl).

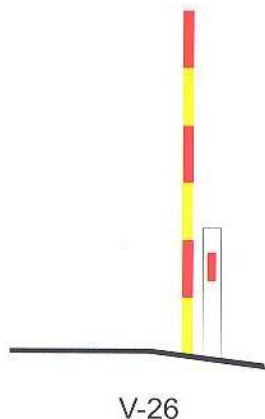
Smerokazi moraju imati reflektujuća tela određene površine (folije ili druga reflektujuća tela) i to:

- crvene boje s desne strane,
- a bele boje s leve strane u smeru kretanja vozila.

V-25
sa desne
strane puta

- Pod značkama za obeležavanje puta, podrazumevaju se štapovi obojeni naizmenično poljima crvene i žute boje, širine po 30 cm.

- Tabla za označavanje vrha razdelnog ostrva postavlja se na vrhu ostrva radi upozorenja vozačima na nailazak na razdelno ostrvo (V-27).

Tabla ima naizmenično crna i žuta polja.

Na vrhu table obavezno se postavlja, jedan od znakova iz grupe II-45.

Ovaj znak i tabla se izrađuju sa unutrašnjim osvetljenjem ili od reflektujućeg materijala.

(čl. 95 i 96. Pravilnika)

- Branici i polubranici na prelazima puta preko železničke pruge u nivou moraju biti označeni sa najmanje tri crvene reflektujuće ili svetlosne oznake od kojih je jedna smeštena na sredini branika, a druge dve bliže krajevima branika ili prevučena refleksnom materijom duž celog branika.

Osnovna boja branika ili polubranika je bela.

Postavljanje, uklanjanje i izmena značenja saobraćajne signalizacije kao i opreme puta, učesnicima u saobraćaju nije dozvoljeno.

Prolaskom svojim vozilom na crveno svetlo, ugrožavate bezbednost saobraćaja i svoj i tuđe živote. Zato, poštujujte svetla na semaforu.

Privremena saobraćajna signalizacija

(čl. 97 i 98. Pravilnika)

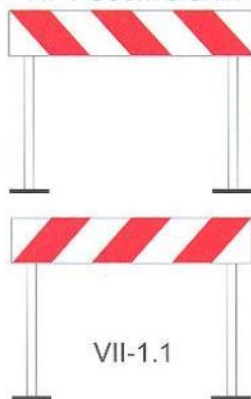

Privremena saobraćajna signalizacija se koristi za obeležavanje prepreka na putu i mesta na kome se izvode radovi na putu. Privremenu saobraćajnu signalizaciju pored znakova obaveštenja za obeležavanje prepreka na putu i mesta na kome se izvode radovi na putu, čine i saobraćajni znakovi i oprema.

Oprema za obeležavanje prepreka na putu i mesta na kome se izvode radovi na putu

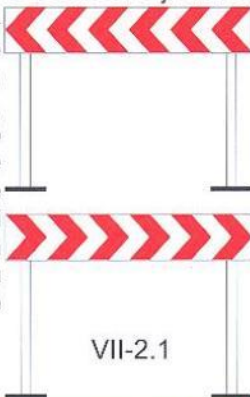
(čl.98. Pravilnika)

VII-1 Čeoni branik

VII-1.1

VII-2 Usmeravajući branik

VII-2.1

Čeoni i usmeravajući branici se koriste prilikom zatvaranja puta, odnosno saobraćajne trake za ograđivanje radilišta ili privremenih prepreka na putu sa čeone ili začelne strane.

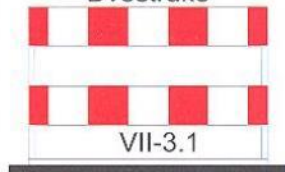
na branike i zapreke mogu da se postave najviše dva saobraćajna znaka.

VII-3 Zapreke - table jednostruke

Zapreke se koriste za ograđivanje radilišta sa bočne strane i u zoni radova i privremenih prepreka na putu na mestima gde se vrši potpuno zatvaranje saobraćaja.

Dvostruke

VII-3.1

Vertikalne zapreke

VII-4

VII-4.1

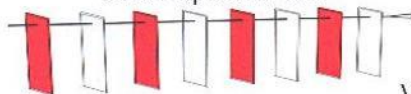
koriste se za skretanje saobraćaja, podelu smerova kretanja i označavanje bočne ivice radilišta.

VII-5 Zaprečne trake

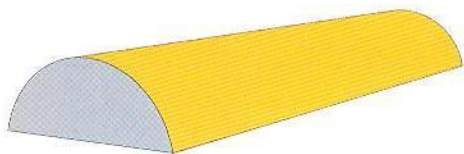
Zaprečne trake i zaprečno uže, služe za označavanje ivice radilišta ili prostora sa privremenim preprekama.

VII-6 Zaprečno uže

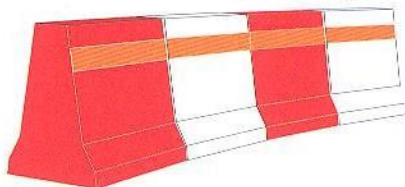

VII-7 Saobraćajne kupe

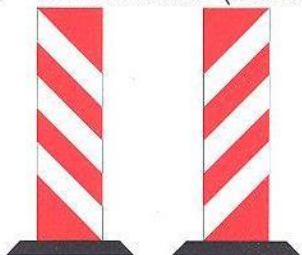
VII - 8 Montažni ivičnjak

VII - 9 Razdvajajuća ograda

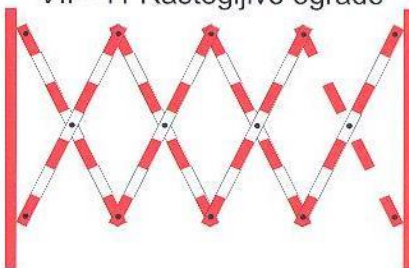
VII - 10 Delineatori (markeri)

Delineatori se koriste za razdvajanje smerova kretanja ili vođenja tokova u slučajevima skretanja saobraćaja.

Razdvajajuća ograda koristi se za razdvajanje suprotnih smerova kretanja, za skretanje saobraćaja i za razdvajanje površine kolovoza na kojoj je dozvoljeno kretanje od površine na kojoj kretanje vozila nije dozvoljeno.

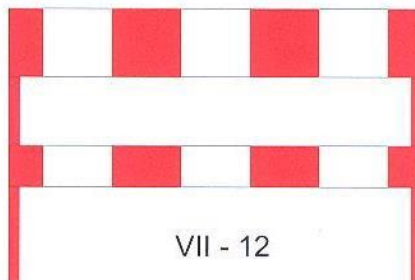
VII - 11 Rastegljive ograde

Signalna tabla za označavanje radova na putu

VII - 13

VII - 12

Davanje znakova za regulisanje saobraćaja na delu puta na kome se izvode radovi ili gde je nastala prepreka koja se ne može odmah otkloniti

Regulisanje saobraćaja na takvom delu puta, vrši se zastavama zelene i crvene boje, dimenzije najmanje 40 x 40 cm.

- Kada radnik određen od strane izvođača radova, drži podignutu zelenu zastavu, prolaz je slobodan.
- Kada je podignuta crvena zastavica, prolaz je zabranjen.

VII - 14

5

PRIRUČNIK ZA POLAGANJE VOZAČKOG ISPITA

DEO

Znaci i naredbe koje daju ovlašćena lica

SADRŽAJ

Znaci i naredbe koje daju ovlašćena lica	111
Znaci koje učesnicima u saobraćaju na putevima daju policijski službenici	112
Davanje znakova stop tablicom	116
Zvučni znakovi pištaljkom	117
Svetlosni znaci koje daje policijski službenik	118

Znaci i naredbe koje daju ovlašćena lica

Učesnici u saobraćaju moraju postupiti po znacima i naredbama koje daje policijski službenik ili zakonom ovlašćeno drugo lice za neposredno regulisanje ili kontrolu saobraćaja.

Znaci se daju rukama, odnosno položajem tela ovlašćenog lica, uređajima za davanje svetlosnih i zvučnih znakova, tablicom ili zastavičom za regulisanje saobraćaja, a naredbe usmeno.

Znaci i naredbe se daju na propisan način i moraju biti jasni, nedvosmisleni, uočljivi, odnosno čujni i imaju prvenstvo u odnosu na saobraćajnu signalizaciju i propisana pravila saobraćaja.

Znaci i naredbe mogu se davati i usmeno ili pomoću tehničkih sredstava za pojačanje zvuka, odnosno pisanim naredbama na odgovarajućem displeju.

ZNACI I NAREDBE MOGU SE DAVATI I IZ VOZILA.

Na delu puta na kome se izvode radovi i gde je nastala prepreka koja se ne može odmah ukloniti, regulisanje saobraćaja mogu da obavljaju najmanje dva, za to određena radnika izvođača radova, odnosno upravljača puta.

Kada ovlašćeno lice ili policijski službenik reguliše saobraćaj, tada morate postupiti po njegovim znacima ili naredbama, a ne po pravilima saobraćaja, saobraćajnim znakovima ili semaforima.

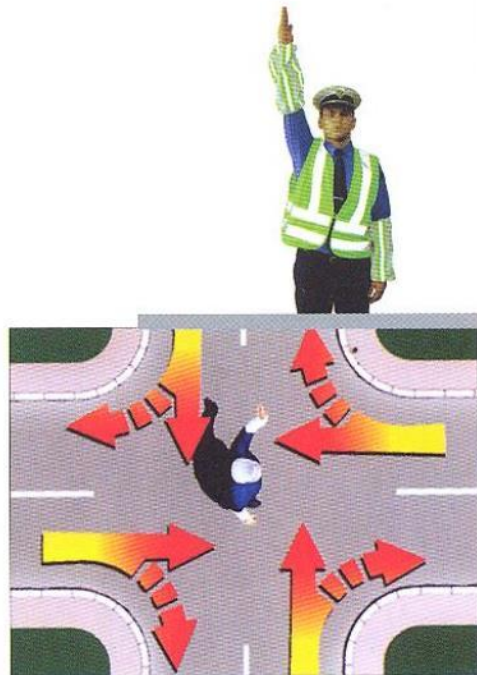
(čl. 2. Pravilnika)

Znaci koje učesnicima u saobraćaju na putevima daju policijski službenici

Rukama i položajem tela

ZABRANA PROLAZA OBAVEZNO ZAUSTAVLJANJE

OBAVEZNO ZAUSTAVLJANJE (žuto svetlo na semaforu) - Desna ruka podignuta vertikalno sa dlanom otvorene šake usmerenim prema levo - znači zabranu prolaza za sve vozače, osim za one vozače čija se vozila, u času kada policijski službenik podigne ruku, ne mogu na bezbedan način zaustaviti, a za pešake - znači zabranu da prelade kolovoz.

OBAVEZNO ZAUSTAVLJANJE ZA VOZAČE PREMA KOJIMA JE OKRENUT DLAN

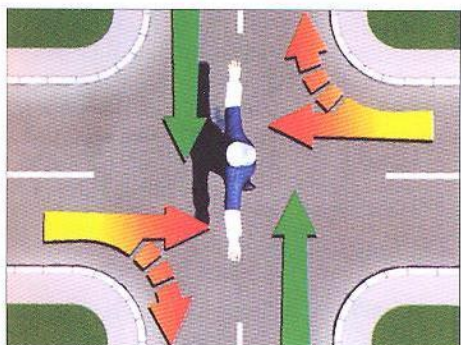
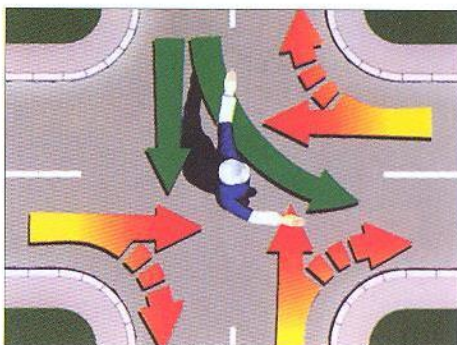
Desna ruka podignuta vertikalno sa dlanom otvorene šake usmerenim prema napred - znači obavezno zaustavljanje za sve vozače prema kojima je okrenut dlan i prsa policijskog službenika. Ovaj znak ima navedeno značenje samo kada se policijski službenik nalazi na kolovozu, pri čemu se za davanje znaka mora izabrati pregledno i bezbedno mesto. Prilikom davanja ovog znaka, policijski službenik može dodatnim znakom rukom pokazati određenom vozaču gde da pomeri i zaustavi svoje vozilo radi bezbedne kontrole

(čl. 2. Pravilnika)

ZABRANA PROLAZA ZA SVE UČESNIKE U SAOBRAĆAJU ČIJI SMER KRETANJA SEČE SMER PREDRUČENE RUKE

Desna ruka horizontalno predručena sa dlanom otvorene šake usmerenim prema levo - znači zabranu prolaza za sve učesnike u saobraćaju čiji smer kretanja seče smer predručene ruke.

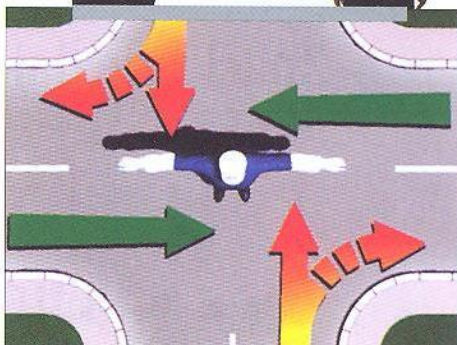
SLOBODAN PROLAZ

Kada vozači vozilima dolaze policijskom službeniku koji reguliše saobraćaj sa njegovih bočnih strana, tada imaju pravo prolaza.

ZABRANJEN PROLAZ

Telo u normalnom stojećem ili telo u istom stavu sa rukama horizontalno odručenim znači da vozači koji vozilima dolaze iz pravca u kome su okrenuta leđa, odnosno prsa policijskog službenika moraju zaustaviti svoja vozila, a da vozači koji vozilima dolaze sa njegovih bočnih strana imaju pravo prolaza.

(čl. 2. Pravilnika)

SMANJENJE BRZINE

Lagano mahanje horizontalno odručenom rukom gore-dole, sa dlanom otvorene šake okrenutim na dole, znači da vozač u čijem smeru se daje taj znak treba da smanji brzinu kretanja vozila.

POVEĆANJE BRZINE

Horizontalno predručena ruka savijena u laktu, sa otvorenom šakom i kružno kretanje podlaktice i šake (u smeru okretanja točkova vozila na koje se znak odnosi) - znači da vozač u čijem smeru se daje ovaj znak, treba da ubrza kretanje vozila.

ZAUSTAVLJANJE VOZILA

Horizontalno odručena ruka sa dlanom otvorene šake usmerenim prema određenom vozilu - znači da je vozač tog vozila obavezan da zaustavi vozilo.

BLIŽE POMERANJE VOZILA

Horizontalno odručena ruka sa dlanom otvorene šake okrenutim na gore i lagano mahanje podlaktice i šake savijanjem u laktu - znači da vozač u čijem smeru se daje znak treba da pomeri svoje vozilo bliže raskrsnici, odnosno ovlašćenom licu koje daje znak.

Prilikom kontrole od strane policijskog službenika ili ovlašćenog lica za regulisanje saobraćaja, budite korektni i ljubazni.

(čl. 2. 3. Pravilnika, dodatak Autora)

Pojedine znake policijski službenik može da daje ne samo na raskrsnici već i prilikom regulisanja saobraćaja na otvorenom putu (van raskrsnice). Značenje je isto.

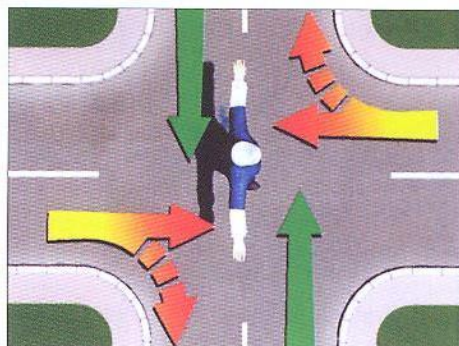
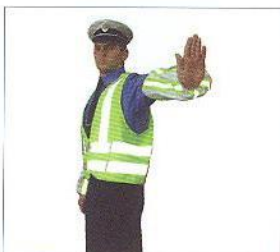
Kada je saobraćaj zaustavljen znacim kojima se naređuje zaustavljanje saobraćaja, pojedinim vozačima policijski službenik može dati znak da ubrzaju kretanje svog vozila, a pešacima da požure, ako se time omogućava brže i bezbednije odvijanje saobraćaja.

Propisane znake kojima se naređuje smanjenje brzine kretanja, ubrzanje kretanja i zaustavljanje vozila, policijski službenici mogu davati i iz vozila, odnosno motocikla, kada policijski službenik, odnosno vozilo ima vidno obeležje policije.

Ako reguliše saobraćaj na raskrsnici, znake kojima se naređuje zaustavljanje svih vozila i zabrana prolaza za određene učesnike u saobraćaju policijski službenik može davati samo ako se nalazi u središtu raskrsnice.

Izuzetno ako bi se time efikasnije i bezbednije regulisao saobraćaj, znake može davati i policijski službenik koji se nalazi na drugom pogodnom mestu na kolovozu raskrsnice, pod uslovom da je lako uočljiv od strane svih učesnika u saobraćaju kojima su znaci namenjeni.

Ako se na raskrsnici nalazi više policijskih službenika koji pomažu u regulisanju saobraćaja, znaci koje oni daju moraju biti usklađeni sa znacima koje daje policijski službenik koji se nalazi u središtu raskrsnice.

Ako se na raskrsnici nalazi više policijskih službenika koji regulišu saobraćaj, znaci koje oni daju moraju biti međusobno usklađeni.

Davanje znakova STOP tablicom

Za davanje znakova kojima se naređuje zaustavljanje, zabrana prolaza i smanjenje, odnosno ubrzanje kretanja vozila, policijski službenik može upotrebljavati stop tablicu.

Stop tablica mora biti presvučena reflektujućom materijom ili izrađena na način da se može osvetliti sopstvenim izvorom svetlosti, koji emituje svetlost crvene boje.

Osnova je žute boje, oko koje je crvena ivica čije su površine od reflektujuće materije.

Osnova druge strane je bele boje oko koje je ivica crvene boje. U ovu osnovu je ugrađeno svetleće telo koje može da emituje postojano, odnosno treptuće svetlo crvene boje.

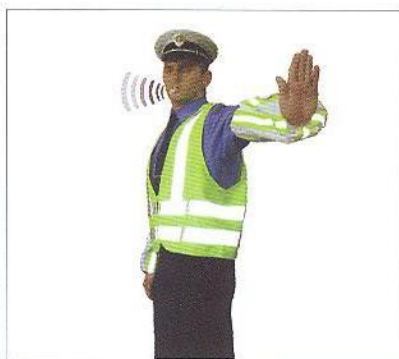
Na osnovi stop tablice koju koriste policijski službenici ispisan je tekst "STOP POLICIJA".

Zvučni znaci pištaljkom

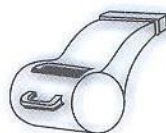
Zvučni znaci pištaljkom primenjuju se samo u kombinaciji sa znacima koji se daju rukom i to samo kad se policijski službenik nalazi van vozila.

Zvučni znaci koji se daju pištaljkom imaju sledeća značenja:

JEDAN DUŽI ZVIŽDUK

Znači poziv učesnicima u saobraćaju koji ga čuju da obrate pažnju na policijskog službenika koji će dati odgovarajući znak.

VIŠE UZASTOPNIH KRATKIH ZVIŽDUKA

Znači da je neko od učesnika u saobraćaju postupio protivno datom znaku, pravilima saobraćaja ili postavljenim saobraćajnim znakovima.

Zvučni znaci daju se pištaljkom, odnosno posebnim uređajem za davanje zvučnih znakova na motornom vozilu (sirena).

Ako se zvučni znak sastoji od više uzastopnih kratkih zvižduka, svi učesnici u saobraćaju koji čuju ovaj znak dužni su da se, osmatranjem policijskog službenika, obaveste da li se taj znak odnosi na njih. Uporedo sa davanjem ovog znaka, policijski službenik dužan je da pokaže rukom na kog se učesnika u saobraćaju dati znak odnosi i šta je on obavezan da učini.

Ovaj znak se daje samo pri regulisanju saobraćaja na raskrsnici i prilikom davanja znaka rukom policijskog službenika.

(čl. 8. 11. Pravilnika)

Svetlosni znaci koje daje policijski službenik

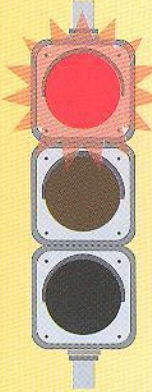
U vršenju kontrole i regulisanja saobraćaja, policijski službenik može da daje svetlosne znake. Svetlosni znaci daju se posebnim uređajima za davanje svetlosnih znakova na motornom vozilu, ručnom baterijskom lampom i sl.

Svetlosni znak koji se daje baterijskom lampom koja emituje postojano crveno svetlo i kojom policijski službenik maše upravo na uzdužnu osu puta, znači obavezu za vozača vozila koje se kreće na delu puta gde se taj svetlosni znak daje i na koga se znak odnosi, da bezbedno zaustavi svoje vozilo na kolovozu, a po mogućnosti van kolovoza, neposredno ispred policijskog službenika koji taj znak daje. Za ostale učesnike u saobraćaju ovaj znak označava obavezu da smanje brzinu kretanja svog vozila, odnosno da se kreću sa povećanom oprežnošću.

Prilikom davanja svetlosnog znaka policijski službenik mora da se nalazi na preglednom i bezbednom mestu na kolovozu.

Kamera se snima saobraćaj.
Ne ispitujte njihov kvalitet!

Stiže Vam kazna za prekršaj ako ste:

- vozili žutom trakom,
- prekoračili dozvoljenu brzinu
- prošli kroz crveno svetlo na semaforu.

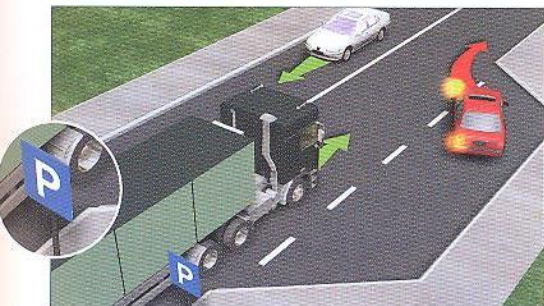

Saobraćajna pravila

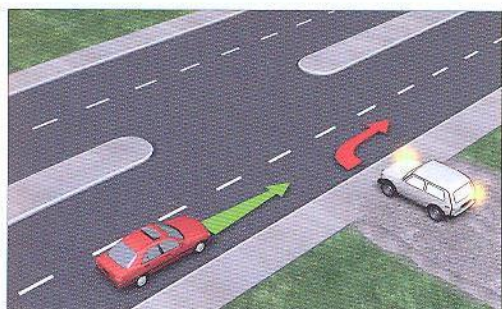
SADRŽAJ

Uključivanje i isključivanje vozila u saobraćaju	121
Uključivanje autobusa za javni prevoz putnika	123
Prevoz dece	124
Kretanje vozila po putu	125
Kretanje pešaka	129
Prelaženje preko kolovoza	133
Obaveze vozača prema pešacima	135
Saobraćaj bicikala, mopeda, tricikala, četvorocikala i motocikala	137
Saobraćaj zapreznih vozila i učešće životinja u saobraćaju	140
Odstojanje između vozila	143
Mimoilaženje	144
Mimoilaženje na putu sa uzdužnim nagibom	145
Obilaženje	147
Preticanje	149
Brzina kretanja	155
Pešačka zona, zona usporenog saobraćaja, zona „30“, zona škole	157
Zaštita životne sredine	158
Tehnička sredstva za usporavanje saobraćaja	159
Skretanje	160
Polukružno okretanje	162
Zaustavljanje i parkiranje	164
Obeležavanje zaustavljenog vozila na kolovozu	169
Saobraćaj na prelazu puta preko železničke pruge	170
Saobraćaj u tunelu	172
Zvučni i svetlosni znaci upozorenja	172
Saobraćaj na autoputu i motoputu	174
Upotreba svetala u saobraćaju	176
Prevoz tereta na vozilu	180
Vučenje vozila	182
Upotreba žutog rotacionog ili trepćućeg svetla	184

Uključivanje i isključivanje vozila u saobraćaju

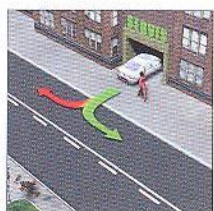

Vozač sme da se uključi vozilom u saobraćaj na putu sa površine na kojoj se ne vrši saobraćaj ili sa mesta na kome je vozilo bilo zaustavljeno ili parkirano ili da se uključi vozilom u saobraćaj, samo ako se uverio da time neće ometati ostale učesnike u saobraćaju i o tome obavestio druge učesnike u saobraćaju.

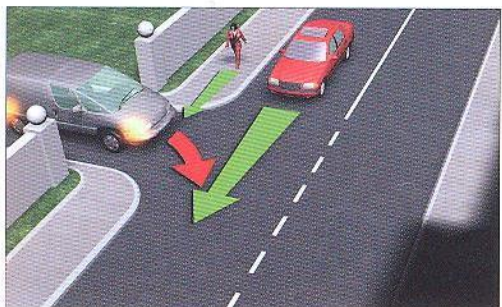
S PARKING PROSTORA

Uključivanje s parking prostora je dozvoljeno tek kada vozač propusti vozila koja se kreću kolovoznom trakom na koju namerava da se uključi.

SA ZEMLJANOG PUTA

Sa zemljanog puta kada propusti vozila koja se kreću putem na koji se uključuje.

IZ DVORIŠTA, GARAŽE ILI DRUGE POVRŠINE

Kada se vozač uključuje u saobraćaj iz dvorišta, garaže ili druge površine, u uslovima nedovoljne preglednosti ili vidljivosti, dužan je da bezbedno uključivanje izvede uz pomoć lica koje se nalazi na pogodnom mestu van vozila i koje mu daje odgovarajuće znakove.

Iz garaže ili dvorišta, kada propusti pešake na trotoaru i vozila u saobraćaju.

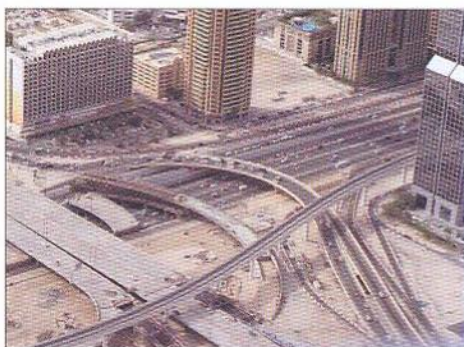
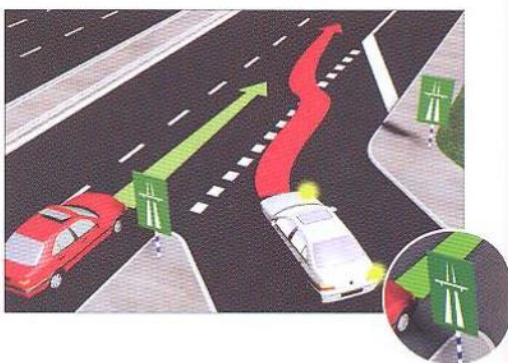
(čl. 103. ZOBS-a)

UKLJUČIVANJE NA AUTOPUT ILI MOTOPUT

Na autoput, odnosno motoput, vozač može da se uključi, odnosno isključi samo prilaznim putem namenjenim za uključivanje na taj put, odnosno isključenje sa puta.

Vozač koji se motornim vozilom uključuje u saobraćaj na autoput ili motoput dužan je da:

- koristi saobraćajnu traku za uključivanje, kada takva traka postoji u produženju priključnog puta i da se u saobraćaj na taj put uključi dajući znak pokazivačem pravca, na način kojim ne ugrožava saobraćaj vozila koja se kreću po tom putu,
- propusti vozila koja se kreću po tom putu, ako na mestu na kome se uključuje u saobraćaj na autoputu ne postoji posebna traka za uključivanje.

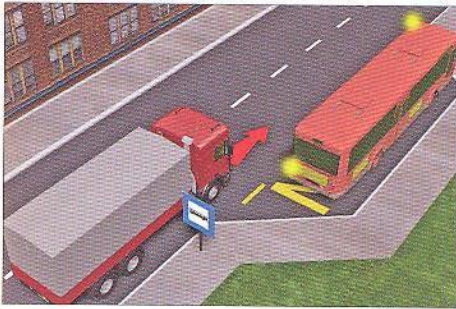

ISKLJUČIVANJE SA AUTOPUTA I MOTOPUTA

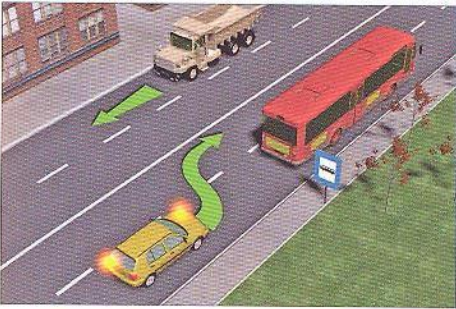
Vozač koji se vozilom isključuje iz saobraćaja sa autoputa ili motoputa, dužan je da svojim vozilom blagovremeno zauzme položaj na krajnjoj desnoj saobraćajnoj traci i da što pre pređe na saobraćajnu traku za isključivanje, ako takva traka postoji na ulazu u priključni put.

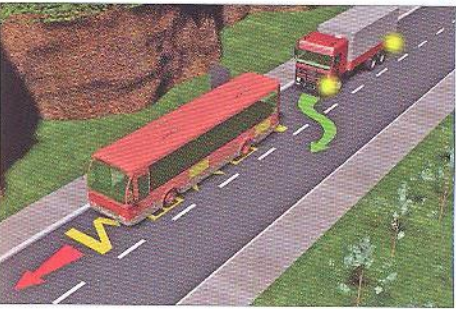
Uključivanje autobusa za javni prevoz putnika

Vozač je dužan da, u naselju, omogući uključivanje u saobraćaj autobusu koji se propisno uključuje u saobraćaj sa stajališta.

Lice koje zbog ulaska, odnosno izlaska iz vozila treba da stupi na kolovoz, dužno je da se prethodno uveri da stupanjem na kolovoz ne ometa saobraćaj i ne ugrožava bezbednost saobraćaja.

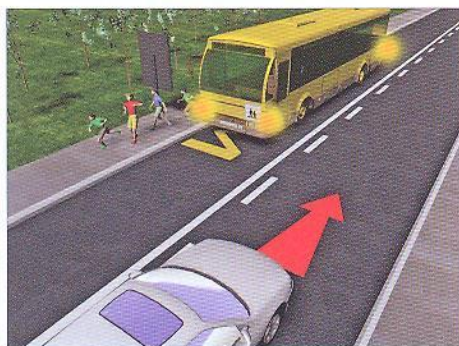
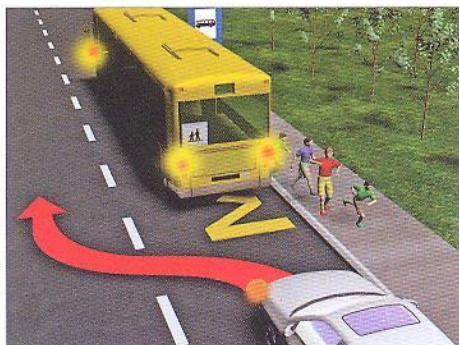

Vozač vozila koje obilazi vozilo za javni prevoz putnika, odnosno autobus kojim se obavlja prevoz putnika za sopstvene potrebe, koje se nalazi na stajalištu, mora da upravlja vozilom tako da ne ugrožava lice koje u to vozilo ulazi ili izlazi.

Vozač vozila mora da se zaustavi iza vozila za javni prevoz putnika, kada lica koja ulaze, odnosno izlaze iz tog vozila, moraju da pređu preko saobraćajne trake, odnosno biciklističke staze ili trake kojom se vozilo kreće.

Prevoz dece

Ukoliko se vozilo za organizovan prevoz dece zaustavlja radi ulaska ili izlaska dece, na putu sa po jednom saobraćajnom trakom po smeru, vozači ostalih vozila su dužni da se zaustave dok deca ulaze ili izlaze iz vozila.

Za vreme ulaska i izlaska dece iz vozila, vozač tog vozila mora uključiti sve pokazivače pravca.

Vozilo kojim se vrši organizovan prevoz dece mora biti obeleženo posebnim znakom.

Na stajalištima vozila javnog gradskog prevoza, deca se često pojavljuju iza ili ispred vozila javnog prevoza. Zato uvek u ovakvim situacijama smanjite brzinu kretanja vašeg vozila i ne dozvolite da vas deca iznenade.

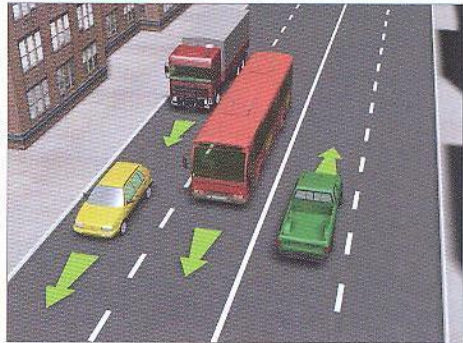
Kretanje vozila po putu

Za kretanje vozila vozač mora da koristi površinu namenjenu za saobraćaj one vrste vozila kojim upravlja, osim u slučajevima predviđenim zakonom.

Vozilo se kreće desnom stranom kolovoza u smeru kretanja.

Vozač je dužan da vozilo u kretanju drži što bliže desnoj ivici kolovoza i na tolikoj udaljenosti od nje da, s obzirom na brzinu kretanja vozila, uslove saobraćaja i na stanje i osobine puta, ne ugrožava druge učesnike u saobraćaju i ne izlaže sebe opasnosti.

Na putu u naselju sa najmanje dve saobraćajne trake za isti smer, vozač može da se kreće vozilom saobraćajnom trakom koja se ne nalazi uz desnu ivicu kolovoza, ako time ne ometa vozila koja se kreću iza njegovog vozila.

Ovo se ne odnosi na vozača teretnog vozila čija je najveća dozvoljena masa veća od 3.500 kg, vozača vozila koje na ravnom putu ne može razviti brzinu veću od 40 km/h i na vozača vozila koje nije motorno vozilo, osim na delu puta ispred raskrsnice ili drugog mesta na kome vozilo skreće ulevo, odnosno kada vrši preticanje ili obilaženje

3.500 kg
40 km/h

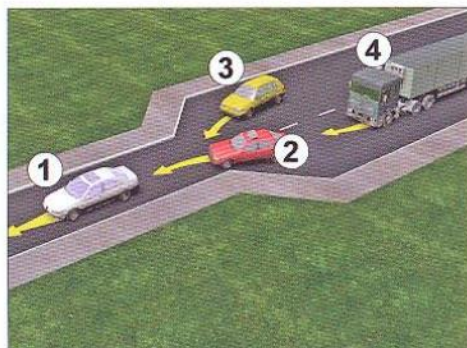
(čl. 34. 35. 36. 39. ZOBS-a)

Na putu sa kolovozom za saobraćaj vozila u oba smeru, na kome postoje tri saobraćajne trake, vozač se svojim vozilom mora kretati krajnjom desnom saobraćajnom trakom u pravcu kretanja.

Srednja saobraćajna traka se koristi za preticanje ili skretanje ulevo.

Ukoliko je na putu sa više saobraćajnih traka za kretanje u istom smeru onemogućen saobraćaj na jednoj od traka ili se traka završava, vozač koji se kreće u istom smeru, u saobraćajnoj traci pored, dužan je da omogući uključivanje jednog vozila u traku kojom se on kreće.

Tramvajskom bašticom, odnosno saobraćajnom trakom namenjenom za kretanje vozila za javni prevoz putnika, dozvoljen je saobraćaj vozila sa prvenstvom prolaza i vozila pod pratnjom.

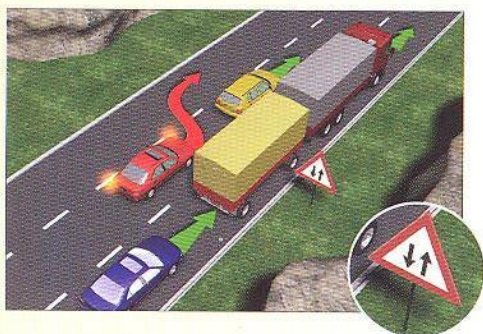

Na delu puta koji je klizav zbog snega, leda, blata i sl. kao i na delu puta koji je oštećen, vozač je dužan da prilagodi brzinu kretanja svog vozila prema stanju i uslovima puta i da ne ugrožava bezbednost učesnika u saobraćaju ne prilagođenom vožnjom.

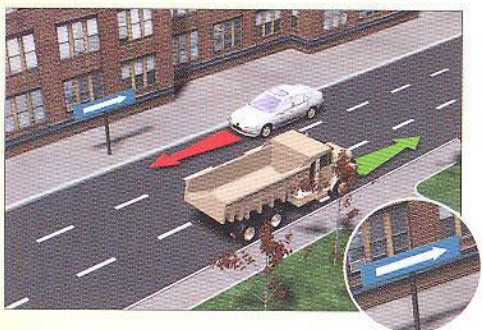

ZABRANJENO JE:

Na putu za saobraćaj vozila u oba smera na kome postoje najmanje četiri saobraćajne trake, da se vozač vozilom kreće, odnosno prelazi na kolovoznu traku namenjenu za saobraćaj vozila iz suprotnog smera.

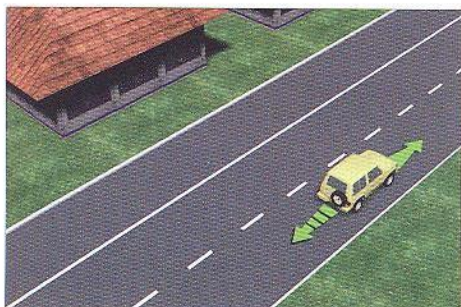
Na putu za saobraćaj vozila u oba smera na kome postoje tri saobraćajne trake, da se vozač vozilom kreće saobraćajnom trakom koja se nalazi uz levu ivicu puta u pravcu kretanja vozila.

Na putu na kome su kolovozne trake fizički odvojene jedna od druge, da se vozač vozilom kreće kolovoznom trakom namenjenom za saobraćaj vozila iz suprotnog smera.

Na putu za saobraćaj vozila u jednom smeru, da se vozač vozilom kreće u zabranjenom smeru.

Da se vozač kreće vozilom unazad.

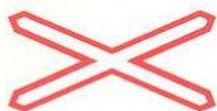

Kretanje vozilom unazad dozvoljeno je isključivo na kratkom delu puta, onom stranom kolovoza kojom se do tada vozilo kretalo unapred ako se time ne ugrožavaju niti ometaju drugi učesnici u saobraćaju.

(čl. 37. 38. ZOBS-a)

ZABRANJENO JE:

Kretanje vozila unazad na nepreglednom delu puta, pri smanjenoj vidljivosti, u tunelima, na delu puta gde je zabranjeno zaustavljanje i na prelazima preko železničke pruge.

Kretanje vozilom u nazad i na autoputu i motoputu.

Vozač ne sme naglo da uspori vozilo, osim u slučaju izbegavanja neposredne opasnosti.

Vozač koji znatno usporava vozilo dužan je da to učini na način kojim neće ugroziti, odnosno ometati vozače koji se kreću iza njega.

Krećite se propisno po putu, i saobraćajnom trakom koja je namenjena za kretanje vašeg vozila. Kada bi svi to poštovali, znatno bi se smanjio broj saobraćajnih nezgoda.

Kretanje pešaka

Na putu koji ima trotoar ili drugu površinu namenjenu za kretanje pešaka, odnosno površinu pored kolovoza pogodnu za kretanje pešaka, pešak je dužan da se kreće tim površinama.

Radi obilaženja neke prepreke na trotoaru, pešak je dužan da, pre stupanja na kolovoz, obrati pažnju na udaljenost i brzinu kretanja vozila koje mu se približava i da se prethodno uveri da stupanjem na kolovoz ne ugrožava bezbednost saobraćaja.

Ukoliko se pešak kreće po kolovozu na putu van naselja, mora da se kreće što bliže levoj ivici kolovoza u smeru kretanja, na način kojim ne ometa ili ne sprečava saobraćaj vozila.

Na putu koji nema trotoar ili drugu površinu namenjenu za kretanje pešaka, pešaci mogu koristiti za kretanje kolovoz u širini najviše do jednog metra, računajući od ivice kolovoza.

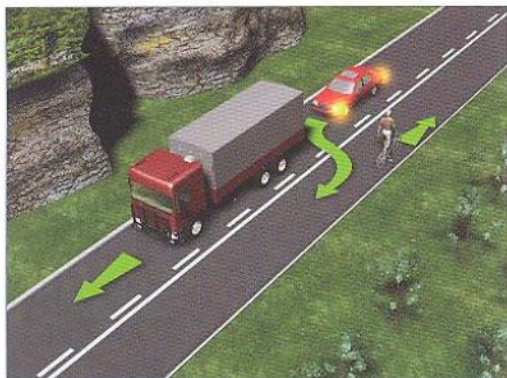
1 m

Kada se kreću kolovozom pešaci su dužni da se kreću jedan za drugim, osim lica koje vodi dete mlađe od sedam godina starosti.

7
godina

(čl. 81. 93. 95. ZOBS-a)

Izuzetno, pešak može da se kreće uz desnu ivicu kolovoza samo kada je takvo kretanje za njega bezbednije (nepregledna krivina, provalija, usek, odron i sl.).

Pešak koji gura ručna kolica, bicikl, moped ili motocikl, osobe sa invaliditetom koje se kreću u invalidskim kolicima, moraju se kretati uz desnu ivicu kolovoza u smeru kretanja.

Kolona pešaka koja se kolovozom kreće pod kontrolom vodiča (organizovana kolona pešaka) mora se kretati uz desnu ivicu kolovoza u smeru kretanja.

Organizovana kolona pešaka ne sme da onemogućava normalno odvijanje saobraćaja niti da bude duža od 100 metara.

100 m

Ukoliko se kolovozom kreće više organizovanih kolona pešaka, odstojanje između pojedinih kolona mora biti najmanje 30 metara.

30 m

Prilikom kretanja noću i u uslovima smanjene vidljivosti:

- pešak koji se kreće po kolovozu na javnom putu van naselja, mora biti osvetljen ili označen reflektujućom materijom,
- pešak koji na kolovozu vuče ili gura ručna kolica mora da nosi svetloodbojni prsluk ili na levoj strani kolica drži upaljeno najmanje jedno belo ili žuto svetlo koje mora biti uočljivo sa prednje i zadnje strane, osim kada je ulično osvetljenje takvo da su pešak i kolica dovoljno vidljivi.

- pešaci koji se kreću po kolovozu u organizovanoj koloni, osim pogrebnih ili odobrenih povorki, vojnih ili policijskih jedinica, dužni su da nose svetloodbojni prsluk ili napred drže upaljeno najmanje jedno belo ili žuto svetlo, a na zadnjoj strani svetlo crvene boje,
- vođači i goniči životinja, kada se kreću po kolovozu van naselja, moraju da nose svetloodbojni prsluk.

ZABRANJENO JE:

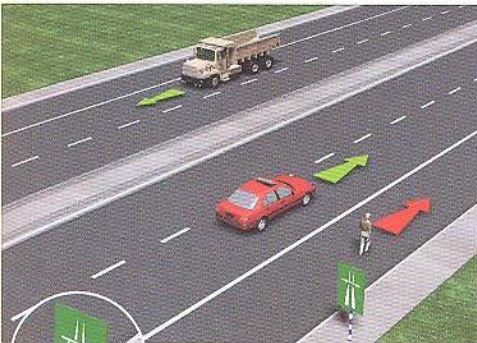
Da se pešak kreće i zadržava na kolovozu, izuzev u slučajevima predviđenim zakonom, kao i da iznenada stupi na kolovoz.

Da se pešak koji učestvuje u saobraćaju u kolicima za osobe sa invaliditetom, ili se vozi na koturaljkama, skejtbordu i slično, pridržava za vozilo u pokretu.

Kretanje pešaka putem na kome je pešacima saobraćajnim znakom zabranjeno kretanje.

Da pešak stupiti ili se kreće po kolovozu autoputa ili motoputa.

(čl. 98. ZOBS-a)

Zabrana ne važi za:

- policijskog službenika tokom obavljanja službene dužnosti,
- lice koja obavlja uviđaj saobraćajne nezgode ili učestvuje u uviđaju,
- radnika koji obavlja radove,
- lice koje obavlja poslove na otklanjanju posledica saobraćajne nezgode ili neispravnosti na vozilu i teretu,
- lice koje pruža hitnu medicinsku ili prvu pomoć,
- inspektora za puteve tokom obavljanja službene dužnosti kao i na radnike uprave puta,
- vozača vozila koje je prinudno zaustavljeno.

Sva gore navedena lica i mesta na kojima ona preduzimaju radnje moraju biti obeležena na način da se omogući bezbednost svih učesnika u saobraćaju.

Pešaci, krećite se kolovozom samo površinama koje su namenjene za vaše kretanje, i uvek se trudite da vidite i da budete viđeni.

Prelaženje preko kolovoza

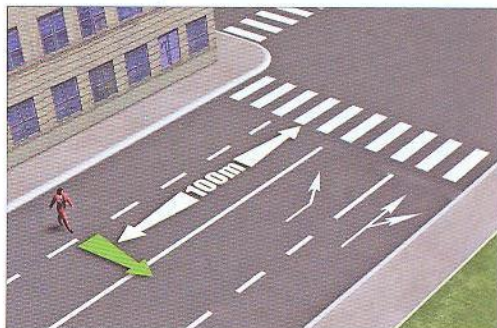
Prilikom prelaska preko kolovoza pešak ne sme da upotrebljava mobilni telefon niti da koristi slušalice na ušima.

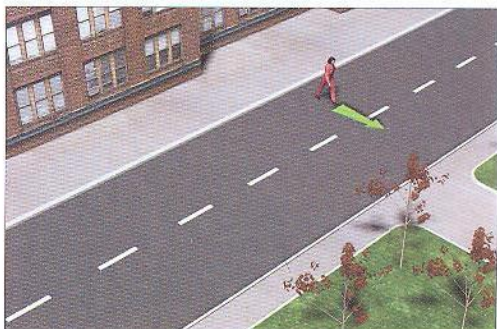
Pešak je dužan da preko kolovoza i biciklističke staze prelazi pažljivo i najkraćim putem, nakon što se uveri da to može da učini na bezbedan način.

Na putu sa pešačkim prelazom ili posebno izgrađenim prelazom, odnosno prolazom za pešake, pešak je dužan da se pri prelaženju puta kreće tim prelazom, odnosno prolazom, ako oni nisu od njega udaljeni više od 100 metara.

Na pešačkom prelazu, na kome saobraćaj nije regulisan svetlosnim saobraćajnim znacima ni znacima koje daje policijski službenik, pešak je dužan da se pre stupanja na pešački prelaz, prethodno uveri da može da pređe na bezbedan način, tako da stupanjem na kolovoz ne ugrožava bezbednost saobraćaja.

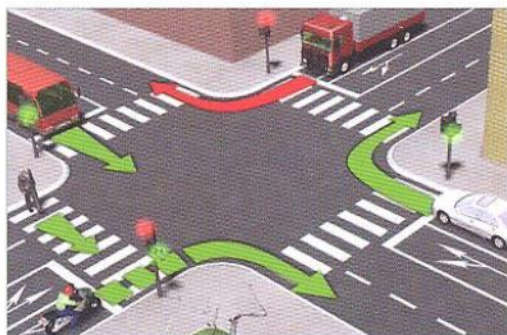

Na pešačkom prelazu budite strpljivi i pružite pomoć hendikepiranim i slepim licima, starijim osobama i deci.

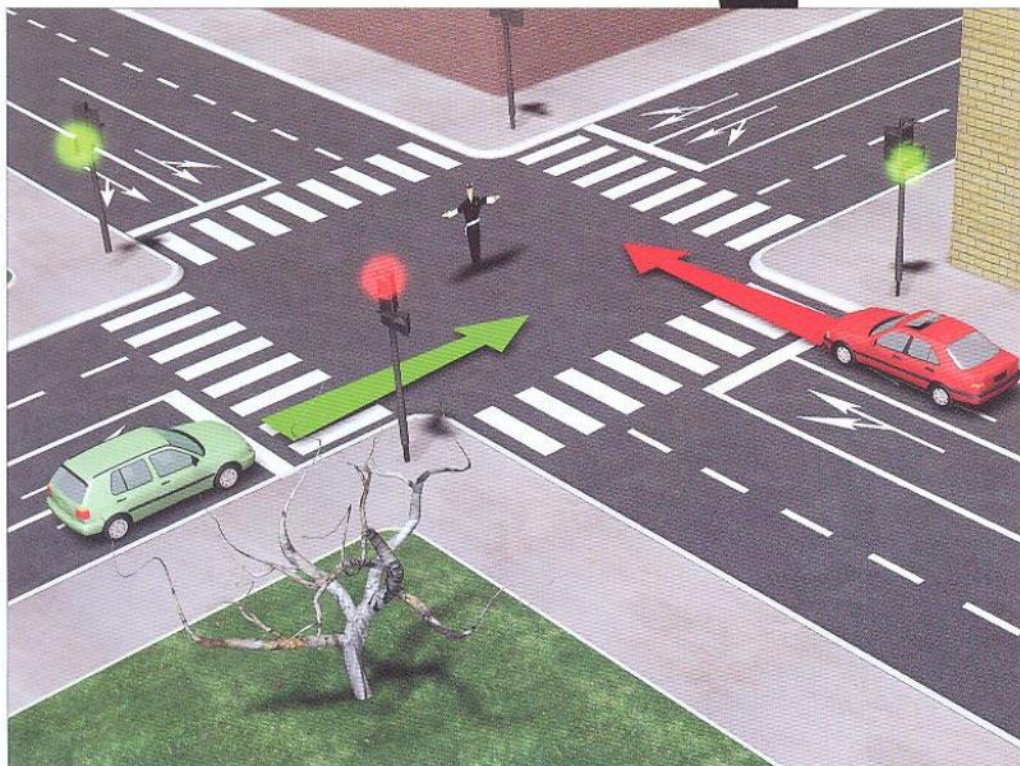

(čl. 97. ZOBS-a)

Na pešačkom prelazu, na kome je saobraćaj pešaka regulisan svetlosnim saobraćajnim znacima, pešak je dužan da postupa u skladu sa tim znacima.

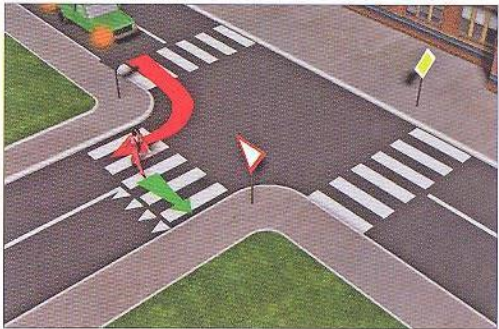
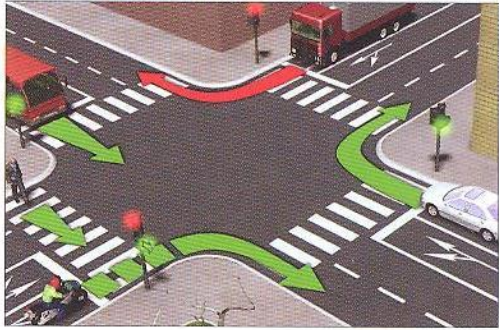

Na pešačkom prelazu, na kome je saobraćaj pešaka regulisan znacima koje daje policijski službenik, pešaci mogu da prelope kolovoz samo kad je datim znakom dozvoljen prelaz.

Obaveze vozača prema pešacima

Ukoliko je saobraćaj na pešačkom prelazu regulisan svetlosnim saobraćajnim znakovima ili znakovima policijskog službenika, vozač je dužan da svoje vozilo zaustavi ispred pešačkog prelaza kada mu je datim znakom zabranjen prolaz, a ako mu je na takvom prelazu datim znakom dozvoljen prolaz, vozač je dužan da propusti pešaka koji je već stupio na pešački prelaz ili pokazuje nameru da će stupiti na pešački prelaz dok mu je svetlosnim saobraćajnim znakom ili znakom policijskog službenika prelaz bio dozvoljen.

Ukoliko se pešački prelaz nalazi na ulazu na bočni put, vozač koji skreće na taj put dužan je da skretanje izvrši na bezbedan način i da propusti pešaka koji je već stupio ili stupa na pešački prelaz ili pokazuje nameru da će stupiti na pešački prelaz, a po potrebi, zaustavi svoje vozilo.

Vozači, nemojete pokušavati da obilazite ili pretičete vozilo ispred obeleženog pešačkog prelaza koje se zaustavilo da propusti pešaka. Veoma je opasno!

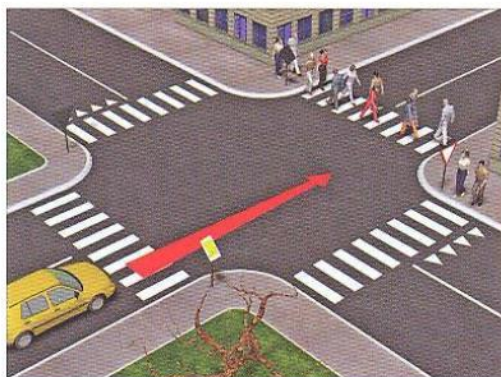
(čl. 99. ZOBS-a)

Vozač koji skreće na bočni put na čijem ulazu ne postoji pešački prelaz dužan je da propusti pešake koji su već stupili ili stupaju na kolovoz.

Ukoliko na pešačkom prelazu saobraćaj nije regulisan uređajima za davanje svetlosnih saobraćajnih znakova niti znacima policijskih službenika, vozač je dužan da prilagodi brzinu vozila tako da u svakoj situaciji koju vidi ili ima razloga da predvidi može bezbedno da zaustavi vozilo ispred pešačkog prelaza i propusti pešaka koji je već stupio ili stupa na pešački prelaz ili pokazuje nameru da će stupiti na pešački prelaz.

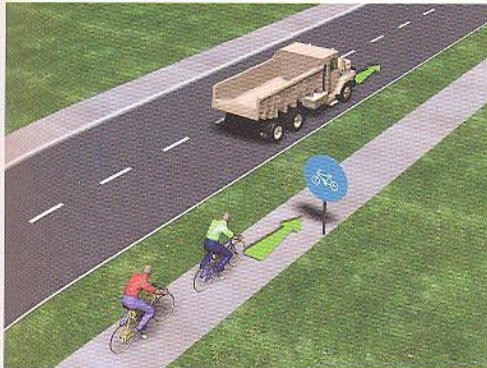
Ukoliko su pešaci deca, nemoćna lica, slepe osobe koje se kreću uz upotrebu belog štapa ili psa vodiča, osobe sa invaliditetom koje se kreću u invalidskim kolicima, ili za kretanje koriste druga ortotičko - protetička pomagala, vozač je obavezan da zaustavi vozilo i da ih propusti.

ZABRANJENO JE:

Vozač ne sme vozilom da preseca organizovanu kolonu pešaka koja se kreće po kolovozu.

Saobraćaj bicikla, mopeda, tricikla, četvorocikla i motocikla

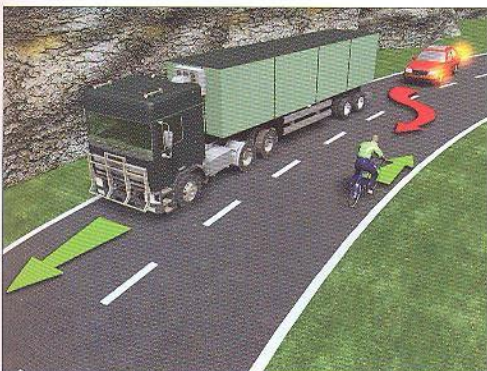

Vozač bicikla ne sme da se kreće biciklističkom stazom brzinom većom od 35 km/h.

35
km/h

Ukoliko na putu postoji biciklistička traka, vozač bicikla, mopeda i lakog tricikla mora da se kreće desnom biciklističkom trakom u odnosu na smer kretanja saobraćaja.

Na biciklističkim stazama za saobraćaj u oba smera vozila, vozač bicikla mora da se kreće desnom stranom u smeru kretanja vozila.

Ako se dva ili više vozača bicikala, mopeda, tricikala i motocikala kreću u grupi, dužni su da se kreću jedan za drugim.

Za vožnju bicikla, gde ne postoji posebna staza, odnosno traka, sme da se koristi kolovoz u širini od najviše jedan metar od desne ivice kolovoza.

1 m

Dete mlađe od 12 godina ne sme da upravlja biciklom na javnim putevima.

Izuzetno u pešačkoj zoni, zoni usporenog saobraćaja, zoni "30", zoni škole i nekategorisanom putu, biciklom može upravljati i dete sa navršenih devet godina.

Izuzetno u pešačkoj zoni i zoni usporenog saobraćaja, biciklom može da upravlja i dete mlađe od devet godina ako je pod nadzorom lica starijeg od 16 godina.

12
godina

9
godina

16
godina

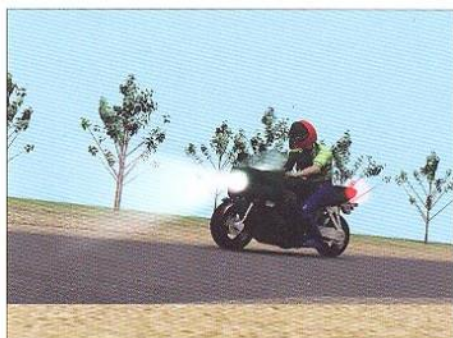
Vozač bicikla stariji od 18 godina može na biciklu prevoziti dete do osam godina starosti, ako je na biciklu ugrađeno posebno sedište, prilagođeno veličini deteta i čvrsto spojeno sa biciklom.

Motocikl može da ima bočno sedište za prevoz putnika.

Kočnice na biciklima, mopedima, motociklima, triciklima i četvorociklima moraju biti ugrađene i izvedene za svaki točak u skladu sa jednoobraznim tehničkim uslovima.

Bicikl, moped i motocikl u saobraćaju na putu mogu da imaju priključno vozilo sa dva točka namenjeno za prevoz tereta, priključeno tako da je obezbeđena stabilnost vozila u kom ne smeju da se prevoze putnici. Priključno vozilo ne sme biti šire od jednog metra, a na zadnjoj levoj strani mora imati poziciono svetlo crvene boje ili trouglasti katadioptr ako je vuče bicikl.

Motocikl s tri točka kao i četvorocikli koji imaju kabinu vozača moraju imati i pokazivače pravca.

Vozač i putnik motocikla, mopeda, tricikla i četvorocikla moraju za vreme vožnje nositi na glavi zakopčanu homologovanu zaštitnu kacigu, na način propisan deklaracijom proizvođača kacige.

Uređaj za davanje zvučnih znakova na biciklima i mopedima mora biti ugrađen i izveden tako da ispunjava uslove propisane Pravilnikom.

ZABRANJENO JE:

Da se dete mlađe od 12 godina prevozi na mopedu, triciklu, motociklu i četvorociklu.

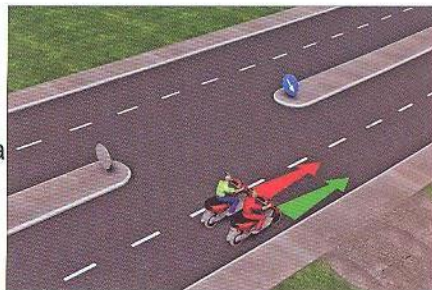

Da vozač bicikla, mopeda, tricikla i motocikla upravlja vozilom na način kojim se umanjuje stabilnost vozila i ometa druge učesnike u saobraćaju, a naročito da:

- ispušta upravljač iz ruku,
- sklanja noge sa pedala,
- se pridržava za drugo vozilo,
- vodi, vuče ili potiskuje druga vozila, odnosno životinje, osim da vuče priključno vozilo za bicikl,
- dopusti da vozilo kojim upravlja bude vučeno ili potiskivano,
- prevozi predmete koji mogu da ga ometaju tokom upravljanja,
- upotrebljava na oba uva slušalice za audio uređaje.

Da se dva vozača bicikla, mopeda, tricikla i motocikla kreću uporedo.

Da vozač bicikla, mopeda, tricikla, odnosno motocikla, prevozi lice koje je pod uticajem alkohola, odnosno psihoaktivnih supstanci ili iz drugih razloga nije sposobno da upravlja svojim postupcima.

Kretanje bicikla, mopeda, tricikla i četvorocikla na autoputu

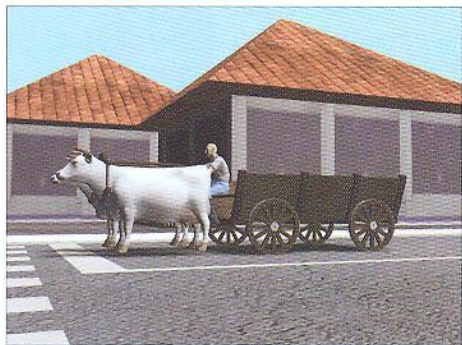
i motoputu

Kretanje na putu na kome je saobraćajnim znakom zabranjeno kretanje.

Saobraćaj zaprežnih vozila i učešće životinja u saobraćaju

14
godina

Vozač zaprežnog vozila mora biti uzrasta od najmanje 14 godina života i sposoban da kontroliše upregnute životinje.

Vozač zaprežnog vozila je dužan da u saobraćaju na putu zaprežnim vozilom upravlja iz vozila ili da vodi upregnutu stoku krećući se sa njene desne strane.

Zaprežno vozilo mora da ima uređaje za kočenje koji moraju omogućavati bezbedno zaustavljanje zaprežnog vozila.

Zaprežno vozilo koje se kreće iza drugog zaprežnog vozila mora se kretati na odstojanju od najmanje 50 metara, da bi se omogućilo preticanje bržim vozilima.

Za zaprežno vozilo koje se kreće na putu može biti privezano jedno grlo stoke, i to sa desne strane zadnjeg dela vozila.

50
metara

Zaprežno vozilo mora da ima upaljeno najmanje jedno belo svetlo na prednjoj strani i najmanje jedno crveno svetlo na zadnjoj strani. Ova svetla moraju biti postavljena na uzdužnoj osi vozila ili na njegovoj levoj strani, a ako se na zaprežnom vozilu nalazi samo jedna svetiljka, postavlja se na vidnom mestu na levoj strani vozila.

vodiči i goniči životinja, kada se kreću po kolovozu van naselja, moraju da nose svetlobojni prsluk.

Domaće životinje mogu biti na putu samo u pratnji lica koja su dužna da ih vode i obezbeđuju tako da životinje ne ugrožavaju bezbednost saobraćaja.

Ukoliko se životinje prevoze u vozilu, prevoz se mora obavljati na način da se ne ugrožava ili ometa vozač, odnosno ostali učesnici u saobraćaju. Životinje koje se nalaze pored puta moraju biti pod nadzorom ili obezbeđene tako da ne mogu izaći na put.

Životinje se vode ili gone što bliže desnoj ivici kolovoza na takav način da drugi učesnici u saobraćaju ne budu ugroženi.

Jahači za kretanje mogu koristiti kolovoz puta samo ukoliko je to omogućeno režimom saobraćaja na tom putu. Za kretanje jahača po kolovozu shodno se primenjuju odredbe zakona koje se primenjuju za kretanje bicikala.

Na zadnjoj strani ovih vozila mora se nalaziti reflektujuća oznaka sporih vozila homologovana prema jednoobraznim tehničkim uslovima.

ZABRANJENO JE:

Kretanje zaprežnog vozila na autoputu, motoputu, državnim putevima prvog reda kao i biciklističkim stazama, kao i pristup životinjama, odnosno vođenje životinja.

Kretanje zaprežnog vozila na putu ili delu puta na kome je saobraćajnim znakom kretanje ovog vozila zabranjeno.

Životinje voditi iz vozila ili sa vozila.

Da se zaprežno vozilo ostavlja na putu bez nadzora vozača ili drugog lica sposobnog da kontroliše upregnute životinje.

Da vlasnik, gonič, odnosno vodič životinja na javnim putevima hrani, zadržava ili prikuplja životinje, kao i da ih na putu ostavlja bez nadzora. Jahač ili drugo lice koje vodi životinju dužan je da ukloni sve materije koje je životinja nanela na put.

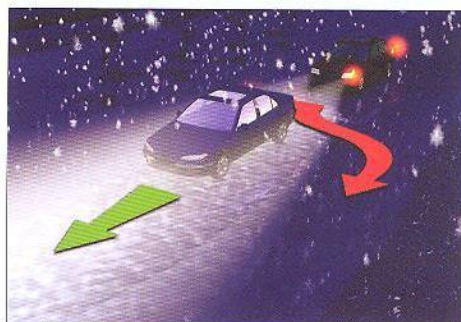
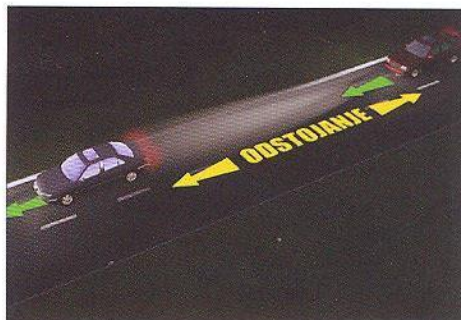

Odstojanje između vozila

Vozač mora da drži bezbedno odstojanje od vozila koje se kreće ispred njega, tako da može blagovremeno da uspori ili se zaustavi, ako vozilo ispred njega uspori ili se zaustavi.

Prilikom procene odstojanja koje će držati vozač mora da vodi računa o sledećim faktorima:

- brzini kretanja vozila ispred sebe i svog vozila
- što je brzina veća, rastojanje mora biti veće
- stanju i uslovima puta, jer ako je put prekriven šljunkom i sitnim kamenjem, teže je kočiti i potreban je veći put da se vozilo zaustavi
- vremenskim prilikama, pošto je mnogo teže zaustaviti vozilo na putu prekrivenom vodom, snegom ili ledom i da u tim uslovima rastojanje mora da bude veće, a kočenje postepeno iz više puta
- psihofizičkoj sposobnosti vozača, što znači da vozač koji ima veću praksu, kondiciju i koncentraciju, bolje poznaje vozilo i put, na vreme će reagovati i lakše odrediti bezbedno odstojanje nego vozač koji psihički i fizički nespreman sedne za upravljač
- vidljivosti, jer ako je smanjena vidljivost (noć, magla, dim, prašina i sl.) vozač mora smanjiti brzinu i povećati odstojanje kako bi blagovremeno zaustavio svoje vozilo.

Kada se na javnom putu van naselja koji ima samo jednu saobraćajnu traku za saobraćaj vozila u jednom smeru, kreću jedno za drugim motorna vozila čija je najveća dozvoljena masa veća od 3.500 kg ili čija je dužina veća od sedam metara, vozač takvog vozila je dužan da, osim kada vrši preticanje ili se priprema za preticanje, između svog i vozila koje se kreće ispred njega, drži odstojanje koje omogućava bezbedno preticanje od strane vozila koja se kreću iza njega.

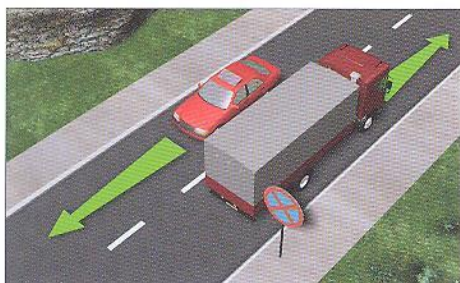

Ovo se ne odnosi se na deo puta na kome je preticanje zabranjeno.

3.500
kg

7
metara

Mimoilaženje

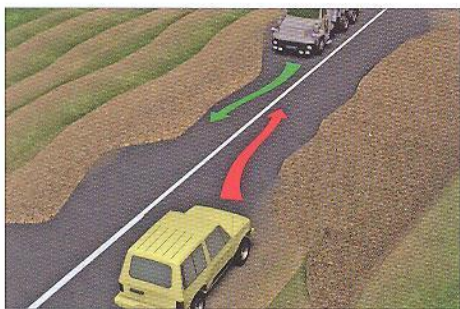

Prilikom mimoilaženja vozač je dužan da sa svoje leve strane ostavi dovoljno rastojanja između svog vozila i vozila sa kojim se mimoilazi, po potrebi i da vozilo pomeri ka desnoj ivici kolovoza.

Pri mimoilaženju sa pešakom, vozač je dužan da drži bezbedno rastojanje između vozila i pešaka.

Ukoliko zbog prepreke na putu ili drugih učesnika u saobraćaju vozač tako ne može da postupi, dužan je da uspori kretanje svog vozila i da ga, po potrebi, zaustavi da bi propustio vozilo iz suprotnog smera.

Ukoliko je zbog nedovoljne širine puta ili prepreke mimoilaženje onemogućeno, vozač kojem je to, s obzirom na karakteristike i stanje puta i okolnosti saobraćaja, lakše da izvede, dužan je da se prvi zaustavi i po potrebi, kretanjem unazad ili na drugi način, pomeri svoje vozilo i zauzme na putu položaj koji omogućava mimoilaženje.

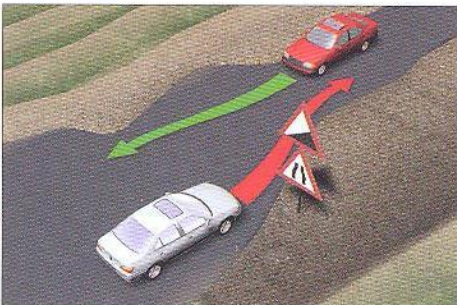

Kada na raskrsnici vozila dolaze iz suprotnih smerova i skreću u levo, vozač mimoilazi vozilo iz suprotnog smera tako što ga propušta sa svoje desne strane.

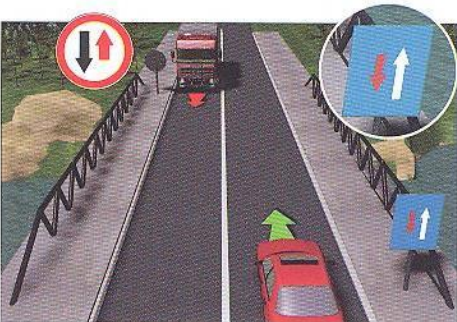
Mimoilaženje na putu sa uzdužnim nagibom

Na delu puta koji je saobraćajnim znakom označen kao opasan uspon, odnosno kao opasna nizbrdica, na kome je mimoilaženje vozila nemoguće ili je veoma otežano, vozač vozila koje se kreće niz nagib dužan je da zaustavi svoje vozilo na pogodnom mestu ako primeti da mu drugo vozilo ide u susret uz nagib.

Izuzetno, vozač koji se kreće uz nagib dužan je da zaustavi svoje vozilo ako ispred sebe ima pogodno mesto za zaustavljanje, koje omogućava bezbedno mimoilaženje i ako bi, u slučaju da tako ne postupi, mimoilaženje zahtevalo kretanje unazad jednog od vozila.

Ako je prvenstvo prolaza na putu sa uzdužnim nagibom regulisano saobraćajnim znakovima, onda se postavljaju dva saobraćajna znaka i to:

Prvenstvo prolaza za vozila iz suprotnog smera, odnosno zabranu stupanja na uski deo puta pre nego što tim delom pređu vozila iz suprotnog smera i

Prvenstvo prolaza u odnosu na vozila iz suprotnog smera, koji obaveštava vozača da na uskom prolazu ima pravo prvenstva u odnosu na vozila koja dolaze iz suprotnog smera.

Mimoilaženje na putu sa uzdužnim nagibom

Prvenstvo prolaza na usponu može takođe biti regulisano:

- svetlosnim saobraćajnim znakovima (značenje svetla je isto kao na semaforu) i
- znacima i naredbama koje daje ovlašćena lica koja regulišu saobraćaj;

Na delu puta koji je saobraćajnim znakom označen kao opasan uspon, odnosno kao opasna nizbrdica, kada jedno od vozila koja se mimoilaze mora da se kreće unazad, kretaće se unazad:

- svako vozilo koje se susrelo sa vozilom koje vuče priključno vozilo,
- teretno vozilo koje se susrelo sa autobusom,
- vozilo koje se susrelo sa vozilom više vrste,
- ako se mimoilaze vozila iste vrste - vozilo koje se kreće niz nagib, osim ako je, s obzirom na uslove i položaj vozila na putu, lakše da to učini vozač vozila koje se kreće uz nagib.

vozila se klasifikuju od niže ka višoj vrsti na sledeći način: motocikli kao i mopedi, tricikli i četvorocikli, putničko vozilo, traktor, radna mašina, teretno vozilo, autobus i skup vozila.

Na usponu poštuju pravila o prvenstvu prolaza jer će te na taj način ubrzati protok saobraćaja.

Obilaženje

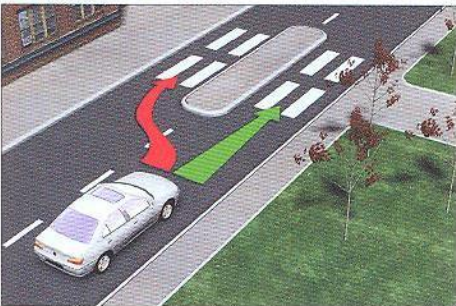

obilaženje je prolaženje učesnika u saobraćaju pored drugog učesnika u saobraćaju koji se ne pomera, objekta ili prepreke na kolovozu,

Pre nego što započne obilaženje, vozač je dužan da se pogledom predhodno uveri da mu je saobraćajna traka iz suprotnog smera slobodna, zatim da neko vozilo iza njega nije već započelo preticanje njegovog vozila, uključi pokazivač pravca i tek tada bezbedno izvrši obilaženje.

Posle obilaženja vozač je dužan da se, bez ometanja ili ugrožavanja ostalih učesnika u saobraćaju, vrati u saobraćajnu traku kojom se kretao pre toga.

Ako se na sredini kolovoza nalazi površina koja nije namenjena za saobraćaj vozila, objekat ili uređaj, vozila moraju da ih obilaze sa desne strane.

Površine, objekti ili uređaji koji se nalaze na sredini puta sa jednosmernim saobraćajem mogu da se obilaze sa obe strane, ako saobraćajnim znakom nije drugačije određeno.

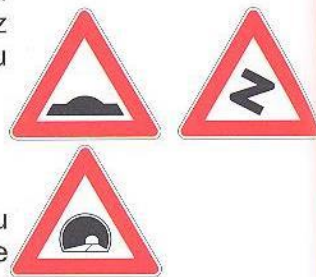

Preticanje ili obilaženje vozač sme da vrši samo ako time ne ometa normalno kretanje vozila koja dolaze iz suprotnog smera kada na putu ima dovoljno prostora za bezbedno izvođenje tih radnji.

Vozač ne sme da vrši obilaženje kada time može ugroziti druge učesnike u saobraćaju:

- ako je vozač koji se kreće iza njega otpočeo preticanje ili obilaženje,
- kolone vozila,
- ako je vozač ispred njega na istoj saobraćajnoj traci dao znak za preticanje ili obilaženje,
- ako bi time ugrozio bezbednost saobraćaja ili ometao saobraćaj iz suprotnog smera,
- ako po izvršenom obilaženju ne bi mogao da se vrati u saobraćajnu traku kojom se kretao pre toga bez ometanja ili ugrožavanja ostalih učesnika u saobraćaju,
- zaustavnom trakom,
- na početku prevoja, na prevoju, ispred i u nepreglednoj krivini, osim na kolovozu sa najmanje dve saobraćajne trake za kretanje vozila u istom smeru,
- u tunelu, osim u tunelu sa najmanje dve saobraćajne trake za kretanje vozila u istom smeru,
- vozila koje se približava pešačkom prelazu ili ga prelazi,
- vozila koje se zaustavilo i zaustavlja radi propuštanja pešaka na pešačkom prelazu,
- kolone vozila pod pratnjom,
- saobraćajnom trakom za spora vozila,
- na način da prelazi vozilom preko neisprekidane uzdužne linije pri čemu koristi saobraćajnu traku namenjenu za kretanje vozila iz suprotnog smera.

Obilaženje zaustavljene kolone na putu je zabranjeno ako se vozač nakon obilaženja ne bi mogao bezbedno uključiti na saobraćajnu traku namenjenu kretanju vozila u smeru u kome se on kreće.

Preticanje

Preticanje se vrši sa leve strane vozila koje se pretiče.

Pre nego što započne preticanje, vozač je dužan:

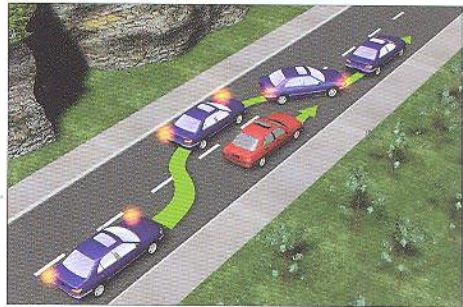
- da se uveri da mu je saobraćajna traka za kretanje vozila iz suprotnog smera slobodna;
- da vozač vozila iza njega nije započeo preticanje;
- da uključi pokazivač pravca i upozori ostale učesnike u saobraćaju o svojoj nameri,
- da se uveri da su ispunjeni svi uslovi za bezbedno preticanje, i tada izvrši preticanje;
- Preticanje vozač sme da vrši samo ako time ne ometa normalno kretanje vozila koja dolaze iz suprotnog smera kada na putu ima dovoljno prostora za bezbedno izvođenje tih radnji.

Posle preticanja vozač je dužan da se, bez ometanja ili ugrožavanja ostalih učesnika u saobraćaju, vrati u saobraćajnu traku kojom se kretao pre toga.

Vozač koji pretiče dužan je da svoje vozilo drži na potrebnom rastojanju i odstojanju od vozila koje pretiče, tako da ga ne ometa niti ugrožava druge u saobraćaju.

Preticanje je prolaženje učesnika u saobraćaju pored drugog učesnika u saobraćaju koji se kreće kolovozom u istom smeru,

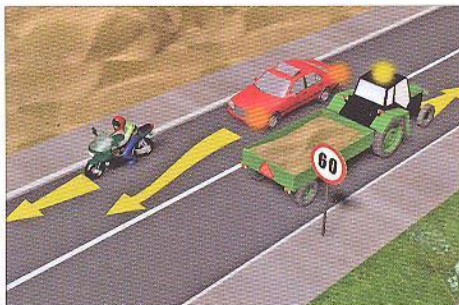

Vozač kome je dat znak za preticanje dužan je da pomeri svoje vozilo ka desnoj ivici kolovoza.

Vozač ne sme da povećava brzinu kretanja svog vozila dok ga drugo vozilo pretiče.

Preticanje bicikla, mopeda i motocikla bez bočne prikolice dozvoljeno je i kod pune linije, ako vozač svojim vozilom ne prelazi preko nje.

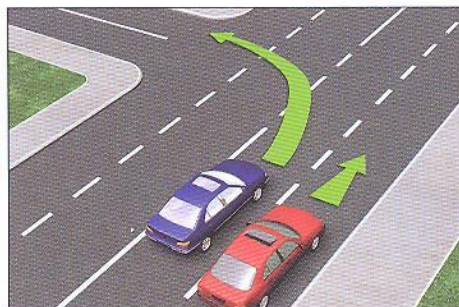
Na putu na kome postoje najmanje dve saobraćajne trake namenjene za saobraćaj vozila u istom smeru, na kome su kolone vozila, brže kretanje vozila u jednoj traci od kretanja vozila u drugoj traci ne smatra se preticanjem.

Na putu u naselju na kome postoje najmanje dve saobraćajne trake namenjene za saobraćaj vozila u istom smeru, prolaženje sa desne strane vozila koje se ne kreće krajnjom desnom saobraćajnom trakom, ne smatra se preticanjem.

Preticanje sa desne strane

Preticanje mora da se vrši sa desne strane ako je vozilo na kolovozu zauzelo takav položaj i njegov vozač daje takav znak da se sa sigurnošću može zaključiti da to vozilo skreće ulevo.

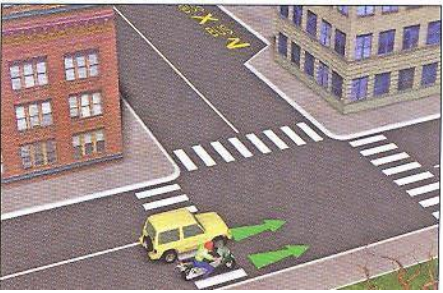
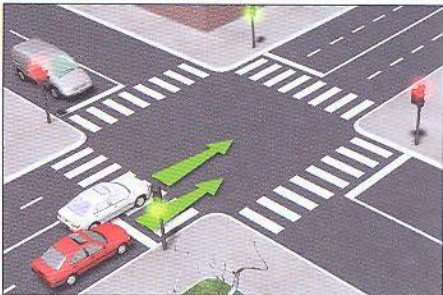
Tramvaj koji se kreće po šinama postavljenim na sredini kolovoza sme da se pretiče samo sa desne strane, ako između njega i desne ivice kolovoza postoji saobraćajna traka.

Preticanje vozila u raskrsnici

Neposredno ispred raskrsnice i na raskrsnici vozač u slučaju kada se kreće putem sa prvenstvom prolaza, sme da pretiče:

- vozilo koje skreće u levo, a pretiče se sa desne strane,
- vozilo koje skreće u desno, ali da pri tom svojim vozilom ne prelazi na deo kolovoza namenjen za saobraćaj vozila iz suprotnog smera,
- vozilo koje se kreće na putu sa prvenstvom prolaza,
- vozilo koje se kreće raskrsnicom na kojoj je saobraćaj regulisan svetlosnim saobraćajnim znakovima ili znacima koje daje policijski službenik,
- bicikl, moped ili motocikl.

Preticanje je dozvoljeno i na raskrsnici sa kružnim tokom saobraćaja.

Preticanje je dozvoljeno i na:

- na početku prevoja, na prevoju, ispred i u nepreglednoj krivini, ako na kolovozu ima najmanje dve saobraćajne trake za kretanje vozila u istom smeru,

- u tunelu, sa najmanje dve saobraćajne trake za kretanje vozila u istom smeru,

Posle preticanja ili obilaženja vozač je dužan da se, bez ometanja ili ugrožavanja ostalih učesnika u saobraćaju, vrati u saobraćajnu traku kojom se kretao pre toga.

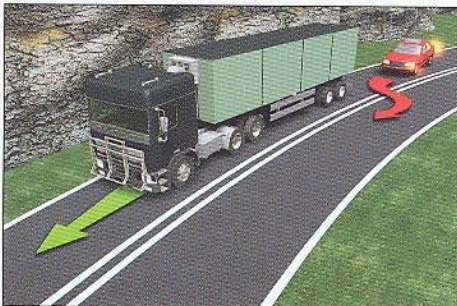
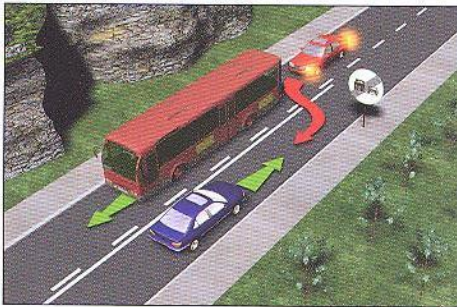
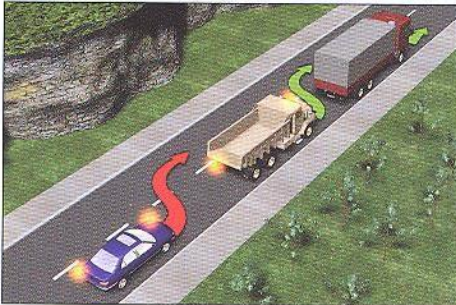
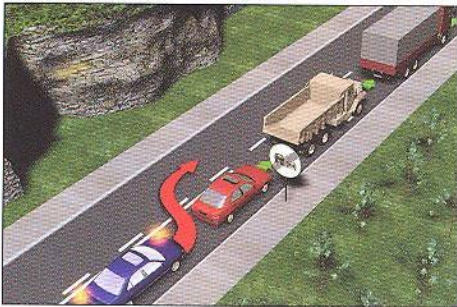
Pretičite samo na mestima gde je to dozvoljeno i bezbedno za vas i druge učesnike u saobraćaju.

Zabranjeno je preticanje

Vozač kome je dat znak za preticanje dužan je da pomeri svoje vozilo ka desnoj ivici kolovoza.

Kada vozač time može ugroziti druge učesnike u saobraćaju.

- kolone vozila,
- ako je vozač koji se kreće iza njega otpočeo preticanje ili obilaženje,
- ako je vozač ispred njega na istoj saobraćajnoj traci dao znak za preticanje ili obilaženje,
- ako bi vozač time ugrozio bezbednost saobraćaja ili ometao saobraćaj iz suprotnog smera,
- ako po izvršenom preticanju vozač ne bi mogao da se vrati u saobraćajnu traku kojom se kretao pre toga bez ometanja ili ugrožavanja ostalih učesnika u saobraćaju,
- zaustavnom trakom,
- na početku prevoja, na prevoju, ispred i u nepreglednoj krivini,

Zabranjeno je preticanje

- u tunelu,
- vozila koje se približava pešačkom prelazu ili ga prelazi,
- vozila koje se zaustavilo i zaustavlja radi propuštanja pešaka na pešačkom prelazu,
- na prelazu puta preko železničke ili tramvajske pruge,

- kolone vozila pod pratnjom,

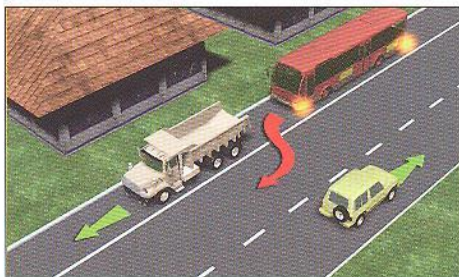
- saobraćajnom trakom za spora vozila,

- na mestu gde je to zabranjeno saobraćajnom signalizacijom,

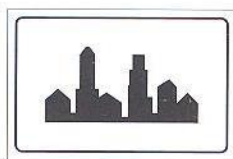

- na način da prelazi vozilom preko neisprekidane uzdužne linije pri čemu koristi saobraćajnu traku namenjenu za kretanje vozila iz suprotnog smera.

Brzina kretanja

Ako vozač vozi sporo u meri u kojoj ometa normalan saobraćaj, dužan je da na prvom odgovarajućem mestu omogući da ga drugo vozilo bezbedno pretekne, obiđe ili prođe.

Na putu van naselja vozač ne sme vozilom da se kreće brzinom većom od brzine dozvoljene saobraćajnim znakom.

- Vozač je dužan da brzinu kretanja vozila prilagodi osobinama i stanju puta, vidljivosti, preglednosti, atmosferskim prilikama, stanju vozila i tereta, gustini saobraćaja i drugim saobraćajnim uslovima, tako da vozilo može blagovremeno da zaustavi pred svakom preprekom koju pod datim okolnostima može da vidi ili ima razloga da predvidi, odnosno da vozilom upravlja na način kojim ne ugrožava bezbednost saobraćaja.
- Sve odredbe zakona koje se odnose na brzinu primenjuju se na trenutno izmerenu brzinu i srednju (prosečnu) brzinu.
- Na putu u naselju, vozač ne sme vozilom da se kreće brzinom većom od 50 km/h, odnosno brzinom većom od brzine dozvoljene postavljenim saobraćajnim znakom za celo naselje ili njegov deo.
- Izuzetno, na putu u naselju, čiji saobraćajno-tehnički elementi to omogućavaju, može da se saobraćajnim znakom dozvoli kretanje vozilom brzinom i do 80 km/h.
- 120 km/h na autoputu,
- 100 km/h na motoputu,
- Na putu van naselja vozač ne sme vozilom da se kreće brzinom većom od 80 km/h

Brzina kretanja vozila na putevima prema vrsti vozila

- Brzina kretanja vozila na putevima prema vrsti vozila ograničava se na:
- 80 km/h - za autobuse i autobuse sa priključnim vozilom za prevoz tereta kao i za teretna motorna vozila čija najveća dozvoljena masa nije veća od 7.500 kg, osim na autoputu gde je najveća dozvoljena brzina 100 km/h,
- 80 km/h - za motorna vozila koja vuku priključno vozilo za stanovanje (karavan),
- 70 km/h - za autobuse kada se vrši organizovani prevoz dece, za zglobne autobuse bez mesta za stajanje, za teretna motorna vozila čija je najveća dozvoljena masa veća od 7.500 kg i za teretna motorna vozila sa priključnim vozilom, osim na autoputu gde je najveća dozvoljena brzina 90 km/h,
- 50 km/h - za autobuse sa priključnim vozilom za prevoz lica, za gradske autobuse, autobuse koji, pored ugrađenih sedišta imaju i određena mesta za stajanje,
- 40 km/h - za traktore, odnosno 30 km/h kada se u priključnom vozilu koje vuče traktor prevozi najmanje jedno lice,
- 20 km/h - za turistički voz i radnu mašinu na kojoj se prevoze lica.

Brzina kretanja vozila na putevima prema vrsti vozila

- U teretna vozila i skupove vozila čija najveća dozvoljena masa prelazi 3500 kg i u autobuse mora biti ugrađen ispravan graničnik brzine.

preko
3,500
kg

Kada ovo vozilo učestvuje u saobraćaju na putu, dužno ja da ima ugrađen ispravan graničnik brzine i da ga koristi shodno njegovoj nameni.

U ovim zonama deca se uvek pojavljuju u velikom broju, po nekad neoprezno. Zato smanjite brzinu kretanja i po potrebi zaustavite svoje vozilo i ako imate prvenstvo prolaza.

Pešačka zona

- Pešačka zona je deo puta, ulice ili deo naselja po kome je dozvoljen isključivo saobraćaj pešaka.
- Pešačka zona mora biti obeležena propisanom saobraćajnom signalizacijom.
- U pešačkoj zoni, u određenom vremenskom periodu, nadležni organ opštine ili grada, može dozvoliti kretanje određenih vozila brzinom kretanja pešaka, tako da ne ugrožavaju pešake.

Zona usporenog saobraćaja

- Zona usporenog saobraćaja vozila je deo puta, ulice ili deo naselja u kome kolovoz koriste pešaci i vozila.
- Vozač je obavezan da se u zoni usporenog saobraćaja kreće tako da ne ometa kretanje pešaka i biciklista, brzinom kretanja pešaka, a najviše 10 km/h.
- Zona usporenog saobraćaja mora biti obeležena propisanom saobraćajnom signalizacijom.

Zona "30"

- Zona "30" je deo puta, ulice ili naselja u kojoj je brzina kretanja vozila ograničena do 30 km/h.
- Zona "30" mora biti obeležena propisanom saobraćajnom signalizacijom.

Zona škole

U naselju
od 7⁰⁰ do 21⁰⁰

Van naselja
od 7⁰⁰ do 21⁰⁰

- Zona škole je deo puta ili ulice koja se nalazi u neposrednoj blizini škole, i kao takva obeležena je odgovarajućom saobraćajnom signalizacijom.

- Brzina kretanja vozila u zoni škole u naselju je ograničena do 30 km/h, a van naselja do 50 km/h, u vremenu od 7,00 do 21,00 sat, osim ako saobraćajnim znakom vreme zabrane nije drugačije određeno.

- U zoni škole nadležni organ za saobraćaj naložice upravljaču puta primenu posebnih tehničkih sredstava za zaštitu bezbednosti dece.

- Upravljač puta dužan je da primeni posebna tehnička sredstva.

Zaštita životne sredine

Učesnici u saobraćaju ne smeju da preduzimaju radnje koje mogu izazvati ili izazivaju ugrožavanje životne sredine.

Vozilo u saobraćaju ne sme da prouzrokuje prekomernu buku

Vozač motornog vozila je dužan da isključi motor:

- na zahtev policajca ili drugog službenog lica,
- kada je to određeno saobraćajnom signalizacijom,
- kada je vozilo zaustavljeno u tunelu duže od jednog minuta,
- kada vozilo stoji duže od tri minuta.

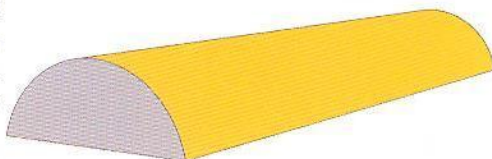
Učesnici u saobraćaju ne smeju, na putu ili pored njega, da ispuštaju, odnosno odlažu materije, otpad kojim se ugrožava život i zdravlje ljudi, životinja, biljaka ili zagađuje životna sredina.

Ministarstvo ili nadležni organ opštine, odnosno grada za poslove saobraćaja može, na predlog ministarstva ili nadležnog organa opštine, odnosno grada za zaštitu životne sredine, ograničiti ili zabraniti saobraćaj određenih ili svih vrsta motornih vozila na određenoj deonici puta, u vreme kada je zagađenje vazduha prekoračilo propisane normative.

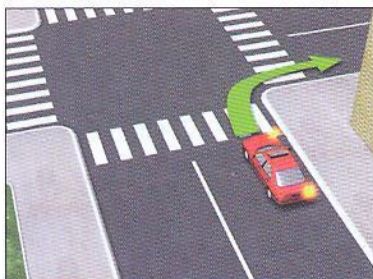
Tehnička sredstva za usporavanje saobraćaja

- Tehničkim sredstvima za usporavanje saobraćaja učesnicima u saobraćaju se fizički ograničava brzina kretanja vozila, odnosno dodatno se upozoravaju da brzina kojom se kreću nije bezbedna.
- Tehnička sredstva za usporavanje saobraćaja su fizičke prepreke, vibracione i šušteće trake.
- Tehnička sredstva za usporavanje saobraćaja moraju biti obeležena propisanom saobraćajnom signalizacijom.
- Fizičke prepreke za usporavanje saobraćaja dozvoljeno je postavljati samo na opštinskim putevima u naselju. Izuzetno, fizičke prepreke za usporavanje saobraćaja mogu se postavljati na državnim putevima u zonama škola, vrtića i drugih objekata pored kojih je radi bezbednosti svih učesnika u saobraćaju dodatno ograničena dozvoljena brzina u naselju.

Tehnička sredstva za usporavanje saobraćaja postavljaju se prema projektu na koji saglasnost daje ministarstvo nadležno za poslove saobraćaja, odnosno organ lokalne samouprave nadležan za poslove saobraćaja.

Skretanje

SKRETANJE UDESNO

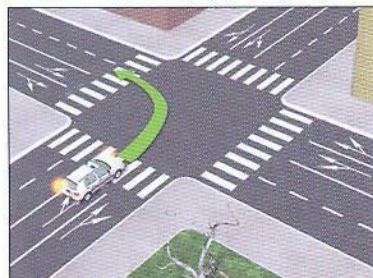
Vozač vozila koji skreće udesno dužan je da skretanje izvrši krećući se krajnjom saobraćajnom trakom koja se proteže uz desnu ivicu kolovoza, ako saobraćajnim znakom nije drugačije određeno.

Vozač vozila koji skreće udesno dužan je da propusti vozilo koje se kreće sa njegove desne strane, saobraćajnom trakom za vozila javnog prevoza putnika.

SKRETANJE ULEVO

Vozač vozila koji skreće ulevo dužan je da skretanje izvrši krećući se krajnjom levom saobraćajnom trakom koja se proteže uz razdelnu liniju, odnosno saobraćajnom trakom koja se proteže uz levu ivicu puta sa jednosmernim saobraćajem, ako saobraćajnim znakom nije drukčije određeno.

SKRETANJE ULEVO U ULICI SA VIŠE SAOBRAČAJNIH TRAKA

Vozač skreće iz krajnje leve saobraćajne trake na njegovoj kolovoznoj traci, u krajnju levu saobraćajnu traku na kolovoznoj traci kojom namerava da se kreće, odnosno u njemu najbližu saobraćajnu traku.

SKRETANJE ULEVO U ULICI U KOJOJ SU KOLOVOZNE TRAKE ODVOJENE OSTRVOM

Vozač skreće u krajnju levu saobraćajnu traku na kolovoznoj traci.

SKRETANJE ULEVO IZ DVOSMERNE U JEDNOSMERNU ULICU

Vozač skreće u krajnju levu saobraćajnu traku, odnosno uz levu ivicu kolovoza.

SKRETANJE ULEVO IZ JEDNOSMERNE U DVOSMERNU ULICU

Iz jednosmerne ulice vozač skreće uvek iz krajnje leve saobraćajne trake.

SKRETANJE ULEVO IZ JEDNOSMERNE U JEDNOSMERNU ULICU

Vozač skreće iz krajnje leve saobraćajne trake u njemu najbližu saobraćajnu traku, a to je takođe krajnja leva saobraćajna traka koja se proteže uz levu ivicu kolovoza.

POSTUPAK PRI SKRETANJU ULEVO IZ JEDNOSMERNE ULICE U JEDNOSMERNU ULICU SA PRESTROJAVANJEM

Prilikom menjanja saobraćajne trake ulevo i udesno, kao i prilikom skretanja, vozač je dužan da jasno i blagovremeno obavesti o svojoj nameri druge učesnike u saobraćaju, dajući im odgovarajuće znake, koje po izvršenoj radnji mora da prestane da daje. Pre nego što započne neku od ovih radnji, vozač je dužan da se uveri da to može učiniti bez opasnosti za druge učesnike u saobraćaju.

Polukružno okretanje

- Polukružno okretanje vozač može izvršiti pod uslovom da tom prilikom ne dovodi ostale učesnike u saobraćaju u opasnost i da ga može izvesti bezbedno.
- Polukružno okretanje vozač može izvršiti samo ako mu to nije zabranjeno:

- pravilima saobraćaja,
- saobraćajnim znakom,

- oznakama na kolovozu,
- ili znacima koje daje ovlašćeno lice.

Pre nego što započne polukružno okretanje vozač je dužan da propusti vozila koja imaju prvenstvo prolaza, pokazivačem pravca upozori ostale učesnike u saobraćaju o svojoj nameri i zatim bezbedno izvrši polukružno okretanje.

- I u ovakvoj situaciji polukružno okretanje je dozvoljeno, jer saobraćajni znak zabrane na slici, zabranjuje samo skretanje ulevo, ali ne i polukružno okretanje, jer za zabranu polukružnog okretanja postoji drugi saobraćajni znak.

ZABRANJENO JE VRŠITI POLUKRUŽNO OKRETANJE:

- U tunelu, na mostu, vijaduktu, podvožnjaku, nadvožnjaku, kao i u uslovima smanjene vidljivosti, odnosno na mestu gde je nedovoljna preglednost, kao i na delu puta koji nema dovoljnu širinu za polukružno okretanje tog vozila.

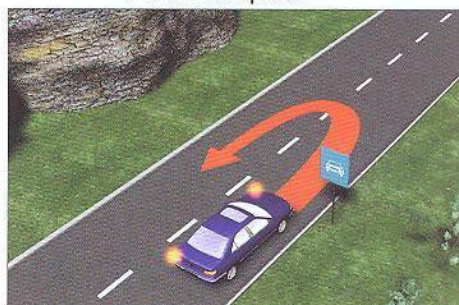
- Na prelazu puta preko železničke pruge

- Na autoputu

- Na motoputu

- U jednosmernoj ulici

- Preko neisprekidane linije

Zaustavljanje i parkiranje

ZAUSTAVLJANJE VOZILA

do
3 min.

je svaki prekid kretanja vozila na putu u trajanju do tri minuta, pri čemu vozač ne napušta vozilo, osim prekida radi postupanja po znaku ili pravilu kojim se reguliše saobraćaj.

PARKIRANJE VOZILA

preko
3 min.

je svaki prekid kretanja vozila, osim prekida radi postupanja po znaku ili pravilu kojim se reguliše saobraćaj, koje se ne smatra zaustavljanjem.

- Na javnom putu van naselja, vozač koji zaustavlja ili parkira vozilo dužan je da uvek kad za to postoji mogućnost, zaustavi ili parkira vozilo van kolovoza.
- Vozač koji zaustavlja ili parkira vozilo na javnom putu dužan je da ga zaustavi, odnosno parkira, neposredno uz desnu ivicu kolovoza, a na javnom putu na kome se saobraćaj odvija samo u jednom smeru, sme da ga zaustavi, odnosno parkira, uz desnu ili levu ivicu kolovoza.

Deca se često pojavljuju između parkiranih vozila. U tim situacijama smanjite brzinu kretanja svog vozila i pomerite svoje vozilo ulevo. Ujedno razmislite da li ste i vi parkiranjem vašeg vozila na nedozvoljenom mestu uticali na to da se neko dete iznenada pojavi u toj situaciji.

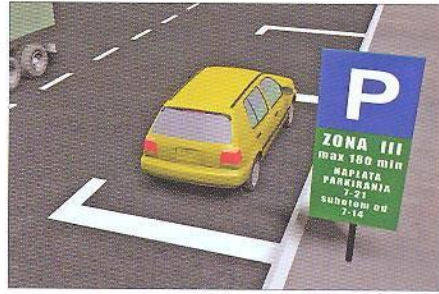

Vozač koji je zbog neispravnosti na vozilu, saobraćajne nezgode ili drugog opravdanog razloga, prinuđen da vozilo zaustavi na kolovozu, dužan je da preduzme sve mere da vozilom ne dovede u opasnost druga vozila i da ga što pre ukloni sa kolovoza.

Ukoliko je vozač zbog neispravnosti na vozilu, saobraćajne nezgode ili iz drugog opravdanog razloga, prinuđen da vozilo zaustavi na šinama, dužan je da ga sa šina odmah ukloni, a ako to nije moguće, da odmah preduzme potrebne mere da vozači šinskog vozila na vreme budu upozoreni na opasnost.

- Vozač može da zaustavi ili parkira vozilo na mestima koja se nalaze na sredini kolovoza, samo ako su ta mesta obeležena saobraćajnim znakom kao mesta za parkiranje vozila.
- Prilikom parkiranja vozač je dužan da vozilo parkira na jednom parking mestu predviđenom za parkiranje te vrste vozila.
- Na zaustavljenom ili parkiranom vozilu ne smeju da se otvaraju vrata, ako se time ometa kretanje drugih učesnika u saobraćaju ili ugrožava bezbednost saobraćaja.

Kada se vozač parkira svojim vozilom na naizbrdici, prednje točkove mora okrenuti prema ivičnjaku i ubaciti ručicu menjača u položaj za rikverc, kako bi obezbedio da vozilo ne krene nizbrdo.

Na usponu prednje točkove vozač okreće prema sredini kolovoza i ručicu menjača treba ubaciti u položaj za prvu brzinu. da bi sprečio polazak vozila nizbrdo.

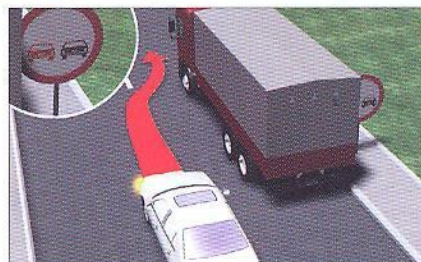
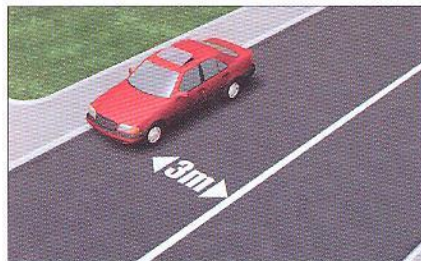
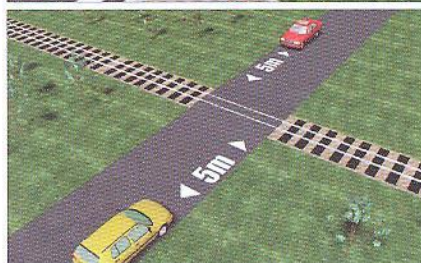

Vozač koji ostavlja vozilo na putu, pre nego što napusti vozilo, dužan je da preduzme sve potrebne mere kojim se sprečava da se vozilo samo pokrene sa mesta na kome je zaustavljeno, odnosno parkirano kao i da preduzme sve potrebne mere da obezbedi vozilo od neovlašćene upotrebe.

VOZAČ NE SME DA ZAUSTAVI ILI PARKIRA VOZILO

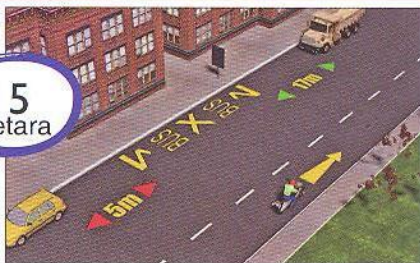
- na pešačkom prelazu i na prelazu biciklističke staze preko kolovoza kao i na odstojanju, odnosno rastojanju manjem od pet metara od tih prelaza,
- na raskrsnici i na odstojanju, odnosno rastojanju manjem od pet metara od najbliže ivice poprečnog kolovoza,
- na prelazu puta preko železničke pruge, odnosno tramvajskih šina i na rastojanju, odnosno odstojanju manjem od pet metara od prelaza, kao i u blizini železničke pruge, odnosno tramvajskih šina, ako se time sprečava saobraćaj vozila koja se kreću po šinama.
- u tunelu, u podvožnjaku, u galeriji, na mostu, na nadvožnjaku,
- u blizini vrha prevoja ili u krivini gde je preglednost puta nedovoljna ili se obilaženje vozila ne može izvršiti bez opasnosti,
- na delu puta gde bi širina slobodnog prolaza od zaustavljenog ili parkiranog vozila do neisprekidane uzdužne linije na kolovozu, suprotne ivice kolovoza ili prepreke na putu bila manja od tri metra,
- na mestu na kome bi zaklanjalo saobraćajni znak,
- na biciklističkoj stazi, odnosno traci,
- Ukoliko se uz desnu ivicu kolovoza nalaze tramvajske ili druge šine.

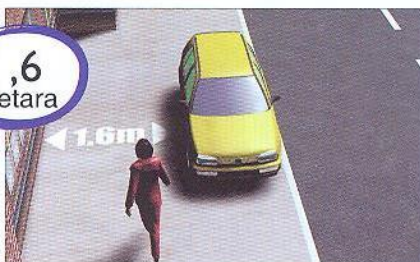
VOZAČ NE SME DA ZAUSTAVI ILI PARKIRA VOZILO

- na stajalištu za vozila javnog saobraćaja i na odstojanju, odnosno rastojanju manjem od 15 metara ispred i iza oznake na kolovozu kojim je stajalište označeno,
- na putu na kome su kolovozne trake fizički odvojene, osim ako je to dozvoljeno saobraćajnim znakom,
- iznad priključka na vodovodnu mrežu i ulaza u kanalizaciju ili drugu mrežu komunalnih službi,
- na mestu na kome bi se onemogućio pristup drugom vozilu radi parkiranja ili izlazak nekom već parkiranom vozilu,
- na trotoaru, osim ako je to dozvoljeno (regulisano) saobraćajnom signalizacijom, i ako na trotoaru, kada je vozilo parkirano, ostane slobodan prolaz za pešake najmanje širine 1,60 metara, koji ne sme biti uz ivicu kolovoza,
- na pešačkoj stazi, odnosno na delu trotoara koji je namenjen za kretanje lica sa posebnim potrebama,
- na trgovima, na pešačkoj zoni i protivpožarnom putu,
- na pristupnoj saobraćajnici, kolskom prolazu između stambenih zgrada, odnosno prolazima u blokovima naselja,
- na saobraćajnicima van uličnih parkirališta koje povezuju parking prostore i stambene zgrade sa drugim saobraćajnicama,
- na kolskom ulazu, odnosno izlazu iz zgrade, dvorišta ili garaže

15 metara

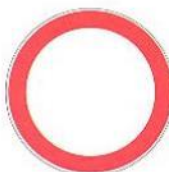
1,6 metara

VOZAČ NE SME DA ZAUSTAVI ILI PARKIRA VOZILO

- na saobraćajnoj traci za uključivanje, isključivanje, zaustavnoj traci, saobraćajnoj traci za vozila javnog prevoza i tramvajskoj baštici,
- na parking mestu koje je dopunskom tablom saobraćajnog znaka ili oznakom na kolovozu obeleženo kao mesto za parkiranje za vozila za osobe sa invaliditetom, ako na vozilu ne poseduje odgovarajuću oznaku,
- na parking mestu koje je dopunskom tablom saobraćajnog znaka ili oznakom na kolovozu označeno kao mesto rezervisano za vozila određenih korisnika, kada vozilo kojim upravlja ne pripada tim vozilima,
- na površinama na kojima je saobraćajnim znakom zabranjen saobraćaj vozila.

Izuzetno, vozač vozila kojim se obavlja auto taksi prevoz putnika, može zaustaviti vozilo na mestima gde je zabranjeno zaustavljanje ili parkiranje, kao i u saobraćajnoj traci za vozila javnog prevoza kojim se ne kreću tramvaji, i to samo za vreme potrebno za ulazak, odnosno izlazak putnika.

Parkiranjem na zabranjenom delu puta stvarate nepotrebnu gužvu u saobraćaju i nezadovoljstvo ostalih učesnika u saobraćaju.

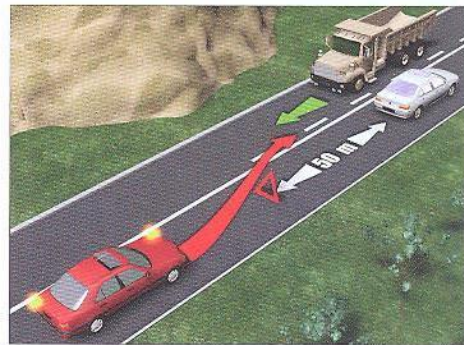

Obeležavanje zaustavljenog vozila na kolovozu

- Vozač je dužan da motorno, odnosno priključno vozilo, osim motocikla bez bočnog sedišta i mopeda, koje je zaustavljeno na kolovozu obeleži sigurnosnim trouglom:
- kada je bio prinuđen da svoje vozilo zaustavi na mestu ili delu puta na kome mu je zaustavljanje ili parkiranje zabranjeno, osim na parking mestu koje je dopunskom tablom saobraćajnog znaka ili oznakom na kolovozu označeno kao mesto rezervisano za vozila određenih korisnika, kada vozila kojim upravlja ne pripada tim vozilima,
- kada je vozilo zaustavljeno na kolovozu na takvom mestu da vozači vozila koja se kreću istim smerom ne mogu ili teško mogu blagovremeno da ga uoče,
- na putu van naselja, kao i na putu u naselju noću ili u uslovima smanjene vidljivosti kada je mesto na kome se vozilo zaustavlja nedovoljno osvetljeno.

Ako se vozač nalazi van svog vozila, na kolovozu, dužan je da nosi svetloodbojni prsluk.

Sigurnosni trougao postavlja se na kolovoz iza zaustavljenog vozila, u vertikalnom položaju i na udaljenosti koja na putu van naselja ne može biti manja od 50 metara, a u naselju 10 metara, tako da vozač koji nailazi iz smera na kome je znak postavljen može blagovremeno da zaustavi svoje vozilo, odnosno da bezbedno obiđe zaustavljeno vozilo.

Kada je na putu zaustavljena kolona motornih vozila, znak se postavlja isto, s tim što se umesto jednog znaka postavljaju na kolovoz dva znaka, jedan pored drugog.

Pored sigurnosnog trougla, na vozilu moraju biti uključeni svi pokazivači pravca.

(čl. 100, 149, 153. ZOBS-a)

Saobraćaj na prelazu puta preko železničke pruge

Nailazak na prugu sa branicima

Nailazak na prugu bez branika

Na prelazu puta preko železničke pruge, vozač je dužan da propusti šinsko vozilo koje se kreće po železničkoj pruzi.

Vozač koji se vozilom približava prelazu puta preko železničke pruge, dužan je da kretanje vozila podese tako da ga može zaustaviti pred uređajem za zatvaranje saobraćaja na prelazu ili pred uređajem za davanje znakova kojima se najavljuje približavanje voza, odnosno da može da zaustavi vozilo pre nego što stupi na železničku prugu.

Prelaz puta preko železničke pruge mora biti obeležen propisanom saobraćajnom signalizacijom.

Na prelazu puta sa savremenim kolovoznim zastorom (asfalt, beton, kocka i sl.) preko železničke pruge moraju se postaviti semafori kojima se najavljuje približavanje voza.

Na prelazu puta preko železničke pruge postavljaju se branici ili polubranici kojima se zabranjuje i sprečava prelazak vozila preko železničke pruge, kojima mogu biti pridodati uređaji za davanje zvučnih znakova koji upozoravaju na spuštanje branika, odnosno polubranika.

Svetlosni saobraćajni znakovi kojima se najavljuje približavanje voza prelazu puta preko železničke pruge u istom nivou daju se naizmeničnim paljenjem dva crvena trepćuća svetla u obliku kruga.

(čl. 101, 149. ZOBS-a)

Na semaforu mogu se dodati zvučni uređaji kojima se učesnici u saobraćaju obaveštavaju o tome da je dat svetlosni saobraćajni znak kojim se najavljuje približavanje voza.

Svetlosni saobraćajni znak označava obavezu učesnika u saobraćaju da se zaustave.

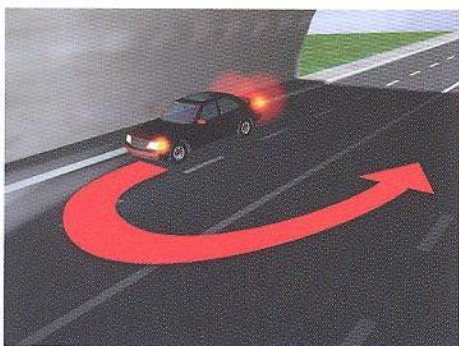

Učesnici u saobraćaju dužni su da se zaustave pred prelazom puta preko željezničke pruge, ako je uređaj za zatvaranje saobraćaja spušten, ako je taj uređaj počeo da se spušta ili ako se daju svetlosni ili zvučni znaci koji upozoravaju da će taj uređaj početi da se spušta, odnosno kada im je svetlosnim saobraćajnim znakom kojim se najavljuje približavanje voza prelazu puta preko željezničke pruge u istom nivou bez branika, zabranjen prolaz.

Pešaci, biciklisti, motociklisti, goniči stoke i vozači, ne pokušavajte prelaz preko željezničke pruge provlačenjem između spuštenih branika ili polubranika. VEOMA JE OPASNO!

Saobraćaj u tunelu

Vozač motornog vozila dužan je da za vreme kretanja kroz tunel drži na vozilu upaljena kratka svetla za osvetljavanje puta.

ZABRANJENO JE:

- preticanje vozila u tunelu, osim u tunelu sa najmanje dve saobraćajne trake za kretanje vozila u istom smeru,
- polukružno okretanje,
- kretanje vozilom u nazad,
- zaustavljanje i parkiranje vozila.

Zvučni i svetlosni znaci upozorenja

(čl. 59. ZOBS-a)

Vozač je dužan da upotrebi zvučni znak upozorenja kada to zahtevaju razlozi bezbednosti saobraćaja, a naročito:

- na putu van naselja zbog upozorenja drugom učesniku u saobraćaju da želi da ga pretekne ili obiđe, ako bi bez tog znaka postojala opasnost nastanka saobraćajne nezgode,
- ako se pored kolovoza nalazi dete koje ne obraća pažnju na kretanje vozila,
- na putu van naselja pre ulaska u nepreglednu i uzanu krivinu ili dolaska na prevoj, gde je mimoilaženje otežano.

Vozač je dužan da zvučni znak upozorenja daje u meri koja je dovoljna da se drugi učesnici u saobraćaju upoznaju.

Vozač ne sme da upotrebljava zvučni znak promenljive frekvencije, osim u slučajevima predviđenim ovim zakonom.

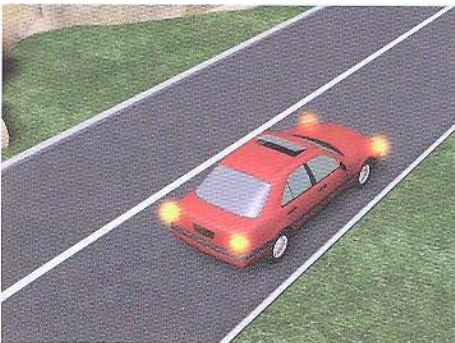

Svetlosni znak upozorenja daje se uzastopnim ili naizmeničnim paljenjem dugih svetala, vodeći računa da se time ne zaslepljuju vozači koji dolaze iz suprotnog smera.

Vozač može noću, umesto zvučnog znaka upozorenja, da upotrebi svetlosni znak upozorenja. Taj znak vozač može da upotrebi i u naselju prilikom preticanja drugog vozila.

Svetlosni znak upozorenja vozač može da upotrebi i danju, ako takav način upozorenja više odgovara uslovima na putu.

Vozač vozila je dužan da na javnom putu uključi sve pokazivače pravca na vozilu, ukoliko je propisana obaveza postojanja takvog uređaja za to vozilo:

- za vreme ulaska ili izlaska putnika,
- ako upozorava druge učesnike na opasnost u saobraćaju,
- u uslovima izrazito smanjene vidljivosti (gusta magla, dim i sl.),
- ako je poslednji u koloni vozila koja se zaustavila na putu izvan naselja, osim ako je kolona zaustavljena zbog postupanja po saobraćajnom znaku ili pravilu saobraćaja,
- ako se kreće unazad,
- ako se zaustavi na kolovozu, osim prilikom parkiranja na obeleženom parkingu, odnosno zbog postupanja po saobraćajnom znaku ili pravilu saobraćaja.

(čl. 102. 104. ZOBS-a)

Saobraćaj na autoputu i motoputu

Autoputem i motoputem dozvoljeno je kretanje samo motocikla, putničkih vozila, teretnih vozila i autobusa, sa ili bez priključnih vozila.

Najveća dozvoljena brzina vozila je:

na autoputu 120 km/h

na motoputu 100 km/h

Autoputem i motoputem ne smeju se kretati vozila čija je najveća konstruktivna brzina manja od 50 km/h.

Ovo se ne odnosi na policijska i vojna vozila.

Na autoputu i motoputu sa više saobraćajnih traka namenjenih kretanju vozila u jednom smeru, vozač motornog vozila mora se kretati krajnjom desnom saobraćajnom trakom, osim ako nije zauzeta vozilima koja se kreću u koloni, kao i prilikom preticanja.

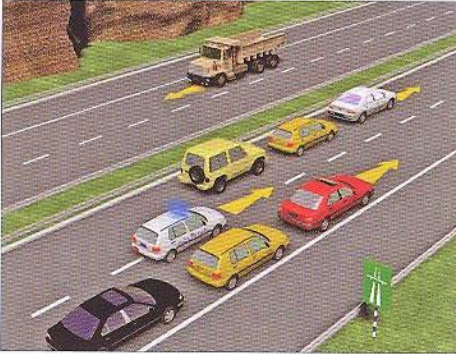

Na autoputu i motoputu sa tri ili više saobraćajnih traka, namenjenih za saobraćaj vozila u jednom smeru, vozači teretnih vozila čija je najveća dozvoljena masa veća od 3.500 kg i skupova vozila čija je dužina veća od sedam metara, smeju da koriste samo dve saobraćajne trake koje se prostiru uz desnu ivicu kolovoza.

Vozači ovih vozila, na autoputu i motoputu sa dve saobraćajne trake namenjenih za kretanje vozila u jednom smeru, mora se kretati krajnjom desnom saobraćajnom trakom, osim prilikom preticanja.

(čl. 102. 104. 105. ZOBS-a)

U slučaju zastoja saobraćaja na putu, gde postoje fizički odvojene kolovozne trake, vozači su dužni da ostave slobodan prostor za prolaz vozila pod pratnjom i vozila sa pravom prvenstva prolaza, na taj način što će vozači koji se nalaze u desnoj saobraćajnoj traci, odnosno srednjim saobraćajnim trakama, zauzeti položaj uz desnu ivicu saobraćajne trake, a vozači koji se nalaze u levoj saobraćajnoj traci zauzeti položaj uz levu ivicu saobraćajne trake, tako da ostavljen prostor mora biti dovoljan za nesmetani prolaz ovih vozila.

Vozač koji je zbog neispravnosti na vozilu ili iz drugih razloga prinuđen da zaustavi vozilo na kolovozu autoputa ili motoputa, dužan je da ga zaustavi na zaustavnoj traci i da preduzme potrebne mere da vozilo što pre ukloni sa kolovoza.

ZABRANJENO JE:

Kretanje vozila zaustavnom trakom.

Da vozač na autoputu i motoputu zaustavlja i parkira motorno vozilo, osim na mestima koja su za to posebno uređena i obeležena.

Da vozač na autoputu i motoputu vrši polukružno okretanje vozilom niti da se kreće vozilom unazad.

Na autoputu i motoputu kretanje pešacima, zaprežnim vozilima, mopedima, biciklima, triciklima, četvorociklima, traktorima i radnim mašinama.

Vozila pod pratnjom i vozila sa pravom prvenstva prolaza, mogu se kretati zaustavnom trakom kada su ostale saobraćajne trake zauzete vozilima.

(čl. 77. 81. 246. ZOBS-a, čl. 46. 48. Pravilnika)

Upotreba svetala u saobraćaju

Danju, na motornom vozilu za vreme vožnje u saobraćaju na putu, moraju da budu uključena kratka, odnosno dnevna svetla.

Vozila ne smeju na prednjoj strani da imaju uređaje ili materije koje daju, odnosno odbijaju svetlost crvene boje, a na zadnjoj strani koje daju, odnosno odbijaju svetlost bele boje, izuzev uređaja i materija predviđenih propisima.

Osoba koja koristi invalidska kolica mora na kolicima da ima uključeno najmanje jedno belo ili žuto svetlo na levoj strani koje mora biti uočljivo sa prednje i zadnje strane, osim kada je ulično osvetljenje takvo da je pešak dovoljno vidljiv.

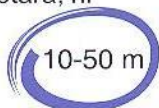
Pešaci koji se kreću po kolovozu u organizovanoj koloni, osim pogrebnih ili odobrenih povorki, vojnih ili policijskih jedinica, dužni su da nose svetloodbojni prsluk ili napred drže upaljeno najmanje jedno belo ili žuto svetlo, a na zadnjoj strani svetlo crvene boje.

Bicikl mora da ima upaljeno jedno belo svetlo na prednjoj strani i jedno crveno svetlo na zadnjoj strani.

Kratko svetlo na biciklu ili mopedu mora biti izvedeno i podešeno tako da osvetljeni deo ravnog puta nije duži od 50 metara, ni kraći od 10 metara.

Glavni farovi na motornim vozilima na dva točka i motornim vozilima na tri točka, koja nisu šira od 1,3 metra, kao i na invalidskim motornim kolicima, moraju biti ugrađeni i izvedeni kao jedan glavni far ili dva glavna fara, od kojih je jedan za kratko svetlo.

(čl. 77. 81. ZOBS-a, čl. 46. 48. Pravilnika)

Zaprežno vozilo mora da ima upaljeno najmanje jedno belo svetlo na prednjoj strani i najmanje jedno crveno svetlo na zadnjoj strani. Ova svetla moraju biti postavljena na uzdužnoj osi vozila ili na njegovoj levoj strani, a ako se na zaprežnom vozilu nalazi samo jedna svetiljka, postavlja se na vidnom mestu na levoj strani vozila.

Svetla za osvetljavanje puta na motornim vozilima koja na ravnom putu ne mogu razviti brzinu kretanja veću od 30 km na čas, na zaprežnom vozilu i na turističkom vozu mogu biti ugrađena i izvedena samo kao oborena svetla.

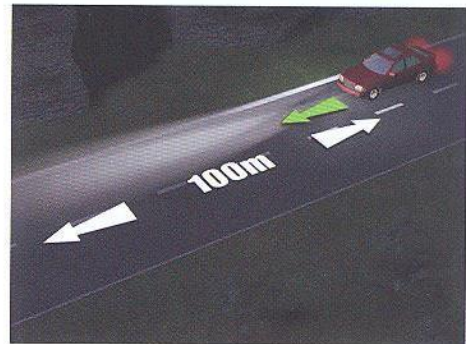
Dugo svetlo

Noću, na motornom vozilu za vreme vožnje u saobraćaju na putu, moraju da budu uključena duga svetla.

Snop svetla je najmanje 100 m.

Svetlost glavnih farova mora biti bele boje. Far dugog svetla ne sme biti postavljen bliže spoljašnjem gabaritu vozila od fara kratkog svetla.

Kada se noću mimoilazite sa vozilima ili pešacima, ne zaboravite da sa dugih pređete na kratka svetla. Bezbednije je za sve.

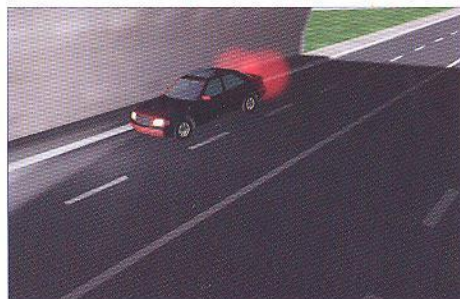
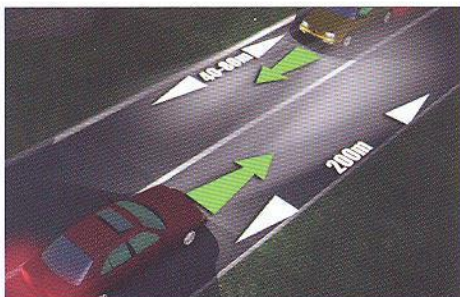
(čl. 77, 79, ZOBS-a, čl. 48. Pravilnika)

Kratko svetlo

Vozač je dužan da umesto dugih svetala upotrebljava kratka:

- kad pri mimoilaženju sa drugim vozilom oceni da svetlom svog vozila zaslepljuje vozača vozila koje mu dolazi u susret, a uvek na odstojanju manjem od 200 m,
- ako ometa vozača ispred,
- na putu osvetljenom uličnom rasvetom,
- u tunelu,
- ako ometa upravljača šinskog vozila ili plovila,
- za vreme magle,
- kada je vozilo zaustavljeno.

Ovo se ne odnosi na vozača vozila za koje ne postoji obaveza ugradnje dugih svetala.

Svetlosni snop kratkog svetla, osim traktora, mora biti u stanju da osvetli najmanje 40 m, a najviše 80 m puta, pri normalnoj vidljivosti, i to pri ravnomerno opterećenom motornom vozilu na horizontalnoj površini.

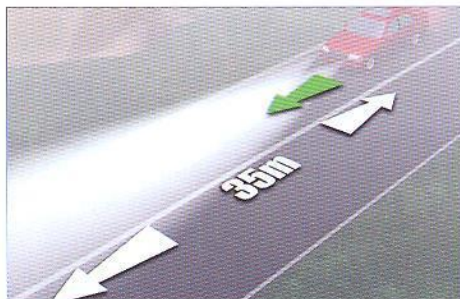
40-80
metara

Svetlo za maglu

Za vreme magle, na motornom vozilu moraju da budu uključena kratka svetla, odnosno svetla za maglu ili obe vrste svetala.

Zadnje svetlo za maglu upotrebljava se samo po magli ili u slučaju smanjene vidljivosti.

Svetla za maglu na motornom vozilu moraju biti izvedeni i podešeni tako da osvetljeni deo ravnog puta ispred vozila nije duži od 35 m. Svetlosni snop farova za maglu mora biti simetričan u skladu sa jednoobraznim tehničkim uslovima.

35
metara

(čl. 78. 80. ZOBS-a, čl. 50. Pravilnika)

Svetla za maglu na motornim vozilima na četiri ili više točkova i na motornim vozilima na tri točka koja su šira od 1,3 m mogu biti ugrađeni i izvedeni kao dva svetla za maglu, a na motociklima kao jedan ili dva simetrično postavljena svetla za maglu, tako da daju svetlost bele ili žute boje. Svetlost za maglu mora biti povezano tako da se može uključiti nezavisno od velikih (kratkih) svetala vozila.

Svetlost za maglu mora imati poseban prekidač.

Svetla za označavanje vozila

Poziciona svetla moraju biti uključena sve vreme kada je uključeno dugo, odnosno kratko svetlo, odnosno svetlo za maglu.

Noću i danju u uslovima smanjene vidljivosti, na vozilu na putu moraju biti uključena zadnja poziciona svetla.

Svetla, odnosno katadiopteri, za vreme vožnje ne smeju da budu zaklonjeni niti zaprljani u meri da su neuočljivi za ostale učesnike u saobraćaju.

U naselju je dovoljno da vozilo ima poziciona, odnosno parkirna svetla na onoj strani vozila koja je okrenuta prema sredini puta.

Na vozilu svetla ne moraju biti uključena ako se ono nalazi na delu puta gde je ulično osvetljenje takvo da je vozilo dovoljno vidljivo, na za to posebno obeleženom mestu.

Prostor za vozača i putnike u motornim i priključnim vozilima, osim na turističkom vozu, mora imati unutrašnju rasvetu.

Zaustavljeno ili parkirano vozilo na kolovozu, noću i u uslovima smanjene vidljivosti, mora imati uključena poziciona, odnosno parkirna, svetla.

Prevoz tereta na vozilu

U saobraćaju na putu vozilo ne sme da se optereti:

- preko nosivosti upisane u saobraćajnu dozvolu, odnosno preko najvećeg osovinskog opterećenja pojedinih osovina određenih od strane proizvođača vozila,
- preko osovinskog opterećenja propisanog tehničkim normativima za vozila i najveće dozvoljene ukupne mase,
- tako da vozilo sa teretom premašuje najveće dozvoljene dimenzije za pojedine vrste vozila (dužina, širina i visina).

Teret na vozilu mora da bude smešten i obezbeđen tako da pri vožnji ostaje u položaju postavljenom prilikom utovara, tako da:

- ne ugrožava bezbednost učesnika u saobraćaju i ne nanosi štetu putu i objektima na putu,
- ne umanjuje stabilnost vozila i ne otežava upravljanje vozilom, kao i da ne utiče na funkcionisanje i korišćenje sklopova i delova vozila,
- ne umanjuje preglednost vozaču,
- ne pada i ne rasipa se sa vozila po putu, odnosno ne vuče se po putu,
- ne zaklanja svetla, registarske tablice i druge propisane oznake na vozilu,
- ne zagađuje životnu sredinu.

Izuzetno vozilo, odnosno skup vozila, sme da učestvuje u saobraćaju na putu, uz posebnu dozvolu nadležnog organa.

Teret u rasutom stanju, sem na priključnom vozilu za traktor, mora da bude prekriven.

(čl. 22, 113, 114, ZOBS-a)

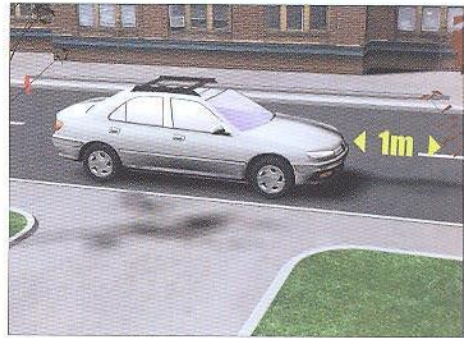
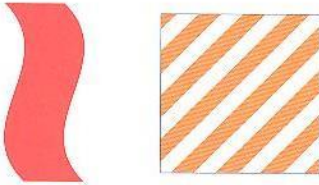
Teret na vozilu ne sme da pređe najudaljeniju tačku na zadnjoj strani vozila za više od $\frac{1}{6}$ svoje dužine, a najviše za 1,5 m, s tim da teret preostalim delom dužine mora biti oslonjen na tovarni prostor. Izuzetno, u saobraćaju na putu može da učestvuje vozilo na kome teret nije smešten na način propisan ovim stavom, ukoliko to odobri upravljač puta.

Teret na motornom vozilu može da pređe najudaljeniju tačku na prednjoj strani vozila do jednog metra.

Ukoliko teret na vozilu prelazi najudaljeniju tačku na zadnjoj strani vozila, mora biti označen. Kod teretnih i priključnih vozila, teret se označava propisanom tablom, kod ostalih vozila crvenom tkaninom, a u uslovima smanjene vidljivosti crvenim svetlom ili svetloodbojnom materijom crvene boje.

Vozila koja su namenjena za izvođenje radova van puta kada u saobraćaju na putu imaju instalirana oruđa za izvođenje radova, koja nisu sklop vozila već izmenjivo sredstvo za rad, moraju biti propisano označena.

Utovar ili istovar tereta na putu mora se obavljati tako da ne ometa, odnosno ne ugrožava, ostale učesnike u saobraćaju.

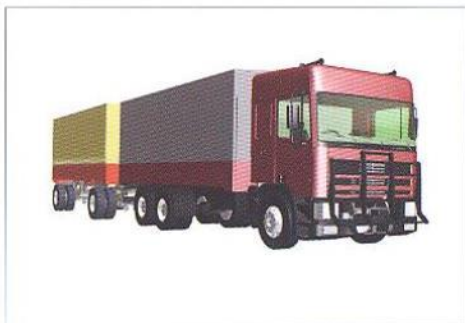
Učesnik u saobraćaju je dužan da, bez odlaganja, sa puta ukloni predmet, odnosno materiju koja se na kolovozu našla njegovim činjenjem, kao i predmet, odnosno materiju koja potiče sa vozila kojim upravlja.

(čl. 69, 71, 72, 74. ZOBS-a)

Vučenje vozila

U saobraćaju na putu, motornom vozilu mogu da budu pridodata najviše dva priključna vozila za prevoz tereta, odnosno jedno priključno vozilo za prevoz lica, a na autoputu i motoputu samo jedno priključno vozilo.

Izuzetno, turistički voz sme da ima najviše tri priključna vozila.

Traktor sme da vuče samo priključno vozilo za traktor, a ostala motorna vozila ne smeju da vuku priključno vozilo za traktor.

Motorno vozilo sme da vuče samo priključno vozilo koje ne umanjuje njegovu stabilnost.

Neispravno motorno vozilo na putu može da se vuče pomoću užeta, krute veze (rude) i oslanjanjem ili vešanjem vozila o vučno vozilo.

Priključno vozilo u kome se prevoze putnici može biti pridodato samo autobusima u javnom gradskom, odnosno prigradskom prevozu.

Motorno vozilo sme da vuče drugo motorno vozilo samo ako ono, zbog neispravnosti ili nedostatka pojedinih delova, ne može samo da se kreće.

Ukoliko se motorno vozilo vuče pomoću užeta ili krute veze, lice koje upravlja vučenim vozilom mora da ima odgovarajuću dozvolu za upravljanje vozilom one kategorije kojoj pripada vozilo koje se vuče.

Motorno vozilo sme da se vuče noću, i danju u slučaju smanjene vidljivosti, isključivo ako na svojoj zadnjoj strani ima uključena zadnja poziciona svetla ili ako ga vuče motorno vozilo koje pri vučenju koristi žuto rotaciono svetlo.

(čl. 70. 71. 72. 73. 75. 76. 85. ZOBS-a)

Za vreme vučenja neispravnog vozila na vučnom vozilu moraju biti uključeni svi pokazivači pravca, a na vučenom ukoliko su ispravni. Na oba vozila mora biti postavljen sigurnosni trougao.

Na motorno vozilo koje vuče drugo motorno vozilo sigurnosni trougao se postavlja sa prednje, a na vučeno vozilo sa zadnje strane.

Odstojanje između vučnog i vučenog motornog vozila, ako se vuče užetom, mora da iznosi od tri do pet metara, a ako se vuče pomoću krute veze, može da iznosi i manje od tri ali ne više od pet metara.

Vučenje natovarenog teretnog vozila sa priključnim vozilom ili bez priključnog vozila, odnosno traktora sa priključnim vozilom, dozvoljeno je samo do prvog mesta pogodnog za pretovar tereta, a izuzetno i do prvog mesta na kome se može otkloniti neispravnost na vozilu.

Motorno vozilo koje na putu vuče neispravno vozilo ne sme se kretati brzinom većom od 40 km/h.

ZABRANJENO JE:

- Vučenje neispravnog vozila na autoputu i motoputu.
- Ukoliko je razlog za vuču nastao za vreme kretanja motornog vozila po autoputu, odnosno motoputu, vučenje je dozvoljeno do prvog isključenja sa autoputa, odnosno motoputa.
- Da motorno vozilo vuče motocikl, moped kao i laki i teški tricikl.
- Da se pomoću užeta vuče motorno vozilo na kome su neispravni uređaji za upravljanje ili uređaji za zaustavljanje, teretno vozilo ili autobus.
- Da se krutom vezom vuče motorno vozilo koje nema ispravan uređaj za upravljanje, niti motorno vozilo čija je ukupna masa veća od ukupne mase vučnog vozila ako mu je neispravna radna kočnica.
- Da se vučenim vozilom prevoze lica, osim vozača koji njime upravlja.
- Da radna mašina i motokultivator u saobraćaju na putu vuku priključno vozilo.

Traktor i radna mašina smeju u saobraćaju na putu da imaju samo priključke za izvođenje radova shodno njihovoj nameni koji moraju biti propisno označeni.

(čl. 111. ZOBS-a)

Upotreba žutog rotacionog ili trepćućeg svetla

Vozilo koje se upotrebljava prilikom izvođenja radova, odnosno aktivnosti na putu, a naročito za gradnju, održavanje puteva, električnih, poštanskih i drugih uređaja i instalacija, pružanje pomoći na putu, za odnošenje oštećenih, neispravnih i na nedozvoljenom mestu parkiranih vozila, kao i za održavanje komunalnog reda, mora da ima uključeno žuto rotaciono ili trepćuće svetlo, dok se ti radovi, odnosno aktivnosti, obavljaju na kolovozu ili u blizini kolovoza.

U saobraćaju na putu, uključeno žuto rotaciono ili trepćuće svetlo mora da ima:

- vozilo koje prelazi propisane dimenzije, odnosno vozilo na kome teret prekoračuje dozvoljene dimenzije i vozilo koje prati takav prevoz kada je to određeno u dozvoli za vanredni prevoz,
- traktor noću, u uslovima smanjene vidljivosti i kada ima priključke za izvođenje radova na najisturenijoj tački tih uređaja,
- radna mašina noću i u uslovima smanjene vidljivosti.

Žuto trepćuće ili rotaciono svetlo može da se upotrebljava na vozilu kao upozorenje za prinudno zaustavljeno vozilo, saobraćajnu nezgodu, priredbu na putu ili drugu prepreku na putu.

Vozač koji se susretne sa vozilom na kome su uključena žuta rotaciona ili trepćuća svetla, dužan je da poveća opreznost i prilagodi brzinu i način kretanja svog vozila.

**Uvek
propustite
vozila pod
pratnjom i
vozila sa
pravom
prvenstva
prolaza!**

Raskrsnice i prioriteti

SADRŽAJ

Vozila pod pratnjom	187
Vozila sa prvenstvom prolaza	189
Pojedina pravila saobraćaja	191
Saobraćaj na raskrsnici	193
Prvenstvo prolaza-pravila saobraćaja	194
Prvenstvo prolaza na raskrsnicama regulisanim saobraćajnim znakovima	196
Prvenstvo prolaza na raskrsnicama regulisanim svetlosnim saobraćajnim znakovima	197
Prvenstvo prolaza na raskrsnicama na kojima saobraćaj reguliše ovlašćeno lice	199
Primeri i način rešavanja prvenstva prolaza na raskrsnicama	200

Vozila pod pratnjom

Vozilo pod pratnjom je vozilo kome je dodeljena pratnja vozila policije, Bezbednosno-informativne agencije, Vojske Srbije, odnosno Vojno-bezbednosne agencije, kada daju posebne zvučne i svetlosne znake. Kao vozilo pod pratnjom smatra se i samo vozilo policije, Vojske Srbije, Bezbednosno-informativne agencije i Vojno-bezbednosne agencije, kada daje posebne zvučne i svetlosne znake.

Posebni svetlosni i zvučni znaci vozila pod pratnjom su crveno i plavo trepćuće svetlo koja se naizmenično pale (crveno i plavo svetlo) i zvučni znak promenljive frekvencije (sirena).

Izuzetno, vozilo pod pratnjom sme davati samo posebne svetlosne znake bez sirene, ako je omogućena dovoljna vidljivost tog vozila i bezbednost učesnika u saobraćaju, osim kada se vozilo pod pratnjom kreće brzinom većom od dozvoljene na tom delu puta.

Radi bolje vidljivosti, vozilo pod pratnjom može pored trepćućih svetala davati i svetlosni znak upozorenja.

Uređaji za davanje posebnih zvučnih i svetlosnih znakova, smeju se ugrađivati i upotrebljavati samo na vozilima kada ta vozila vrše pratnju.

(čl. 106, 107. ZOBS-a)

Vozila pod pratnjom imaju prvenstvo prolaza u odnosu na sva druga vozila, osim u odnosu na vozila koja se kreću raskrsnicom na kojoj je saobraćaj regulisan svetlosnim saobraćajnim znakovima ili znakovima policijskog službenika kada im je tim znakovima zabranjen prolaz i na njih se ne primenjuju odredbe zakona o ograničenju brzine, o propuštanju pešaka, o zabrani presecanja kolone pešaka, o zabrani preticanja i obilaženja vozila, pod uslovom da ne ugrožavaju bezbednost drugih učesnika u saobraćaju.

Vozač koji na putu susretne ili ga sustigne vozilo, odnosno vozila pod pratnjom, dužan je da propusti ta vozila, da im omogući mimoilaženje i preticanje, odnosno obilaženje i, po potrebi, da ukloni vozilo sa kolovoza ili da se zaustavi, kao i da se pridržava naredbi koje mu daju lica iz pratnje, odnosno da kretanje nastavi tek pošto prođu sva vozila pod pratnjom.

Pešaci ne smeju da stupe na kolovoz, odnosno dužni su da se sklone sa kolovoza da bi omogućili nesmetan prolaz vozilima pod pratnjom.

U pogledu međusobnog prava prvenstva prolaza ovih vozila važe opšte odredbe zakona o prvenstvu prolaza.

Vozila sa prvenstvom prolaza

(čl. 108. ZOBS-a)

Vozilo sa prvenstvom prolaza je:

- vozilo policije,
- Bezbednosno-informativne agencije,
- Vojske Srbije,
- Vojno-bezbednosne agencije,
- hitne medicinske pomoći,
- odnosno vatrogasne službe,

kada daju posebne zvučne i svetlosne znake.

Vozila sa prvenstvom prolaza su i vozila ministarstva nadležnog za izvršenje zavodskih sankcija kada prevoze lica lišena slobode, kada daju posebne zvučne i svetlosne znake.

Posebni svetlosni i zvučni znaci vozila sa prvenstvom prolaza su najmanje jedno plavo trepćuće ili rotaciono svetlo (plavo svetlo) i zvučni znak promenljive frekvencije (sirena).

Izuzetno, vozilo sa prvenstvom prolaza sme davati samo posebne svetlosne znake bez sirene, ako je omogućena dovoljna vidljivost tog vozila i bezbednost učesnika u saobraćaju, osim kada se vozilo sa prvenstvom prolaza kreće brzinom većom od dozvoljene na tom delu puta i ako bi upotreba sirene onemogućila ili omela uspešno izvršenje službenog zadatka.

Vozila sa prvenstvom prolaza imaju prvenstvo prolaza u odnosu na sva druga vozila, osim u odnosu na vozila pod pratnjom i vozila koja se kreću raskrsnicom na kojoj je saobraćaj regulisan svetlosnim saobraćajnim znacima ili znacima policijskog službenika, kada im je tim znacima zabranjen prolaz i na njih se ne primenjuju odredbe ovog zakona o ograničenju brzine, o propuštanju pešaka, o zabrani presecanja kolone pešaka i o zabrani preticanja i obilaženja vozila, pod uslovom da ne ugrožavaju bezbednost drugih učesnika u saobraćaju.

Uređaji za davanje posebnih zvučnih i svetlosnih znakova smeju se upotrebljavati samo na ovim vozilima kada je to neophodno za efikasno i bezbedno izvršenje službene radnje koja ne trpi odlaganje.

(čl. 109. 110. ZOBS-a)

Vozač koji na putu susretne ili ga sustigne vozilo, odnosno vozila sa prvenstvom prolaza, dužan je da propusti ta vozila, da im omogući mimoilaženje i preticanje, odnosno obilaženje, i po potrebi da ukloni vozilo sa kolovoza ili se zaustavi, kao i da se pridržava naredbi koje mu daju lica iz pratnje, odnosno da kretanje nastavi tek pošto ova vozila prođu.

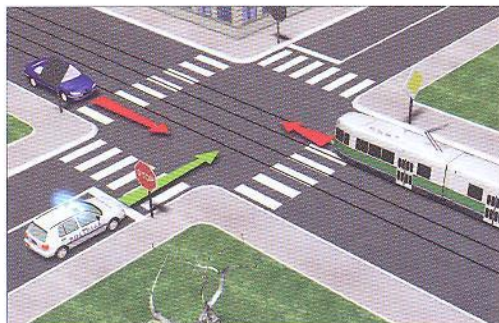
Kada vozilo sa prvenstvom prolaza obezbeđuje prolaz vozilima koja se kreću iza njega, ostali učesnici u saobraćaju imaju obavezu postupanja prema tim vozilima kao prema vozilima sa prvenstvom prolaza.

Lice koje upravlja vozilom sa prvenstvom prolaza dužno je da vodi računa o bezbednosti ostalih učesnika u saobraćaju.

U pogledu međusobnog prava prvenstva prolaza ovih vozila važe opšte odredbe zakona o prvenstvu prolaza.

Kada policijsko vozilo sa prvenstvom prolaza daje istovremeno i svetlosni znak upozorenja, vozač vozila koje se kreće neposredno ispred policijskog vozila koje daje te znake, mora odmah bezbedno da zaustavi svoje vozilo uz desnu ivicu kolovoza, a po mogućnosti van kolovoza.

Vozač vozila koje se kreće neposredno iza policijskog vozila koje daje posebne zvučne i svetlosne znake, dužan je da postupi po znacima i naredbama policajca, odnosno da prati policijsko vozilo do pogodnog mesta i da se bezbedno zaustavi iza policijskog vozila.

Pešaci ne smeju da stupe na kolovoz, odnosno dužni su da se sklone sa kolovoza da bi omogućili nesmetan prolaz vozilima sa prvenstvom prolaza.

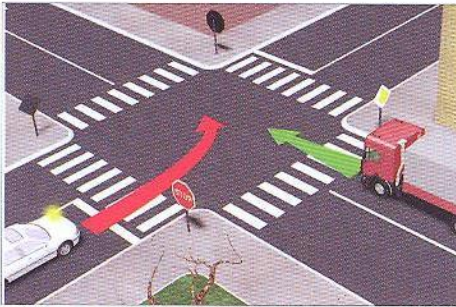

Svetlosni znak na vozilu policije koje predstavlja vozilo sa prvenstvom prolaza, ispisan na displeju u vidu promenjive poruke, znači za vozača vozila koje se nalazi neposredno iza policijskog vozila koje daje ovaj svetlosni znak, obavezu da postupi po znaku ispisanom u vidu poruke na displeju.

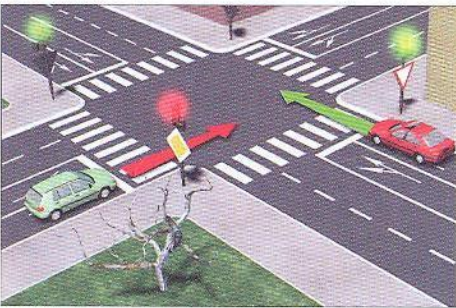
Pojedina pravila saobraćaja

Učesnici u saobraćaju dužni su da postupaju u skladu sa propisima o pravilima saobraćaja, saobraćajnoj signalizaciji i znacima i naredbama koje daje ovlašćeno službeno lice nadležnog organa.

Učesnici u saobraćaju dužni su da postupaju u skladu sa saobraćajnom signalizacijom i kada time odstupaju od propisa o pravilima saobraćaja. Učesnici u saobraćaju su dužni da postupaju po saobraćajnim znakovima i kada se njihovo značenje razlikuje od značenja oznaka na kolovozu i trotoaru.

Učesnici u saobraćaju dužni su da postupaju u skladu sa svetlosnim saobraćajnim znakom i kad se značenje tog znaka razlikuje od značenja ostalih saobraćajnih znakova ili pravila saobraćaja. Međusobno prvenstvo prolaza učesnika u saobraćaju, koji na raskrsnici svetlosnim saobraćajnim znakovima istovremeno dobijaju pravo prolaza, reguliše se pravilima saobraćaja.

Učesnici u saobraćaju dužni su da postupaju prema znacima, odnosno naredbama koja daju ovlašćena lica (u daljem tekstu: policijski službenici) i kad time odstupaju od svetlosnog saobraćajnog znaka, ili drugog saobraćajnog znaka ili pravila saobraćaja.

(čl. 22. 24. ZOBS-a)

Predmet, odnosno materija koja može da ugrozi, odnosno ometa bezbednost saobraćaja, ne sme se nalaziti na putu.

Učesnik u saobraćaju je dužan da, bez odlaganja, sa puta ukloni predmet, odnosno materiju koja se na kolovozu našla njegovim činjenjem, kao i predmet, odnosno materiju koja potiče sa vozila kojim upravlja.

Ukoliko je u mogućnosti i ako time ne ometa bezbednost saobraćaja, učesnik u saobraćaju je dužan, u cilju bezbednosti saobraćaja, da ukloni predmete i prepreke koji ugrožavaju bezbednost saobraćaja sa kolovoza, a ako nije u mogućnosti, dužan je da o tome, bez odlaganja, obavesti policiju ili preduzeće koje se stara o održavanju puta.

Učesnik u saobraćaju je dužan da, bez odlaganja, obavesti policiju o svakom događaju, odnosno pojavi, koja može ugroziti ili ugrožava bezbednost saobraćaja.

Vlasnik, odnosno korisnik vozila, ne sme dozvoliti da se odbačeno vozilo nalazi na putu, odnosno mestu na kome je dozvoljeno zaustavljanje ili parkiranje vozila.

Slepa osoba koja samostalno učestvuje u saobraćaju kao pešak, treba da se kreće uz pomoć belog štapa ili obučenog psa vodiča.

Vozilo koje je podešeno da njime upravlja osoba sa invaliditetom može, na zahtev te osobe, biti označeno nalepnicom čiji izgled, sadržaj, način postavljanja i bliže uslove za izdavanje utvrđuje ministar nadležan za poslove saobraćaja.

Ako je neki vozač pogrešio u saobraćaju, nemojte burno reagovati. Verovatno je i on svestan svoje greške koju je kasno uvideo.

Saobraćaj na raskrsnici

Raskrsnica je deo kolovoza na kome se ukrštaju, spajaju ili razdvajaju putevi u istom nivou.

ukrščaju

spajaju

razdvajaju putevi u istom nivou

Vozač koji se približava raskrsnici dužan je da prilagodi vožnju uslovima saobraćaja na raskrsnici, a naročito da vozi brzinom pri kojoj može da se zaustavi i propusti vozila koja na raskrsnici imaju prvenstvo prolaza.

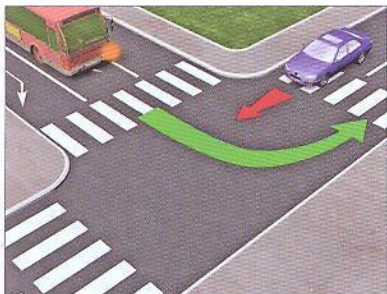
Vozač je dužan da, na dovoljnom odstojanju pred raskrsnicom, vozilom izvrši prestrojavanje i zauzme položaj na saobraćajnoj traci predviđenoj za prolazak kroz raskrsnicu u smeru u kojem želi nastaviti kretanje.

Vozač ne sme vozilom da uđe u raskrsnicu, i ako ima prvenstvo prolaza ili mu je semaforom to dozvoljeno, ako će se zbog gustine saobraćaja zaustaviti na raskrsnici ili pešačkom prelazu, i time ometati ili onemogućiti saobraćaj vozila, odnosno pešaka.

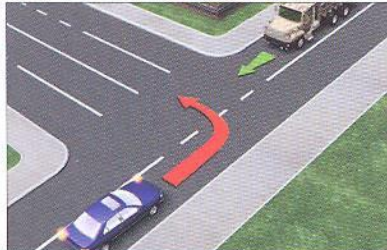

(čl. 47. ZOBS-a)

Prvenstvo prolaza - pravila saobraćaja

Na raskrsnici ili u susretu sa drugim vozilom, vozač je dužan da propusti vozilo koje dolazi sa njegove desne strane.

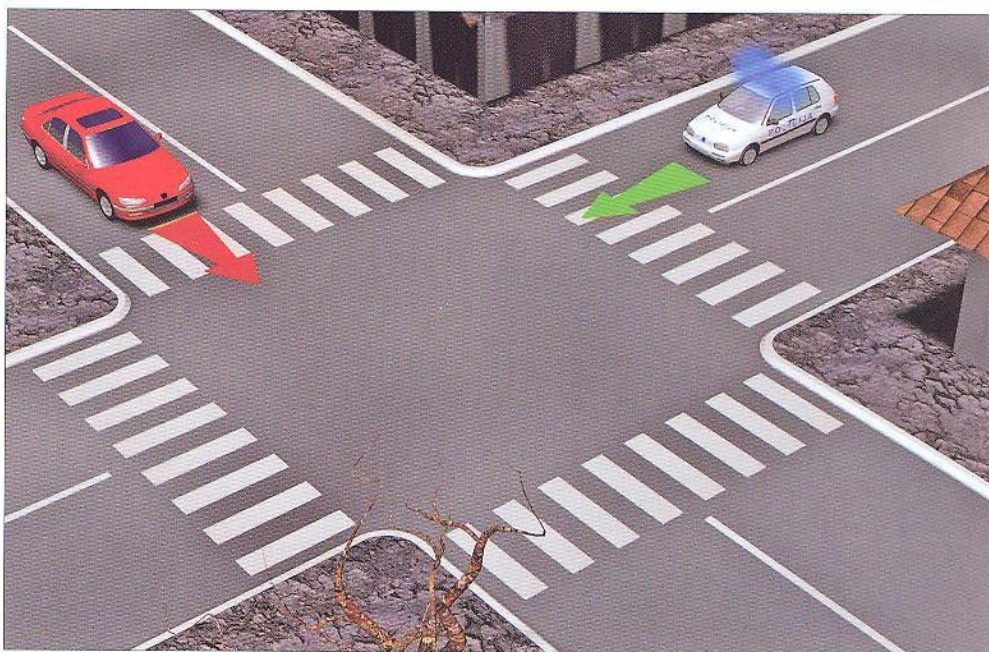

Poštujte pravila saobraćaja o prvenstvu prolaza i na taj način omogućite i sebi i drugima bezbedno odvijanje saobraćaja.

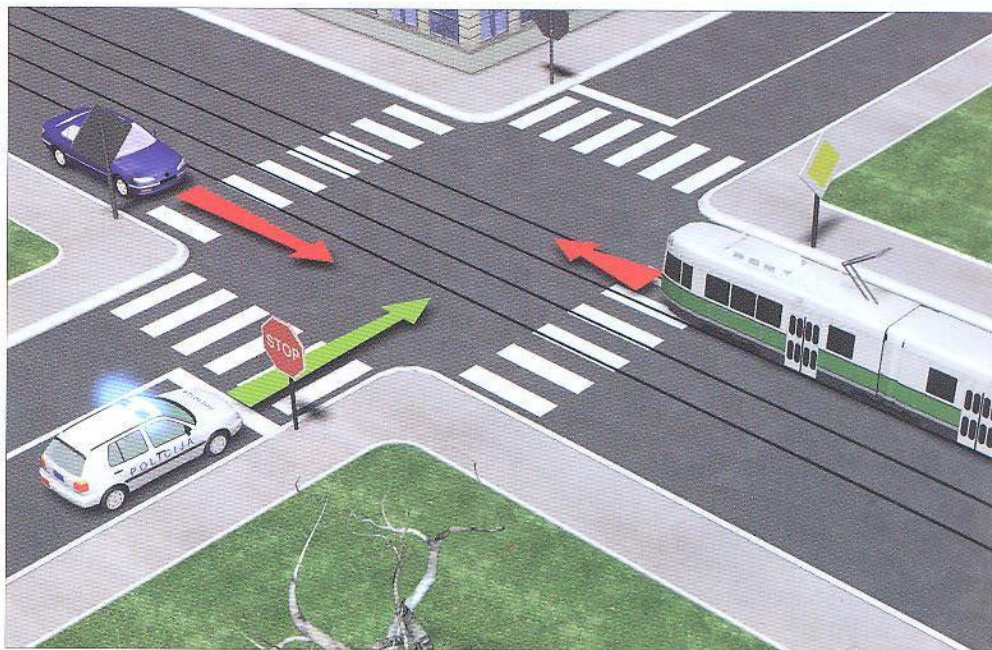
Vozač vozila koji na raskrsnici skreće ulevo, dužan je da propusti vozilo koje, dolazeći iz suprotnog smera na raskrsnici zadržava pravac kretanja ili skreće udesno, ako saobraćajnim znakom nije drukčije određeno.

Izuzetno, tramvaj u svim slučajevima ima prvenstvo prolaza, ako saobraćajnim znakom nije drukčije određeno.

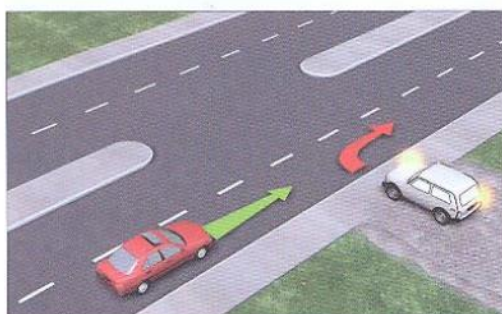
↑ Kada vozila pod pratnjom, ili vozila sa pravom prvenstva prolaza nailaze na raskrsnicu koja je regulisana pravilima saobraćaja, ili na raskrsnicu koja je regulisana saobraćajnim znakovima (osim raskrsnice koja je regulisana

↓ svetlosnom saobraćajnom signalizacijom ili znacima koje daje ovlašćeno lice) tada ima prvenstvo prolaza u odnosu na sva vozila, bez obzira da li dolazi vozilima sa leve ili sa desne strane, ili sa puta koji nema prvenstvo prolaza.

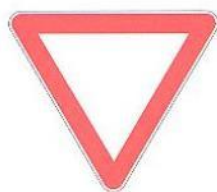
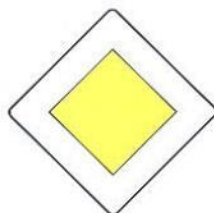

(čl. 47. ZOBS-a)

Prvenstvo prolaza na raskrsnicama regulisanim saobraćajnim znakovima

Vozač koji ulazi vozilom na put sa prvenstvom prolaza dužan je da propusti sva vozila koja se kreću tim putem.

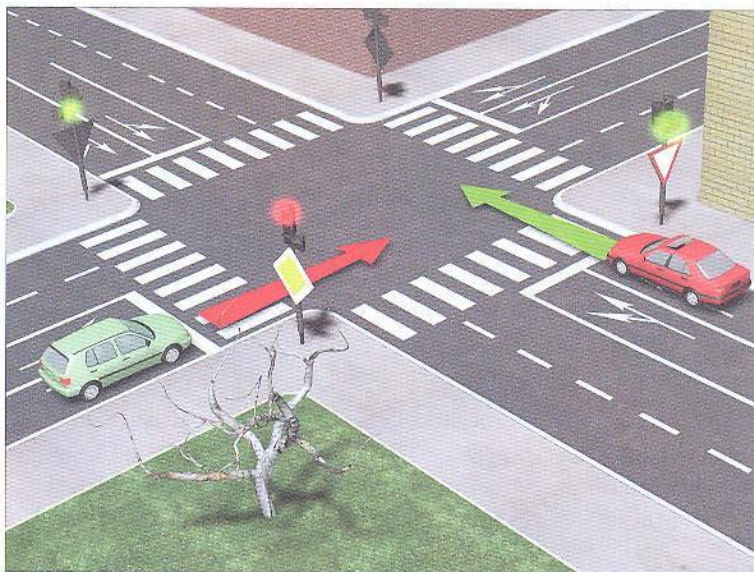

Vozač je dužan da propusti sva vozila koja se kreću putem na koji se uključuje i kada taj put nije saobraćajnim znakom označen kao put sa prvenstvom prolaza, ako vozilom ulazi sa zemljanog puta na put sa savremenim kolovoznim zastorom ili ako na put ulazi sa površine na kojoj se ne vrši javni saobraćaj.

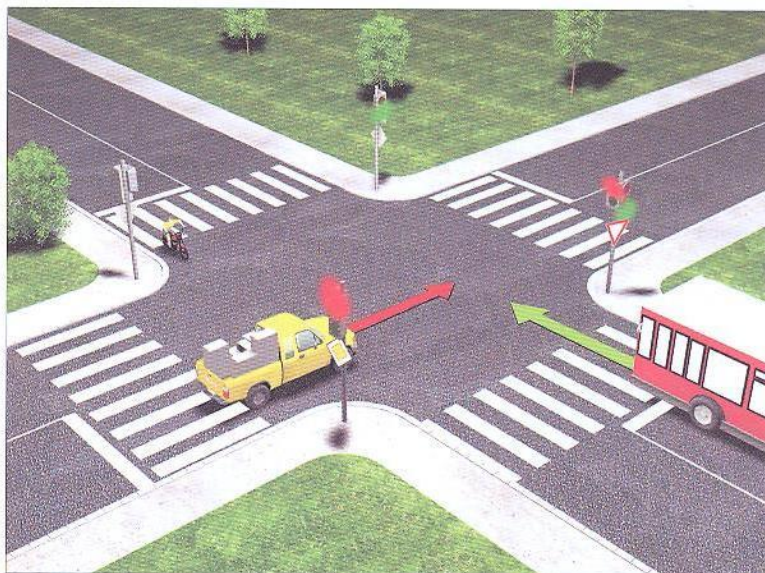

Vozač koji pri skretanju vozila preseca biciklističku stazu ili traku, dužan je da propusti vozila koja se kreću stazom, odnosno trakom.

Prvenstvo prolaza na raskrsnicama regulisanim svetlosnim saobraćajnim znakovima

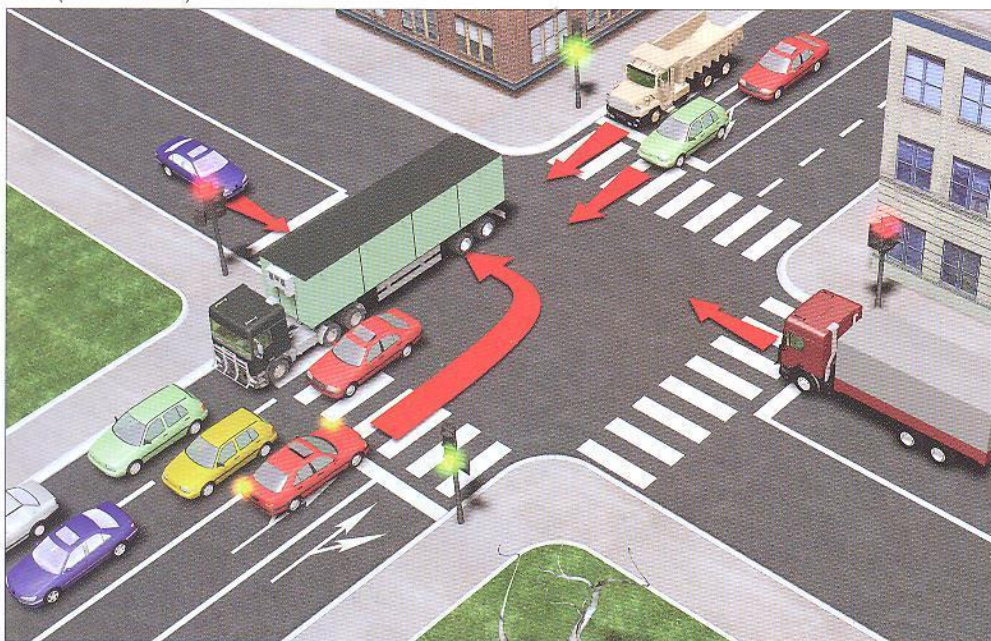

← Na raskrsnici i na drugom mestu na kome je saobraćaj posebno regulisan uređajima za davanje svetlosnih saobraćajnih znakova, vozači su dužni da postupe prema svetlosnom saobraćajnom znaku, a ne po pravilima saobraćaja ili saobraćajnim znakovima.

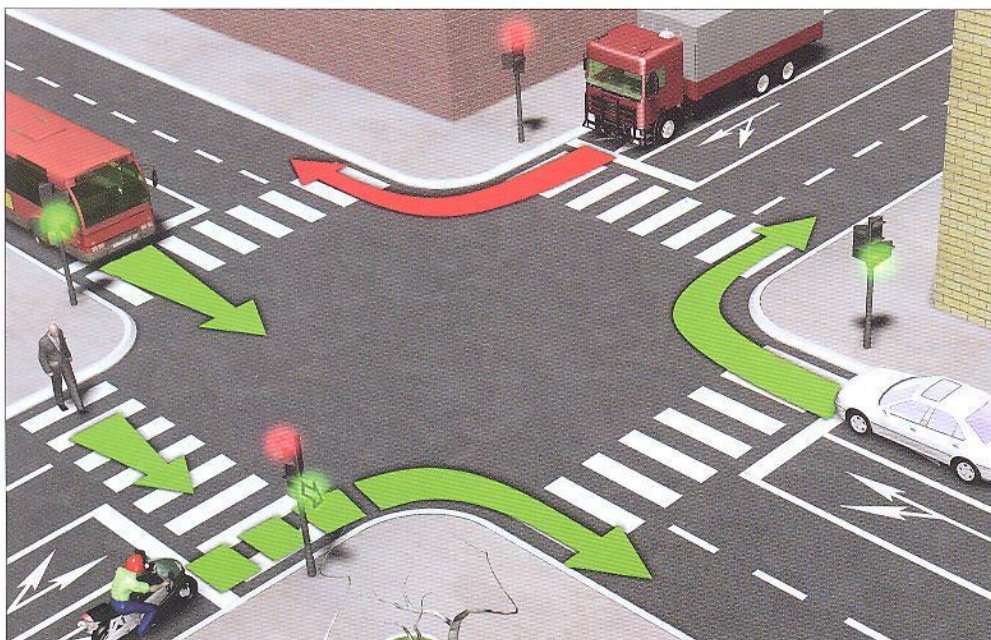
← Vozač koji je vozilom ušao u raskrsnicu na kojoj je saobraćaj regulisan uređajima za davanje svetlosnih saobraćajnih znakova može da napusti raskrsnicu ne čekajući da svetlosnim saobraćajnim znakom saobraćaj bude otvoren u pravcu kojim namerava da produži kretanje, pod uslovom da propusti sve učesnike u saobraćaju koji se kreću pravcem u kome je saobraćaj otvoren.

(čl. 49. ZOBS-a)

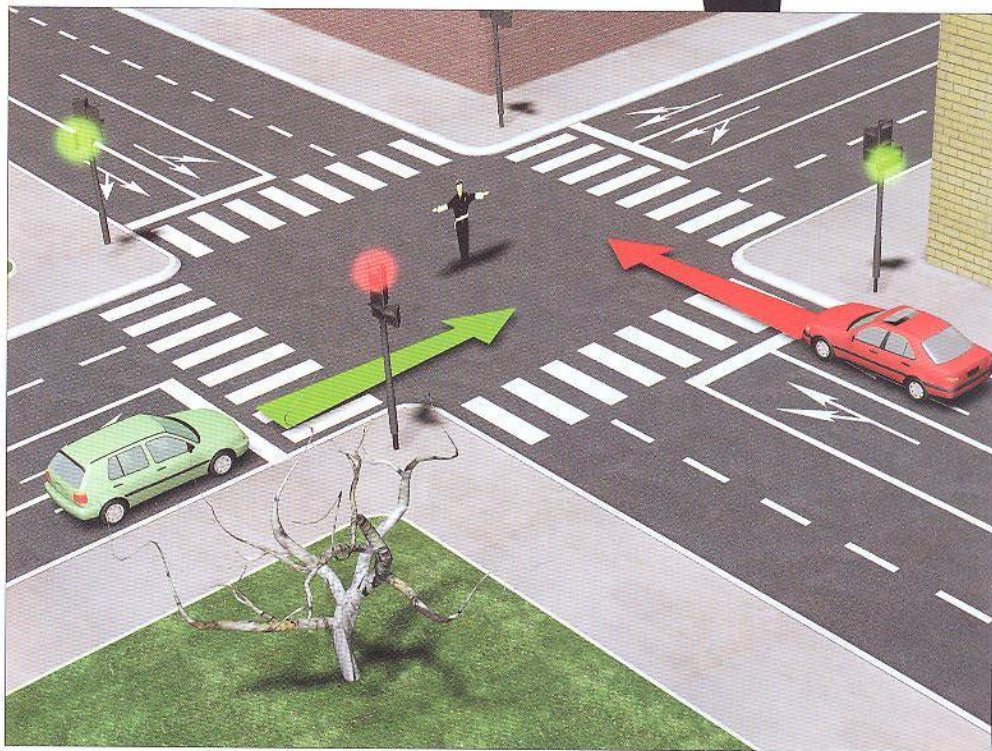
↑ Vozač kome je svetlosnim saobraćajnim znakom dozvoljen ulazak u raskrsnicu ne sme vozilom da uđe u raskrsnicu ako je gustina saobraćaja takva da se on sa vozilom očigledno mora zaustaviti u raskrsnici i da na taj način pri promeni svetlosnog saobraćajnog znaka ometa ili onemogućuje saobraćaj vozila koja dolaze sa bočnih kolovoza.

↓ U ovoj situaciji, kada je vozaču na semaforu upaljeno crveno svetlo i dodatna zelena strelica - udesno, vozač sme skrenuti udesno, ali tek pošto propusti vozila i druge učesnike u saobraćaju (pešake) kojima je upaljeno zeleno svetlo.

Prvenstvo prolaza na raskrsnicama na kojima saobraćaj reguliše ovlašćeno lice

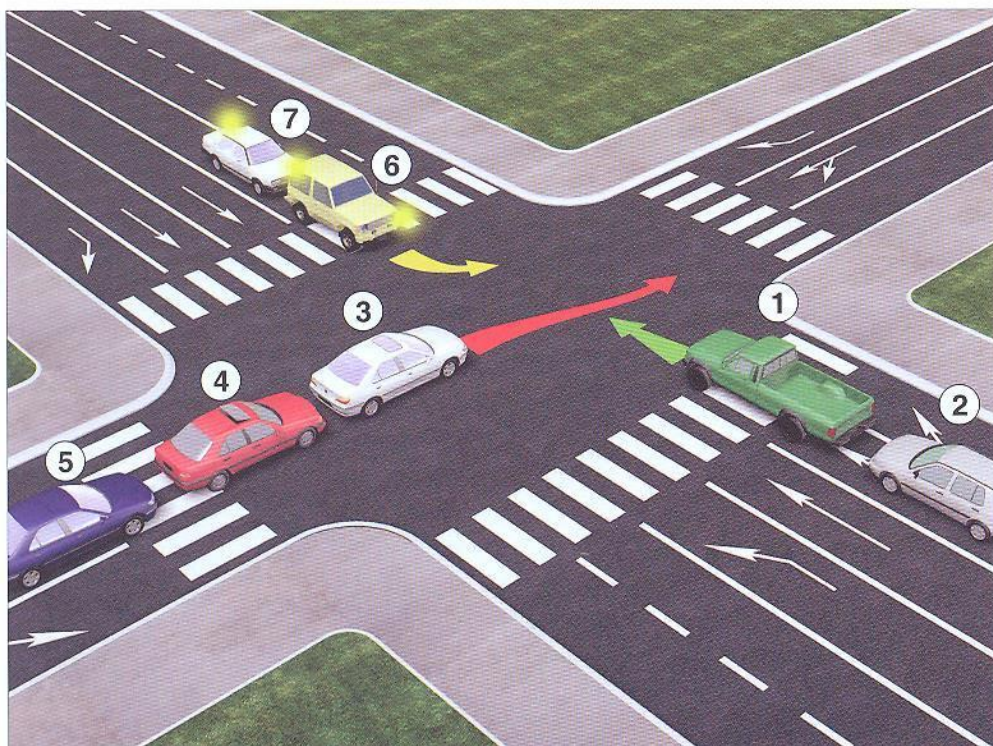
Ako na raskrsnici (bilo da je neregulisana ili regulisana saobraćajnim znakovima ili svetlosnim saobraćajnim znakovima) saobraćaj reguliše ovlašćeno lice, vozači su dužni da postupaju po znacima koje im ono daje, odnosno prvenstvo prolaza imaju vozila kojima on daje prvenstvo prolaza, položajem tela, ruku ili na drugi način. Znači, da ako njegov znak odstupa od pravila saobraćaja, saobraćajnog znaka ili svetlosnog saobraćajnog znaka, vozači su dužni da postupaju po znaku koji daje ovlašćeno lice. ↓

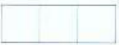
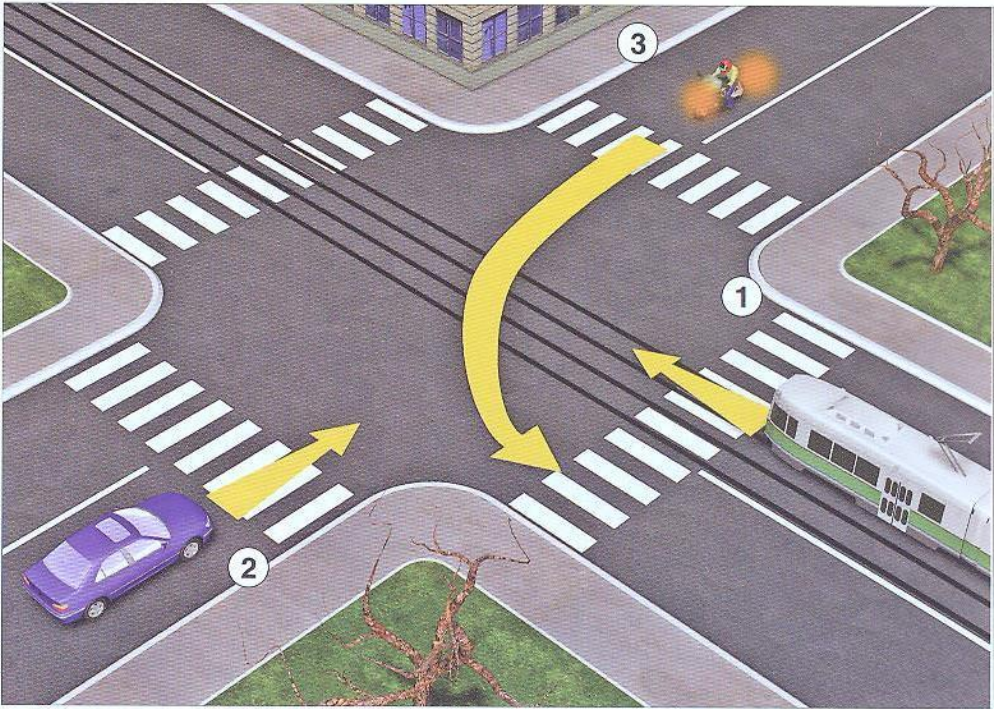

Primeri i način rešavanja prvenstva prolaza na raskrsnicama

A Kada pogledamo raskrsnicu prvo moramo da odredimo da li je raskrsnica regulisana ili neregulisana. Ako na njoj nema ovlašćenog lica koje reguliše saobraćaj, semafora ili saobraćajnih znakova (kao što se vidi na slici) tada znamo da raskrsnica nije regulisana i primenjujemo pravila saobraćaja - da vozila koja dolaze sa desne strane imaju prvenstvo prolaza. Koristeći to pravilo, redosled prolaska vozila je sledeći:

- prvo prolaze vozila koja nemaju nikoga sa desne strane, a to su vozila br. 1 i 2.
- posle njih prolaze vozila br. 3, 4 i 5 jer neće imati vozila sa desne strane (pošto su vozila koja su trenutno njima sa desne strane 1 i 2 otišla)
- i na kraju prolaze vozila 6 i 7.

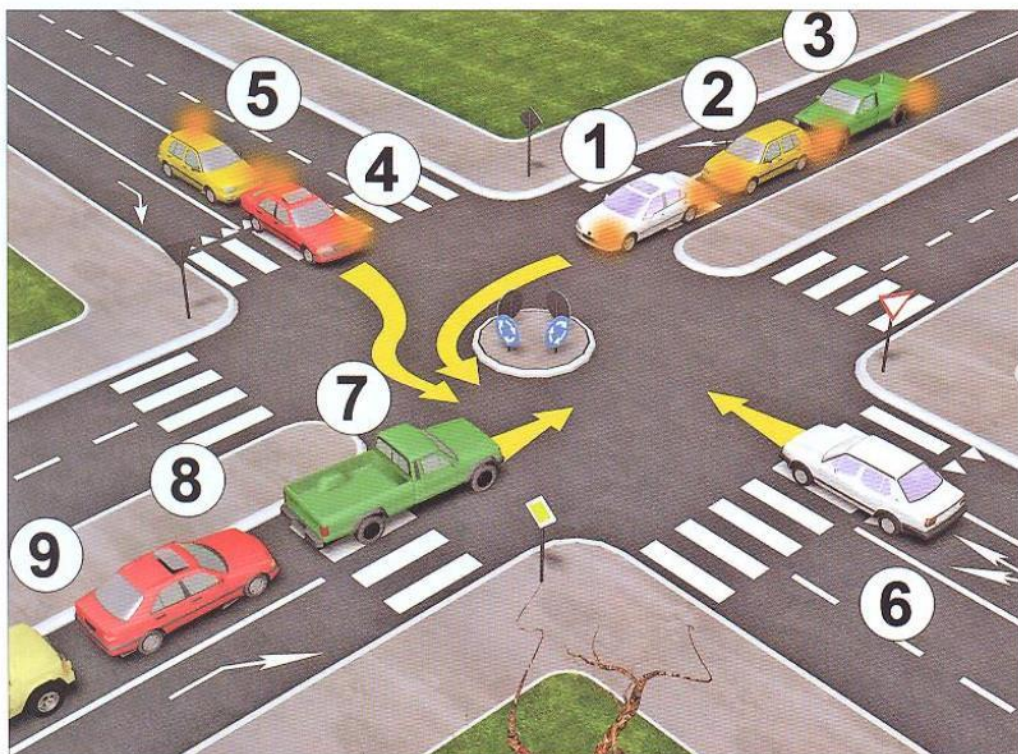

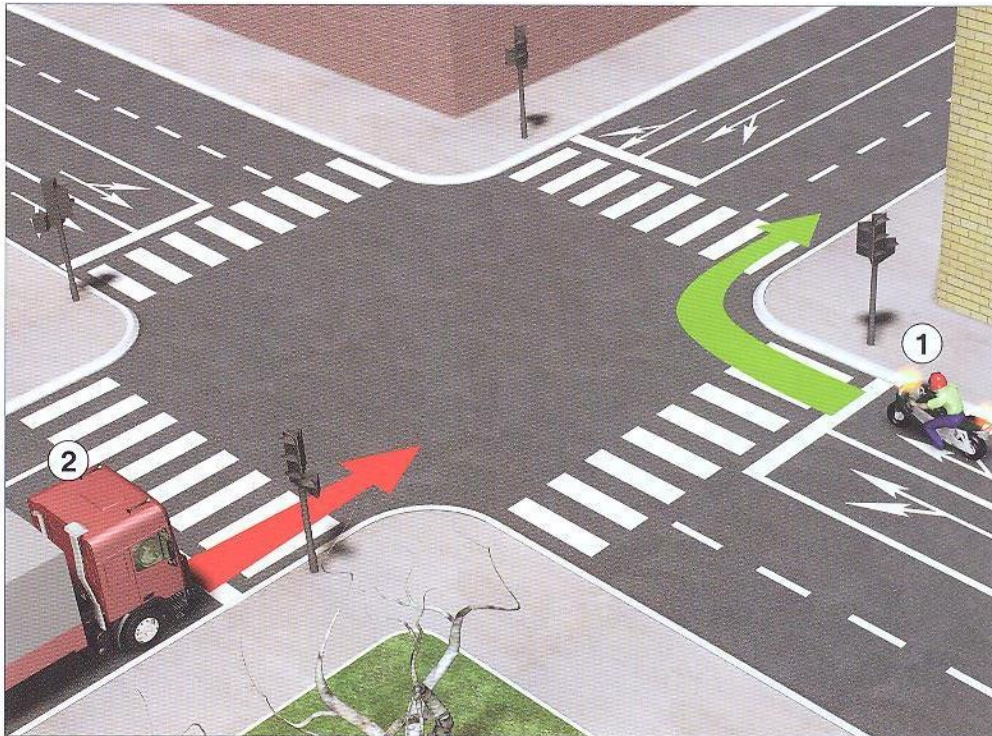

B

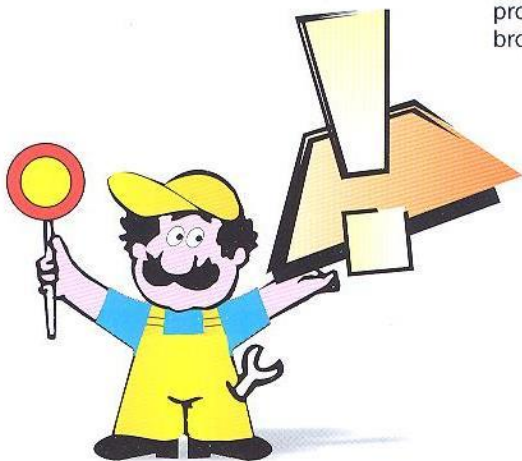
I na sledećoj slici vidimo da je raskrsnica neregulisana (nema ni saobraćajnih znakova, ni semafora, a ni lica koje reguliše saobraćaj), ali imamo pored ostalih i vozilo koje se kreće po šinama, pa njega propuštamo prvog bez obzira što imamo motocikl br. 3 koji mu dolazi sa desne strane, pošto na neregulisanim raskrsnicama vozilo na šinama ima prvenstvo prolaza u odnosu na ostala vozila bez obzira da li dolazi sa desne ili leve strane. Posle šinskog vozila (tramvaja) br. 1, preko raskrsnice prolazi vozilo br. 2 jer dolazi sa desne strane vozila br. 3 koje poslednje prelazi preko raskrsnice.

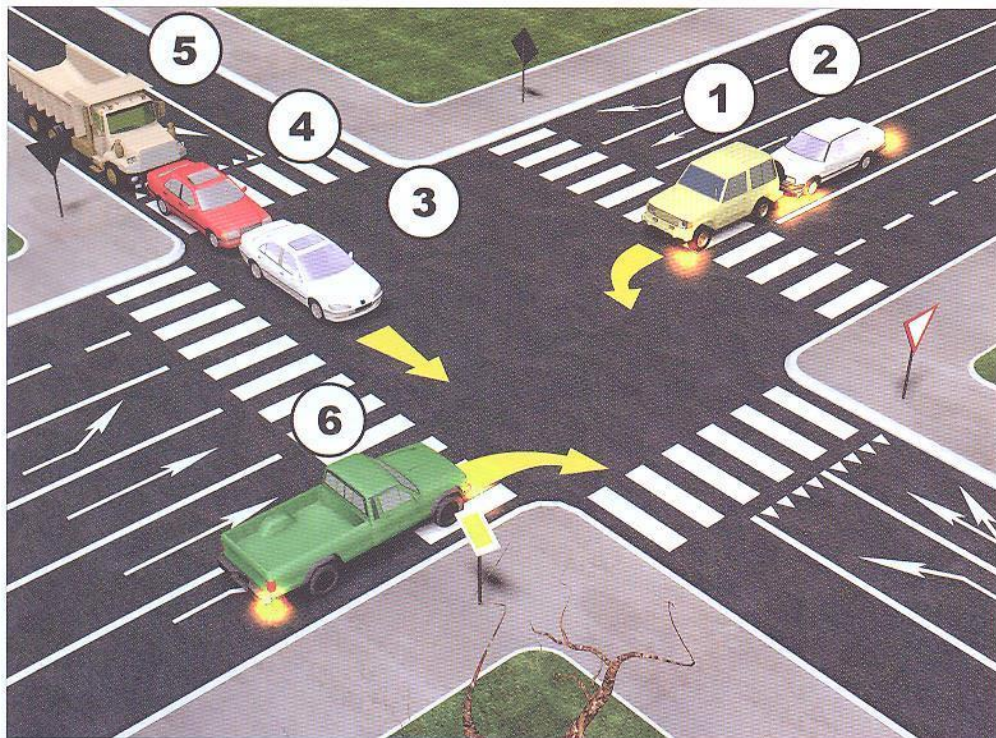
- C** Na ovoj slici vidimo da je raskrsnica regulisana saobraćajnim znakovima pa rešavamo raskrsnicu tako što propuštamo prvo vozila koja se kreću putem sa prvenstvom prolaza, a zatim vozila koja se kreću putem koji nema prvenstvo prolaza. Putem sa prvenstvom prolaza kreću se vozila br. 7, 8, 9, koja zadržavaju pravac kretanja i ta vozila raskrsnicu prolaze kao prva, a zatim vozila br. 1, 2 i 3, koja se takođe kreću putem sa prvenstvom prolaza, ali skreću ulevo i moraju propustiti vozila iz suprotnog smer. Posle njih, preko raskrsnice prolaze vozila koja se kreću putem koji nema prvenstvo prolaza, a to je vozilo br. 6 koje zadržava pravac kretanja i vozila br. 4 i 5, koja se takođe kreću tim putem, ali skreću ulevo i moraju propustiti vozila iz suprotnog smer.

- D** Prilikom rešavanja prvenstva prolaza na raskrsnici takođe treba imati u vidu da se uvek pridržavamo pravila o prvenstvu prolaza, a ne blizine i udaljenosti vozila od raskrsnice, jer udaljenost vozila ne utiče na prvenstvo prolaza. Znači, prvenstvo prolaza ima vozilo broj 1 jer dolazi sa desne strane vozilu broj 2.

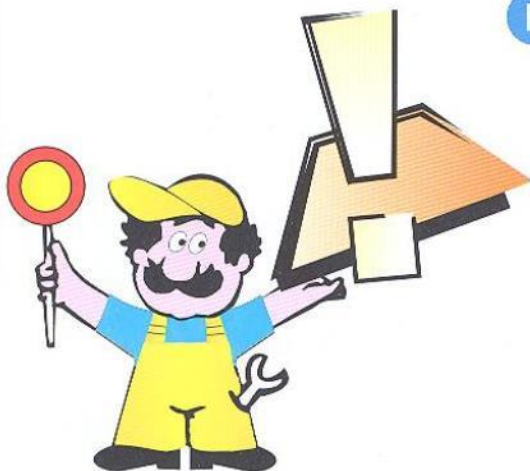

E

U sledećoj situaciji odmah smo uočili da se radi o raskrsnici koja je regulisana saobraćajnim znakovima, i konstatujemo da preko raskrsnice treba da pređu vozila koja se kreću putem sa prvenstvom prolaza, a to su vozila br. 6 i vozila br. 1 i 2. Posmatrajući dalje situaciju, vidimo da vozila broj 3, 4 i 5 dolaze sa sporednog puta te ona na kraju prolaze kroz raskrsnicu.

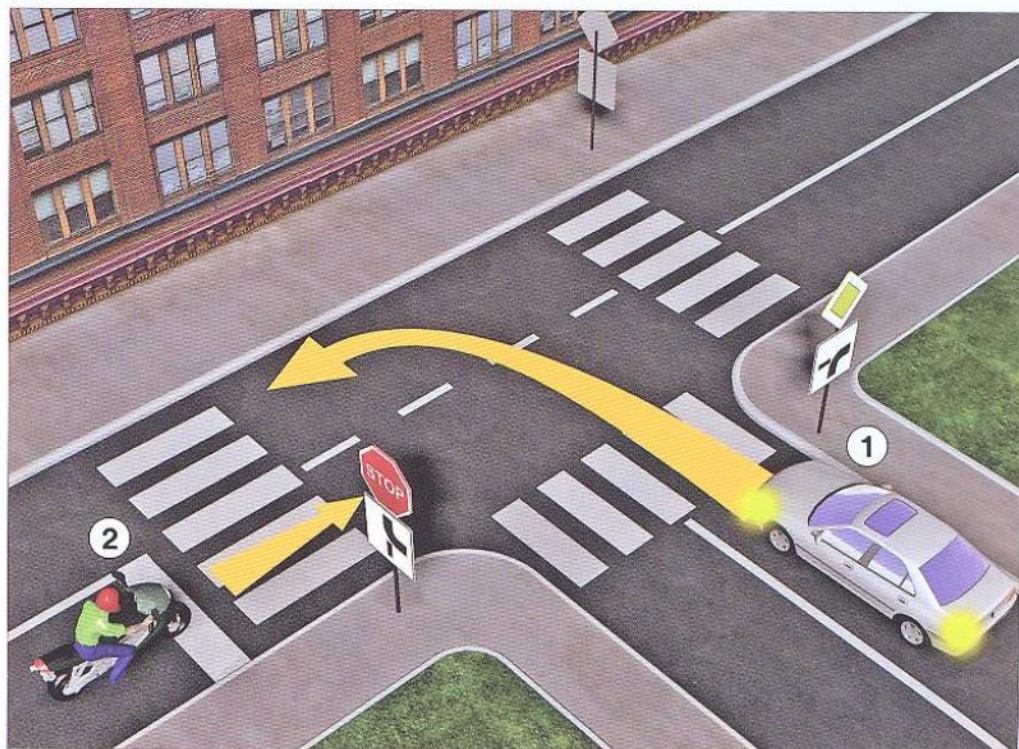
--	--	--	--	--	--	--	--

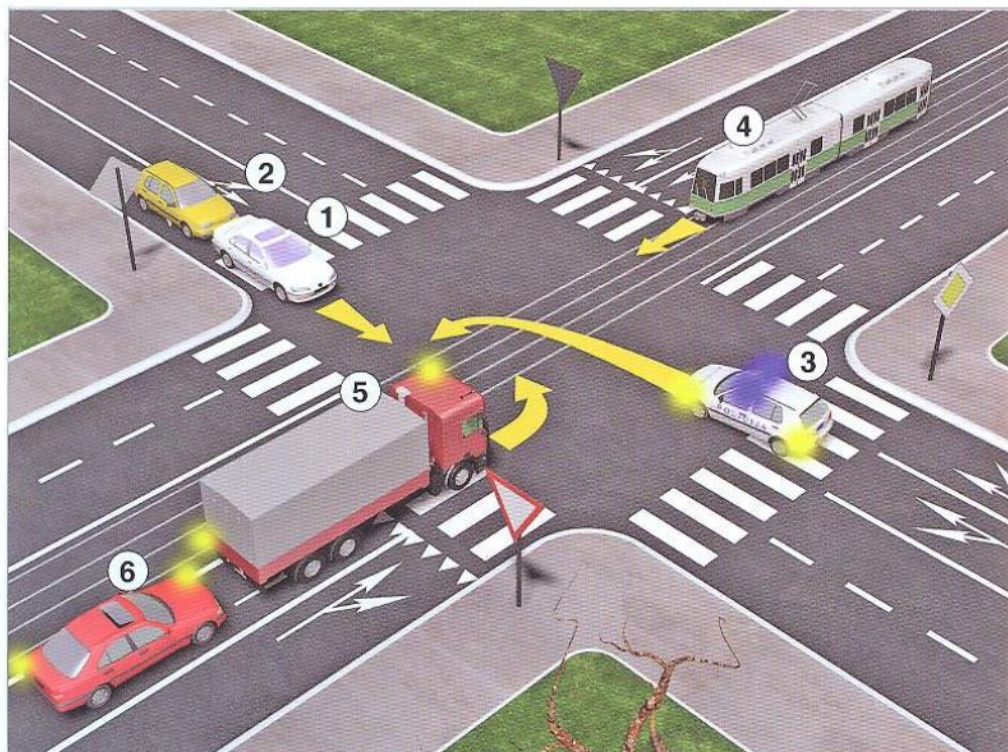

F

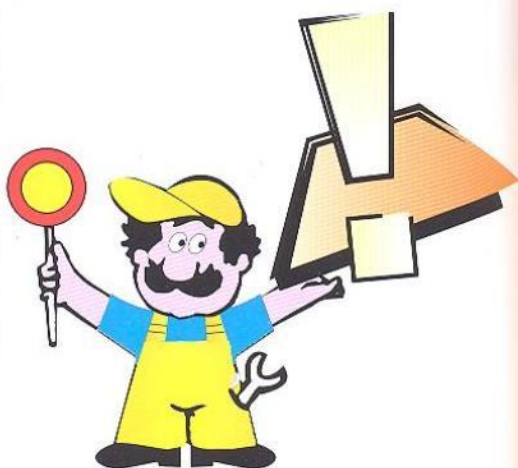
Kada pogledamo ovu raskrsnicu, vidimo da je regulisana saobraćajnim znakovima uz koje je dodata dopunska tabla "pružanje puta sa prvenstvom prolaza". Pošto se putnički automobil br.1 kreće putem sa prvenstvom prolaza, on prvi prelazi preko raskrsnice. U slučaju da je naišlo vozilo sa njegove desne strane koje se takođe kreće putem sa prvenstvom prolaza, tada bi to vozilo imalo prvenstvo prolaza jer mu dolazi sa desne strane. Na kraju ide vozilo br. 2, koje nailazi na raskrsnicu sa puta koji nema prvenstvo prolaza, pa je dužno prethodno da se zaustavi i ustupi prvenstvo prolaza vozilima koja se kreću putem sa prvenstvom prolaza.

G

Na sledećoj slici imamo raskrsnicu na kojoj je prvenstvo prolaza regulisano saobraćajnim znakovima. Kako se na raskrsnici nalazi vozilo policije u službi (na zadatku) br. 3, tada ono ima prvenstvo prolaza u odnosu na sva vozila. Posle vozila policije preko raskrsnice prolaze vozila koja se kreću putem sa prvenstvom prolaza, a to su vozila br. 1 i 2. Šinsko vozilo (tramvaj) kada nailazi na raskrsnicu sa puta koji nema prvenstvo prolaza, dužno je da propusti vozila koja se kreću putem sa prvenstvom prolaza, ali ima prvenstvo prolaza u odnosu na vozila, koja se kreću putem koji nema prvenstvo prolaza, pa zato tramvaj br. 4, prolazi pre vozila br. 5 i vozila br. 6

O p a s n o

Zabranjeno

8

PRIRUČNIK ZA POLAGANJE VOZAČKOG ISPITA

DEO

Prevoz lica vozilima I vanredni prevoz

SADRŽAJ

Prevoz lica vozilima	209
Vanredan prevoz	210

Prevoz lica vozilima

U motornom vozilu, odnosno na vozilu i priključnom vozilu u saobraćaju na putu, dozvoljeno je prevoziti onoliko lica koliko je označeno u saobraćajnoj dozvoli, na mestima koja su za to predviđena.

Na priključnom vozilu koje vuče traktor može se prevoziti najviše pet lica, a u tovarnom prostoru motokultivatora mogu se prevoziti najviše tri lica.

5
lica

3
lica

Izuzetno, u teretnom vozilu Vojske Srbije, odnosno policije, mogu se prevoziti lica u prostoru za smeštaj tereta.

Lica koja se prevoze u tovarnom prostoru ne smeju stajati, sedeti na stranicama karoserije, na nestabilnom teretu ili teretu koji prelazi visinu tovarnog sanduka.

Lica koja nisu navršila 14 godina života smeju se prevoziti samo u pratnji punoletnog lica.

14
godina

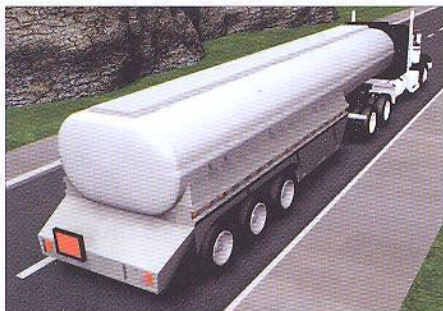

Ovo je izuzetno opasno!

(čl. 115. ZOBS-a)

Vanredni prevoz

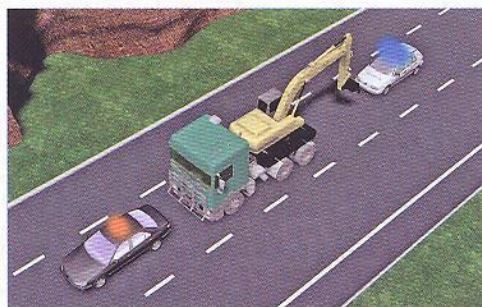
Kretanje po putu vozila, odnosno skupa vozila, koja ne ispunjavaju uslove u pogledu dimenzija (dužina, širina i visina), najveće dozvoljene ukupne mase ili osovinskog opterećenja, odnosno na kojima vozilo sa teretom premašuje najveće dozvoljene dimenzije (dužina, širina i visina) za pojedine vrste vozila, predstavlja vanredni prevoz.

Vanredni prevoz se obavlja na osnovu dozvole koju izdaje upravljač puta. Dozvolom se mogu odrediti posebni uslovi pod kojima će se vanredni prevoz obaviti.

Kada je dozvolom određeno da pratnju vanrednog prevoza vrše policijski službenici, saglasnost za prevoz daje Ministarstvo unutrašnjih poslova.

Vanredni prevoz se mora obaviti u skladu sa uslovima koji su određeni u dozvoli za vanredni prevoz.

КАД НЕМАШ, ДА ДОБИЈЕШ! КАД ИМАШ, ДА УШТЕДИШ!

ДОКУМЕНТА ЗА ПУТОВАЊЕ У ИНОСТРАНСТВО

- ✓ МЕЂУНАРОДНА ВОЗАЧКА ДОЗВОЛА
- ✓ ДОЗВОЛА ЗА УПРАВЉАЊЕ ТУБИМ ВОЗИЛОМ У ИНОСТРАНСТВУ
- ✓ ЗЕЛЕНА КАРТА ОСИГУРАЊА
- ✓ ПУТНО ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРАЊЕ
- ✓ СУПЕР ЧЛАНСКА КАРТИЦА АМСС!

СУПЕР

ЧЛАНСКА КАРТИЦА

1400

ДИНАРА ГОДИШЊЕ (+ 600 ДИНАРА ЗА ОСНОВНО ЧЛАНСТВО)

ГОДИШЊИ ЧЛАНСКИ ПАКЕТ - СУПЕР

ОБУХВАТА БЕСПЛАТНЕ УСЛУГЕ И УШТЕДЕ У СРБИЈИ И БЕСПЛАТНЕ УСЛУГЕ И УШТЕДЕ У ЕВРОПИ

- ШЛЕПОВАЊЕ ВОЗИЛА У СЛУЧАЈУ КВАРА (ДО 100 КМ)
- ШЛЕПОВАЊЕ ВОЗИЛА У СЛУЧАЈУ САОБРАЋАЈНЕ НЕЗГОДЕ (НЕОГРАНИЧЕНА КИЛОМЕТРАЖА)
- ТРИ ПОПРАВКЕ ВОЗИЛА НА ПУТУ (3 x ДО 40 КМ)
- РЕФУНДАЦИЈА ТРОШКОВА ХОТЕЛСКОГ СМЕШТАЈА ДО 3 ДАНА У СЛУЧАЈУ САОБРАЋАЈНЕ НЕЗГОДЕ
- РЕФУНДАЦИЈА ТРОШКОВА ПРЕВОЗА АУТОБУСОМ/ВОЗОМ У СЛУЧАЈУ КВАРА ИЛИ САОБРАЋАЈНЕ НЕЗГОДЕ
- ШЛЕПОВАЊЕ ВОЗИЛА У СЛУЧАЈУ САОБРАЋАЈНЕ НЕЗГОДЕ ДО ПРЕБИВАЛИШТА ЧЛАНА
- ПОПРАВКА ВОЗИЛА НА ПУТУ И/ИЛИ ПРЕВОЗ ДО НАЈБЛИЖЕГ СЕРВИСА
- РЕФУНДАЦИЈА ТРОШКОВА ХОТЕЛСКОГ СМЕШТАЈА (ДО 300 €) У СЛУЧАЈУ САОБРАЋАЈНЕ НЕЗГОДЕ
- ПРАВНИ САВЕТ У КОРЕСПОНДЕНТНОМ АУТО КЛУБУ (ДО 50 €)
- КРЕДИТ ЗА ПОПРАВКУ, ШЛЕПОВАЊЕ ВОЗИЛА ИЛИ ПРЕВОЗ ПОРОДИЦЕ ПО ГАРАНЦИЈИ УЗ ДЕПОЗИТ (ДО 1000 €)
- ПОПУСТИ У СИСТЕМУ SHOW YOUR CARD! НА 28.000 ПРОДАЈНИХ МЕСТА, 600 ПАРТНЕРА (ХОТЕЛИ, РЕСТОРАНИ, RENT-A-CAR...)

ПОМОЋ НА ПУТУ И ИНФО
ROADSIDE ASSISTANCE & INFO
+381 11 1987

1987

НАВЕДЕНЕ ПОГОДНОСТИ ВАЖЕ ГОДИНУ ДАНА - УШТЕДИТЕ ДО 5 000 €!!!

9

PRIRUČNIK ZA POLAGANJE VOZAČKOG ISPITA

DEO

Dužnosti učesnika u saobraćaju u slučaju saobraćajne nezgode

SADRŽAJ

Dužnosti učesnika u saobraćaju u slučaju
saobraćajne nezgode

213

Dužnosti učesnika u saobraćaju u slučaju saobraćajne nezgode

Lice koje se zatekne ili naiđe na mesto saobraćajne nezgode u kojoj ima povređenih lica dužno je da odmah obavesti policiju ili službu hitne medicinske pomoći i da u skladu sa svojim znanjima, sposobnostima i mogućnostima, pruži pomoć licima povređenim u saobraćajnoj nezgodi i po potrebi ih preveze do najbliže zdravstvene ustanove i da preduzme sve što je u njegovoj moći da spreči uvećavanje postojećih, odnosno nastajanje novih posledica.

192
POLICIJA

194
HITNA MEDICINSKA
POMOĆ

Vozač, odnosno drugi učesnik saobraćajne nezgode u kojoj je neko lice zadobilo telesne povrede, odnosno poginulo, ili je nastala velika materijalna šteta dužan je da:

- zaustavi vozilo, isključi motor, uključi sve pokazivače pravca, postavi sigurnosni trougao na bezbednom rastojanju, obavesti policiju ili službu hitne pomoći i preduzme druge raspoložive mere kako bi upozorio ostale učesnike u saobraćaju o postojanju nezgode,
- upozori sva lica da se sklone sa kolovoza da ne bi bila povređena i da ne bi uništavala tragove nezgode,
- obavesti policiju i ostane na mestu nezgode do dolaska policije i završetka uviđaja,
- ukaže pomoć povređenima, odnosno prvu pomoć ili medicinsku pomoć u skladu sa svojim znanjima, sposobnostima i mogućnostima,
- da preduzme sve mere zaštite koje su u njegovoj moći da se spreči nastajanje novih i uvećavanje postojećih posledica i povreda,
- da obezbedi tragove i predmete nezgode, pod uslovom da time ne ugrožava bezbednost saobraćaja.

Ako učesnik u saobraćajnoj nezgodi u kojoj je nastala samo manja materijalna šteta na drugom vozilu, zbog odsutnosti vozača drugog vozila, nije u mogućnosti da pruži lične podatke i podatke o osiguranju vozila, dužan je da o toj nezgodi obavesti nadležni organ unutrašnjih poslova i da dostavi svoje lične podatke i podatke o oštećenom vozilu.

Osiguravajuće društvo prilikom izdavanja polise obaveznog osiguranja od autoodgovornosti osiguraniku izdaje i Evropski izveštaj o saobraćajnoj nezgodi.

Lice ovlašćeno Zakonom, dužno je da izađe na mesto saobraćajne nezgode sa povređenim, odnosno poginulim licima ili kada je nastupila velika materijalna šteta, sačini uviđajnu dokumentaciju (zapisnik o uviđaju, skica lica mesta, situacioni plan, foto dokumentacija i sl).

Polijski službenik dužan je da izađe na mesto saobraćajne nezgode u kojoj je nastala manja materijalna šteta, ako to zahteva jedan od učesnika saobraćajne nezgode ili lice koje je pretrpelo materijalnu štetu u toj nezgodi i izvrši uviđaj.

Lice koje je učestvovalo u saobraćajnoj nezgodi ne sme uzimati alkoholna pića ili psihoaktivne supstance dok se ne izvrši uviđaj.

Ovlašćeno lice koji vrši uviđaj saobraćajne nezgode u kojoj ima poginulih, odnosno povređenih lica, određiće da se neposrednim učesnicima saobraćajne nezgode uzme krv ili krv i urin radi utvrđivanja količine alkohola u krvi, odnosno prisustva psihoaktivnih supstanci u organizmu.

Prilikom vršenja uviđaja saobraćajne nezgode u kojoj nema poginulih, odnosno povređenih lica, službeno lice će vozače koji su učestvovali u saobraćajnoj nezgodi obavezno podvrgnuti ispitivanju pomoću odgovarajućih sredstava (alkometar, droga test i dr).

Ukoliko su na vozilu koje je učestvovalo u saobraćajnoj nezgodi očigledno neispravni sklopovi i uređaji vozila bitni za bezbedno kretanje vozila, odnosno ukoliko vozilo nije u voznom stanju, ovlašćeno službeno lice će isključiti vozilo iz saobraćaja i oduzeti registarske tablice.

Nakon obavljenog uviđaja vozač, odnosno vlasnik vozila, dužan je da vozilo, teret, stvari ili drugi materijal rasut po putu, bez odlaganja ukloni sa kolovoza.

Ovlašćeno službeno lice će vozaču izdati potvrdu o privremeno oduzetim registarskim tablicama.

Isključenje vozila iz saobraćaja traje dok se nadležnom organu ne dostavi dokaz da je vozilo tehnički ispravno.

Ukoliko vozač, ne postupi po tome, teritorijalno nadležna organizaciona jedinica Ministarstva unutrašnjih poslova naložiće upravljaču puta da o trošku vlasnika, na sigurno mesto, ukloni vozilo, teret, stvari ili drugi rasuti materijal sa kolovoza.

Upravljač puta dužan je da bez odlaganja postupi po nalogu i obezbedi prohodnost puta.

Kada naidete na saobraćajnu nezgodu, stanite i pokušajte da pomognete povređenima. Vaša mala pomoć može da bude velika za onoga ko je povređen.

ОСНОВАН 1921

ТРАДИЦИЈА СИГУРНОСТИ

Обавезно осигурање моторних возила

Каско осигурање

www.ams.co.rs

Кориснички центар: 0800 009 009

AMC
ОСИГУРАЊЕ

Osiguranje vozila, registracija, tehnički pregled

SADRŽAJ

Polisa osiguranja	219
Zelena karta	219
Izveštaj o saobraćajnoj nezgodi	220
Registracija motornih i priključnih vozila	221
Tehnički pregled motornih i priključnih vozila	224

Polisa osuguranja

Da bi zaštitili vlastiti ekonomski interes, vlasnici, odnosno korisnici motornih vozila, dužni su po zakonu zaključiti ugovor o osiguranju od autoodgovornosti za štetu koju upotrebom motornog vozila nanesu trećim licima zbog smrti, telesnih povreda, narušenja zdravlja, uništenja ili oštećenja stvari.

Osiguranjem od auto-odgovornosti je pokrivena građansko pravna odgovornost za štetu pričinjenu trećim licima upotrebom motornog vozila, što praktično znači da štetu koju prouzrokuje vozač motornog vozila trećem licu, a koje je osigurano od auto-odgovornosti u momentu nastanka štete neće platiti on, već osiguravajuća kuća koja je izdala polisu.

Osigurano lice gubi prava iz osiguranja ukoliko vozilo nije korišćeno u skladu sa njegovom namenom:

- ako je njime upravljalo lice bez dozvole ili mu je oduzeta dozvola;
 - ako je vozilo tehnički bilo neispravno, a ta okolnost je vozaču bila poznata;
 - ako je napustio mesto saobraćajne nesreće, a da nije dao lične podatke i podatke o osiguranju;
 - ako je štetu napravio namerno ili pod uticajem alkohola ili psihoaktivnih supstanci
- U ovom slučaju Društvo za osiguranje nadoknađuje štetu oštećenom licu a zatim isplaćenu naknadu i ostale troškove regresira od lica koje je odgovorno za štetu.

- Zakon o obaveznom osiguranju u saobraćaju, donosi mnogo novina koje bi vozačima trebalo da donesu sigurnost u naplati štete.
- Jedna od njih je uvođenje evropskog izveštaja, obrasca koji se popunjava u slučaju saobraćajne nesreće;
- Preduslov za korišćenje EI, je udes sa manjom materijalnom štetom, da nema povređenih ali i da se vozači sporazumeju ko je kriv za udes. U slučaju saobraćajne nezgode učesnici su dužni da popune, potpišu i međusobno razmene EI.
- Evropski izveštaj, vozači su dužni da nose iz polisu obaveznog osiguranja.

Obaveza vlasnika odnosno učesnika u saobraćajnoj nezgodi da osiguravajuće društvo obavesti o saobraćajnoj nezgodi u roku od 15 dana od dana nezgode.

Zelena karta

Zelena karta osiguranja je dokaz da za svoje vozilo imate zaključeno osiguranje autoodgovornosti kod domaćeg osiguravajućeg društva i njime obezbeđujete osiguravajuću zaštitu za eventualne materijalne i nematerijalne štete koje možete pričiniti trećim licima u saobraćajnoj nezgodi, prilikom boravka u nekoj od zemalja članicama sistema zelene karte.

Važnost ovog dokumenta je od trenutka izdavanja pa do isteka premije obaveznog osiguranja.

Izveštaj o saobraćajnoj nezgodi

IZVEŠTAJ O SAOBRAĆAJNOJ NEZGODI

Uze: 1/2

1. Datum nezgode 02.12.2009	Vreme nezgode 15:45	2. Mesto: Država: SRB	Mesto: Beograd Cvijičeva 17	3. Povredeni učesnici, uključujući i lakše povredene: da ☐ ne ☒
4. Materijalna šteta na drugim vozilima pored A i B da ☐ ne ☒		5. Svedoci, imena, adrese, telefon: Ristić Jovan, Beograd, Vlakovičeva 12; 075/003-003		

VOZILO A

6. Ugovarač osiguranja/osiguranik (vidi polisu osiguranja)
Prezime: Marković
Ime: Marko
Adresa: Markovičeva 17
Poštanski broj: 11000 Država: SRB
Telefon ili e-mail: 072/001-001

7. Vozilo
MOTORNIO VOZILO: Prikolica:
Marka, tip: FIAT Punto
Registarska oznaka: BG-000-00
Država u kojoj je vozilo registrovano: SRB

8. Osiguravajuća kuća (vidi polisu osiguranja)
Naziv: DUNAV OSIGURANJE ADO
Broj ugovora: 00057924
Broj "zelenog kartona"
Polisa osiguranja ili "zeleni karton" važe od: 14.06.2009 do: 14.06.2010
Filijala (ili biro ili posrednik):
Naziv: DUNAV OSIGURANJE ADO
Adresa: Ustanička 128
Beograd Država: SRB
Telefon ili e-mail:
Da li je materijalna šteta na vozilu osigurana ugovorom? ne da

9. Vozač (vidi vozačku dozvolu)
Prezime: Filipović
Ime: Savo
Datum rođenja: 18.05.1971.god
Adresa: Jovana Marića 12
Novi Sad Država: SRB
Telefon ili e-mail: 074/002-002
Vozačka dozvola br.: 021744
Kategorija (A, B, ...): B
Vozačka dozvola važi do: 13.05.2011

12. OKOLNOSTI KOJE SU DOVELE DO NEZGODE

Obeležite odgovarajuće polje krističem kako bi ste precizirali skicu

☐ 1	*parkiran/zaustavljen	☐ 1
☐ 2	*napušto parking/ otvorena vrata	☐ 2
☐ 3	parkirao	☐ 3
☐ 4	napuštao parking, privatni posed, put	☐ 4
☐ 5	počeo da skreće na parking, privatni posed, put	☐ 5
☐ 6	upravo ulazio u kružni tok	☐ 6
☐ 7	prolazio kružnim tokom	☐ 7
☐ 8	naleteo tokom vožnje u istom smeru i u istoj traci na zadnji deo vozila	☐ 8
☐ 9	vozio u istom smeru a u drugoj traci	☐ 9
☐ 10	menjao traku	☐ 10
☐ 11	pratio	☐ 11
☐ 12	skretao udarno	☐ 12
☐ 13	skretao utevo	☐ 13
☐ 14	vozio unazad	☐ 14
☐ 15	prešao u traku koja je predviđena za kretanje vozila u suprotnom smeru	☐ 15
☐ 16	dolazio sa desne strane (na raskrsnici)	☐ 16
☒ 17	nije poštovao znak prinosnosti ili crveno svetlo na semaforu	☐ 17

13. Skica nezgode u trenutku nastanka udesa 13

Navedite: 1. pravac tečenja puta 2. smer kretanja vozila A i B 3. položaj vozila u trenutku sudara 4. saobraćajne znakove 5. karton brojeva

VOZILO B

6. Ugovarač osiguranja/osiguranik (vidi polisu osiguranja)
Prezime: Tomović
Ime: Vukota
Adresa: Francuska 49, Beograd
Poštanski broj: 11000 Država: SRB
Telefon ili e-mail: 074/004-004

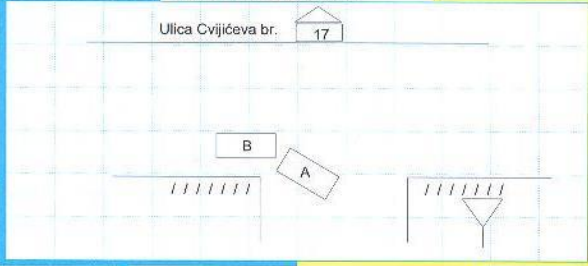
7. Vozilo
MOTORNIO VOZILO: Prikolica:
Marka, tip: OPEL Astra
Registarska oznaka: BG=100-00
Država u kojoj je vozilo registrovano: SRB

8. Osiguravajuća kuća (vidi polisu osiguranja)
Naziv: AMS OSIGURANJE ADO
Broj ugovora: 0006624
Broj "zelenog kartona"
Polisa osiguranja ili "zeleni karton" važe od: 07.07.2009 do: 07.07.2010
Filijala (ili biro ili posrednik):
Naziv: AMS OSIGURANJE ADO
Adresa: Ruzveltova 16
Beograd Država: SRB
Telefon ili e-mail:
Da li je materijalna šteta na vozilu osigurana ugovorom? ne da

9. Vozač (vidi vozačku dozvolu)
Prezime: Filipović
Ime: Mirko
Datum rođenja: 29.01.1986.god
Adresa: Janka Lisjaka 12
Kragujevac Država: SRB
Telefon ili e-mail: 075/005-005
Vozačka dozvola br.: 000478
Kategorija (A, B, ...): B
Vozačka dozvola važi do: 17.07.2016

10. Obeležite mesto inicijalnog udara na vozilu A strelicom:

11. Vidljiva oštećenja na vozilu A:
Far L i D; krilo, hauba maska, hladnjak

10. Obeležite mesto inicijalnog udara na vozilu B strelicom:

11. Vidljiva oštećenja na vozilu B:
D; krilo, D. Far hauba, branik

14. Vlastite napomene:
Osećam se krivim za nastalu nezgodu

15. Potpisi vozača

A B

14. Vlastite napomene:
Normalno sam se kretao, izletelo mi je drugo vozilo.

Registracija motornih i priključnih vozila

Za registrovano vozilo izdaje se saobraćajna dozvola, registarske tablice i registraciona nalepnica.

Izuzetno ne moraju se registrovati:

- motorna i priključna vozila koja su prepravljena ili popravljena, kojima se obavlja probna vožnja radi ispitivanja ili prikazivanja svojstva,
- novoproduzvana vozila koja se kreću od proizvođača do skladišta,
- vozila koja se kreću od mesta preuzimanja kao neregistrovana do mesta u kome će biti registrovana,
- radi sprovođenja propisanog carinskog postupka.

U saobraćaju na putu mogu da učestvuju samo motorna i priključna vozila za koje je izdata saobraćajna dozvola, registarske tablice i registraciona nalepnica. Motorno i priključno vozilo ne sme da učestvuje u saobraćaju na putu nakon isteka roka važenja registracione nalepnice.

Za ova vozila izdaju se tablice za privremeno označavanje i potvrda o njihovom korišćenju sa rokom važenja najduže 15 dana.

do 15
dana

Na vozilu u saobraćaju na putu, propisane registarske tablice i registraciona nalepnica moraju biti postavljane na propisan način.

Registraciona nalepnica se izdaje sa rokom važenja od jedne godine.

1
godina

(čl. 268. 269. 271. 274. ZOBS-a)

Izuzetno, na zahtev vlasnika ili korisnika, registraciona nalepnica se izdaje na kraći vremenski period koji ne može biti kraći od jednog meseca za:

- vozilo od istorijskog značaja (oldtajmere) i
- motorna ili priključna vozila koja nisu prvenstveno namenjena za učestvovanje u saobraćaju.

min 1
mesec

Vozilo se registruje na ime vlasnika.

Izuzetno u saobraćaju na putu može da učestvuje registrovano vozilo nakon isteka roka važenja registracione nalepnice, radi odlaska na tehnički pregled, opravku, odnosno ispitivanje, ako je označeno tablicama za privremeno označavanje i ako mu je izdata potvrda o njihovom korišćenju.

Registraciona nalepnica se izdaje u trajnom važenju za traktore, priključna vozila za traktore i motokultivatore koji podležu ponovnoj registraciji samo prilikom promene vlasništva, nosioca prava korišćenja, promene prebivališta i vlasnika.

Vlasnici traktora, priključnih vozila za traktore i motokultivatora, dužni su da nakon izdavanja registracione nalepnice u trajnom važenju, redovni tehnički pregled obave svake godine, za šta im se izdaje posebna nalepnica o izvršenom tehničkom pregledu.

Ako je vozilo svojina više lica, registruje se na ime jednog od vlasnika, prema njihovom sporazumu.

Ako je vozilo predmet ugovora o finansijskom lizingu, odnosno zakupu, pored podataka o vlasniku, u saobraćajnu dozvolu biće upisani i podaci o primaocu lizinga odnosno zakupu.

Kad upravlja vozilom vozač mora imati kod sebe saobraćajnu dozvolu i dužan je da je pokaže na zahtev ovlašćenog lica.

U saobraćaju na putu ne smeju učestvovati vozila koja su isključena iz saobraćaja u skladu sa odredbama zakona.

Vlasnik, odnosno korisnik registrovanog vozila, ako u roku od 30 dana od dana isteka važenja registracione nalepnice ne podnese zahtev za izdavanje nove registracione nalepnice, dužan je da vrati registarske tablice organu koji je iste izdao.

30
dana

(čl. 247. ZOBS-a)

Vlasnik, odnosno korisnik vozila dužan je da, na zahtev policijskog službenika, da podatke o identitetu lica kome je dao vozilo na upravljanje, odnosno korišćenje.

Upis u jedinstveni registar vozila, izdavanje saobraćajne dozvole, registarskih tablica i registracione nalepnice obavlja teritorijalno nadležna organizaciona jedinica Ministarstva unutrašnjih poslova, prema mestu prebivališta, odnosno sedišta vlasnika vozila.

Vozač kome su izdate registarske tablice za privremeno označavanje i potvrda o njihovom korišćenju, mora označiti, na propisan način, vozilo tim tablicama i mora imati kod sebe potvrdu koju je dužan da pokaže na zahtev ovlašćenog lica, kao i da se kreće relacijom i u vreme označeno u potvrdi.

Vlasnik odnosno korisnik vozila dužan je da u roku od 15 dana odjavi vozilo ako je uništeno ili otpisano ili da prijavi promenu bilo kog podatka koji se upisuju u saobraćajnu dozvolu.

Fizičko lice koje nije vlasnik vozila ne sme u saobraćaju na putu koristiti vozilo koje je predmet finansijskog lizinga, odnosno zakupa, pre nego što se podatak o korišćenju ne upiše u saobraćajnu dozvolu.

U slučaju gubitka ili nestanka registarske tablice, odnosno registracione nalepnice, vlasnik odnosno vozač je dužan da odmah o tome obavesti najbližu organizacionu jedinicu Ministarstva unutrašnjih poslova.

Fizičko lice, vlasnik, odnosno korisnik vozila ne sme dati vozilo na upravljanje licu koje je pod dejstvom alkohola, odnosno psihoaktivnih supstanci ili je u tolikoj meri umorno, bolesno ili je u takvom psihofizičkom stanju da nije sposobno da bezbedno upravlja vozilom, nema vozačku dozvolu odgovarajuće kategorije ili je rok važenja vozačke dozvole istekao.

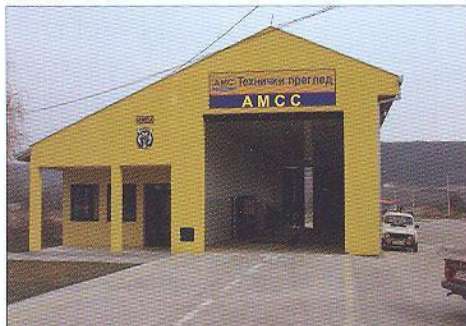
Tehnički pregled motornih i priključnih vozila

Radi utvrđivanja tehničke ispravnosti motornih i priključnih vozila vrši se tehnički pregled tih vozila.

Na tehničkom pregledu se utvrđuje da li je motorno, odnosno priključno vozilo tehnički ispravno i da li ispunjava druge tehničke propise i uslove za učešće u saobraćaju.

Tehnički pregledi vozila mogu biti:

- redovni,
- vanredni i
- kontrolni.

Redovni tehnički pregled

Redovnom godišnjem tehničkom pregledu vozilo se podvrgava pre izdavanja saobraćajne dozvole, odnosno izdavanja registracione nalepnice. Ovaj tehnički pregled se može izvršiti do 30 dana pre podnošenja zahteva za registraciju, odnosno nakon isteka roka važenja saobraćajne dozvole.

Redovni šestomesečni tehnički pregled se mora obaviti pre isteka roka od šest meseci od dana početka važenja saobraćajne dozvole, odnosno registracione nalepnice. Redovni šestomesečni tehnički pregled se može obaviti najranije 15 dana pre isteka napred navedenog roka.

15
dana pre

Redovni tehnički pregledi su godišnji i šestomesečni.

30
dana pre

I z u z e t n o novoproducedeno vozilo nakon registracije se podvrgava sledećem redovnom tehničkom pregledu nakon dve godine.

2
godine

Redovnom šestomesečnom tehničkom pregledu se moraju podvrgavati:

- motorna i priključna vozila kojima se obavlja javni prevoz,
- autobusi,
- motorna i priključna vozila za prevoz opasnih materija,
- motorna i priključna vozila koja se koriste za obuku kandidata za vozače,
- motorna vozila koja imaju ugrađene uređaje za davanje posebnih svetlosnih i zvučnih znakova ili se upotrebljavaju kao vozila pod pratnjom i vozila sa pravom prvenstva prolaza,
- motorna i priključna vozila čija je najveća dozvoljena masa veća od 3.500 kg,
- motorno, odnosno priključno vozilo za iznajmljivanje bez vozača (rent-a-car),
- motorno vozilo starosti preko 15 godina (starost vozila se utvrđuje u odnosu na godinu proizvodnje).

preko
3.500 kg

preko
15 godina

Vanredni tehnički pregled vozila

Vanredni tehnički pregled obavlja se nakon popravke i pre puštanja u saobraćaj vozila, kod kojeg su u saobraćajnoj nezgodi ili na drugi način oštećeni vitalni sklopovi i uređaji bitni za bezbedno učestvovanje vozila u saobraćaju, odnosno koje nakon toga nije bilo u voznom stanju, kao i vozila koje je isključeno iz saobraćaja zbog tehničke neispravnosti utvrđene na kontrolnom tehničkom pregledu.

Kontrolni tehnički pregled vozila

Kontrolni tehnički pregled se vrši po nalogu ovlašćenog lica Ministarstva unutrašnjih poslova, odnosno inspektora za drumski saobraćaj, radi kontrole tehničke ispravnosti vozila.

U saobraćaju na putu ne smeju učestvovati ova vozila dok se na redovnom šestomesečnom pregledu ne utvrdi da su tehnički ispravna.

Na kontrolni tehnički pregled može se uputiti samo vozilo koje je u voznom stanju, odnosno vozilo kod kojeg u saobraćajnoj nezgodi nije došlo do mehaničkih oštećenja uređaja i sklopova od presudnog značaja za bezbedno upravljanje vozilom.

Posebne mere i ovlašćenja

SADRŽAJ

Posebne mere i ovlašćenja	227
Oduzimanje vozačke dozvole	228
Izvršenje mera zabrane upravljanja	229
Kontrolni zdravstveni pregled	229
Isključenje vozila iz saobraćaja	230
Isključenje vozača iz saobraćaja	231
Upućivanje vozila na kontrolni tehnički pregled	233
Snimanje saobraćaja	234
Premeštanje vozila	235

Posebne mere i ovlašćenja

Posebne mere i ovlašćenja preduzimaju se radi sprečavanja ugrožavanja bezbednosti učesnika u saobraćaju, odnosno omogućavanja odvijanja saobraćaja.

Posebne mere, odnosno ovlašćenja su:

- isključenje vozača iz saobraćaja,
- zadržavanje vozača,
- upućivanje vozača na kontrolni lekarski pregled,
- utvrđivanje prisustva alkohola ili psihoaktivnih supstanci kod učesnika u saobraćaju,
- zaustavljanje, odnosno upućivanje radi zaustavljanja vozila na bezbednom mestu ili uključivanja na put za tu vrstu ili kategoriju vozila,
- isključenje vozila iz saobraćaja,
- nalaganje mera radi otklanjanja, odnosno sprečavanja nastanka opasnosti na putu,
- snimanje saobraćaja i učesnika u saobraćaju korišćenjem odgovarajućih sredstava kao i dokumentovanje prekršaja i drugih delikta u saobraćaju,
- privremeno oduzimanje predmeta prekršaja,
- oduzimanje obrasca strane vozačke dozvole kada vozač poseduje više od jedne vozačke dozvole,
- upućivanje na kontrolni tehnički pregled vozila,
- uklanjanje, odnosno premeštanje vozila, kao i postavljanje uređaja kojima se sprečava odvoženje vozila,
- merenje osovinskog opterećenja vozila i ukupne mase vozila.

Policijski službenik može za razumno vreme, a najduže 30 minuta, privremeno da zabrani kretanje vozila ili grupe vozila, iza kojih se zbog spore vožnje, stvorila kolona vozila.

Posebne mere i ovlašćenja koje se odnose na vozača, shodno se primenjuju na instruktora vožnje, na lice koje nadzire vozača sa probnom vozačkom dozvolom, kandidata za vozača i ispitivača na praktičnom delu vozačkog ispita.

Oduzimanje vozačke dozvole

Vozač je dužan da vozilom u saobraćaju upravlja savesno i na propisan način.

- Teritorijalno nadležna organizaciona jedinica Ministarstva unutrašnjih poslova koja vozača vodi u evidenciji oduzeće vozačku dozvolu vozaču koji vozilom ne upravlja savesno i na propisan način

Smatra se da vozač ne upravlja vozilom savesno i na propisan način ako je ispunjen najmanje jedan od uslova

- ima 18 ili više kaznenih poena,
- ukoliko je pravnosnažnom presudom osuđen za krivično delo protiv bezbednosti javnog saobraćaja, koje za posledicu ima smrt lica,
- ukoliko je više od jednom u roku od pet godina pravnosnažno osuđen za krivično delo protiv bezbednosti javnog saobraćaja, koje za posledicu ima teške telesne povrede drugog lica,
- ukoliko je više od jednom u roku od tri godine pravnosnažno osuđen za krivično delo protiv bezbednosti javnog saobraćaja, koje za posledicu ima telesne povrede drugog lica ili imovinsku štetu.

Izuzetno vozač koji ima probnu vozačku dozvolu smatraće se da ne upravlja vozilom savesno i na propisan način ako ima 9 ili više kaznenih poena.

Vozaču koji izvrši određeni prekršaj izriču se, odlukom kojom je kažnjen, kazneni poeni u skladu sa zakonom.

Kazneni poeni se brišu nakon isteka 24 meseca od dana pravnosnažnosti odluke o prekršaju.

Kazneni poeni koji su vozaču izrečeni za vreme posedovanja probne vozačke dozvole važe i nakon sticanja vozačke dozvole do njihovog brisanja u skladu sa zakonom.

18
i više

Kaznene poene evidentira teritorijalno nadležna organizaciona jedinica Ministarstva unutrašnjih poslova koja vodi vozača u evidenciji na osnovu pravnosnažne odluke o kažnjavanju.

9
i više

24
meseca

Izvršenje mera zabrane upravljanja

Zaštitnu meru, odnosno meru bezbednosti izvršava teritorijalno nadležna organizaciona jedinica Ministarstva unutrašnjih poslova koja vodi vozača u evidenciji, odnosno na čijem području ima prebivalište vozač koji nije upisan u registar vozača.

Meru izrečenu licu koje ima stranu vozačku dozvolu izvršava teritorijalno nadležna organizaciona jedinica Ministarstva unutrašnjih poslova na čijem je području sedište organa, odnosno suda koji je meru izrekao.

Vreme trajanja zaštitne mere, odnosno mere bezbednosti zabrane upravljanja motornim vozilom teče od dana kada je teritorijalno nadležna organizaciona jedinica Ministarstva unutrašnjih poslova meru izvršila.

Vreme provedeno na izdržavanju kazne zatvora ne uračunava se u vreme trajanja mere.

Zaštitna mera, odnosno mera bezbednosti zabrane upravljanja motornim vozilom smatra se izvršenom kada teritorijalno nadležna organizaciona jedinica Ministarstva unutrašnjih poslova, na osnovu pravnosnažne odluke organa, odnosno suda koji je meru izrekao, to vozaču saopšti u pisanoj formi i taj podatak evidentira u registar vozača, odnosno registar stranih vozača kojima je izrečena zaštitna mera, odnosno mera bezbednosti

Zaštitna mera, odnosno mera bezbednosti počinje da teče od dana kad je vozaču saopštena.

Kontrolni zdravstveni pregled

Na kontrolni zdravstveni pregled uputiće se vozač, odnosno instruktor vožnje za koga se posumnja da zbog psihofizičkih smetnji, odnosno nedostataka, nije u stanju bezbedno da upravlja vozilom.

Teritorijalno nadležna organizaciona jedinica Ministarstva unutrašnjih poslova koja vodi vozača u evidenciji, odnosno organ koji je izdao dozvolu (licencu) za instruktora vožnje, uputiće na kontrolni zdravstveni pregled vozača, odnosno instruktora vožnje.

Kontrolni zdravstveni pregled obavlja ovlašćena zdravstvena ustanova.

Organ koji je izdao dozvolu (licencu) za instruktora vožnje, oduzeće vozačku dozvolu odnosno dozvolu (licencu) za instruktora vožnje, licu koje se ne podvrgne kontrolnom zdravstvenom pregledu u određenom roku.

Vozaču, odnosno instruktoru vožnje koji ima pravo da upravlja vozilima više kategorija, a to mu pravo za pojedine kategorije bude oduzeto, izdaće se vozačka dozvola, odnosno dozvola (licenca) za instruktora vožnje, za one kategorije za koje to pravo nije oduzeto.

Isključenje vozila iz saobraćaja

Policijski službenik će isključiti iz saobraćaja vozilo:

- kod koga je tehnički neispravan uređaj za upravljanje ili uređaj za zaustavljanje, odnosno kod koga su u tolikoj meri tehnički neispravni i drugi uređaji i oprema, da mogu ugroziti bezbednost saobraćaja i životnu sredinu,
- koje ima nepropisno smešten, obeležen ili pričvršćen teret,
- koje je opterećeno preko svoje nosivosti za više od 5%,
- ako ne obavlja vanredni prevoz u skladu sa uslovima navedenim u odobrenju o vanrednom prevozu,
- kojim se vrši probna vožnja suprotno uslovima datim u dozvoli,
- koje se vuče na nepropisan način,
- koje ne ispunjava uslove u pogledu dimenzija, najveće dozvoljene ukupne mase ili osovinskog opterećenja, odnosno koje sa teretom premašuje najveće dozvoljene dimenzije (dužina, širina i visina) za pojedine vrste vozila, odnosno kada nema odgovarajuću posebnu dozvolu,
- vozilo koje ima, suprotno odredbama zakona, ugrađene uređaje za davanje posebnih svetlosnih i zvučnih znakova, a vozač uređaje ne ukloni u roku kojim mu je to određeno naredbom policijskog službenika,
- koje nije upisano u jedinstveni registar vozila ili mu je istekao rok važenja registracione nalepnice, odnosno potvrde o korišćenju tablica za privremeno označavanje,
- koje je umesto registarskim tablicama označeno nepropisnim tablicama,
- kojim se obavlja probna vožnja bez dozvole
- koje je registrovano u inostranstvu, a nije osigurano u skladu sa propisima Republike Srbije o obaveznom osiguranju vozila,
- koje nije podvrgnuto kontrolnom tehničkom pregledu na koji je upućen,
- koje nije podvrgnuto merenju osovinskog opterećenja, odnosno ukupne mase na koje je upućeno,
- koje je pojedinačno proizvedeno ili prepravljeno, a nije izvršeno ispitivanje i izdato uverenje o ispitivanju,
- koje je prethodno isključeno iz saobraćaja za vreme dok isključenje traje.

Troškove smeštaja putnika i obezbeđenja vozila i tereta snosi vlasnik, odnosno korisnik vozila koje je isključeno iz saobraćaja.

Isključenje vozila traje do prestanka razloga za isključenje.

Policijski službenik isključiće iz saobraćaja prevozno sredstvo koje zakonom nije određeno kao vozilo, a kreće se po putu.

Policijski službenik narediće vozaču koji se kreće po putu ili delu puta na kome je obavezna upotreba zimske opreme, odnosno lanaca za sneg, a iste ne upotrebljava i time ugrožava ili može ugroziti nesmetano i bezbedno odvijanje saobraćaja, da ih upotrebi.

Isključenje vozača iz saobraćaja

Policijski službenik će privremeno isključiti vozača iz saobraćaja:

- Ako je zbog telesnog odnosno duševnog stanja očigledno smanjena njegova sposobnost za upravljanje vozilom (umor, bolest, povrede i sl.);
- Ako je pod dejstvom alkohola koje je ne dozvoljeno Zakonom;
- Ako je pod dejstvom psiho-aktivnih supstanci;
- Ako odbije da se podvrgne ispitivanju, odnosno stručnom pregledu;
- Ako vozač zahteva analizu krvi, odnosno urina u smislu Zakona;
- Ako ne poštuje ograničenja koja su mu naložena ili određena;
- Ako prekorači vreme dozvoljenog trajanja upravljanja vozilom u toku 24 sata;
- Ako se nasilnički ponaša u saobraćaju (nasilnička vožnja);
- Koji nema vozačku dozvolu za kategoriju vozila kojim upravlja, odnosno ako upravlja vozilom nakon isteka roka važenja vozačke dozvole, odnosno probne dozvole;
- Koji koristi trajnu vozačku dozvolu iz čijeg sadržaja se ne može utvrditi da li vozač ima pravo na upravljanje tim vozilom;
- Koji upravlja vozilom za vreme trajanja zaštitne mere ili mere bezbednosti;
- Vozač koji je zatečen da upravlja vozilom u saobraćaju za vreme trajanja isključenja;
- Vozač, odnosno pešak je dužan da bez odlaganja postupi po nalogu ovlašćenog lica i omogućiti vršenje ispitivanja pomoću odgovarajućih sredstava;
- Učesnik u saobraćaju koji nakon izvršenog ispitivanja pomoću

odgovarajućih sredstava (alkometar, droga-test i dr.) osporava dobijene rezultate, može zahtevati da se izvrši analiza krvi, odnosno krvi i urina ili drugih telesnih materija, u odgovarajućoj ustanovi, o sopstvenom trošku. Zahtev se podnosi u pisanoj formi na licu mesta, u zapisnik u kome su utvrđeni rezultati ispitivanja

Vozač kod koga je utvrđena teška, veoma teška ili potpuna alkoholisanost (više od 1,20 mg/ml) ili je pod dejstvom psihoaktivnih supstanci, zadržaće se po naredbi policijskog službenika do otrežnjenja, a najduže 12 sati.

Zadržavanje je obavezno i za vozača koji odbije da se podvrgne ispitivanju na prisustvo alkohola ili drugih psihoaktivnih supstanci.

Vozač koji je zatečen u činjenju prekršaja i koji izražava nameru za dalje činjenje prekršaja, odnosno koji je nastavio sa činjenjem tog prekršaja, dovešće se nadležnom organu za prekršaje.

Ako se privođenje ne može izvršiti odmah, teritorijalna nadležna organizaciona jedinica Ministarstva unutrašnjih poslova će ovo lice zadržati najduže 24 časa.

Policijski službenik će narediti vozaču koji se kreće na putu na kome kretanje te vrste vozila, odnosno tom vozilu, nije dozvoljeno, da bez odlaganja najkraćim putem napusti taj put.

Ukoliko je razlog za isključenje nastao na delu puta gde nije moguće ostvariti uslove za nastalo isključenje, policijski službenik će narediti vozaču da odveze vozilo do najbližeg mesta gde je to moguće, pod nadzorom policijskog službenika.

Policijski službenik koji isključi vozilo oduzeće registarske tablice, a vozač je dužan da mu iste preda. Policijski službenik, uz pristanak vozača, može skinutu registarske tablice.

Ukoliko vozač ne izvrši naredbu, policijski službenik će vozača dovesti nadležnom organu za prekršaje i angažovati stručno lice, da o trošku vozača, skine registarske tablice.

Policijski službenik je dužan da vozaču izda potvrdu o oduzimanju registarskih tablica.

Policijski službenik može za razumno vreme, a najduže 30 minuta, privremeno da zabrani kretanje vozila ili grupe vozila, iza kojih se zbog spore vožnje, stvorila kolona vozila.

Vozaču vozila koje je isključeno iz saobraćaja će biti vraćene oduzete registarske tablice, kada se utvrdi da su prestali razlozi zbog kojih je vozilo isključeno.

Upućivanje vozila na kontrolni tehnički pregled odnosno radi merenja osovinskog opterećenja, odnosno ukupne mase

Policijski službenik koji posumnja u tehničku ispravnost vozila može uputiti vozilo na kontrolni tehnički pregled.

Policijski službenik određiće gde će se kontrolni tehnički pregled izvršiti vodeći računa o vrsti vozila i ovlašćenju za vršenje tehničkog pregleda koje ima privredno društvo, a posebno o udaljenosti objekta za vršenje tehničkog pregleda.

Policijski službenik mora prisustvovati vršenju kontrolnog tehničkog pregleda, radi preduzimanja odgovarajućih mera i radnji, u slučaju kada se na tom pregledu utvrdi da je vozilo tehnički neispravno.

Vozilo na kontrolni tehnički pregled može uputiti i ovlašćeno lice organa nadležnog za poslove saobraćaja.

Vozač je dužan da bez odlaganja postupi po nalogu ovlašćenog lica i omogući vršenje kontrolnog tehničkog pregleda.

Policijski službenik koji posumnja da vozilo ne ispunjava propisane uslove u pogledu osovinskog opterećenja i ukupne mase vozila izvršiće, odnosno narediće da se izvrše merenja ovih karakteristika vozila.

Troškove merenja osovinskog opterećenja vozila koje je ovlašćeno lice uputilo na merenje pod sumnjom da ne ispunjava propisane uslove, snosi vlasnik odnosno korisnik vozila ako vozilo ne ispunjava propisane uslove.

Snimanje saobraćaja i učesnika u saobraćaju korišćenjem odgovarajućih sredstava

Organ nadležan za poslove saobraćaja i organ nadležan za poslove policije, imaju ovlašćenje za snimanje saobraćaja, u svrhu dokumentovanja saobraćajnih prekršaja, ponašanja učesnika u saobraćaju, praćenja bezbednosti i protočnosti saobraćaja.

Organ nadležan za poslove saobraćaja može, uz prethodno pribavljenu saglasnost organa nadležnog za poslove policije, da ovlasti upravljača puta, javno preduzeće i ustanovu za snimanje saobraćaja u svrhu iz prethodnog stava.

U cilju otkrivanja i dokazivanja prekršaja policijski službenici mogu koristiti vozila sa ili bez spoljnih obeležja policije, sa ugrađenim uređajima za utvrđivanje prekršaja u saobraćaju (vozilo - presretač).

Na vozilo - presretač se, dok vrši utvrđivanje prekršaja i drugih delikata i njihovo dokumentovanje, ne odnose odredbe zakona o ograničenju brzine kretanja, pod uslovom da time ne ugrožava bezbednost saobraćaja.

Vozilo - presretač je vozilo sa prvenstvom prolaza kada daje propisane posebne svetlosne i zvučne znake, najmanje jedno plavo trepćuće ili rotaciono svetlo i zvučni znak promenljive frekvencije. Znakovi se daju nakon što prekršaj bude otkriven i dokumentovan u cilju zaustavljanja i daljeg procesuiranja učinioca prekršaja, odnosno drugog delikta.

Poštujte pravila saobraćaja i ne činite prekršaje u saobraćaju, bilo kada upravljate, bilo kada parkirate svoje vozilo. Troškovi kazni ili premeštanja vozila su veliko opterećenje za vaš budžet.

Premeštanje vozila

Policijski službenik može premestiti vozilo, odnosno naložiti da se vozilo kojim je upravljao vozač koji je isključen iz saobraćaja, odnosno vozilo koje je isključeno iz saobraćaja, premesti, ako isto ometa nesmetano i bezbedno odvijanje saobraćaja.

Policijski službenik može angažovati privredni subjekat koji je osposobljen za obavljanje ovih poslova, da o trošku vozača, vlasnika ili korisnika, premesti vozilo.

Vlasnik ili korisnik vozila dužan je da naknadi troškove premeštanja, skladištenja i čuvanja vozila i preuzme vozilo odmah po prestanku razloga za premeštanje, a najkasnije u roku od 24 sata.

Ukoliko policijski službenik u kontroli saobraćaja zatekne vozilo, parkirano ili zaustavljeno suprotno odredbama zakona, narediće vozaču ukoliko je prisutan da odmah ukloni vozilo, pod pretnjom prinudnog izvršenja.

Ukoliko vozač nije prisutan na licu mesta, policijski službenik će doneti rešenje u pisanoj formi kojim će naložiti uklanjanje vozila u roku koji ne može biti kraći od tri minuta.

Kada se putem video nadzora ili foto zapisa utvrdi da je vozilo parkirano suprotno propisima biće doneto rešenje u elektronskoj formi kojim se nalaže uklanjanje vozila u roku koji ne može biti kraći od 3 minuta, a lice koje uklanja vozilo postavlja na vidno mesto vozila obaveštenje o donetom rešenju.

Ukoliko vozač u roku određenom rešenjem ne ukloni vozilo, policijski službenik će ukloniti vozilo na za to određeno mesto o trošku vozača ili vlasnika, odnosno korisnika vozila.

Policijski službenik postupiće isto i u slučaju kada u kontroli saobraćaja na putu, odnosno na mestu na kome je dozvoljeno zaustavljanje i parkiranje zatekne odbačeno vozilo.

Pravno lice, odnosno preduzetnik su odgovorni za sve nastale štete od započinjanja uklanjanja do preuzimanja vozila od strane vozača ili vlasnika, odnosno korisnika vozila.

Uklanjanje vozila će se prekinuti ako se vozač pojavi na licu mesta i prihvati da ukloni vozilo.

DEO

Uređaji na vozilima

SADRŽAJ

Uređaji za upravljanje vozilom	237
Uređaji za zaustavljanje vozila	240
Radno kočenje	240
Pomoćno kočenje	244
Parkirno kočenje	244
Dugotrajno usporavanje vozila	245
Zaustavni put	246
Uređaji za osvetljavanje puta, označavanje vozila i za davanje svetlosnih znakova	247
Uređaji za osvetljavanje puta	248
Glavni farovi	248
Svetla za maglu	250
Dnevno svetlo	252
Svetla za vožnju unazad	252
Uređaji za označavanje vozila	253
Prednja poziciona svetla	253
Zadnja poziciona svetla	254
Parkirna svetla	254
Gabaritna svetla	255
Svetlo zadnje registarske tablice	255
Rotaciona i trepćuća svetla	256
Katadiopteri	257
Svetla za označavanje vozila posebnih namena	258
Oznake sporih vozila	258
Uređaji za davanje svetlosnih znakova	259
Stop svetla	259
Pokazivači pravca	260
Uređaji koji omogućavaju normalnu vidljivost	261
Vozačko ogledalo	262
Uređaji za davanje zvučnih znakova	263
Sigurnosni pojasevi	263
Uređaji za obezbeđenje vozila od neovlašćene upotrebe	264
Uređaji za kretanje	265
Uticaj pravilne vožnje na potrošnju goriva	266
Uređaji za odvođenje izduvnih gasova	267
Tahograf	268
Dimenzije i mase vozila	270
Najveća dozvoljena dužina skupa vozila	271
Najveća dozvoljena širina vozila	271
Najveća dozvoljena visina vozila	271
Najveća dozvoljena masa	272
Farovi i svetla za osvetljavanje radova	272
Uređaji za kontrolu i davanje znakova	272
Branici na vozilima	273
Vozila za prevoz putnika	273
Autobusi klase A i B	274

- Pod uređajima na motornim i priključnim vozilima u saobraćaju na putevima, podrazumevaju se:
- uređaji za upravljanje;
- uređaji za zaustavljanje;
- uređaji za osvetljavanje puta, označavanje vozila i za davanje svetlosnih znakova;
- uređaji koji omogućavaju normalnu vidljivost;
- uređaji za davanje zvučnih znakova;
- uređaji za kontrolu i davanje znakova;
- uređaji za odvođenje i regulisanje izduvnih gasova;
- uređaji za kretanje;
- ostali uređaji.

Karoserija, odnosno šasija vozila mora biti označena brojem šasije (VIN), a nakon 1. jula 2011. godine, vozila serijski proizvedena u Republici Srbiji i identifikacionom tablicom.

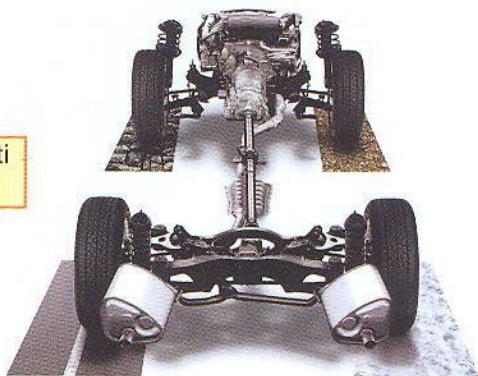
Uređaji za upravljanje vozilom

Uređaj za upravljanje vozilom na svakom vozilu mora ispunjavati osnovne zahteve jednoobraznih tehničkih uslova, biti pouzdan i izveden tako da vozač može lako, brzo i na siguran način menjati pravac kretanja vozila.

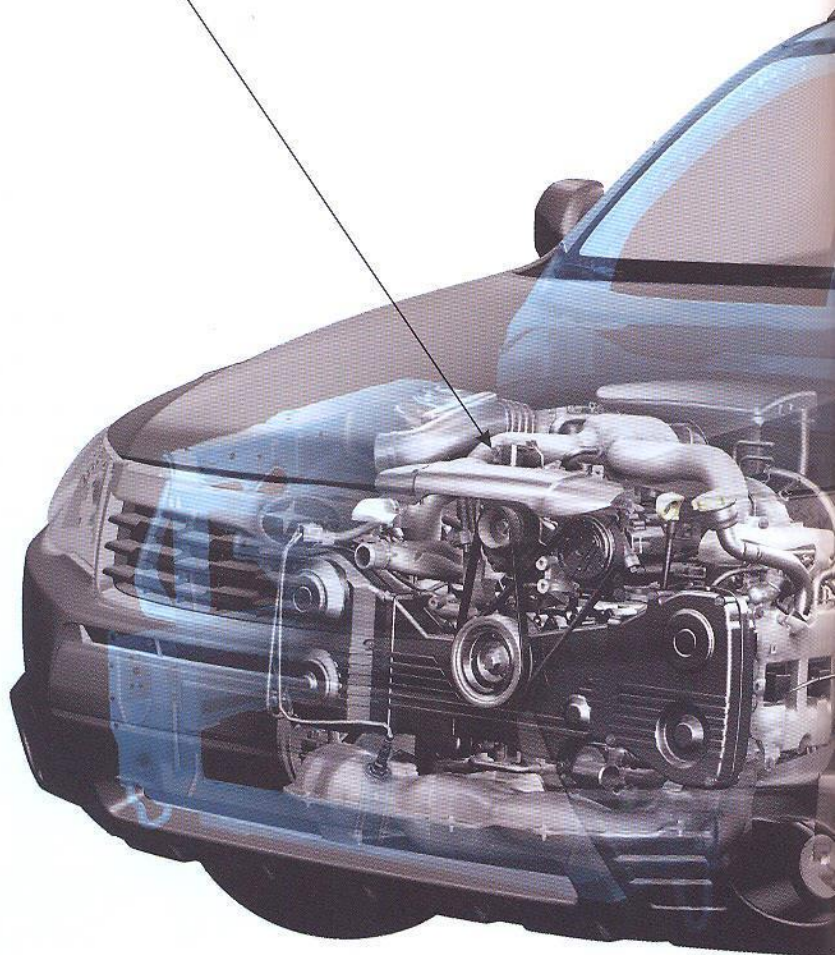

Vozila sa dva traga, ne smeju imati volan na desnoj strani.

Uređaj za upravljanje motornim vozilom, osim mopeđa, motocikla, tricikla, četvorocikla i traktora, mora biti takav da se prednji točkovi vozila koji se nalaze u položaju zaokretanja, pri kretanju vozila po horizontalnoj ravnoj površini, posle oslobađanja komande upravljača, sami vraćaju ka položaju za pravolinijsko kretanje.

**Motor je pogonski
agregat vozila**

Sistem odvoda izduvnih gasova

Amortizeri

Kočioni sistem

Subaru Forester

Uređaji za zaustavljanje vozila

Uređaji za zaustavljanje (kočioni sistem) moraju da omoguće vozaču da na bezbedan, brz i efikasan način progresivno smanjuje brzinu kretanja vozila, ili da zaustavi vozilo ili da zadrži vozilo u mestu ako je ono već zaustavljeno, bez obzira na brzinu kojom se ono kreće i opterećenje vozila ako je ono u deklarisanim granicama, a na putu sa uzdužnim nagibom na kome je predviđeno kretanje tog vozila.

Kočni sistem mora da zadovolji sve tehničke uslove propisane jednoobraznim tehničkim uslovima, odnosno uslove propisane pravilnikom.

Kočne obloge ne smeju da sadrže azbest.

Sistem za kočenje ostvaruje sledeće funkcije:

- radno kočenje;
- pomoćno kočenje;
- parkirno kočenje;
- dugotrajno usporavanje.

Radno kočenje

Radno kočenje omogućava vozaču da može na bezbedan, brz i efikasan način progresivno da smanjuje brzinu kretanja vozila, ili da ga zaustavi, bez obzira na brzinu kojom se ono kreće i opterećenje vozila ako je ono u deklarisanim granicama, a na putu sa uzdužnim nagibom na kome je predviđeno kretanje tog vozila. Kočno dejstvo radnog kočenja mora biti takvo da omogućava postepeno menjanje tog kočnog dejstva. Kočno dejstvo mora da bude takvo da vozač ostvari ovo kočno dejstvo sa svog sedišta, bez skidanja ruku sa komande uređaja za upravljanje.

Radno kočenje moraju imati sva vozila osim:

- lakih priključnih vozila, čija najveća dozvoljena masa ne prelazi 0,75t
- priključnih vozila najveće dozvoljene mase do 1,5t, ako njihova najveća dozvoljena masa ne prelazi masu vučnog vozila spremnog za vožnju
- priključnih vozila najveće dozvoljene mase do 3t, ako njihova najveća dozvoljena masa ne prelazi masu vučnog vozila spremnog za vožnju i kada se takav skup vozila kreće brzinom manjom od 30km/h
- radno kočenje sa inercionom komandom na priključnim vozilima, osim na poluprikolicama.

Protiv blokirajući sistem (u daljem tekstu: ABS) deo je radnog kočenja koji automatski reguliše proklizavanje točkova, u pravcu obrtanja, za vreme kočenja. U slučaju otkaza ABS, radno kočenje mora obezbediti propisane funkcije i zadovoljiti propisane normative kočenja.

Kontrola ispravnosti ABS mora biti obezbeđena putem optičkog indikatora koji mora biti u vidnom polju vozača.

Kočnice moraju biti tako izvedene da omogućavaju lako, ručno ili automatsko, podešavanje zazora u zavisnosti od potrošenosti kočnih obloga. Na vozilima koja imaju ABS, podešavanje zazora u zavisnosti od potrošenosti kočnih obloga mora biti automatsko.

Najveća dozvoljena razlika sile kočenja za radnu kočnicu na točkovima iste osovine iznosi 30 %. Za izračunavanje razlike sile kočenja na točkovima iste osovine uzimaju se najveće izmerene sile kočenja. Za osnovicu izračunavanja procenta razlike sile kočenja točkova na istoj osovini uzima se veća ostvarena sila kočenja.

Neujednačenost sile kočenja po obrtu točka ne sme biti veća od 20%. Procentat neujednačenosti sile kočenja izračunava se na približno polovini najveće sile kočenja. Za osnovicu izračunavanja procenta neujednačenosti sile kočenja uzima se najveća sila kočenja izmerena pri tome.

Radno kočenje vozila: mopeda, motocikala, tricikala, četvorocikala, vozila za prevoz putnika, teretnih i priključnih vozila mora dejstvovati na sve točkove.

Veza između točkova i izvršnih elemenata kočnih površina (kočnica) radnog, pomoćnog i parkirnog kočenja mora biti čvrsta i pouzdana.

Radno, pomoćno i parkirno kočenje motornih vozila, osim mopeda, motocikala, tricikala, četvorocikala, traktora i ostalih vozila (grupa K) izvode se sa najmanje dve nezavisne komande, s tim što radno i parkirno kočenje ne mogu imati istu komandu.

Kočni sistem na motornim vozilima sa istom komandom za radno i pomoćno kočenje mora imati parkirno kočenje koje se može aktivirati dok je vozilo u pokretu.

Radno kočenje priključnog vozila, osim vozila sa inercionom komandom, mora da bude aktivirano istom onom komandom kojom se aktivira i radno kočenje vučnog vozila.

Radno kočenje priključnog vozila, osim vozila sa inercionom komandom, mora da bude aktivirano istom onom komandom kojom se aktivira i pomoćno kočenje vučnog vozila.

Laki tricikli, teški tricikli, laki četvorocikli i teški četvorocikli moraju biti opremljeni sa:

- dva nezavisna sistema radnog kočenja koji zajedno aktivirani obezbeđuju kočenje svih točkova, ili
- radnim kočenjem koji deluje na sve točkove i pomoćnim kočenjem, pri čemu pomoćno kočenje može biti i parkirno kočenje.

Teški tricikli i teški četvorocikli moraju imati parkirno kočenje koje deluje na točak ili točkove najmanje jedne osovine. Sistem za parkirno kočenje mora biti nezavisan od sistema radnog kočenja koji deluje na drugu osovinu ili osovine.

Priključna vozila, koja imaju radno kočenje, moraju biti opremljena uređajem koji obezbeđuje automatsko aktiviranje radnog kočenja u slučaju prekida veze kočnih sistema vučnog i priključnog vozila.

Priključna vozila najveće dozvoljene mase do 1,5 t ne moraju biti opremljena tim uređajem ako su opremljena dodatnim vezama (lanci, čelično uže i dr.) koje u slučaju otkaza osnovnog uređaja za spajanje vozila, obezbeđuju vezu vučnog i priključnog vozila, pri čemu ruda priključnog vozila ne sme da padne na tlo ili skrene u stranu – do bezbednog zaustavljanja skupa vozila.

Mopedi i tricikli moraju biti opremljena sa dva sistema radnog kočenja sa nezavisnim komandama i prenosima, od kojih jedan deluje najmanje na prednji točak, a drugi najmanje na zadnji točak.

Sistemi radnog kočenja, mogu imati zajedničku komandu kočenja pod uslovom da otkaz u jednom kočnom sistemu ne utiče na efikasnost drugog.

Ova vozila ne moraju posedovati sistem za parkirno kočenje.

Kočnice na biciklima, mopedima, motociklima, triciklima i četvorociklima moraju biti ugrađene i izvedene za svaki točak u skladu sa jednoobraznim tehničkim uslovima.

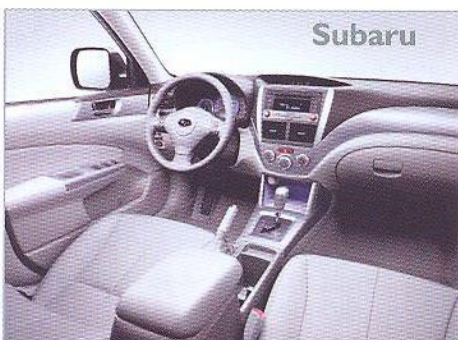
Motocikli sa bočnim sedištem moraju imati sistem za kočenje ugrađen i izveden sa dva sistema radnog kočenja sa nezavisnim komandama i prenosima, od kojih jedan deluje najmanje na prednji točak, a drugi najmanje na zadnji točak. Bočni točak mora biti kočen sistemom radnog kočenja, ako bez kočenja tog točka, vozilo ne zadovoljava normativ efikasnosti radnog kočenja.

Sistem radnog kočenja, koji deluje na bočni točak, se aktivira istom komandom kao i sistem radnog kočenja zadnjeg točka.

Pomoćno kočenje

Pomoćno kočenje omogućava da se vozilo uspori i zaustavi ako dođe do najviše jednog otkaza u prenosnom sistemu radnog kočenja, sa regulisanim intenzitetom kočenja, pri čemu jedna ruka vozača mora biti slobodna radi upravljanja vozilom.

Parkirno kočenje

Parkirno kočenje omogućava, da se pomoću odgovarajućeg mehaničkog uređaja, spreči pokretanje zaustavljenog vozila, pri čemu se na motornom vozilu izvodi tako da ga vozač može upotrebiti sa vozačkog mesta, a na priključnom vozilu tako da ga vozač može upotrebiti sa vozačkog mesta ili pomoću komande na priključnom vozilu.

Parkirna kočnica motornog vozila, odnosno priključnog vozila kad je ono odvojeno od vučnog vozila, mora obezbediti kočenje sa kočnim koeficijentom od 15%.

Na motornim vozilima koja se pogone akumulisanom električnom energijom, radno ili pomoćno kočenje može biti izvedeno kao elektrootporna ili elektromagnetna kočnica.

Na motornim vozilima sa hidrostatičkim prenosom snage funkcija radne kočnice može biti, delimično ili u potpunosti, ostvarena razlikom pritisaka u ovom sistemu.

Dugotrajno usporavanje vozila

Dugotrajno usporavanje vozila omogućava usporavanje vozila pri kretanju vozila na putu sa uzdužnim padom, i izvodi se tako da ga vozač može upotrebiti sa vozačkog mesta, pri čemu jedna ruka vozača mora biti slobodna radi upravljanja vozilom.

Propisane vrednosti srednjeg usporenja se izjednačavaju sa kočnim koeficijentom koji predstavlja odnos usporenja vozila i 10 m/s^2 a izražavaju se u procentima.

Kočni koeficijent vozila izračunava se kao odnos zbira svih sila ostvarenih tokom merenja na uređaju za merenje kočnih sila i ukupne mase vozila pomnožene sa 10 m/s^2 a izražava se u procentima.

Propisane najmanje vrednosti kočnog koeficijenta, koje su navedene u Tabeli 1, moraju se ostvariti pri dejstvu sile na komandu kočnog sistema koja ne sme preći propisanu silu aktiviranja datu u istoj tabeli.

VRSTA VOZILA	RADNO KOČENJE			POMOĆNO KOČENJE **		
	Kočni koeficijent	Sila aktiviranja		Kočni koeficijent	Sila aktiviranja	
		Nožno aktiviranje	Ručno aktiviranje		Nožno aktiviranje	Ručno aktiviranje
$K_r \geq [\%]$	$F \leq [\text{daN}]$	$F \leq [\text{daN}]$	$K_p \geq [\%]$	$F \leq [\text{daN}]$	$F \leq [\text{daN}]$	
MOPEDI, MOTOCIKLI, TRICIKLI I ČETVOROČIKLI	40	50	20	20	50	20
PUTNIČKO VOZILO	50	50	-	20	50	40
LAKI I TEŠKI AUTOBUS	50	70	-	20	70	60
TERETNO VOZILO	45	70	-	20	70	60
PRIKLJUČNO VOZILO	40	$PK \leq 6,5$ bar*	-	20	-	-
TRAKTORI, VUČNO VOZILO TURISTIČKOG VOZA	25	60	40	-	-	-
PRIKLJUČNA VOZILA TRAKTORA I TURISTIČKOG VOZA	25	-	-	-	-	-

„RK” je pritisak u komandnom vodu prilikom kočenja u dvovodnim pneumatičkim sistemima.

**Vrednosti za „POMOĆNO KOČENJE” u Tabeli 1 date su za slučaj kada je pomoćno kočenje izvedeno kao poseban sistem.

Normativi kočnog koeficijenta moraju se ostvariti u svim dozvoljenim uslovima opterećenja vozila, bez obzira da li se ispitivanje vrši uređajem za merenje usporenja na putu kada je vozilo u pokretu ili uređajem za merenje sila kočenja sa obrtnim valjcima

Zaustavni put

Prilikom pritiska na komandu radne kočnice vozilo se ne zaustavlja istog momenta, već je potreban izvestan put da bi se ono zaustavilo. Put zavisi ne samo od brzine kretanja, već i od drugih uslova: brzine reagovanja vozača, stanja kolovoza, pneumatika, kočnica i dr.

Put koji pređe vozilo od momenta kada vozač uoči opasnost do momenta zaustavljanja vozila, zove se zaustavni put. To je put koji vozilo pređe od momenta reagovanja vozača, aktiviranja kočnice, pa do zaustavljanja vozila.

U blizini škola i obdaništa, smanjite brzinu kretanja svog vozila, uvek, a pogotovu u mesecu septembru, kada je početak školske godine i maju i junu kada je kraj školske godine.

Uređaji za osvetljavanje puta, označavanje vozila i za davanje svetlosnih znakova

Pod uređajima za osvetljavanje puta i za davanje svetlosnih znakova na motornim i priključnim vozilima odnosno svetlima, podrazumevaju se:

- uređaji za osvetljavanje puta;
- uređaji za označavanje vozila;
- uređaji za davanje svetlosnih znakova.

Na vozilima se u saobraćaju na javnim putevima koriste samo svetla za osvetljavanje puta.

Uređaji za osvetljavanje puta i za davanje svetlosnih znakova, postavljeni na prednjoj strani motornog i priključnog vozila, ne smeju davati svetlost crvene boje vidljivu sa prednje strane vozila niti svetlost bele boje od svetala i reflektujućih materija postavljenih na zadnjoj strani vozila, odnosno vidljivih sa zadnje strane vozila.

Ovo se ne odnosi na svetla za osvetljavanje puta pri vožnji unazad, pokretno svetlo za istraživanje (reflektor), svetla za osvetljavanje zadnje registarske tablice i registarsku tablicu sa belom reflektujućom materijom, konturne oznake, kao i na crveno trepćuće svetlo na vozilima pod pratnjom.

Istovetni uređaji za osvetljavanje puta i za davanje svetlosnih znakova koji su udvojeni na motornom vozilu na tri ili više točkova, moraju biti postavljeni u istoj horizontalnoj ravni i simetrično u odnosu na uzdužnu vertikalnu ravan vozila i moraju biti iste veličine i boje i dejstvovati istovremeno ujednačenim svetlosnim intenzitetom.

Uređaji za davanje svetlosnih znakova za označavanje pravca kretanja vozila (pokazivači pravca) i parkirna svetla ne moraju da dejstvuju istovremeno.

Ako su ovi uređaji izvedeni kombinovano, moraju da ispunjavaju uslove propisane za svaki pojedini uređaj.

Uređaji za osvetljavanje puta na prednjoj strani vozila moraju biti povezani tako da se ne mogu uključiti dok se ne uključe zadnja i prednja poziciona svetla i svetla za osvetljavanje zadnje registarske tablice, osim kad se koriste za davanje svetlosnih znakova.

Uređaji za osvetljavanje puta

Pod uređajima za osvetljavanje puta na motornim i priključnim vozilima, podrazumevaju se:

- glavni farovi;
- svetla za maglu;
- dnevno svetlo;
- svetla za vožnju unazad;
- farovi i svetla za osvetljavanje mesta na kome se izvode radovi;
- pokretni far (reflektor).

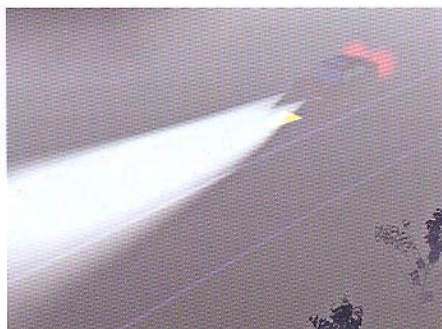

Glavni farovi

Glavni farovi mogu biti izvedeni tako da imaju:

- dugo svetlo;
- kratko svetlo;
- dugo i kratko svetlo.

Svetlosni izvori moraju biti homologovani prema jednoobraznim tehničkim uslovima.

Glavni farovi na motornim vozilima na dva točka i motornim vozilima na tri točka, koja nisu šira od 1,3 m, kao i na invalidskim motornim kolicima, moraju biti ugrađeni i izvedeni kao jedan glavni far ili dva glavna fara, od kojih jedan za kratko svetlo.

Svetla za osvetljavanje puta na motornim vozilima koja na ravnom putu ne mogu razviti brzinu kretanja veću od 30 km/h, na zaprežnom vozilu i na turističkom vozu mogu biti ugrađena i izvedena samo kao oborena svetla.

Svetlost glavnih farova mora biti bele boje. Far dugog svetla ne sme biti postavljen bliže spoljašnjem gabaritu vozila od fara kratkog svetla. U glavne farove mogu biti ugrađena prednja poziciona svetla.

Kada se uključe duga svetla za osvetljavanje puta, mora automatski da svetli kontrolna plava lampa na kontrolnoj tabli vozila.

Glavni farovi moraju biti povezani tako da prelaz sa svetlosti dugog svetla na svetlost kratkog svetla i obrnuto bude istovremen i putem iste komande.

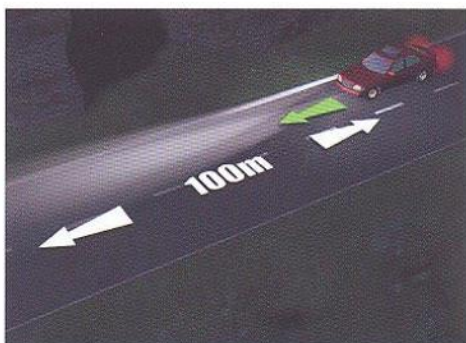
Glavni farovi moraju biti električno povezani tako da se uključuju u kombinaciji sa prednjim pozicionim svetlima, zadnjim pozicionim svetlima, gabaritnim svetlima i svetlom zadnje registarske tablice.

U slučaju da je vozilo za prevoz putnika ili teretno vozilo opremljeno kratkim svetlima sa gasnim izvorom svetlosti obavezan deo opreme je i uređaj za čišćenje farova.

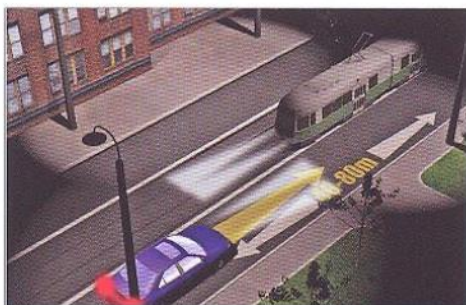
Vozilo može imati farove sa dinamičkim praćenjem vožnje kroz krivinu, koje može biti izvedeno kao zakretanje farova ili uključivanje jednog od svetala za maglu.

Ukoliko se ovaj uređaj ugrađuje naknadno u vozilo mora postojati odgovarajuće uverenje Agencije za bezbednost saobraćaja.

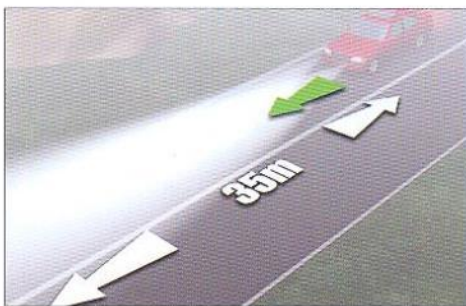
Svetlosni snop kratkog svetla, osim traktora, mora biti u stanju da osvetli najmanje 40 m, a najviše 80 m puta, a svetlosni snop dugog svetla - najmanje 100 m puta ispred vozila noću, pri normalnoj vidljivosti, i to pri ravnomerno opterećenom motornom vozilu na horizontalnoj površini.

Kratko svetlo na biciklu ili mopedu mora biti izvedeno i podešeno tako da osvetljeni deo ravnog puta nije duži od 50 m ni kraći od 10 m.

Svetla za maglu

Svetla za maglu na motornom vozilu moraju biti izvedena i podešena tako da osvetljeni deo ravnog puta ispred vozila nije duži od 35 m. Svetlosni snop farova za maglu mora biti simetričan u skladu sa jednoobraznim tehničkim uslovima.

Svetla za maglu na motornim vozilima na četiri ili više točkova i na motornim vozilima na tri točka koja su šira od 1,3 m mogu biti ugrađeni i izvedeni kao dva svetla za maglu, a na motociklima kao jedan ili dva simetrično postavljena svetla za maglu, tako da daju svetlost bele ili žute boje.

Svetla za maglu ne smeju se postavljati na visinu veću od visine na kojoj su postavljeni farovi kratkog svetla.

Svetla za maglu mogu biti povezana sa sistemom za dinamičko osvetljavanje puta pri skretanju, pri čemu se automatski aktivira samo jedno od svetala.

Svetlo za maglu mora imati poseban prekidač.

Na vozilima prvi put registrovanim u Republici Srbiji nakon 1. marta 2011. godine moraju biti ugrađena i izvedena zadnja svetla za maglu prema jednoobraznim tehničkim uslovima, osim na: mopedima, motociklima, triciklima, četvorociklima, traktorima i ostalim vozilima (zaprežnim, biciklima, invalidskim kolicima, turističkom vozu I sl.)

Zadnja svetla za maglu mogu biti izvedena kao jedno ili dva svetla. Ako je izvedeno kao jedno svetlo tada se mora nalaziti, u odnosu na uzdužnu vertikalnu ravninu simetrije vozila, na levoj strani vozila.

Zadnje svetlo za maglu može da se uključi samo putem posebnog prekidača.

Zadnje svetlo za maglu mora biti povezano tako da se može uključiti samo ako su uključena poziciona svetla i bar jedno svetlo za osvetljavanje puta.

Kontrola uključenosti zadnjeg svetla za maglu mora biti obezbeđena putem kontrolne lampe žute ili zelene boje.

Dnevno svetlo

Svetlost dnevnog svetla mora biti bele boje. Dnevno svetlo može biti ugrađeno u druga svetla. Mesto ugradnje dnevnog svetla odgovara pravilima koja važe za glavne farove vozila.

Pri upotrebi dnevnog svetla nije obavezno da budu uključena prednja i zadnja poziciona svetla, gabaritna svetla ni svetlo zadnje registarske tablice.

Dnevno svetlo se upotrebljava samo po danu i dobroj vidljivosti.

Uključivanje glavnih farova umesto dnevnog svetla(i obrnuto) može biti izvedeno i automatskim uređajem na vozilu.

Svetla za vožnju unazad

Svetla za vožnju unazad na motornim vozilima, osim turističkog voza, traktora, motocikala, lakih četvorocikala i četvorocikala, koja su prvi put registrovana u Republici Srbiji nakon 1. marta 2011. godine, moraju biti ugrađena i izvedena tako da daju svetlost bele boje, prema jednoobraznim tehničkim uslovima.

Svetla za vožnju unazad na priključnim vozilima mogu biti ugrađena i izvedena tako da daju svetlost bele boje, prema jednoobraznim tehničkim uslovima.

Svetlo za vožnju unazad mora imati prekidač koji se automatski uključuje u momentu uključivanja hoda unazad, i to kad je u električnoj instalaciji omogućen rad motoru.

Vozila za prevoz putnika i teretna vozila moraju imati uređaj za nivelaciju snopa glavnih svetala u skladu sa jednoobraznim tehničkim uslovima.

Vozila koja imaju dodatne farove i svetla koja su ugrađena van prostora predviđenih Pravilnikom (dodatni farovi na krovu i sl.) moraju posedovati pokrivku za ove farove i svetla.

Uređaji za označavanje vozila

Pod uređajima za označavanje motornih i priključnih vozila, podrazumevaju se:

- prednja poziciona svetla;
- zadnja poziciona svetla;
- zadnje svetlo za maglu;
- parkirna svetla;
- gabaritna svetla;
- svetla zadnje registarske tablice;
- rotaciona i trepćuća svetla;
- katadiopteri;
- svetla za označavanje vozila posebnih namena (taksi, javni gradski prevoz, obuka vozača, vozila putne pomoći i sl.);
- oznake dugih, teških i sporih vozila, oznake radilišnih vozila, oznake pokretnih kontenera za smeće, kao i reflektivne površine za označavanje konture vozila i reflektivni reklamni natpisi.

Uređaji za označavanje vozila moraju biti homologovani prema jednoobraznim tehničkim uslovima.

Prednja poziciona svetla

Prednja poziciona svetla na motornom vozilu na četiri ili više točkova i motornom vozilu na tri točka koja su šira od 1,3 m, kao i na priključnom vozilu širine preko 1,6 m, moraju biti ugrađena i izvedena kao dva prednja poziciona svetla, a na motornom vozilu na dva točka i motornom vozilu na tri točka koja nisu šira od 1,3 m kao jedno prednje poziciono svetlo tako da daju svetlost bele boje.

šira od
1,3m

preko
1,6m

Ako je ugrađeno jedno prednje poziciono svetlo, ono mora biti postavljeno u uzdužnoj srednjoj ravni vozila.

Prednja poziciona svetla mogu biti ugrađena u glavne farove.

Prednja poziciona svetla moraju da se uključuju u kombinaciji sa zadnjim pozicionim svetlima, gabaritnim svetlima i svetlom zadnje registarske tablice i moraju biti uključena kada su uključena svetla glavnih farova.

Zadnja poziciona svetla

Zadnja poziciona svetla na motornom vozilu na četiri ili više točkova, motornom vozilu na tri točka koja su šira od 1,3 m i na priključnom vozilu moraju biti ugrađena i izvedena kao dva zadnja poziciona svetla, a na motornom vozilu na dva točka i motornom vozilu na tri točka koja nisu šira od 1,3 m kao jedno ili dva zadnja poziciona svetla tako da daju svetlost crvene boje.

Ako je ugrađeno jedno zadnje poziciono svetlo, ono mora biti postavljeno u uzdužnoj srednjoj ravni vozila.

Zadnja poziciona svetla moraju da se uključuju u kombinaciji sa prednjim pozicionim svetlima, gabaritnim svetlima i svetlom zadnje registarske tablice i moraju biti uključena kada su uključena svetla glavnih farova.

Parkirna svetla

Parkirna svetla na motornim i priključnim vozilima mogu biti postavljena i izvedena na sledeći način, i to:

- na bočnoj strani vozila – u vidu posebnog svetla koje prema prednjoj strani vozila daje svetlost bele boje, a prema zadnjoj strani vozila svetlost crvene boje;
- na prednjoj i zadnjoj strani vozila – u vidu svetla koja daju, i to: prednja svetla – svetlost bele boje usmerenu unapred, a zadnja svetla – svetlost crvene boje usmerenu unazad, s tim da prednje svetlo može biti ugrađeno zajedno sa prednjim pozicionim svetlom ili glavnim farom, a zadnje svetlo zajedno sa zadnjim pozicionim svetlom i sa stop svetlom, ili samo sa stop svetlom, ili samo sa zadnjim pozicionim svetlom.

Gabaritna svetla

Motorna i priključna vozila koja su prvi put registrovana u Republici Srbiji nakon 1. jula 2011. godine, osim traktora, priključnih vozila traktora, izmenljivih vučnih mašina i ostalih vozila (zaprežnih vozila, bicikala, tricikala sa pedalama, invalidskih kolica, turističkog voza i sl.) a čija širina iznosi više od 2,1 m moraju imati gabaritna svetla.

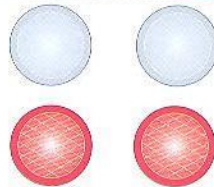
Gabaritna svetla mogu biti postavljena i na vozilima čija širina iznosi od 1,8 m do 2,1

m.

- na prednjem gornjem delu vozila postavljaju se dva svetla koja daju svetlost bele boje usmerenu unapred;
- na zadnjem gornjem delu vozila, osim na vučnom vozilu koje je namenjeno za vuču poluprikolice, postavljaju se dva svetla koja daju svetlost crvene boje usmerenu unazad.

više od
2,1 m

1,8 - 2,1
metara

Zabranjeno je postavljanje sredstava ili materija kojima se ometa ili onemogućava očitavanje registarske oznake neposrednim opažanjem ili pomoću uređaja namenjenih za otkrivanje i dokumentovanje prekršaja.

Prostor za registarsku tablicu mora obezbeđivati da se propisana registarska tablica može na vozilo postaviti upravno na uzdužnu ravan vozila unutar ravni koje ograničavaju bočni gabarit vozila, pri čemu tablica ne sme po vertikalnoj osi biti nagnuta više od 30 stepeni prema gore niti više od 15 stepeni prema dole.

Gabaritna svetla moraju biti homologovana i postavljena prema jednoobraznim tehničkim uslovima.

Svetlo zadnje registarske tablice

Svetlo zadnje registarske tablice, mora biti ugrađeno i izvedeno tako da daje svetlost bele boje i da se po tablici rasprostire ravnomerno, bez tamnih ili izrazito svetlih mesta osim na lakim četvorociklima i četvorociklima.

Svetlost koja se odbija od registarske tablice ne sme da blješti, a izvor svetlosti ne sme da bude neposredno vidljiv za učesnike u saobraćaju koji se kreću iza vozila.

Svetlost koja osvetljava zadnju registarsku tablicu mora biti takva da je noću, pri dobroj vidljivosti, moguće čitati oznake i brojeve na tablici sa udaljenosti od najmanje 20 m.

Svetlo zadnje registarske tablice mora biti povezano na isti prekidač kojim se uključuju i poziciona svetla.

20
metara

Rotaciona i trepćuća svetla

Rotaciona i trepćuća svetla na vozilima mogu biti izvedena tako da daju samo svetlost žutonarandžaste, crvene ili plave boje i moraju biti postavljena na najvišem mestu vozila i vidljiva sa svih strana.

Rotaciono ili trepćuće svetlo na vozilima namenjenim za održavanje puteva i instalacija, vozilima namenjenim za pružanje pomoći na putu i traktorima, mora biti ugrađeno i izvedeno kao najmanje jedno rotaciono ili trepćuće svetlo tako da daje svetlost žutonarandžaste boje. To svetlo može biti ugrađeno i izvedeno i na vozilu namenjenom za pratnju organizovanih kolona, za pratnju vozila kojima se prevoze vangabaritni tereti i opasni tereti, na vozilu namenjenom za ispitivanja na putu, kao i na vozilu koje je zbog neispravnosti zaustavljeno na kolovozu.

Rotaciono ili trepćuće svetlo plave boje može se postaviti samo na vozilima namenjenim za hitnu medicinsku pomoć, vatrogasnim vozilima, vozilima organa unutrašnjih poslova i na vozilima Vojske Srbije.

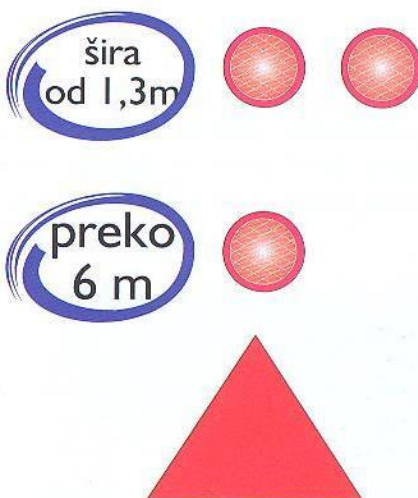
Trepćuća svetla na vozilima pod pratnjom mogu biti postavljena i izvedena tako da daju trepćuću svetlost crvene i plave boje.

Katadiopteri

Katadiopteri na motornim vozilima na četiri ili više točkova i motornim vozilima na tri točka koja su šira od 1,3 m moraju biti ugrađeni i izvedeni kao dva zadnja katadioptera crvene boje, a na motornim vozilima na dva točka i motornim vozilima na tri točka koja nisu šira od 1,3 m – kao jedan zadnji katadiopter crvene boje i ne smeju biti trouglastog oblika.

Dva prednja bela katadioptera na priključnom vozilu i motornom vozilu sa skrivajućim farovima moraju biti ugrađena i izvedena tako da ne smeju biti trouglastog oblika. Sva ostala vozila mogu imati prednje katadioptere.

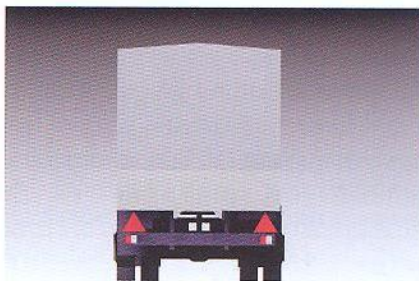
Dva zadnja crvena katadioptera na priključnom vozilu moraju biti ugrađena i izvedena u obliku ravnoustranog trougla, sa vrhom okrenutim naviše.

Ako je na vozilu ugrađeno više od dva katadioptera, oni moraju biti u paru.

Ako je ugrađen samo jedan prednji ili samo jedan zadnji katadiopter, on mora biti postavljen u uzdužnoj srednjoj ravni vozila.

Na traktorima kod kojih su postavljena dva para zadnjih katadioptera jedan par mora zadovoljavati zahteve jednoobraznih tehničkih uslova.

Prednji i zadnji katadiopteri, osim trouglastih, mogu biti ugrađeni zajedno sa odgovarajućim prednjim ili zadnjim svetlima.

Na motornim vozilima čija dužina prelazi 6 m i svim priključnim vozilima, prvi put registrovanim u Republici Srbiji nakon 1. marta 2011. godine moraju biti ugrađeni bočni katadiopteri žute boje prema jednoobraznim tehničkim uslovima.

Svetla za označavanje vozila posebnih namena

Svetla za označavanje vozila posebnih namena smeju se upotrebljavati samo na odgovarajućim vozilima, kao na primer na vozilima taksi prevoza, javnog gradskog prevoza, obuka vozača, vozila putne pomoći i sl.

Svetla za označavanje vozila posebnih namena moraju biti tako konstruisana da se prilikom upotrebe ne mogu od strane drugih učesnika u saobraćaju pogrešno protumačiti, moraju biti bezbedno učvršćena za upotrebu do najveće konstruktivne brzine vozila i takvog oblika i sadržine da ne ometaju druge učesnike u saobraćaju odnosno nemaju uvredljivu sadržinu.

Pokretni far (reflektor) sme se postaviti samo na vozilu organa unutrašnjih poslova, vozilu namenjenom za hitnu medicinsku pomoć, vozilu saobraćajne inspekcije, vatrogasnom vozilu, vozilu za održavanje puteva, vozilu namenjenom za pružanje pomoći na putu i dr.

Oznake sporih vozila

Oznake sporih vozila obavezne su za vozila čija najveća brzina ne prelazi 30 km/h kao i za traktore, priključna vozila traktora, izmenljive vučene mašine, zaprežna vozila, turistički voz, platforme za prevoz vangabaritnih tereta, a moraju biti izrađene i postavljene prema standardu i homologovane i postavljene prema jednoobraznim tehničkim uslovima.

Tabla za označavanje sporih vozila postavlja se uvek na zadnju stranu sporog vozila i to tako da je vrh zasečenog trougla okrenut na gore, dok mu je osnovica paralelna sa površinom kolovoza. Tabla se postavlja centralno tako da je na polovini širine zadnje strane vozila. Tabla mora biti vidno istaknuta i u celosti vidljiva za vozače koji se kreću iza sporog vozila. Tabla za označavanje sporog vozila ne sme zaklanjati uređaje za davanje svetlosnih znakova na vozilu. Na skupu vozila tabla se postavlja na zadnjoj strani zadnjeg vozila.

Oznake radilišnih vozila obavezne su na vozilima koja po prirodi svog posla često stoje nepokretna na radilištima na putu i na radnim mašinama kada njihova širina prelazi 2,5 m. Oznake moraju odgovarati i biti postavljene u skladu sa standardom.

Uređaji za davanje svetlosnih znakova

Pod uređajima za davanje svetlosnih znakova podrazumevaju se:

- stop svetla;
- pokazivači pravca;
- uređaj za istovremeno uključivanje svih pokazivača pravca;
- svetlosni znak upozorenja.

Stop svetla

Stop svetla na motornom vozilu na četiri ili više točkova, motornom vozilu na tri točka koja su šira od 1,3 m i na priključnom vozilu moraju biti ugrađena i izvedena kao najmanje dva stop svetla na zadnjoj strani vozila, a na motornom vozilu na dva točka i motornom vozilu na tri točka koja nisu šira od 1,3 m i lakom četvorociklu i četvorociklu kao najmanje jedno stop svetlo na zadnjoj strani vozila tako da daju svetlost crvene boje.

Putnička vozila prvi put registrovana u Republici Srbiji nakon 1. marta 2011. godine moraju imati ugrađeno treće stop svetlo na srednjoj uzdužnoj ravni vozila.

Motorna vozila koja na ravnom putu ne mogu razviti brzinu kretanja veću od 25 km/h ne moraju imati stop svetlo.

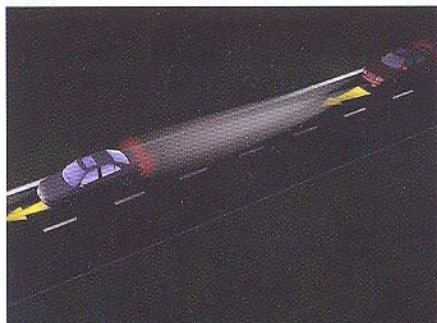
Ako je na vozilu ugrađeno samo jedno ili više stop svetala, ona moraju biti postavljena simetrično u odnosu na uzdužnu srednju ravan vozila.

(Čl. 70. 71. Pravilnika)

Stop svetla mogu biti ugrađena zajedno sa drugim zadnjim svetlima.

Stop svetla moraju biti povezana tako da se uključuju pri upotrebi radne kočnice vozila. Pri intenzivnom kočenju stop svetla mogu imati ugrađen treptajući efekat u skladu sa jednoobraznim tehničkim uslovima.

Pokazivači pravca

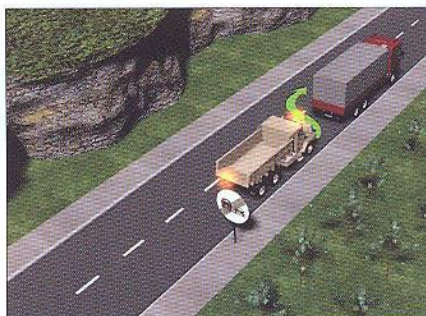
Pokazivači pravca na motornom vozilu na tri, četiri ili više točkova i na priključnom vozilu moraju biti ugrađeni i izvedeni na sledeći način, i to:

- na motornom vozilu koje nije duže od 6 m:
- dva prednja bočna i dva zadnja pokazivača pravca, i
- dva prednja, dva zadnja i dva bočna pokazivača pravca, ili
- dva prednja i dva zadnja pokazivača pravca;
- na motornom vozilu koje je duže od 6 m i na vučnom motornom vozilu:
- dva prednja bočna i dva zadnja pokazivača pravca, ili
- dva prednja, dva bočna i dva zadnja pokazivača pravca;
- na priključnom vozilu dva zadnja pokazivača pravca.

Pokazivači pravca na motornom vozilu na dva točka mogu biti ugrađeni i izvedeni kao:

- dva prednja i dva zadnja pokazivača pravca, ili
- dva pokazivača pravca na upravljaču, vidljiva spreda i pozadi.

Svetlost pokazivača pravca mora biti žute boje.

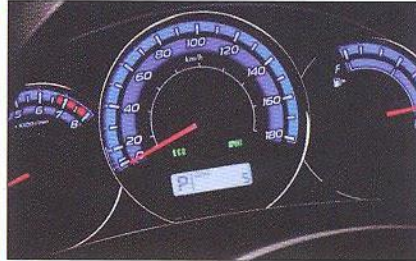
Uključivanje pokazivača pravca mora biti nezavisno od uključivanja bilo kog drugog svetla na vozilu.

Svi pokazivači pravca, postavljeni na istoj strani vozila, moraju se uključivati i isključivati putem iste komande.

Kontrola funkcionisanja pokazivača pravca mora biti obezbeđena putem optičke ili zvučne kontrolne naprave.

Vozila za prevoz putnika i teretna vozila prvi put registrovana u Republici Srbiji nakon 1. jula 2011. godine, moraju obavezno imati kontrolu funkcionisanja i putem optičke i zvučne kontrolne naprave u skladu sa jednoobraznim tehničkim uslovima.

Uređaj za istovremeno uključivanje svih pokazivača pravca na motornim vozilima mora biti ugrađen i izveden tako da se može uključiti posebnim prekidačem, a kontrola funkcionisanja mora se obezbediti putem crvene kontrolne lampe koja je u vidnom polju vozača.

Uređaji koji omogućavaju normalnu vidljivost

(Čl. 71. 72. Pravilnika)

Pod uređajima na vozilima koji omogućavaju normalnu vidljivost u saobraćaju na putu podrazumevaju se:

- vetrobran i spoljna prozorska okna kabine i karoserije;
- uređaj za brisanje vetrobrana (brisač vetrobrana);
- uređaj za kvašenje spoljne strane vetrobrana (perač vetrobrana);
- ogledalo koje vozaču omogućava osmatranje puta i saobraćaja (vozačko ogledalo).

Vetrobran i sva stakla na motornom ili priključnom vozilu, osim prednjeg vetrobrana na motociklu i mopedu s dva ili tri točka i bez kabine vozača, lakom četvorociklu bez kabine vozača i četvorociklu koji nemaju kabinu vozača, moraju biti homologovani i ugrađeni u skladu sa odredbama jednoobraznih tehničkih uslova.

Providne površine na prikolicama u sastavu turističkog voza ne moraju biti homologovane.

Vetrobran se ne sme naknadno zatamnjavati. Bočna stakla u ravni vozača mogu biti naknadno zatamnjena tako da ukupna vrednost prigušenja svetla ne prelazi 25%. Ostala stakla na vozilu mogu biti naknadno zatamnjena bez ograničenja ukupne vrednosti prigušenja svetla pri čemu na vozilu moraju biti ugrađena dva bočna retrovizora.

Vozačko ogledalo

(Čl. 75. Pravilnika)

Vozačko ogledalo na motornom vozilu mora biti ugrađeno i izvedeno kao najmanje:

- jedno vozačko ogledalo na traktoru i putničkim vozilima sa najviše dva sedišta;
 - dva vozačka ogledala na motociklu, ako je motocikl prvi put registrovan nakon 1. jula 2011. godine i na traktoru kao i na turističkom vozu;
 - dva vozačka ogledala na putničkom automobilu sa četiri ili više sedišta, od kojih je jedno smešteno unutar karoserije, a drugo izvan karoserije na levoj strani vozila;
 - dva vozačka ogledala na autobusu, putničkom automobilu koji vuče kamp prikolicu i trolejbusu sa obe spoljašnje strane prednjeg dela ovih vozila i jedno vozačko ogledalo unutar karoserije;
 - dva vozačka ogledala na teretnim vozilima sa obe spoljašnje strane prednjeg dela tih vozila.
- Vozačko ogledalo mora biti homologovano prema jednoobraznim tehničkim uslovima.

Vozačko ogledalo postavljeno unutar karoserije putničkog vozila mora se nalaziti na mestu na kome ga vozač sa svog sedišta može podešavati rukom.

Uređaji za davanje zvučnih znakova

Uređaj za davanje zvučnih znakova na motornom vozilu mora biti ugrađen i izveden kao najmanje jedan uređaj tako da daje jednolične zvuke nepromenljivog intenziteta i mora biti homologovan i ugrađen u skladu sa jednoobraznim tehničkim uslovima.

Na motorna vozila namenjena za hitnu medicinsku pomoć, vatrogasna vozila, vozila organa unutrašnjih poslova i vozila Vojske Srbije, može biti ugrađen i izveden i poseban uređaj za davanje znakova od niza naizmenično proizvedenog zvuka od dve različite frekvencije.

Komanda uređaja za davanje zvučnih znakova mora biti postavljena tako da je pristupačna vozaču sa njegovog sedišta.

Uređaj za davanje zvučnih znakova na biciklima i mopedima mora biti ugrađen i izveden tako da ispunjava uslove propisane Pravilnikom.

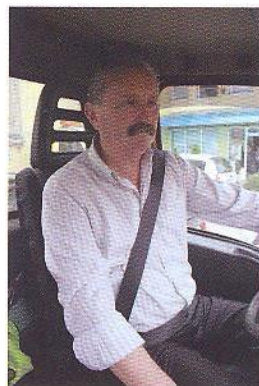
Putnička vozila čija je radna zapremina veća od 750 cm³ i koja su proizvedene, odnosno registrovana nakon 1. januara 1987. godine, moraju imati ugrađene naslone za glavu za sva sedišta i za koja imaju ugrađene sigurnosne pojaseve, a vozila manja od 750 cm³ od 1. januara 1992. godine.

Sigurnosni pojasevi

(Čl. 101. Pravilnika)

Sigurnosni pojasevi i njihov priključci, odnosno vozila, shodno njihovim vrstama, moraju da budu homologovanog tipa.

Vozila za prevoz putnika i teretna vozila koja su prvi put registrovana u Republici Srbiji nakon 1. marta 2012. godine, moraju imati sigurnosne pojaseve za sva deklarirana sedišta, izuzev lakih i teških autobusa, gradskih i prigradskih autobusa, kao i gradskih i prigradskih autobusa namenjenih da voze putnike koji sede, odnosno koji stoje.

Sigurnosni pojasevi mogu, u slučaju potrebe, biti produženi odgovarajućim namenskim produžecima.

Tricikli i četvorocikli, ukoliko su opremljeni zaštitnim ramom oko vozača i putnika mogu imati sigurnosni pojas.

Nasloni za glavu u putničkim automobilima moraju biti ugrađeni i izvedeni za sva sedišta, koja su okrenuta prema napred ili prema nazad, za koja imaju ugrađene sigurnosne pojaseve, i obrnuto.

Bezbednosna sedišta za decu koje se postavljaju u vozila moraju biti homologovana u skladu s jednoobraznim tehničkim uslovima i moraju da budu postavljena na način kako to preporučuju proizvođač dečjeg sedišta i proizvođač vozila.

Putnička vozila proizvedena u periodu između 1. januara 1971. godine, i 1. januara 1980. godine, moraju imati ugrađene sigurnosne pojaseve samo za prvi red sedišta, a nakon 1. januara 1980. godine i priključke za vezivanje sigurnosnih pojaseva za sva ostala sedišta.

Bezbedna podešenost naslona za glavu podrazumeva da gornja ivica naslona bude po mogućnosti po visini temena glave a ne niže od visine očiju, odnosno da bude što bliže potiljačnom delu glave.

Uređaji za obezbeđenje vozila od neovlašćene upotrebe

(Čl. 103. Pravilnika)

Uređaj za obezbeđenje vozila od neovlašćene upotrebe mora biti ugrađen i izveden tako da spreči okretanje točka upravljača ili pomeranje ručice menjača, ili da deluje na sistem prenosa i spreči okretanje pogonskih točkova (osim kočnih sistema), ili da ima poseban sistem kojim se sprečava puštanje motora u rad.

Brave na vratima vozila moraju biti dvostepene i ugrađene i izvedene tako da drugi stepen brave sprečava otvaranje vrata, ako su vrata potpuno zatvorena.

Poklopci na svim spoljašnjim stranama motornih i priključnih vozila moraju biti izvedeni, odnosno osigurani tako da je onemogućeno da se sami otvore za vreme vožnje, pa ni pri jačim potresima.

Ovaj uređaj mora biti stalno ugrađen u vozilu i mora biti izveden tako da se ne može uključiti kad se vozilo nalazi u pokretu.

Uređaji za kretanje

Uređaji za kretanje vozila kao što su točkovi i gusenice moraju biti konstruisani i izvedeni od takvog materijala da ne oštećuju kolovozni zastor.

Pneumatici na vozilima moraju biti deklariranih dimenzija od strane proizvođača vozila, zavisno od najveće konstruktivne brzine kretanja vozila i najveće dozvoljene mase vozila na kome su pneumatici postavljeni.

Pneumatici moraju biti homologovani prema jednoobraznim tehničkim uslovima.

Pneumatici na istoj osovini vozila moraju biti jednaki po tipu, vrsti (letnji, zimski), konstrukciji (radijalni, dijagonalni i sa ukrštenim pojasevima), nosivosti i dimenzijama.

Dubina gazećeg sloja pneumatika mora biti viša od fabrički dozvoljene dubine označene TWI oznakama, odnosno ako iste ne postoje najmanja dozvoljena dubina je 1,6 mm za mopede, motocikle, tricikle, četvorocikle i putnička vozila i 2,0 mm za ostale vrste vozila.

Nepravilno

Pravilno

U periodu od 1. novembra do 1. aprila vozila moraju biti opremljena zimskom opremom. Van navedenog perioda vozila mogu biti opremljena zimskom opremom.

Dubina gazećeg sloja na pneumaticima za zimsku upotrebu ne sme biti manja od 4 mm.

Na vozilima se ne smeju postavljati pneumatici sa klinovima.

Na motornim vozilima mogu se koristiti obnovljeni pneumatici, osim na upravljajućim točkovima.

Obnovljeni pneumatici koji se koriste na turističkim i međugradskim autobusima moraju biti deklarirani da se mogu koristiti do brzina 100 km/h.

Obnovljeni pneumatici moraju na bočnoj strani pneumatika imati oznaku „RETREAD”, pored toga moraju imati i četvorocifrenu oznaku nedelje i godine kada je izvršeno obnavljanje, i moraju biti homologovani prema jednoobraznim tehničkim uslovima.

1. Oznake na pneumaticima

1. Proizvođač guma (trgovačke marke)
2. Naziv profila / tip guma
3. 195 - širina gazeće površine-protektora gume u mm
4. /65 - odnos visine bočnog zida i širine gazeće površine u procentima
5. R - radijalna guma (konstrukcija gume)
6. 15 - prečnik felne (col)
7. 91 - indeks nosivosti gume
8. H - indeks brzine
9. TL - tubeless (bez unutrašnje gume) ili TT (sa unutrašnjom gumom)
10. DOT - datum proizvodnje (primer: DOT 1012-deseta nedelja 2012. godine)

11. TWI - pokazatelj potrošnje (Tread Wear Indicator) (kada gumu treba zameniti)

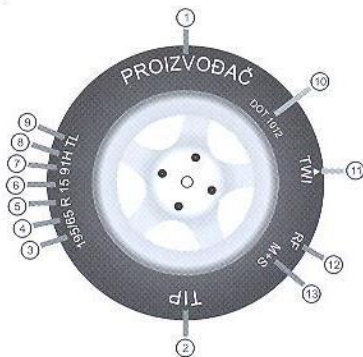
12. RF - dodatna oznaka za gume sa povišenom izdržljivošću (Reinforced)

13. M+S - Mud+Snow (za blato i sneg)

DODATNE OZNAKE

RFT, ROF - Run Flat ili Run On Flat je posebna konstrukcija gume koja omogućava nastavak vožnje i kada se guma probuši. Vožnja se može nastaviti smanjenom brzinom (do 90 km/h) i samo do prvog vulkanizera (do 160 km). E 10 - evropski homologacioni broj (označava zemlju homologacije)

TEMPERATURE - indikator temperature pokazuje koliko su gume otporne na porast temperature. "A" je najviša, a "C" najniža ocena.

Uticaj pravilne vožnje na potrošnju goriva

Često vozači u cilju smanjenja potrošnje goriva na nizbrdici gase motore i izbacе ručicu menjača iz brzine u neutralni položaj i tako se kreću koristeći s vremena na vreme samo kočnicu. Takva vožnja, ne samo da nije bezbedna, već je veoma opasna jer direktno utiče na bezbednost kako vozača, tako i ostalih učesnika u saobraćaju.

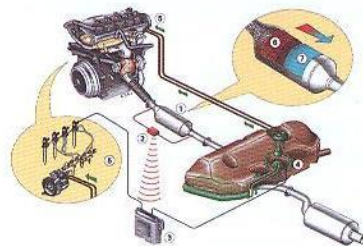
Potrošnja goriva je određena od strane proizvođača vozila koji je, na osnovu ispitivanja i podešavanja rada motora, ustanovio prosečnu potrošnju goriva. Kako bi vaše vozilo trošilo goriva, onoliko koliko je proizvođač ustanovio, morate se pridržavati uputstva koje je on dao u deklaraciji, kako za način vožnje, tako i za ispravnost motora i ostalih uređaja i sklopova, pa do pneumatika, jer svaki element neispravno korišćen, može da utiče na veću potrošnju goriva, vašeg vozila.

Uređaji za odvođenje i regulisanje izduvnih gasova

Izlaz (izvod) izduvne cevi uređaja za odvođenje i ispuštanje izduvnih gasova na vozilima ne sme biti usmeren u desnu bočnu stranu motornog vozila niti sme prelaziti gabarite vozila po dužini ili širini.

Na izduvnoj cevi mora se nalaziti uređaj za prigušivanje zvuka izduvnih gasova koji se ne može isključiti, osim za potrebe čišćenja.

Naknadno ugrađeni prigušivači, moraju biti homologovani u skladu sa jednoobraznim tehničkim uslovima.

CITROËN C4

Vozila koja su homologovana i proizvedena sa katalizatorom ne smeju se koristiti bez katalizatora. Naknadno ugrađeni katalizatori moraju biti homologovani u skladu sa jednoobraznim tehničkim uslovima.

Na motornim vozilima koja ispunjavaju uslove propisane normom najmanje „EURO 3“, mora postojati ispravan sistem za upozoravanje na neispravnost opreme za regulisanje aero zagađenja (OBD).

Uređaj za odvođenje i ispuštanje izduvnih gasova na traktoru može biti ugrađen i izveden na najvišoj tački vozila. Način ugradnje mora obezbediti da vozač traktora bude zaštićen od uticaja izduvnih gasova.

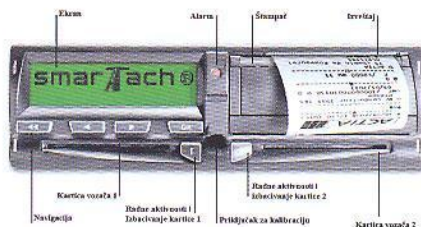

Subaru

Tahograf

- Tahograf može biti analogni i digitalni
- analogni tahograf je uređaj za beleženje brzine i pređenog puta, u drumskom transportu, kao i vremena rada i odmora, pomoću kojeg se zapisuju podaci na tahografski listić na kom vrh pisača ostvaruje zapis mehaničkim pritiskom na tahografski listić, a koji omogućava beleženje podataka za jedan dan;
- digitalni tahograf je uređaj za beleženje brzine i pređenog puta, u drumskom transportu, kao i vremena rada i odmora pomoću kojeg se zapisuju podaci u radnu memoriju i memorijsku karticu, a koji omogućava čuvanje podataka za period od 365 dana;

za
1 dan

365
dana

Tahograf mora biti ugrađen:

- na putničkim automobilima na kojima se obavlja obuka kandidata za vozače, i to digitalni tahograf nakon 1. jula 2011.
- na lakim i teškim autobusima, gradskim i prigradskim autobusima i trolejbusima;
- na teretnim vozilima, odnosno skupu vozila koja imaju najveću dozvoljenu masu preko 3,5t

preko
3,5t

Tahograf ne moraju imati:

- vozila u vlasništvu fizičkih lica koja se koriste isključivo za lične potrebe;
- vozila koja se koriste za skupljanje mleka i vraćanje kontejnera za mleko odnosno transport mlečnih proizvoda namenjenih za životinjsku ishranu;
- vozila koja upotrebljavaju vojska, policija i civilna zaštita;
- ambulantska vozila;
- vozila konstruisana samo za prevoz cirkuske i vašaarske opreme;

- vozila za pomoć na putu i odnošenje neispravnih vozila;
- vozila koja se koriste za putna ispitivanja radi tehničkog razvoja;
- vozila namenjena samo za prevoz košnica;
- komunalna vozila za odnošenje smeća, održavanje puteva, telekomunikacione servise, radio i tv reportažna vozila i vozila za detekciju radio tv signala;
- vozila koja se koriste za nadzor i održavanje puteva.

Tahograf i graničnik brzine moraju da:

- budu pregledani u ovlašćenoj organizaciji;
- budu žigosani važećim žigom;
- poseduju važeće uverenje o ispravnosti;
- budu označeni odgovarajućom informativnom nalepnicom na kojoj se podaci o serijskom broju tahografa odnosno graničnika brzine i zadnjih osam znakova VIN oznake vozila poklapaju sa faktičkim stanjem;
- budu plombirani na svim spojnim tačkama instalacije, prenosnog sistema i predviđenih mesta u unutrašnjosti tahografa, bez oštećenja plombi i njihovih ležišta, plombama sa žigom ovlašćene laboratorije;
- budu ispravni bez vidljivih mehaničkih oštećenja.
- tahograf i nosač podataka (tahografski, odnosno dijagramski listić i memorijska kartica) moraju da odgovaraju jednoobraznim tehničkim uslovima i uslovima propisanim Evropskim sporazumom o radu posade na vozilima koja obavljaju međunarodne prevoze (AETR) s Protokolom.

Vozač mora na kraju svakog radnog dana raditi ispis iz digitalnog tahografa za taj dan, kao i da evidentira ostale podatke kojima se dokazuje ispunjavanje uslova u pogledu obaveznih odmora i trajanja vremena upravljanja.

Profesionalni vozači moraju ubuduće imati dokaze za svako svoje vreme vožnje, odmora i drugih radnih aktivnosti za svaki dan u godini. Zato je posebno važno voditi tačnu evidenciju radnih aktivnosti ali i tačno vreme početka godišnjeg i drugih odmora, slobodnih dana, bolovanja i odsustva sa posla. Dokazi za radne i druge aktivnosti su zapisi na dijagramskim listićima (podaci zapamćeni na vozačkim karticama kod digitalnih tahografa i preneti u bazu podataka na PC računaru) odnosno uvrenja izdata od strane firme za sve vrste odsustvovanja sa posla.

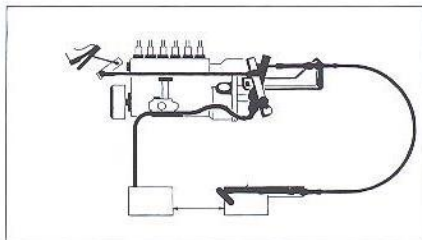

Novoproizvedena vozila koja su prvi put registrovana u Republici Srbiji nakon 1. jula 2011. godine moraju imati digitalni tahograf.

(Čl. 16. 80. Pravilnika i čl. 45, ZOBS-a)

Graničnik brzine ne moraju da imaju vozila čija je najveća konstruktivna brzina niža od zakonom normirane za tu vrstu vozila, vozila službi za spasavanje i delovanje u vanrednim situacijama, vozila javnih komunalnih službi i vozila javnog gradskog prevoza.

- u teretna vozila i skupove vozila čija najveća dozvoljena masa prelazi 3,5t i u autobuse mora biti ugrađen ispravan graničnik brzine

Dimenzije i mase vozila

Najveća dozvoljena dužina vozila, iznosi:

- za motorno vozilo, osim autobusa, bicikla, mopeda, motocikla, tricikla i četvorocikla 12,00m

- za priključna vozila i priključna vozila koja vuku traktori 12m

- za autobus sa dve osovine – 13,50 m;

- za autobus sa najmanje tri osovine – 15,00 m;

- za zglobni autobus – 18,75 m;

- za zglobni autobus sa dve ili više okretnica – 25 m;

- za bicikle, mopede, motocikle, tricikle i četvorocikle – 4,00 m;

- za ostala vozila osim turističkog voza 12,00 m.

Najveća dozvoljena dužina skupa vozila

Najveća dozvoljena dužina skupa vozila iznosi:

- za tegljač sa poluprikolicom – 16,50 m
- za vučno vozilo sa prikolicom – 18,75 m;
- za skup vozila namenjen za prevoz kontejnera ili vozila – 21,00 m;
- za turistički voz – 40,00 m.

16,50

18,75

21

40

Najveća dozvoljena tolerancija u dužini vozila iznosi 0,50% od propisane vrednosti.

Najveća dozvoljena širina vozila

Najveća dozvoljena širina vozila iznosi 2,55 m, osim:

- za radnu mašinu i izmenjivu vučenu mašinu za poljoprivredu i šumarstvo, za koje najveća dozvoljena širina iznosi – 3,00 m;
- za teretna i prikjučna vozila sa nadograđenom hladnjačom sa zidom debljine preko 45 mm, za koje najveća dozvoljena širina iznosi – 2,6 m;
- za teretno vozilo koje ima izmenjive uređaje za održavanje puteva, za koje najveća dozvoljena širina iznosi – 3,00 m.

2.55

3

2.6

3

4

Najveća dozvoljena visina vozila iznosi 4,0m

Najveća dozvoljena visina bicikla, mopeda, motocikla, tricikla i četvorocikla iznosi 2,5 m. Klirens vozila mora omogućavati da vozilo opterećeno do najveće dozvoljene mase može da pređe prepreku visine 10 cm.

2,5

0,1

Najveća dozvoljena ukupna masa motornog vozila i skupa vozila

(Čl. 20. Pravilnika)

Najveća dozvoljena ukupna masa motornog vozila i skupa vozila iznosi 40 t. Ukupna masa motornog vozila i prikolica ne sme da prelazi vrednost najveće dozvoljene mase vozila koja je deklarirana na identifikacionoj tablici motornog vozila.

Ukupna masa priključnog vozila ne sme biti veća od ukupne mase vučnog vozila za više od 50 %.

Farovi i svetla za osvetljavanje mesta na kome se izvode radovi

(Čl. 52. Pravilnika)

Farovi i svetla za osvetljavanje mesta na kome se izvode radovi, mogu biti ugrađeni i izvedeni na vozilu tako da daju svetlost bele boje i da ne ometaju ostale učesnike u saobraćaju.

Vozila koja imaju dodatne farove i svetla koja su ugrađena van prostora predviđenih pravilnikom (dodatni farovi na krovu i sl.) moraju posedovati pokrivku za ove farove i svetla.

Uređaji za kontrolu i davanje znakova na motornim vozilima

(Čl. 79. Pravilnika)

Pod uređajima za kontrolu i davanje znakova na motornim vozilima podrazumevaju se na putničkim automobilima:

- brzinomer sa putomerom i svetiljkom za osvetljavanje,
- kontrolna plava lampa za dugo svetlo,
- svetlosni ili zvučni znak za kontrolu rada pokazivača pravca,
- digitalni tahograf na vozilima za obuku vozača nakon 1. jula 2011. godine;

Na motociklima, lakim četvorociklima i četvorociklima:

- brzinomer sa putomerom i svetiljkom za osvetljavanje,
- kontrolna plava lampa za veliko svetlo, osim na motociklu i lakom četvorociklu sa motorom radne zapremine do 50 cm³;

Branici na vozilima

Branici na putničkim i lakim teretnim vozilima moraju biti ugrađeni i izvedeni na prednjoj i zadnjoj strani vozila, a na drugim motornim vozilima na četiri ili više točkova najmanje na prednjoj strani tih vozila.

Branici ne smeju imati oštre ivice i moraju biti postavljeni tako da predstavljaju najisturenije delove vozila.

Priključci za vuču, u slučaju neispravnosti, na vozilima na motorni pogon moraju biti ugrađeni i izvedeni na pristupačnom mestu tako da omogućuje spajanje užeta ili poluge za vuču i da osiguraju bezbedno vučenje tog vozila pomoću užeta ili poluge za vuču.

Vozila sa jednim tragom moraju imati najmanje jedan uređaj koji im omogućava da se parkiraju u uspravnom položaju.

Vozila za prevoz putnika

U vozila za prevoz putnika podrazumevaju se:

- putničko vozilo, koje ima najviše devet sedišta uključujući i sedište za vozača.
- laki autobus, vozilo koje ima više od devet sedišta uključujući i sedište za vozača, i koje ima najveću dozvoljenu masu koja ne prelazi 5 t.
- teški autobus, vozilo koje ima više od devet sedišta uključujući i sedište za vozača, i koje ima najveću dozvoljenu masu koja prelazi 5 t.

Ovi autobusi se svrstavaju u tri klase, I to:

Klasa 1 - gradski autobus, jeste autobus ili trolejbus koji uz mesta za sedenje, pored prostora za stajanje između sedišta, ima i poseban prostor za stajanje putnika, i ima opremu za olakšano ulaznje i izlaženje putnika pri čestim zaustavljanjima i njihovo pomeranje duž vozila.

Klasa 2 - prigradski autobus, jeste autobus koji pored mesta za sedenje ima mesta za stajanje isključivo na prolazu između sedišta.

Klasa 3 - međugradski autobus, jeste autobus koji ima isključivo mesta za sedenje.

Prostori na autobusima koji služe za izlaz u slučaju opasnosti moraju da budu označeni i sa unutrašnje i sa spoljašnje strane.

Autobusi prvi put registrovani u Republici Srbija nakon 1. januara 2013. godine koji imaju više od 16 sedišta za putnike, moraju da imaju otvor za izlaz u slučaju opasnosti na krovu koji mora biti označen sa unutrašnje strane.

Autobusi klase A i B

Klasa A - gradski i prigradski autobus, jeste vozilo koje je namenjeno da vozi putnike koji sede, odnosno koji stoje. Ako je gradski i prigradski autobus namenjen za prevoz putnika i koji sede i koji stoje tada taj autobus ima sedišta i dodatke za putnike koji stoje.

Klasa B – međugradski autobus, jeste vozilo koje nije namenjeno za prevoz putnika koji stoje i koje nema dodatke za putnike koji stoje.

AMCC**АГЕНЦИЈА**

- AMSS članstvo ● међународна vozačka dozvola ●
 - AMS Osiguranje ● dozvola za upravljanje tuđim vozilom u inostranstvu ●
 - zeleni karton ● kupoprodajni ugovor ● auto-karte ●
 - auto-kozmetika ● sve za auto-škole ● sve za tehničke preglede ●
 - obavezna oprema za Vaše vozilo: trougao, prva pomoć, sijalice ... ●
- ново издање приручника за полагање vozačkog ispita „VOZAČ“ ●

AMSS Agencija d.o.o.

Beograd, Ruzveltova 43, tel.: 011 32 91 054, info@amss-agencija.rs

За безбедан пут и миран сан, postanite члан

A

PRIRUČNIK ZA POLAGANJE VOZAČKOG ISPITA

DEO

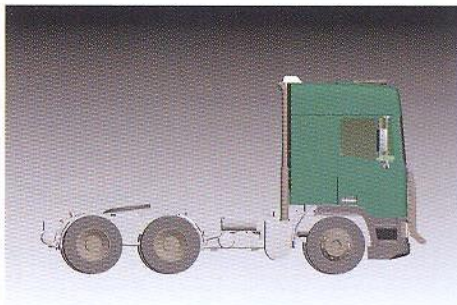
Dodatak za C i D kategoriju

SADRŽAJ

Pojedini izrazi i pojmovi	277
Trajanje upravljanja	278
Ukupna masa vozila	280
Osovinsko opterećenje vozila	281
Uređaji za kontrolu i davanje znakova	283
Gabaritna svetla	284
Oznake dugih i teških vozila	284
Konturne oznake vozila	285
Prikjučna vozila	286
Radno kočenje sa inercionom komandom	287
Primena sistema digitalnih tahografa	287
Vreme odmora i upravljanja vozača vozilom	290
Kaznene odredbe	292

Pojedini izrazi i pojmovi koji se odnose na kategoriju C I D

- zglobni autobus je laki ili teški autobus koj se sastoji od dva ili više jasno razdvojenih delova koji su međusobno povezani tako da putnici mogu da se slobodno kreću između njih, a delovi su čvrsto povezani tako da mogu biti odvojeni jedino u radionicama;
- tegljač je teretno vozilo namenjeno za vuču poluprikolica;
- platforma za prevoz vangabaritnih tereta je vozilo koje je po konstrukciji namenjeno za prevoz tereta koji je po dimenzijama i masama preko granica dozvoljenih pravilnikom, a u saobraćaju učestvuje pod posebnim uslovima;
- klirens je najmanja visina čvrstih delova vozila iznad stajne površine ne računajući točkove;
- graničnik brzine je uređaj, dograđen na pogonski agregat ili je sastavni deo sistema za upravljanje pogonskim agregatom, koji je namenjen da ograničava najveću brzinu kretanja motornih vozila;

Na lakim i teškim autobusima graničnik brzine mora biti ugrađen na način da se ova vozila ne mogu kretati brzinom većom od 100 km na čas.

Trajanje upravljanja motornim vozilom, odnosno skupom vozila

Kada upravlja teretnim vozilom ili skupom vozila čija je dozvoljena masa veća od 3,500 kg ili autobusom, vozač ne sme imati dnevno vreme upravljanja duže od devet sati, odnosno najviše dva puta nedeljno po deset sati.

Vozač vozila, odnosno skupa vozila mora nakon 4 sata i 30 minuta upravljanja vozilom napraviti pauzu (prekid upravljanja vozilom radi odmora) u trajanju od najmanje 45 minuta.

Vozač može pauzu koristiti tako da napravi više pauza u trajanju od po najmanje 15 minuta raspoređenih tokom vožnje, s tim da vreme upravljanja ne sme biti duže od 4 sata i 30 minuta.

Ukupno vreme upravljanja vozilom ne sme preći 90 sati u razdoblju od dve uzastopne nedelje.

preko
3,500 kg

9
sati

4 sata i
30 min.

45
min.

15
min.

4 sata i
30 min.

90
sati

2
nedelje

8
sati

5
min.

Izuzetno, vozač autobusa, trolejbusa i tramvaja u javnom gradskom prevozu putnika, sme upravljati vozilom najduže osam sati, uz uslov da na polaznim stajalištima ima prekid vožnje od najmanje pet minuta.

Vozač mora da iskoristi dnevni odmor u roku od 24 sata nakon završetka prethodnog dnevnog i nedelnog odmora.

Izuzetno, ako se u upravljanju vozilom smenjuju najmanje dva vozača, svaki od njih mora da iskoristi dnevni odmor u trajanju od najmanje 9 sati, najkasnije 30 sati nakon završetka prethodnog dnevnog ili nedelnog odmora.

Odmor vozač mora koristiti van vozila ili u vozilu kada se ono ne kreće.

Vozač mora da započne sa korišćenjem nedelnog odmora najkasnije nakon 6 dvadesetčetvorosatnih perioda od završetka prethodnog nedelnog odmora.

Dva klinasta podmetača moraju postojati, na vidnom mestu, u motornim i priključnim vozilima, čija najveća dozvoljena masa prelazi 5 t tako da ih vozač može, po potrebi, koristiti.

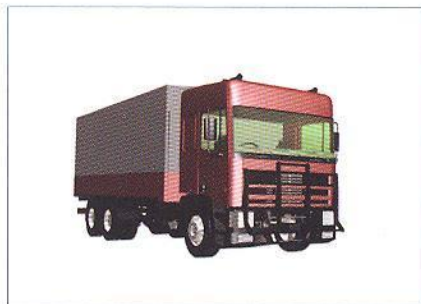
Koristiti obavezno za vreme odmora vozača.

Ukupna masa vozila

Ukupna masa motornog vozila ne sme da prelazi sledeće vrednosti i to:

- za dvoosovinsko motorno vozilo – 18 t;
- za troosovinsko motorno vozilo – 26 t;
- za četvoosovinsko motorno vozilo sa najmanje dve upravljajuće osovine – 32 t, pri čemu maksimalno osovinsko opterećenje bilo koje osovine ne prelazi 9,5 t;
- za troosovinski zglobni autobus – 28 t;
- za laki tricikl – 0,57 t;
- za teški tricikl – 1,3 t;
- za teški tricikl za prevoz tereta – 2,5 t;
- za laki četvorocikl – 0,55 t;
- za teški četvorocikl za prevoz lica – 0,60 t;
- za teški četvorocikl za prevoz tereta – 1,55 t.

Ukupna masa prikolica, ne sme da prelazi:

- za jednoosovinsku prikolicu – 10 t;
- za dvoosovinsku prikolicu – 18 t;
- za troosovinsku prikolicu – 24 t.

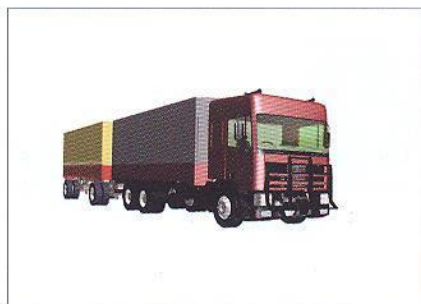
Ukupna masa skupa vozila, ne sme da prelazi:

Skupa vozila sa 5 ili 6 osovina:

- za dvoosovinsko motorno vozilo sa troosovinskom prikolicom – 40 t,
- za troosovinsko motorno vozilo sa dvo ili troosovinskom prikolicom – 40 t;

Tegljač s poluprikolicom s ukupno 5 ili 6 osovina:

- za dvoosovinski tegljač s troosovinskom poluprikolicom – 40 t,
- za troosovinski tegljač s dvo ili troosovinskom poluprikolicom – 40 t,
- za troosovinski tegljač s dvo ili troosovinskom poluprikolicom kada prevozi 40-stopni ISO kontener (ili dva 20-stopna ISO kontenera odnosno izmenjive transportne sudove) – 44 t;

- Skupa vozila s četiri osovine koji se sastoji od dvoosovinskog motornog vozila i dvoosovinske prikolice – 36 t;
- Tegljača sa poluprikolicom sa ukupno četiri osovine, pri čemu su i tegljač i poluprikolica dvoosovinski - 36 do 38 t, što zavisi od razmaka između osovina poluprikolice

Osovinsko opterećenje vozila

Osovinsko opterećenje vozila ne sme da prelazi vrednosti deklarisanе od strane proizvođača i navedene na identifikacionoj tablici na vozilu.

Osovinsko opterećenje vozila odnosno skupa vozila u stanju mirovanja na horizontalnoj podlozi ne sme prelaziti:

- za vozilo ili skup vozila sa jednom gonjenom osovinom – 10 t;
- za vozilo ili skup vozila sa jednom pogonskom osovinom – 11,5 t;

Ukupno opterećenje dve osovine motornih vozila, pri čemu osovinsko opterećenje pojedinačne osovine ne sme preći 10 t, i koje imaju međusobno rastojanje:

- manje od 1,0 m iznosi – 11,5 t,
- od 1,0 m do 1,3 m iznosi – 16 t;
- od 1,3 m do 1,8 m iznosi – 18 t, odnosno 19 t ako je pogonska osovina opremljena udvojenim pneumaticima i vazдушnim oslanjanjem, ili gde maksimalno osovinsko opterećenje ne prelazi 9,5 t;

Ukupno opterećenje dve osovine priključnih vozila sa međusobnim rastojanjem:

- manjim od 1,0 m iznosi – 11 t,
- od 1,0 m do 1,3 m iznosi – 16 t,
- od 1,3 m do 1,8 m iznosi – 18 t, pri čemu osovinsko opterećenje pojedinačne osovine ne sme preći 10 t;

Ukupno opterećenje tri osovine priključnih vozila sa međusobnim rastojanjem:

- do 1,3 m iznosi – 21 t,
- od 1,3 m do 1,4 m iznosi – 24 t,
- od 1,4 m do 1,8 m iznosi – 27 t, pri čemu osovinsko opterećenje pojedinačne osovine ne sme preći 10 t.

Na pogonske točkove mopeda, motocikla, tricikla i četvorocikla, vozila za prevoz putnika i teretnih vozila, ako je vozilo opterećeno i u stanju mirovanja na horizontalnoj ravni, mora delovati najmanje jedna četvrtina ukupne mase vozila, odnosno skupa vozila.

- Na točkove upravljačke osovine ovih vozila ako je vozilo opterećeno i u mirovanju na horizontalnoj površini, mora delovati najmanje jedna petina ukupne mase vozila.

Uređaji za kontrolu i davanje znakova na motornim vozilima

Pod ovim uređajima podrazumevaju se:

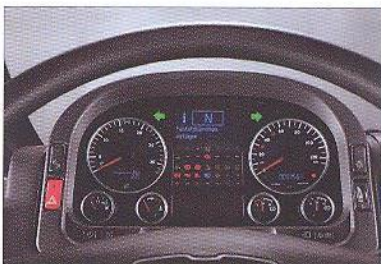
na autobusima:

- brzinomer sa odometrom i svetiljkom za osvetljavanje, ako nije ugrađen u tahograf koji pokazuje i registruje brzinu, vreme i pređeni put vozila duž celog puta,
- tahograf,
- kontrolna plava lampa za dugo svetlo,
- svetlosni i zvučni znak za kontrolu rada pokazivača pravca,
- pokazivač raspoloživog pritiska pneumatičkog uređaja radne kočnice, ako je taj uređaj stalno pod pritiskom,
- graničnik brzine – za vozila prvi put registrovana u Republici Srbiji nakon 1. jula 2011. godine.

na teretnim vozilima:

- brzinomer sa odometrom i svetiljkom za osvetljavanje, ako nije ugrađen u tahograf koji pokazuje i registruje brzinu, vreme i pređeni put vozila duž celog puta,
- kontrolna plava lampa za dugo svetlo,
- svetlosni ili zvučni znak za kontrolu rada pokazivača pravca,
- pokazivač raspoloživog pritiska pneumatičkog uređaja radne kočnice, ako je taj uređaj stalno pod pritiskom,
- tahograf, ako teretno vozilo odnosno skup vozila ima najveću dozvoljenu masu preko 3,5t,

- graničnik brzine – na srednjim i teškim teretnim vozilima koja su prvi put registrovana u Republici Srbiji nakon 1. jula 2011. godine.

Gabaritna svetla

Gabaritna svetla na vozilima kojima se prevoze opasni tereti mogu biti postavljena i izvedena tako da zadovolje jedan od uslova predviđenih Pravilnikom.

Sva vozila duža od 6 m (prikolice – mere se zajedno sa rudom) osim turističkog voza, registrovana nakon 1. jula 2011. godine, moraju imati bočna svetla za označavanje u skladu sa jednoobraznim tehničkim uslovima.

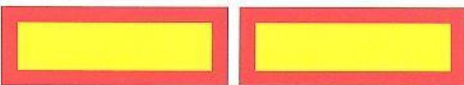
Mora postojati najmanje jedno bočno svetlo u srednjoj trećini vozila.

Prvo bočno svetlo ne sme biti dalje od 3 m od prednjeg kraja vozila, a poslednje ne više od 1 m od zadnjeg kraja vozila.

Oznake dugih i teških vozila

Oznake dugih i teških vozila moraju biti postavljene prema standardu ili homologovane i postavljene prema jednoobraznim tehničkim uslovima.

Oznake teških vozila obavezne su za srednja teretna vozila čija je najveća dozvoljena težina iznad 7,5 tona i teška teretna vozila, osim tegljača kao i za zglobne teške autobuse za prigradski i međugradski saobraćaj.

Oznake dugih vozila obavezne su za laka i srednja priključna vozila čija je dužina uključujući rudu veća od 8 m i za velika priključna vozila.

Konturne oznake vozila

Reflektivne površine za označavanje kontura vozila moraju biti homologovane i postavljene prema uslovima za postavljanje prema jednoobraznim tehničkim uslovima. Konturne oznake se postavljaju u vidu traka retrorefleksnog materijala bele, crvene ili žute boje najmanje širine 50 mm. Dužina označenog dela vozila mora biti bar 80% dužine vozila i mora na najbolji način prema nazad i bočno obeležavati konturu vozila. Konturne oznake crvene boje mogu se postaviti samo na zadnjem delu vozila.

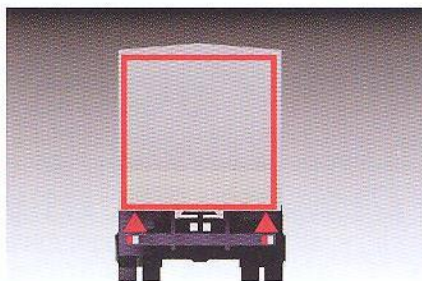
Reflektivne površine za označavanje kontura vozila mogu biti ugrađene na vozila za javni prevoz putnika, teretna vozila, priključna vozila, traktore, putnička vozila i laka priključna vozila čija najveća dozvoljena masa ne prelazi o,75t.

Reflektivne površine za označavanje kontura vozila moraju biti ugrađene na srednjim teretnim vozilima (3,5-12t), teškim teretnim vozilima (preko 12t), srednjim priključnim vozilima (3,5-10t), i velikim priključnim vozilima (preko 10t) i to na zadnjoj strani vozila širih od 2,1 m i na bočnoj strani vozila dužih od 6 m. Nije dozvoljena upotreba skupa vozila kod kojih je samo jedno od vozila označeno konturnim refleksim površinama.

Reflektivne površine mogu biti ugrađene i na točkove vozila mopeda, motocikla, tricikla i četvorocikla.

Reflektivni deo reklamnih napisa – grafičkih simbola na vozilu mora biti jednostavan, bez adresa i brojeva telefona, i da ne odvlači pažnju drugim učesnicima u saobraćaju, odnosno mora da odgovara zahtevima i uslovima za postavljanje prema jednoobraznim tehničkim uslovima.

Visina slova u reflektivnom delu reklamnog napisa mora biti između 300 mm i 1000 mm, a ukupna površina reflektivnog dela naslova ne sme preći 2 m²

Priključna vozila

- Lako vozilo, jeste priključno vozilo čija najveća dozvoljena masa ne prelazi 0,75 t.
- Malo priključno vozilo, jeste priključno vozilo čije statičko vertikalno opterećenje preneto na horizontalnu podlogu preko svojih osovina, kada je povezana na vučno vozilo i opterećeno do deklarisanе nosivosti, prelazi 0,75 t, ali ne prelazi 3,5 t.
- Srednje priključno vozilo, jeste priključno vozilo čije statičko vertikalno opterećenje preneto na horizontalnu podlogu preko svojih osovina, kada je povezana na vučno vozilo i opterećeno do deklarisanе nosivosti, prelazi 3,5 t ali ne prelazi 10 t.
- Veliko priključno vozilo, jeste priključno vozilo čije statičko vertikalno opterećenje preneto na horizontalnu podlogu preko svojih osovina, kada je povezana na vučno vozilo i opterećeno do deklarisanе nosivosti, prelazi 10 t.

do
0,75t

od 0,75 t
do 3,5 t

od 3,5 t
do 10 t

preko
10 t

Priljučna vozila razvrstavaju se u jednu od sledećih klasa, i to u klasu:

- Poluprikolica, u koju se svrstava priključno vozilo, na kojem su sve osovine postavljene iza njegovog težišta (određenog pri ravnomerno opterećenom vozilu), i koje je opremljeno uređajem koji obezbeđuje prenos horizontalnih i vertikalnih sila na vučno vozilo, i pri čemu jedna ili više osovina mogu biti pogonjene sa vučnog vozila.
- Prikolica, u koju se svrstava priključno vozilo koje ima najmanje dve osovine, koje je opremljeno zgloбно vezanim vučnim uređajem (rudom) koji može da se pomera vertikalno (u odnosu na prikolicu) i kontroliše pravac prednje osovine, a koje ne prenosi značajno vertikalno opterećenje na vučno vozilo, pri čemu jedna ili više osovina mogu biti pogonjene sa vučnog vozila.
- Prikolica sa centralnom osovinom

Priključna vozila koja imaju radno kočenje sa pneumatičkim prenosnim mehanizmom, moraju biti povezana sa kočnim sistemom vučnog vozila sa najmanje dva voda, od kojih jedan služi za prenos komande kočenja sa vučnog vozila a preostali za napajanje priključnog vozila iz sistema napajanja vučnog vozila.

Radno kočenje sa inercionom komandom na priključnim vozilima

Radno kočenje sa inercionom komandom na priključnim vozilima, osim na poluprikolicama, može biti izvedeno i na:

- lako priključno vozilo čija najveća dozvoljena masa ne prelazi 0,75t;
- malo priključno vozilo čije vertikalno opterećenje preneto na horizontalnu podlogu preko svojih osovina kada je povezano za vučno vozilo i opterećeno prelazi 0,75t, ali ne prelazi 3,5t;
- priključno vozilo čija najveća dozvoljena masa prelazi 1,5t ali ne prelazi 3,5t;
- priključno vozilo čija najveća dozvoljena masa prelazi 1,5t ali ne prelazi 3,5t;

- priključno vozilo najveće dozvoljene mase do 8 t kada se takav skup vozila kreće brzinom manjom od 25 km/h i kada radno kočenje deluje na točkove zadnje osovine;
- priključno vozilo najveće dozvoljene mase do 8 t i kada se takav skup kreće brzinom manjom od 40 km/h i kada radno kočenje deluje na sve točkove prikolice;
- prikolice u sastavu turističkog voza;

Primena sistema digitalnih tahografa

Korišćenje tahografa podrazumeva pravovremenu upotrebu:

- 1) preklopnika ili tastera kojima se evidentiraju aktivnosti vozača u vozilu u koje je ugrađen analogni tahograf i to:
 - Za vreme upravljanja vozilom-pod oznakom
 - Za ostalo radno vreme-pod oznakom
 - Za vreme raspoloživosti-pod oznakom
 - Za pauze i odmore-pod oznakom

Ako analogni tahograf ima mogućnost evidentiranja podataka za dva vozača, odnosno za vozača i suvozača, vozač koji upravlja vozilom umeće svoj tahografski listić na mesto predviđeno za vozača 1 dok suvozač umeće svoj tahografski listić na mesto predviđeno za vozača 2, na dogovarajući način.

Tahografski listići smeju se koristiti najduže tokom vremenskog perioda za koji su predviđeni.

Ako vozač započne i završi dnevno vreme upravljanja na jednom vozilu u koje je ugrađen analogni tahograf, na prednjoj strani tahografskog listića unose se sledeći podaci i to:

- 1) Na početku dnevnog vremena upravljanja:
 - Prezime i ime vozača,
 - Datum i mesto početka korišćenja listića,
 - Registarska oznaka vozila,
 - Stanje na odometru,
- 2) Po završetku dnevnog vremena upravljanja zaključuje se ručni unos na prednjoj strani tahografskog listića:
 - Datum i mesto završetka korišćenja listića,
 - Stanje na odometru,
 - Pređeni put (razlika stanja odometra po završetku i na početku dnevnog vremena upravljanja).

Odgovarajući tahografski listić je listić koji ima:

- Odobrenje tipa,
- Odštampanu oznaku tipa tahografa („E“ oznaku i prve dve cifre u nastavku) u kojima listić može da se koristi
- Gornju granicu mernog opsega brzine koja se poklapa sa najvećom dozvoljenom brzinom tahografa.

Tokom perioda u kome je analogni tahograf van upotrebe, odnosno neispravan, na poleđini tahografskog listića beleže se svi podaci o aktivnostima vozača koje tahograf više ne evidentira ili ne štampa na ispravan način.

Korisnik tahografa ugrađenog u vozilo može da upotrebljava, odnosno koristi tahograf na kojem je sproveden postupak pregleda u radionici i to u roku od jedne godine za analogne, odnosno dve godine za digitalne tahografe-od poslednjeg pregleda.

Ako ovlašćeno službeno lice, prilikom nadzora na putu, zahteva otvaranje analognog tahografa i vađenje tahografskog listića radi vizuelne kontrole, po završetku kontrole, dužno je da tu radnju overi, najmanje potpisom na poleđini tahografskog listića.

U vozilu sa ugrađenim digitalnim tahografom, prevoznik i vozač dužni su da obezbede dovoljnu količinu trake za ispis iz tahografa, uzimajući u obzir potrebno vreme za realizaciju prevoza.

Vozač može da ima samo jednu važeću karticu vozača za čije korišćenje je ovlašćen. Vozač ne sme da koristi karticu vozača koja je oštećena.

Ako se u vozilu u koje je ugrađen digitalni tahograf nalazi višečlana posada, svaki od vozača umeće svoju karticu vozača u odgovarajući čitač kartica digitalnog tahografa.

Vozač ili korisnik, odnosno drugo ovlašćeno lice može memorijsku karticu izvaditi iz digitalnog tahografa samo ukoliko vozilo miruje i pošto su na njoj sačuvani svi relevantni podaci

U slučaju kada je kartica vozača oštećena neispravna ili nestala, odnosno ukradena ili izgubljena, vozač može da nastavi upravljanje vozilom bez kartice vozača najduže 15 kalendarskih dana odnosno onoliko dana koliko je potrebno da se vozač vrati u bazu prevoznika i po predaji zahteva dobije zamenu ili duplikat kartice pod uslovom da podnese dokaz da karticu ne može dati na uvid za vreme ovog perioda.

Vozač je dužan da u roku od sedam dana podnese zahtev za zamenu, odnosno izdavanje duplikata kartice agenciji za bezbednost saobraćaja.

Vozač može da ima samo jednu važeću karticu vozača za čije korišćenje je ovlašćen.

Vozači ne smeju koristiti zaprljane ili oštećene tahografske listiće.

U vozilu sa ugrađenim analognim tahografom, prevoznik i vozač su obavezni da obezbede dovoljan broj tahografskih listića odgovarajućeg tipa, vodeći računa o mogućnosti zamene oštećenih listića ili listića koje je oduzeo nadležni nadzorni organ.

„Kartica vozača“ – je memorijska kartica koja se izdaje vozaču i identifikuje vozača u komunikaciji sa digitalnim tahografom, a omogućava čuvanje podataka i aktivnostima vozača najmanje za tekući dan i prethodnih 28 dana u kojima je bilo aktivnosti vozača.

„Ispis“ je štampani izveštaj iz digitalnog tahografa, koji može da bude dnevni ispis za karticu vozača, događaji i greške za vozila, događaji i greške sa kartice vozača ili ispis prekoračenja brzine, kao i drugi izveštaji.

Ako vozač započne dnevno vreme upravljanja na vozilu u kojem je ugrađen tahograf, prilikom završetka upravljanja vozilom sa digitalnim tahografom dužan je da odštampa dnevni ispis sa kartice vozača i nosi ga sa sobom do završetka dnevnog vremena upravljanja.

Ako vozač započne dnevno vreme upravljanja na vozilu u kojem je ugrađen analogni tahograf i nastavlja upravljanje vozilom u kojem je ugrađen digitalni tahograf,

prilikom završetka upravljanja vozilom sa analognim tahografom dužan je da zaključni ručni unos na tahografskom listiću i nosi ga sa sobom.

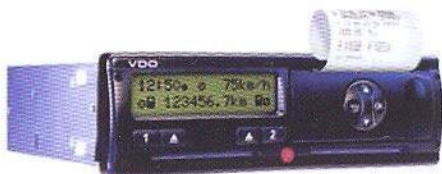
Tokom perioda u kom je digitalni tahograf van upotrebe, odnosno neispravan, na poledini termalnog papira za ispis beleže se svi podaci o aktivnostima vozača koje tahograf više ne evidentira ili ne štampa na ispravan način i upisuju podaci iz kojih se utvrđuje identitet vozača (ime i prezime, i broj vozačke dozvole ili broj kartice vozača) i potpis vozača.

Ako je kartica vozača oštećena, neispravna ili nestala (izgubljena ili ukradena), tada se:

- Na početku vremena upravljanja vozilom štampa dnevni ispis sa digitalnog tahografa (vozila) i na njegovoj poledini upisuju lični podaci vozača (ime i prezime, i broj vozačke dozvole ili broj kartice vozača), uključujući i potpis vozača;
- Na završetku vremena upravljanja vozilom štampa se dnevni ispis sa digitalnog tahografa (vozila) i na njegovoj poledini lični podaci vozača (ime i prezime, i broj vozačke dozvole ili broj kartice vozača), uključujući i potpis vozača.
- Redovnim preuzimanjem i prenosom podataka sa kartice vozača smatra se preuzimanje koje se obavi najmanje jednom tokom dvadesetjednog dana rada vozača.

Vozač je dužan da potvrde o odsustvovanju vozača drži u vozilu i da, na zahtev nadležnog organa iste da na uvid.

Nakon ugradnje graničnika brzine, opravke, promena u broju impulsa ili obima pneumatika, odnosno nakon opravki na sistemu za dovod goriva vrši se kontrola usklađenosti brzine određene graničnikom brzine sa vrednošću brzine upisanom na informativnoj nalepnici ili pločici. Periodične kontrole ispravnosti rada graničnika brzine obavljaju se istovremeno sa periodičnom kontrolom tahografa.

Vreme odmora i upravljanja vozača motornih vozila, kada obavljaju međunarodni prevoz

Vreme odmora i upravljanja vozača motornih vozila kojim se obavlja međunarodni prevoz, uređeno je uredbom o vremenu odmora i upravljanja vozača motornih vozila kada obavljaju međunarodni saobraćaj, kao i o primeni sistema digitalnih tahografa.

Vozač teretnog vozila ili skupa vozila čija najveća dozvoljena masa prelazi 3.500 kg ili autobusa kojim se obavlja međunarodni drumski prevoz mora da koristi novi dnevni odmor u roku od 24 časa nakon završetka prethodnog dnevnog ili nedeljnog odmora, odnosno, ako je vozač deo višečlane posade, svaki od vozača mora da iskoristi dnevni odmor u trajanju od najmanje 9 časova, najkasnije 30 časova nakon završetka prethodnog dnevnog ili nedeljnog odmora.

Vozač mora da koristi puni dnevni odmor u trajanju od najmanje 11 časova. Vozač mora da koristi dnevni odmor podeljen na dva dela, tako da prvi deo odmora traje neprekidno najmanje tri časa, a drugi neprekidno najmanje devet časova.

„Međunarodni drumski prevoz“ je drumski prevoz pri čijem se obavljanju prelazi najmanje jedna državna granica.

„Ostalo radno vreme“ je vreme tokom koga se obavljaju ostale radne aktivnosti osim upravljanja vozilom, uključujući i sve poslove za istog ili drugog poslodavca, u ili izvan sektora transporta.

„Skraćeni dnevni odmor“ je dnevni odmor koji neprekidno traje kraće od 11 časova, ali ne manje od 9 časova..

Nedeljno vreme upravljanja vozilom ne može biti duže od 56 časova.

Tokom upravljanja vozilom, u slučaju višečlane posade prisustvo drugog, odnosno drugih vozača, nije obavezno

samo tokom prvog časa upravljanja vozilom.

Nedeljni odmor započinje najkasnije po isteku šest dvadesetčetvoročasovnih perioda od završetka prethodnog nedeljnog odmora.

Tokom bilo koje dve uzastopne nedelje vozač mora da koristi najmanje dva nedeljna odmora, od kojih bar jedan mora da bude puni nedeljni odmor.

U slučaju korišćenja skraćenog nedeljnog odmora, vozač je dužan da nadoknadi vremensku razliku do punog nedeljnog odmora najkasnije do kraja treće nedelje računajući od nedelje u kojoj je korišćen skraćeni nedeljni odmor.

Dnevni odmor i skraćeni nedeljni odmor, vozač mora da koristi u vozilu izvan baze vozila, ukoliko je vozilo opremljeno odgovarajućim ležajem i ako je pri tome vozilo u stanju mirovanja.

Nedeljni odmor koji započinje u jednoj nedelji i nastavlja se u narednoj nedelji može da se računa samo kao nedeljni odmor u jednoj od te dve nedelje.

Posle perioda upravljanja vozilom od najviše 4 časa i trideset minuta, vozač mora da koristi neprekidnu pauzu u trajanju od najmanje 45 minuta, osim ako počinje sa korišćenjem dnevnog ili nedeljnog odmora. Pauzu može zameniti kao dve pauze od kojih je prva pauza u trajanju od najmanje 15 minuta, a druga u trajanju od najmanje 30 minuta.

„Vreme raspoloživosti“ je vreme, osim pauza dnevnih i nedeljnih odmora, tokom koga vozač ne mora da bude na svom radnom mestu, ali mora da bude raspoloživ da započne ili nastavi sa upravljanjem vozilom ili obavljanjem ostalih radnih aktivnosti (vreme kada vozač prati vozilo dok se prevozi trajektom ili železnicom, vreme čekanja na graničnim prelazima, kao i vreme tokom zabrane kretanja vozila, a u slučaju višečlanih posada, to je vreme provedeno na sedištu ili ležaju u kabini vozila koje je u pokretu).

Pravilnim korišćenjem odmora, bićete bezbedniji i Vi kao vozač, ali i vaši putnici.

Kaznene odredbe

Prekršajne kazne za fizička lica:

Član 329.

- Kaznom zatvora od 30 do 60 dana i 15 kaznenih poena, kazniće se vozač koji u saobraćaju postupa u gruboj suprotnosti sa pravilima saobraćaja, pri čemu ne pokazuje obzir prema bezbednosti ostalih učesnika u saobraćaju (nasilnička vožnja).
- Ukoliko je vozač prilikom nasilničke vožnje prouzrokovao saobraćajnu nezgodu, kazniće se kaznom zatvora od 45 do 60 dana i 17 kaznenih poena.

Vozaču iz stava 1. ovog člana će se izreći i zaštitna mera zabrane upravljanja motornim vozilom u trajanju od najmanje 9 meseci, a u slučaju iz stava 2. izreći će se zaštitna mera zabrane upravljanja motornim vozilom u trajanju od najmanje 10 meseci.

Član 330.

- Kaznom zatvora od najmanje 15 dana ili novčanom kaznom od 100.000 do 120.000 dinara i 14 kaznenih poena kazniće se za prekršaj vozač koji:
- upravlja vozilom bez vozačke dozvole one kategorije kojom upravlja, osim u slučaju kada je vozačkoj dozvoli istekao rok važenja,
- upravlja turističkim vozom bez vozačke dozvole i posebne dozvole za upravljanje turističkim vozom, osim u slučaju kada je vozačkoj dozvoli odnosno posebnoj dozvoli istekao rok važenja,
- upravlja tramvajem bez vozačke dozvole i posebne dozvole za upravljanje tramvajem, osim u slučaju kada je vozačkoj dozvoli odnosno posebnoj dozvoli istekao rok važenja,
- upravlja vozilom pod dejstvom alkohola više od 2,00 mg/ml, kao i instruktor vožnje, lice koje nadzire vozača sa

probnom vozačkom dozvolom i ispitivač na praktičnom delu vozačkog ispita kada učestvuje u saobraćaju,

- odbije da se podvrgne utvrđivanju prisustva u organizmu alkohola i/ili psihoaktivnih supstanci pomoću odgovarajućih sredstava (alkometar, droga test i dr.), odnosno stručnom pregledu iz člana . stav 4, kao i instruktor vožnje, lice koje nadzire vozača sa probnom vozačkom dozvolom i ispitivač na praktičnom delu vozačkog ispita kada učestvuje u saobraćaju,
- je isključen iz saobraćaja a zatečen je u upravljanju vozilom za vreme trajanja tog isključenja,
- upravlja vozilom u vreme trajanja isključenja tog vozila iz saobraćaja,
- upravlja motornim vozilom, odnosno tramvajem, za vreme trajanja zaštitne mere odnosno mere bezbednosti zabrane upravljanja motornim vozilom,
- se na putu u naselju kreće brzinom koja je preko 70 km/h veća od dozvoljene,
- se na putu van naselja kreće brzinom koja je preko 80 km/h veća od dozvoljene, kao i vozač iz člana . stav 1. tačka 4, koji se na putu van naselja kreće brzinom koja je preko 70 km/h veća od dozvoljene,
- se u zoni „usporenog saobraćaja“ kreće brzinom koja je preko 50 km/h veća od dozvoljene,
- se u zoni „30“ i zoni „škole“ kreće brzinom koja je preko 60 km/h veća od dozvoljene,
- noću upravlja vozilom na neosvetljenom delu puta, a nema uključeno nijedno svetlo za osvetljavanje puta niti prednje poziciono svetlo,

- ne zaustavi vozilo ispred pešačkog prelaza na kome se nalazi najmanje jedan pešak, kada mu je svetlosnim saobraćajnim znakom ili znakom ovlašćenog službenog lica prolaz zabranjen,
- se ne zaustavi pred prelazom puta preko železničke pruge ukoliko je uređaj za zatvaranje saobraćaja spušten ili je počeo da se spušta, ili ako se daju svetlosni ili zvučni znaci koji upozoravaju da će taj uređaj početi da se spušta, odnosno da se prelazu puta preko železničke pruge približava voz, u slučajevima kada se u vozilu prevozi dete mlađe od 12 godina, ili upravlja autobusom kojim se prevoze putnici odnosno drugim vozilom kojim se vrši javni prevoz putnika,
- kao učesnik saobraćajne nezgode u kojoj je neko lice zadobilo telesne povrede, odnosno poginulo, ili je nastala velika materijalna šteta, nije zaustavio vozilo, odnosno nije obavestio policiju i ostao na mestu nezgode do dolaska policije i završetka uviđaja,
- instruktor vožnje koji obavlja praktičnu obuku kandidata za vozače za vreme trajanja zaštitne mere odnosno mere bezbednosti zabrane upravljanja motornim vozilom, odnosno koji je izgubio pravo upravljanja motornim vozilom određene kategorije, odnosno kome je vozačka dozvola oduzeta.

Ukoliko je vozač prilikom izvršenja prekršaja iz stav 1. ovog člana prouzrokovao saobraćajnu nezgodu, kazniće se kaznom zatvora od najmanje 45 dana, i 16 kaznenih poena.

Vozaču iz stava 1. ovog člana će se izreći i zaštitna mera zabrane upravljanja motornim vozilom od najmanje 8 meseci, a u slučaju iz stava 2. u trajanju od najmanje 10 meseci.

Član 331.

Ovim članom su određene kazne za najveće prekršaje (posle čl. 1. i 2.) i to: Novčanom kaznom u iznosu od 15.000 do 30.000 dinara ili kaznom zatvora u trajanju do 30 dana.

Ukoliko je lice izvršenjem prekršaja izazvalo neposrednu opasnost za drugog učesnika u saobraćaju, ili prouzrokovalo saobraćajnu nezgodu odnosno pribavilo sebi ili drugom protivpravnu imovinsku ili drugu korist, kazniće se novčanom kaznom u iznosu od 30.000 do 50.000 dinara ili kaznom zatvora do 60 dana.

Pored navedene novčane kazne, vozaču se izriču i šest kaznenih poena i to:

- vozaču koji u saobraćaju na putu koristi uređaj, odnosno sredstvo, kojim se može otkrivati ili ometati rad uređaja za merenje brzine kretanja vozila;
- vozaču koji drži u krilu dete mlađe od 12 godina;
- vozaču koji vrši pretcanje na nepropisan način preko udvojene neisprekidane linije;
- vozaču koji obilazi vozilo koje se zaustavilo ispred pešačkog prelaza, radi propuštanja pešaka;
- vozaču, ako se na putu van naseljenog mesta kreće brzinom od 150 km/h, odnosno brzinom većom od 61 km/h do 80 km/h od dozvoljene;
- vozaču, ako se u naseljenom mestu nakon saobraćajnog znaka „naselje“ kreće brzinom od 110 km/h, odnosno brzinom većom od 51 km/h do 70 km/h od dozvoljene, ali mu se izriče, pored navedene kazne i sedam kaznenih poena.

Član 332.

Ovim članom su određene nešto blaže kazne i to:

Novčanom kaznom u iznosu od 6.000 do 20.000 dinara.

Ukoliko je lice izvršenjem prekršaja izazvalo neposrednu opasnost za drugog učesnika u saobraćaju, ili prouzrokovalo saobraćajnu nezgodu odnosno pribavilo sebi ili drugom protivpravnu imovinsku ili drugu korist, kazniće se novčanom kaznom u iznosu od 10.000 do 40.000 dinara ili kaznom zatvora do 45 dana.

Član 333.

Ovim članom su propisane još blaže kazne i to:

Novčanom kaznom u iznosu od 5.000 dinara, kazniće se vozač za blaže prekršaje.

Ukoliko je lice izvršenjem prekršaja izazvalo neposrednu opasnost za drugog učesnika u saobraćaju, ili prouzrokovalo saobraćajnu nezgodu kazniće se novčanom kaznom u iznosu od 6.000 do 18.000 dinara.

Član 334.

Ovim članom su propisane najblaže kazne i to:

Novčanom kaznom u iznosu od 3.000 dinara, kazniće se vozač za još blaže prekršaje.

Ukoliko je lice izazvalo neposrednu opasnost za drugog učesnika u saobraćaju, ili prouzrokovalo saobraćajnu nezgodu kazniće se novčanom kaznom u iznosu od 5.000 do 15.000 dinara.

Član 335.

Za povrede odredbi članova Zakona izrećiće se kumulativno i kazneni poeni, u zavisnosti od težine prekršaja.

Član 336.

Ovim članom regulisano je dodatno uvećavanje kaznenih poena u slučajevima kada je izvršenjem prekršaja izazvana saobraćajna nezgoda, ako se u vozilu nalazi dete mlađe od 12 godina, ukoliko vozač upravlja pod dejstvom alkohola u stanju srednje, teške, veoma teške,

odnosno potpune alkoholisanosti.

Član 337.

Ukoliko je odredbama ovog zakona za izvršenje pojedinih prekršaja predviđeno obavezno izricanje kaznenih poena, a postupajući sudija izrekne opomenu, predviđeni kazneni poeni se moraju izreći.

Član 338.

Zaštitna mera zabrane upravljanja motornim vozilom izrećiće se kumulativno vozaču za povrede Zakonom određenih odredbi i to od 30 dana do 8 meseci u zavisnosti od težine prekršaja.

Zaštitna mera zabrane upravljanja motornim vozilom može se izreći i za druge prekršaje za koje se postupak vodi pred organom za prekršaje.

Ukoliko je izvršenjem prekršaja izazvana saobraćajna nezgoda a odredbama ovog zakona je za osnovni oblik tog prekršaja predviđeno izricanje zaštitne mere zabrane upravljanja motornim vozilom, trajanje te zaštitne mere će se produžiti za 2 meseca a najviše do 12 meseci.

Ukoliko se u vreme izvršenja prekršaja u vozilu učinioca prekršaja za koje je predviđeno obavezno izricanje zaštitne mere zabrane upravljanja motornim vozilom, nalazi dete starosti do 12 godina, osim u autobusu kada se ne vrše organizovan prevoz dece, kao i u slučaju činjenja prekršaja iz poglavlja „Obaveze vozača prema pešacima“ učiniocu prekršaja će se predviđena zaštitna mera uvećati za 2 meseca.

Ukoliko vozač prilikom izvršenja prekršaja upravljanja pod dejstvom alkohola u stanju srednje teške, veoma teške, odnosno potpune alkoholisanosti, upravlja autobusom kada se njim prevoze putnici, vozilom kojim se vrši javni prevoz putnika, prevoz opasnih materija, vanredni prevoz, vozilom sa pravom prvenstva prolaza ili pod pratnjom, vozaču će se propisano trajanje zaštitne mere zabrane upravljanja motornim vozilom za taj prekršaj uvećati za 2 meseca.

AMCC

АУТО-МОТО САВЕЗ СРБИЈЕ

ПОРОДИЦА ЧЛАНОВА И ПРИЈАТЕЉ ВОЗАЧА.
ПОРОДИЦА ШТИТИ, ПРИЈАТЕЉ ПОМАЖЕ
www.amss.org.rs

ЧЛАНСКА КАРТИЦА АМСС

ПОМАЖЕ НА ПУТУ, ШТЕДИ НА ПУТОВАЊУ

АМСС СИСТЕМ

СВЕ ЗА ВОЗИЛА И УШТЕДЕ ЗА ВОЗАЧЕ

1987

ПОМОЋ НА ПУТУ И ИНФО
ROADSIDE ASSISTANCE & INFO

+381 11 1987

ВЕК ТРАДИЦИЈЕ СИГУРНОСТИ

B

DEO

PRIRUČNIK ZA POLAGANJE VOZAČKOG ISPITA

POŠTOVANI BUDUĆI VOZAČI, U OVOM PRIRUČNIKU KROZ DODATAK ŽELIMO DA VAS BLIŽE UPOZNA MO SA IDEJOM HUMANOSTI I SOLIDARNOSTI U SAOBRAĆAJU I EVENTUALNOM PRUŽANJU PRVE POMOĆE POVREĐENIMA, MEĐUTIM ZAKONOM (ČL. 241. I 242.) JE ODREĐENO DA

Obuku iz prve pomoći i organizovanje i sprovođenje ispita obavlja Crveni krst Srbije, odnosno zdravstvena ustanova koja ispunjava propisane uslove i koja za to dobije odgovarajuću dozvolu (ovlašćenje).

To praktično znači da ste u obavezi da deo ispita koji se odnosi na prvu pomoć pripremite i polazete prema uslovima koje odredi ministar nadležan za poslove zdravlja.

Dodatak B, humanost i solidarnost

SADRŽAJ

Dužnosti u slučaju saobraćajne nezgode	297
Psihofizičke i zdravstvene sposobnosti i bezbednost vožnje	298
Alkohol utiče najopasnije na sposobnost za vožnju	299
Lekovi ili droge	300
Zamor	301
Buka i vibracije	302
Neppravilna ishrana	302
Zagađenost vazduha	302
Pušenje	303
Redosled ukazivanja prve pomoći	304
Položaj povređenog	305
Pregled povređenog	306
Veštačko disanje	306
Spoljna masaža srca	311
Oživljavanje - reanimacija	312
Gušenje u besvesnom stanju	313
Krvarenje	314
Otvorene povrede	317
Povrede kostiju i zglobova	319
Imobilizacija	321
Povrede kičme	323
Povrede glave i moždane mase	324
Šok	325
Nega i transport povređenih	326

Dužnosti u slučaju saobraćajne nezgode

Lice koje se zatekne ili naiđe na mesto saobraćajne nezgode u kojoj ima povređenih lica dužno je da odmah obavesti policiju ili službu hitne medicinske pomoći i da u skladu sa svojim znanjima, sposobnostima i mogućnostima, pruži pomoć licima povređenim u saobraćajnoj nezgodi i po potrebi ih preveze do najbliže zdravstvene ustanove i da preduzme sve što je u njegovoj moći da spreči uvećavanje postojećih, odnosno nastajanje novih posledica.

Vozač, odnosno drugi učesnik saobraćajne nezgode u kojoj je neko lice zadobilo telesne povrede, odnosno poginulo, ili je nastala velika materijalna šteta dužan je da:

- zaustavi vozilo, isključi motor, uključi sve pokazivače pravca, postavi sigurnosni trougao na bezbednom rastojanju, obavesti policiju ili službu hitne pomoći i preduzme druge raspoložive mere kako bi upozorio ostale učesnike u saobraćaju o postojanju nezgode,
- upozori sva lica da se sklone sa kolovoza da ne bi bila povređena i da ne bi uništavala tragove nezgode,
- obavesti policiju i ostane na mestu nezgode do dolaska policije i završetka uviđaja,
- ukaže pomoć povređenima, odnosno prvu pomoć ili medicinsku pomoć u skladu sa svojim znanjima, sposobnostima i mogućnostima,
- da preduzme sve mere zaštite koje su u njegovoj moći da se spreči nastajanje novih i uvećavanje postojećih posledica i povreda,
- da obezbedi tragove i predmete nezgode, pod uslovom da time ne ugrožava bezbednost saobraćaja.

192
POLICIJA

194
HITNA MEDICINSKA
POMOĆ

Vozač odnosno učesnik saobraćajne nezgode u kojoj je nastala samo manja materijalna šteta dužan je da

- upozori ostale učesnike u saobraćaju o postojanju vozila i drugih prepreka na putu, ukoliko ih sam ne može ukloniti,
- ukloni vozilo i druge predmete sa kolovoza, ako onemogućavaju ili ugrožavaju odvijanje saobraćaja, odnosno ako preti opasnost od novih saobraćajnih nezgoda,
- upozori sva lica da se sklone sa kolovoza da ne bi ometala saobraćaj,
- ostavi podatke o sebi i vozilu vozaču oštećenog vozila ili držaocu druge oštećene stvari u nezgodi, odnosno policiji,
- preduzme mere zaštite koje su u njegovoj moći da se spreči nastajanje novih i uvećavanje postojećih posledica nezgode.

Psihofizičke i zdravstvene sposobnosti i bezbednost vožnje

Čovek je dominantan faktor - uzročnik saobraćajnih nezgoda. Na saobraćajne nezgode značajan uticaj imaju i uticaj sredine, vozila, uslova puta, putne signalizacije, klimatskih faktora i slično.

Na neposredno ispoljavanje određenog psihofizičkog stanja najveći uticaj imaju:

- Alkohol
- Lekovi ili droge
- Zamor
- Akutne i hronične bolesti
- Nepovoljna mikroklima, buka, vibracije
- Ishrana
- Pušenje

Pod zdravstvenom sposobnošću se podrazumeva posedovanje određenih psihičkih i fizičkih karakteristika koje omogućavaju bezbednu vožnju. Zdravstvena sposobnost se procenjuje sistemom lekarskih pregleda (prvih, ponovnih i kontrolnih).

Svako akutno ili hronično oboljenje može kratko ili trajno da dovede do nesposobnosti za vožnju.

Hronična oboljenja u fazi pogoršanja bolesti dovode do privremene nesposobnosti za vožnju, a u fazi mirovanja bolesti moguća je

Čoveka kao najznačajniji faktor bezbednosti saobraćaja karakterišu:

- Psihofizičke sposobnosti
- Zdravstveno stanje
- Navike
- Znanje, iskustvo....

bezbedna vožnja. Vozač kome je dozvoljeno da upravlja motornim vozilom uz nošenje naočara, obavezan je da nosi naočare uvek kad upravlja vozilom. Asocijalno ponašanje vozača je psihičko stanje, koje nepovoljno utiče na bezbednost saobraćaja.

Akutna oboljenja praćena temperaturom, malaksalošću, drhtavicom, glavoboljom, kijanjem, kašljem, grčevima u stomaku, prolivom mogu da dovedu do nesposobnosti za vožnju od nekoliko sati do nekoliko nedelja. Ukoliko neposredno pre početka vožnje vozač oseti: nesvesticu, vrtoglavicu, visoku temperaturu, grčeve u stomaku, jak bol iza grudne kosti sa trnjenjem leve ruke, prolaznu oduzetost ruke i noge sa jedne strane, poremećaje vida, suženje vidnog polja, lošije raspoznavanje udaljenih predmeta, slabiji vid u sumrak treba da odloži vožnju i obrati se lekaru za savet i mišljenje.

Alkohol utiče najopasnije na sposobnost za vožnju

Konzumiranje alkoholnih pića dovodi čoveka u irealno stanje, a svi stepeni uticaja alkohola nepovoljno deluju na sposobnost vozača.

Pri konzumiranju manjih doza alkohola do 0,2 promila dolazi do smanjenja koncentracije.

0,2-0,5 promila: nesposobnost da se svetla u pokretu vide ili precizno lociraju, problemi u proceni rastojanja i tendencija da se preduzmu veći rizici.

Primer vremena "čišćenja" organizma pri konzumiranju 2 promila alkohola

0,5-0,8 promila: smanjena procena rastojanja i prilagođenost očiju na uslove menjanja intenziteta svetla, oslabljena osetljivost na crveno svetlo, jako smanjenje sposobnosti reagovanja i koncentracije, oslabljena ravnoteža.

0,8-1,2 promila: nastaje euforija - precenjivanje sopstvenih sposobnosti, slabljenje perifernog vida (tunelski vid), povećana oslabljenost na svetlo i tamno, oslabljena percepcija prepreka i pogoršanje sposobnosti ocene dimenzija.

Uzimanje manjih količina alkohola uz drogu ili psihoaktivne lekove, pojačava zajedničko nepovoljno dejstvo (opijenost).

Vozač pod dejstvom alkohola (bilo da mu je to osnovno zanimanje ili ne) ne sme da upravlja vozilom u saobraćaju na putu, ako je utvrđeno da mu sadržina alkohola u krvi prelazi propisanu granicu ili ako **p o k a z u j e z n a k e** poremećenosti.

Sadržaj alkohola u raznim pićima

Pivo
5% - 13g
0,33 l.

Vino
10% - 16g
0,21 l.

Šeri
20% - 16g
0,1 l.

Likeri
30% - 5g
0,02 l.

Rakija/Viski
40% - 7g
0,02 l.

Mamurluk umanjuje vozačku sposobnost i javlja se kao posledica uzete veće količine alkohola. To je pozno dejstvo alkohola i nastaje nakon više sati (čak i preko 24 sata) od uzimanja alkohola. Ispoljava se pospanošću, usporanjem refleksa, malaksalošću, glavoboljom, pojačanom žeđi, smanjenjem koncentracije, poremećajem opažanja i upamćivanja. Mamurluk je čest uzročnik saobraćajnih nezgoda posle raznih proslava, kad se prekomerno pije.

Lekovi i droge

LEKOVI I DROGE utiču na vozačku sposobnost. Droga utiče na vozača tako što se kod njega javljaju:

- nemir, napetost i uzbuđenje, koji podstiču želju za većom brzinom i preticanjem iako je vozačka sposobnost smanjena.

1,2-1,4 promila: Početak potpune nesposobnosti za vožnju, dalje pogoršanje perifernog vida i prilagodljivosti na svetlosne uslove koji se ne menjaju, ozbiljno pogoršanje koncentracije, krajnja euforija - precenjivanje sopstvenih sposobnosti, slabost, veoma zakasnele i oslabljene reakcije, srednje ili naglašeno slabljenje ravnoteže.

Ako ste pod uticajem alkohola, ne smete sedeti ni na prednjem sedištu suvozača, a pogotovu da upravljate vozilom.

Crveni ispunjen trougao upozorava da lek sigurno jako štetno deluje na vozačku sposobnost.

Crveni prazan trougao upozorava da lek može štetno da deluje, posebno ako se uzima sa alkoholom.

·usporene i oslabljene reakcije na zvučne i svetlosne signale
·smanjenje sposobnosti procenjivanja situacije (razdaljine, brzine) i smanjenje stepena kritičnosti.

Lekovi koji imaju štetno dejstvo na vozačku sposobnost na svom pakovanju imaju utisnut crveni trougao, kao znak upozorenja.

Psihoaktivni lekovi snažno deluju na psihofizičku sposobnost vozača, jer daju osećaj sigurnosti, podstaknut stimulansom lekova. Nije dozvoljena upotreba lekova za sprečavanje sna (očuvanja budnosti), radi otklanjanja zamora pri vožnji.

Vozaču, koji upravlja vozilom u saobraćaju pod dejstvom psihoaktivnih lekova, može se izreći zaštitna mera zabrane upravljanja motornim vozilom u trajanju od tri meseca do jedne godine.

Zamor

ZAMOR je veoma značajan faktor za bezbednost saobraćaja. Dugotrajna vožnja u uslovima kakvi se često javljaju, kao što su buka, vibracije, nepovoljna mikro klima dovode do zamora koji se pojavljuje postepeno.

U slučaju pregrevanja kabine vozila, pre početka vožnje treba otvoriti prozor i vrata i sačekati da se vozilo rashladi.

Dugotrajna vožnja dovodi do zamora koji se najčešće ispoljava kao:

- zaboravljanje osnovnih saobraćajnih pravila
- neopažanje saobraćajnih znakova
- nesvesno smanjenje brzine
- agresivnost koja se ispoljava u bezobzirnom preticanju.

Preporučuje se da vozač vozila, nakon 4 sata i 30 minuta upravljanja vozilom napraviti pauzu (prekid upravljanja vozilom radi odmora) u trajanju od najmanje 45 minuta.

Vozač može pauzu koristiti tako da napravi više pauza u trajanju od po najmanje 15 minuta raspoređenih tokom vožnje, s tim da vreme upravljanja ne sme biti duže od 4 sata i 30 minuta.

Nastali zamor se može otkloniti samo odmorom. Nikakva stimulatívna sredstva, kao na primer kafa ili pojedini lekovi, ne mogu da otklone zamor. Oni, u stvari, samo smanjuju subjektivni osećaj zamora, jer agensi koji se u njima nalaze deluju na mozak baš na taj način.

Buka i vibracije

Buka i vibracije su stalni pratilac saobraćaja i izuzetno negativno utiču na psihofizičke sposobnosti vozača. Uslovljavaju bržu pojavu zamora delujući preko čula (sluha, vida, dodira) ili indirektno na centralni nervni sistem i dovode do promena funkcije gotovo svih organa.

Nepravilna ishrana

Nepravilna ishrana, bilo da se radi o preterano obilnom konzumiranju hrane ili gladovanju, može imati veoma negativan uticaj na bezbednu vožnju. Kod preterano obilne ishrane dolazi do nagomilavanja krvi u krvnim sudovima želuca, na račun potrebne količine krvi u mozgu, što ima za posledicu pospanost, malaksalost, gubitak koncentracije, i smanjuje opreznost za vreme vožnje. Kod gladovanja dolazi do promena u organizmu, koje se ispoljavaju padom količine šećera u krvi i pojavom malaksalosti.

Gladan čovek je pospan, oseća bolove u zglobovima, nesvesticu i vrtoglavicu, što, naravno, veoma nepovoljno utiče na bezbednu vožnju. Ishrana u toku duže vožnje treba da bude prilagođena potrebama organizma. Uzimati manje obroke hrane na svakih 4 - 5 sati, a ukoliko se u međuvremenu oseti glad, zadovoljiti je voćnim sokovima, voćem, čokoladom, keksom ili dvopekrom.

Zagađenost vazduha

Zagađenost vazduha može predstavljati opasnost za bezbednu vožnju. Najopasniji zagađivač u uslovima saobraćaja je svakako ugljen-monoksid, gas bez boje, mirisa i ukusa koji deluje neposredno na nervne ćelije.

Rani znaci trovanja ugljenmonoksidom su: poremećaj opažanja i pravovremenog reagovanja, bitnih uslova za bezbednu vožnju. Sigurni znaci trovanja izražavaju se u glavobolji, malaksalosti, gubljenju mišićne snage, paralizi mišića i nerava. Otrovani ne može sam sebi da pomogne jer je nastupila mlitavost mišića i paraliza nerava, i mada je pri svesti, ne može se pomeriti ili pozvati pomoć.

Ovaj gas nastaje nepotpunim sagorevanjem u benzinskim motorima, a najveća koncentracija je svakako u gradovima u uslovima loše regulisanog saobraćaja, u tunelima i sl.

Ako se osete prvi znaci trovanja, zaustaviti vozilo, izaći iz vozila i duboko disati na čistom vazduhu, vozilo dobro provetriti, pa tek potom nastaviti vožnju.

Ako je povređeni u nesvesti i ima crvenu boju kože i sluzokože, ako je zajapuren, teško diše ili pokazuje druge znake života, treba ga odmah izneti iz vozila i primeniti veštačko disanje, jer svi znaci govore da je u pitanju trovanje ugljen-monoksidom. Ako je povređeni pri svesti ne primenjuje se veštačko disanje, već iznošenje iz vozila, na čist vazduh. Posle ukazane prve pomoći, povređenog treba hitno transportovati do zdravstvene ustanove.

Da bi se izbeglo trovanje ugljenmonoksidom potrebno je, za vreme vožnje u koloni ili pri vožnji za vozilom koje ispušta velike količine nesagorelog gasa, treba držati rastojanje, zatvoriti ventilaciju i prozore, a čim se kolona napusti dobro provetriti unutrašnjost vozila.

Pušenje

Jedan od faktora rizika je svakako i pušenje za volanom. Ispoljavanje štetnosti pušenja na bezbednost vožnje se ispoljava na sledeće načine:

- sam postupak paljenja cigarete odvlači pažnju vozača - pušača što može da ima katastrofalne posledice
- nikotin koji se nalazi u duvanu sužava krvne sudove, što izaziva smanjenje pažnje, naročito ukoliko je vozač zamoren
- ugljenmonoksid koji nastaje sagorevanjem cigarete, jednim delom vozač neposredno unosi u organizam pušenjem, a drugi deo ostaje u kabini vozila.

Redosled ukazivanja prve pomoći

U slučaju nailaska na saobraćajnu nezgodu dužni smo prvo da obezbedimo mesto nezgode, a zatim ukažemo prvu pomoć povređenima. Potom obaveštavamo nadležni organ unutrašnjih poslova - saobraćajnu policiju i zdravstvenu službu o nezgodi.

Orijentacioni-trijažni pregled

Po dolasku na mesto nezgode treba brzim pregledom ustanoviti stepen težine i vrstu povreda povređenih i da li je nekome život neposredno ugrožen.

To je orijentacioni-trijažni pregled, koji se vrši još u vozilu i njime se grubo procenjuje vrsta povrede i težina stanja povređenih. Naročito je važno još u vozilu ustanoviti povredu kičme, da bismo na adekvatan način izneli povređenog iz vozila. Detaljniji pregled se radi po iznošenju povređenih iz vozila, nakon čega sledi ukazivanje prve pomoći. Jedino velika arterijska krvarenja treba zaustaviti još u vozilu digitalnom kompresijom ili kompresivnim zavojem.

Opasnost po život preti onima koji više ne dišu, kojima je srce prestalo da radi, koji jako krvare ili se guše, jer su u besvesnom stanju. Oni imaju prioritet pri iznošenju iz vozila i ukazivanju prve pomoći.

Iznošenje povređenog iz vozila

Ukoliko je povređeni pri svesti sam će nam olakšati iznošenje iz vozila, opisom svojih subjektivnih tegoba i svojim nastojanjem da što bezbolnije napusti vozilo. Puno je teže izneti povređenog koji je bez svesti. Kad smo osobu izneli van vozila, redosled ukazivanja prve pomoći je sledeći:

- pregled povređenog
- obezbediti prolaznost disajnih puteva zabacivanjem glave ili stavljanjem povređenog u bočni položaj
- oživljavanje (kombinovano davanje veštačkog disanja i masaža srca), davanje samo veštačkog disanja ili samo masaža srca

Najbolje je da pri iznošenju povređenog bez svesti učestvuje tri do četiri spasioca koji će na bezbedan način, bez pogoršavanja postojećih povreda, izneti povređenog iz vozila. To je naročito važno kod povreda kičme, jer će pri nepravilnom pomeranju povređenog doći do presecanja kičmene moždine i trajne oduzetosti delova tela ispod povrede.

- zaustavljanje krvarenja
- previjanje otvorenih povreda
- imobilizacija preloma, iščašenja, većih rana, opekotina...
- postaviti povređenog u pravilan položaj posle pružene prve pomoći i pri transportu
- nega povređenog do transporta i u toku transporta davanjem tečnosti, kontrolisanjem vitalnih funkcija (disanje, rad srca), kontrolisanjem postavljenih zavoja, imobilizacija...
- transport povređenih pogodnim vozilom do odgovarajuće zdravstvene ustanove, gde će se konačno zbrinuti povređeni.

Položaj povređenog

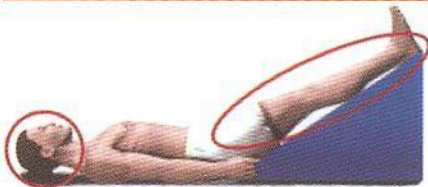

Od izuzetne važnosti je postaviti povređenog u pravilan položaj, jer od toga zavisi ne samo subjektivni osećaj, njegovo opšte stanje, već često i život. U pravilan položaj treba staviti povređenog posle pružene prve pomoći, a ako je u nesvesti ili iskrvaren, odmah čim se takvo stanje primeti.

Po iznošenju povređenog van vozila vršimo detaljniji pregled.

Pregledom utvrđujemo:

- stanje svesti
- disanje
- rad srca
- krvarenje
- postojanje rana, opekotina, smrzotina...
- postojanje povreda kostiju, kičme, zglobova.

U ležeći položaj sa blago uzdignutim nogama stavljaju se povređeni sa povredama nogu, pri obilnom krvarenju ili u šoku.

U bočni "koma" položaj stavljaju se povređeni koji nisu pri svesti, u cilju sprečavanja gušenja.

U ravan ležeći položaj na leđima na tvrdoj podlozi, stavljaju se osobe sa povredom kičme ili vrata.

U ležeći položaj potruške sa podmetačima ispod preponskog i grudnog dela, stavljaju se osobe sa povredom kičme, koje su bez svesti

U ležeći položaj na leđima, sa blago savijenim nogama u kolenima, stavljaju se osobe sa povredom trbuha ili povredom karlice

U polusedeći položaj stavljaju se osobe sa povredom grudnog koša

Pregled povređenog

Stanje svesti

Stanje svesti se utvrđuje postavljanjem pitanja povređenom (kako se zove, gde ga boli...). Ako povređeni ne odgovara na pitanja, mlitavo leži, ne budi se kad ga uštinemo ili bocnemo nekim šiljatim predmetom, tada je bez svesti i preti mu opasnost od ugušenja, zbog zatvaranja ždrebla korenom mlitavog jezika ili tečnim sadržajem, ukoliko leži na leđima.

Disanje

Disanje utvrđujemo na osnovu:

- pokreta grudnog koša (posmatranjem ili stavljanjem dlanova na grudi)
- zamaglivanja ogledala prinesenog ispred nosa i usta povređenog
- pomeranja komadića vate, pera ili papira koji se postave ispred nosa povređenog
- kože osobe koja ne diše jer je pepeljasto-sive ili modrikaste boje.

Rad srca

Rad srca utvrđujemo:

- merenjem pulsa na arterijskim krvnim sudovima (vratnoj arteriji na prednje-bočnoj strani vrata ili na arteriji u produžetku korena palca šake)
- merenjem pulsa jagodicama tri srednja prsta
- naslanjanjem uva u predelu vrha srca, gde čujemo srčane otkucaje ukoliko srce radi

Znaci smrti na osnovu kojih se pravi razlika između prividne i sigurne smrti su nesigurni i sigurni, rani i kasni.

Rani nesigurni znaci smrti karakterišu prividnu ili kliničku smrt i to su:

- prestanak disanja
- prestanak rada srca
- gubitak svesti

Za nesmetani pregled neophodno je uklanjanje odeće i obuće, u zavisnosti od mesta povrede. Odeća se skida ili para po šavovima, tako da se izbegne nepotrebno pomicanje povređenog dela tela. **Nagorena i zalepljena odeća uz telo se ne sme nasilno odlepljivati**, već se mora obrezati na mestu opekotine. Obuća se skida samo ako je povreda ispod nje ili uz samu njenu ivicu. Ako se teško skida, treba je rasporeti po šavu i skinuti je pridržavajući stopalo.

Posmatranjem ili stavljanjem dlanova na grudi najjednostavnije se utvrđuje disanje povređenog

Disanje može biti normalno, 16 puta u minutu, ubrzano ili usporeno, površno ili duboko. Ako grudni koš miruje, odnosno povređeni ne diše treba pristupiti veštačkom disanju.

Puls može biti normalan, 60-80 otkucaja u minutu, ubrzan ili usporen. Ako konstatujemo prestanak srčanog rada odmah vršimo spoljašnju masažu srca.

Gubitak svesti, prestanak disanja i rada srca su znaci koji karakterišu i prividnu i sigurnu smrt.

Ukoliko ne znamo vreme povređivanja, a povređeni ne diše i ne radi mu srce, tada treba potražiti sigurne znake smrti. Oni se javljaju posle više od pola ili jednog sata od trenutka smrti i mogu biti rani i kasni.

Mačje oko je siguran znak smrti

- proširene zenice koje ne reaguju na svetlost (pri otvaranju očnog kapka zenica se skuplja, a pri zatvaranju se šire. Ovde ta reakcija izostaje).

Smrt kod povređenog nastupa posle 5-7 minuta od prestanka disanja i rada srca, zbog nedostatka kiseonika u mozgu usled prekida krvotoka. Tih nekoliko minuta od prestanka životnih funkcija do smrti moždanih ćelija naziva se klinička ili prividna smrt. Ako se u tom vremenu započne sa veštačkim disanjem i masažom srca, povređeni se može održati u životu dok se ponovo ne uspostave životne funkcije (disanje i rad srca). To ponovno vraćanje u život se zove oživljavanje ili reanimacija. Ako se pomoć započne prekasno uspeh će izostati.

Rani sigurni znaci smrti:

- Znak "upaljene cigarete" - ako upaljenom cigaretom dodimemo kožu povređenog i nanesimo mu opekotinu, koža će pocrveneti ako je povređeni u stanju prividne smrti, dakle još je živ. Ako nema reakcije na koži, to je znak sigurne smrti
- Znak "mačjeg oka" - pri pritisku prstima očne jabučice sa strane, maksimalno proširena zenica se izdužuje, postaje elipsasta. Ako nakon prestanka pritiska zenica zadrži ovaj oblik to je znak sigurne smrti, a ukoliko se vrati u prvobitan kružni oblik to je znak da je povređeni još živ

Kasni sigurni znaci smrti:

- mrtvačko bledilo
- mrtvačka ukočenost - zahvata zglobove, a utvrđujemo je na zadnjoj strani vrata, vilici i zglobu kolena
- mrtvačke mrlje - modroljubičaste su, različite veličine. Nalaze se na delovima tela koji su bliže podlozi na kojoj telo leži
- zamućenje rožnjače - na rožnjači se pojavljuju beličaste mrlje
- hladna koža
- mrtvački zadah - s nadutošću trbuha, javlja se znatno kasnije kao posledica truljenja

Pri saobraćajnim nezgodama može doći do prestanka disanja zbog udara, trovanja izduvnim gasovima, kod osoba u besvesnom stanju koje leže na leđima, itd. Prestanak disanja vodi u sigurnu smrt, pa je nužno kod takvih povreda odmah pristupiti izvođenju veštačkog disanja, što stručnije i uvežbano.

Pregled potvrđenog dela tela izvodi se prema kazivanju potvrđenog i prema sopstvenim zapažanjima. Ako je povređeni bez svesti, mora se pregledati celo telo (glava, vrat, trup i ekstremiteti). Česta je tzv. politrauma, odnosno višestruke povrede raznih delova tela. Posebno je važno na vreme otkriti povredu kičme, već pri prvom orijentaciono-trijažnom pregledu.

Veštačko disanje

Postoji više metoda veštačkog disanja:

- metoda "usta na usta"
- metoda "usta na nos"
- metoda "usta na usta i nos"
- metoda "pomoću ruku povređenog", najpoznatija je Holger-Nilsenova metoda

Pre nego što pristupimo davanju veštačkog disanja, treba obaviti sledeće radnje:

- utvrditi da povređeni ne diše
- očistiti disajne puteve (nos i usnu šupljinu)
- obezbediti prolaznost disajnih puteva zabacivanjem glave unazad
- postaviti povređenog u položaj za davanje veštačkog disanja, zavisno od metode koju primenjujemo.

Veštačko disanje predstavlja veštačko dovodenje vazduha u pluća osobe koja je prestala da diše, tako da se disanje nastavlja na veštački način. Ako je povređeni samo bez gubitka svesti (u nesvesti), veštačko disanje se ne primenjuje.

Glavu je najlakše zabaciti prihvatanjem čela i brade. Pri tome se otvaraju disajni putevi.

Pri zabacivanju glave otvaraju se disajni putevi zbog odmicanja jezika od zadnjeg zida ždrela.

Pri veštačkom disanju usta na nos usta treba zatvoriti, a vazduh uduvavati kroz nozdrve.

Pri veštačkom disanju usta na usta nos treba zatvoriti, a vazduh uduvavati kroz usta.

Malom detetu vazduh se može uduvavati istovremeno kroz nos i usta.

Praktični deo

Povređeni se postavi u ležeći položaj na leđa.

Čišćenje nosne šupljine i uklanjanje stranog sadržaja (krv, zemlja) se obavlja pomoću uzanog zamotuljka gaze.

Čišćenje usne duplje se obavlja kažiprstom oko koga se obmoti gaza i pokretima gore - dole, levo - desno odstrani strani sadržaj (zgrušana krv, povraćeni sadržaji, zemlja, polomljeni zubi), koji sprečava prolaznost disajnih puteva.

Zabaciti glavu unazad tako da brada dođe u najuzdignutiji položaj. Na ovaj način se koren jezika odmakne od zadnjeg zida ždrela i otvara se put za prolazak vazduha.

Nakon ovoga pristupamo veštačkom disanju.

Pri metodi "usta na nos" jednom rukom potisnemo čelo na niže, a dlanom druge ruke podižemo bradu prema gore. Na taj način učvršćujemo glavu u zabačenom položaju, a usta su potpuno zatvorena. Posle uduvavanja vazduha kroz nos povređenog, usta se lagano otvore kako bi vazduh nesmetano izašao iz pluća.

Pri metodi "usta na usta" dlanom jedne ruke potisne se čelo unazad, a palcem i kažiprstom te ruke zatvore se nosnice i onemogućuje prolaženje vazduha kroz njih. Donja vilica se podigne dlanom druge ruke, a palcem položenim na bradu otvore se usta.

Spasilac udahne vazduh i kad oseti potrebu da ga izdahne, priljubi usta oko nozdrva ili oko usta povređenog i uduvava mu vazduh u pluća, prateći pogledom dizanje grudnog koša. Ukoliko se grudni koš na podiže, znači da vazduh ne ulazi u pluća. Tada treba proveriti zabačenost glave i prohodnost disajnih puteva. Po završenom uduvavanju spasilac sklanja svoja usta, omogućavajući povređenom spontani izdah.

Postupak se ponavlja 16-18 puta u minutu, jer brzina i ritam veštačkog disanja moraju odgovarati normalnom disanju. To se postiže uduvavanjem vazduha u času kad spasilac oseća potrebu da izdahne. Jačina udvavanja sme biti malo jača od normalnog izdaha, jer pri snažnom udvavanju vazduh ulazi kroz jednjak u želudac, naduvava ga i može da dovede do izbacivanja želudačnog sadržaja u ždrelo. Kod udvavanja vazduha kroz nos, ove neželjene posledice su ređe. Vazduh se može efikasno udvavati kroz maramicu ili gazu, koja se povređenom stavlja preko nosa ili usta.

Kod male dece vazduh se može istovremeno udvavati kroz nos i usta. Broj udvavanja je veći i iznosi 18-20 puta u minutu.

Veštačko disanje po Holger-Nilsenovoj metodi, pomoću ruku povređenog

Pri povredi usta, nosa ili kada se krv sliva u ždrelo nije moguće primeniti metode udvavanja vazduha pa se primenjuje veštačko disanje po Holger-Nilsenovoj metodi. Ova metoda se ne primenjuje ukoliko je istovremeno potrebna i masaža srca.

Povređeni leži potrbuške na tvrdoj podlozi sa rukama savijenim u laktovima i šakama postavljenim ispod glave, koja je okrenuta u stranu. Spasilac klekne jednim kolonom ispred glave povređenog. Prvo se izvede izdisanje pritiskom dlanova položenih na leđa povređenog u visini lopatica, paralelno sa kičmom. Udisanje se vrši povlačenjem nadlaktica i ramenog pojasa prema gore i k sebi, uz istovremeno zabacivanje tela spasioca unazad. Zatim sledi faza izdisanja sa spuštanjem ruku povređenog u početni položaj i ponovnim pritiskom na njegove lopatice. Udisanje i izdisanje se izvode u ritmu disanja spasioca.

Pri ručnoj metodi veštačkog disanja povređenog stavljamo u ležeći položaj potrbuške, a glava mu je oslonjena na šake. Spasilac je u poluklečećem položaju iznad njegove glave.

Pritiskanjem na leđa vršimo fazu izdisanja

Podizanjem podlaktica grudni koš se širi i vazduh ulazi u pluća (udisanje)

Povlačenjem ruku prema sebi grudni koš se još više širi i udisaj produbljuje.

Vraćanjem povređenog u početni položaj grudni koš se sužava i započinje izdisaj

Spoljna masaža srca

Spoljna masaža srca se ne vrši kod osobe u nesvesti, ukoliko joj srce radi. Ako srce radi, makar i slabijom jačinom, ne sme se primeniti spoljna masaža srca, jer je ona u tom slučaju štetna po život povređenog.

Srčani zastoj se prepoznaje po gubitku svesti, prestanku srčanog rada (gubitak pulsa na velikim krvnim sudovima - vratna arterija, ne čuje se kucanje srca), po širokim zenicama, upadljivo bleđoj ili lividnoj boji kože. Tada redovno nema ni disanja, tako da se primenjuje masaža srca istovremeno sa veštačkim disanjem. Utvrđivanje drugih znakova predstavlja opasni gubitak vremena, jer se dijagnoza mora postaviti u roku od 10 sekundi.

U ovom stanju cirkulacija krvi je zaustavljena, ali ako se srce stegne nekom spoljnom silom, krv će iz njegovih šupljina otići u arterije, a ako pritisak popusti i srce se proširi, krv će se ponovo iz vena sliti u njegove šupljine. Ponavljanjem ovih radnji uspostaviće se cirkulacija krvi na veštački način. Na tom principu se zasniva spoljna masaža srca.

Pritiskivanjem grudne kosti srce se pritisne između nje i kičme, pritisak u srcu se povećava, a krv odlazi u arterije.

Praktični deo

Kad pritisak popusti, srce se proširi, a krv iz vena ulazi u njegove šupljine.

Povređeni se stavlja u ležeći položaj na leđa, na tvrdoj podlozi, sa nogama podignutim do ugla od 25°-40° (oslonimo ih na podesan predmet). Spasilac nekoliko puta snažno udari svojom pesnicom u predeo srca povređenog, pokušavajući da podstakne srce na ponovni rad. Ako ovo ne izazove rad srca, započinje se spoljna masaža srca.

Spasilac klekne pored povređenog, opruži ruke i šake, postavi koren leve šake na sredinu donje trećine grudne kosti povređenog, koren desne šake stavi preko leve, i težinom svoga tela, ne savijajući laktove, vrši pritisak na grudnu kost. Izvede se brz pritisak na grudnu kost, tako da se ona povije za 3-5 cm. Zatim sledi popuštanje pritiska, ali dlanovi ostaju na grudnoj kosti. Kompresija grudne kosti se ponavlja u pravilnom ritmu od 60-80 puta u minutu. Kod dece se pritisak izvodi samo sa jednim dlanom, a kod odojčadi sa tri prsta jedne ruke ili palcem i to na srednjoj trećini grudne kosti.

Novorođenčetu ili dojenčetu srce se masira pritiskanjem vrhovima prstiju na srednju trećinu grudne kosti.

Masaža srca je efikasna ako se pri svakoj kompresiji grudne kosti pipa puls na vratnoj arteriji. Odsustvo pulsa pokazuje da masaža nije dobra i tada treba pojačati pritisak na grudnu kost, a smanjiti učestalost. Ukoliko je pritisak na grudnu kost suviše snažan, može doći do njenog preloma ili preloma rebara. Pogrešno usmeren pritisak prema desnoj strani trbuha, može dovesti do prskanja jetre i smrti zbog iskrvarenja.

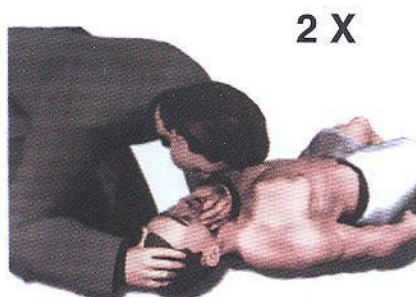
Oživljavanje - reanimacija

Kod istovremenog prestanka rada srca i disanja (privedna smrt), primenjuje se kombinovana metoda istovremenog davanja veštačkog disanja i masaža srca. Ovdje se masaža srca izvodi naizmenično sa veštačkim disanjem po ustaljenom ritmu. Ovakav vid ukazivanja prve pomoći naziva se oživljavanje.

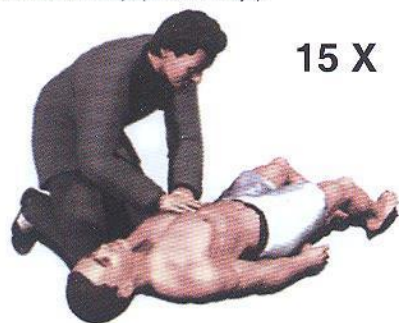
Ako u oživljavanju učestvuje samo jedan spasilac, prvo započinje sa veštačkim disanjem, i to: 2 uduvavanja (metoda usta na usta), pa potom vrši 15 pritisaka na grudnu kost (srčana masaža). Odnos je 2:15 (disanje:srčana masaža).

Ako u oživljavanju učestvuju dva spasioca, tada jedan izvodi veštačko disanje, a drugi masažu srca na već opisan način, u odnosu jedno uduvavanje na 5 pritisaka na grudnu kost). Odnos je 1:5 (disanje:srčana masaža). To odgovara odnosu 16-18 uduvavanja na 60-80 pritisaka na grudnu kost.

Započeto oživljavanje se ne sme prekidati duže od 5 sekundi, jer će zbog nedostatka krvi (kiseonika) nastati posledice po mozak. Reanimacija se primenjuje sve dok se ne uspostavi spontano disanje i srčani rad ili dok se ne pojave sigurni znaci smrti.

Kad oživljava samo jedan spasilac, prvo se izvodi veštačko disanje (2 uduvavanja).

Posle uduvavanja vazduha vrši se masaža srca sa 15 pritisaka na grudnu kost

Kad u oživljavanju učestvuju 2 osobe, jedna vrši veštačko disanje, a druga masažu srca u odnosu 1:5

Ne sme da se poklopi uduvavanje vazduha sa pritiskom na grudnu kost, jer je onda efekat ravan nuli

Gušenje u besvesnom stanju

Prohodnost disajnih puteva se pogoršava u besvesnom stanju iz sledećih razloga:

- mlitavosti svih mišića u nesvesti, koren jezika je priljubljen uz zadnji zid ždrebla i zatvara disajne puteve, ukoliko povređeni leži na leđima
- gašenja zaštitnih refleksa (gutanja i kašljanja), što dovodi do nakupljanja tečnog sadržaja u ždreblu (krvi, slina, povraćenih masa), koji u času udisanja ulazi u grkljan i dušnik pa se gušenje pojačava.

Uzroci nesvesti mogu biti različiti:

- povrede mozga s vidljivim povredama glave ili bez njih
- veliki gubitak krvi (iskrvarenje)
- trovanje ugljenmonoksidom

Prva pomoć mora da bude brza kad se povređeni guši, a to ćemo prepoznati po sledećim znacima:

povređeni krklja i hrče, grudni koš mu se nepravilno širi i sužava, lice, a posebno usne pomodne, a moguće je i grčenje tela.

Bez obzira na uzroke gubitka svesti, prva pomoć kojom se sprečava gušenje uvek je ista:

Bočni "koma" položaj

- onesvešćenog postaviti u bočni položaj (koma položaj). U tom položaju jezik je odmaknut od zadnjeg zida ždrebla, a tečni sadržaj slobodno ističe iz ždrebla i usne duplje, pa je prohodnost disajnih puteva ponovo uspostavljena.
- povređeni se u bočni položaj stavlja tako što mu se jedna šaka stavi pod sedalni predeo, a noga sa te strane savije u kolenu i kuku. Spasilac prihvati povređenog za suprotnu ruku i odeću na boku sa te strane svojom drugom rukom, pa ga povuče prema sebi. Povređeni je na boku, noga na kojoj leži je savijena, a ruka ispružena iza leđa.

Suprotna noga je ispružena, a ruka sa te strane se savije tako da se šaka nalazi ispod obraza povređenog. Glava je zabačena unazad.

- ako povređenog ne smemo staviti u bočni položaj (povrede sa strane, prelom kičme), gušenje ćemo sprečiti njegovim stavljanjem potbuške, i ovde koren jezika nije priljubljen uz ždrelo, a tečni sadržaj ističe.

Krvarenje

Isticanje krvi iz krvnih sudova se naziva krvarenje, i može biti:

- arterijsko - prepoznaje se po tome što svetlocrvena krv ističe, šiklja u povijenom mlazu, poput vodopada, iz krvnog suda sinhrono sa srčanim kontrakcijama
- vensko - prepoznaje se kao ravnomerno isticanje iz rane tamnocrvene krvi koja se sliva niz povređeni deo tela
- kapilarno - javlja se u vidu sitnih kapljica krvi, koje se kao rosa pojavljuju na celoj površini rane, slivaju se, tako da krv pokriva ranu i izliva se iz nje. Ovo krvarenje se obično brzo zaustavlja samo po sebi ili prestaje ako se na ranu stavi običan zavoj

Prema vrsti krvnog suda koji je povređen i iz koga krv ističe, krvarenje može biti arterijsko, vensko i kapilarno.

Spoljašnje krvarenje se prepoznaje po tome što krv izlazi iz rane i razliva se u okolini povrede.

Unutrašnje krvarenje karakteriše izlivanje krvi u telesne šupljine (grudna i trbušna) ili među tkiva, pa ga je teže prepoznati. Tada tražimo znake iskrvarenosti i obraćamo pažnju na izgled povređenog, na rad srca i na tegobe na koje se on žali.

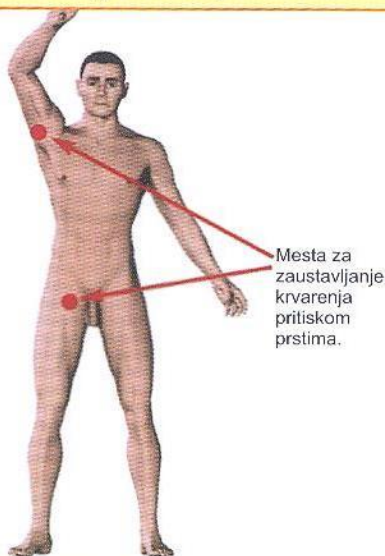

Zavisno od sredine u kojoj se krv izliva, razlikujemo spoljašnje i unutrašnje krvarenje.

Iskrvarenost je gubitak veće ili manje količine krvi. Ukoliko povređeni izgubi više od 1/3 celokupnog volumena krvi (odrasli čovek ima 5-6 litara krvi), nastupiće smrt zbog iskrvarenosti.

Pravovremenim zaustavljanjem krvarenja sprečavaju se opasne posledice: malokrvnost zbog postepenog krvarenja, šok zbog obilnog krvarenja i smrt zbog iskrvarenja.

Mesta za zaustavljanje krvarenja pritiskom prstima.

Zaustavljanje krvarenja iz usta i glave pritiskanjem na vratnu arteriju.

Pritisak prstima ili celom pesnicom u pazuhu može zaustaviti krvarenje na ruci

Povređeni koji krvari, bilo da je u pitanju spoljašnje ili unutrašnje krvarenje, ima hladnu, bleđu kožu, orošenu znojem, usne i jezik su mu suvi, žedan je, muka mu je. Oseća pospanost, zujanje u ušima, vrtoglavicu. Puls je ubrzan (preko 100 u minutu). Disanje ubrzano i površno.

Prva pomoć kod iskrvarenja je, osim brzog zaustavljanja krvarenja, postavljanje povređenog u vodoravan položaj bez uzglavlja, sa podignutim nogama. Ovaj položaj pospešuje pritanje krvi u mozak (autotransfuzija). Iskrvarenog treba dobro utopli pokrivanjem, a ako je pri svesti i nema povrede trbuha, dati mu da pije dosta tečnosti.

Prva pomoć kod krvarenja je zaustavljanje krvarenja. Tri najčešće korišćena načina zaustavljanja krvarenja su:

- digitalna kompresija
- kompresivni zavoj
- podvezivanje ekstremiteta

Zaustavljanje krvarenja digitalnom kompresijom (pritiskom prstiju)

Pri ovoj metodi koristimo jedan prst, više prstiju ili pesnicu pritiskajući arteriju na mestu njenog prelaska preko kosti. Mesto pritiska je između rane i srca. Znači na nogama i rukama poviše rane, a na glavi i vratu ispod rane. Zavisno od mesta povrede digitalna kompresija se može vršiti na vratu, iza ključne kosti, u pazuhu, na nadlaktici i u preponi.

Zaustavljanje krvarenja kompresivnim (pritisnim) zavojem

Kompresivni zavoj koristimo pri manjem arterijskom krvarenju kao i pri zaustavljanju venskog i kapilarnog krvarenja.

Najveći broj obilnih i jakih krvarenja se može zaustaviti na ovaj način. Zbog toga je pravilo da se, posle izvršene digitalne kompresije, svako krvarenje pokuša zaustaviti kompresivnim zavojem, a to će se obaviti na sledeći način:

dok neko vrši digitalnu kompresiju na odgovarajućem mestu, stavi se sterilna gaza na ranu koja krvari, a preko nje zamotuljak tkanine (maramica, trouglasta marama, nerazvijeni zavoj, duguljast obli kamen, okrugao komad drveta dug 8-10 cm) pa se to mesto čvrsto premota zavojem. Stegnuti zavoj prenosi pritisak na zamotuljak, a ovaj utiskuje gazu u ranu u kojoj se nalazi povređeni krvni sud i zaustavlja krvarenje. Na ovaj način je povređeni krvni sud stisnut, tako da krv ne može da protiče. Ostali krvni sudovi tog dela tela nisu jako stegnuti, pa se kroz njih obavlja cirkulacija krvi, što se kontroliše opipavanjem pulsa na nižim delovima tela ispod zavoja. Prejako stegnut zavoj može potpuno obustaviti cirkulaciju krvi i tada treba zavoj malo popustiti. Ako je pritisak nedovoljan, na zavoju će se pojaviti krv. Tada se preko zamotuljka (gde je krv probila) stavi ceo nerazvijeni zavoj ili neki drugi čvrst predmet i sve se ponovo premota. Ukoliko se krvarenje ne zaustavi ceo postupak se ponovi još jednom. Ako ni tada nema rezultata primenjuje se podvezivanje.

Zaustavljanje krvarenja iz ramena ili pazuha pritiskom u nadključnoj jami.

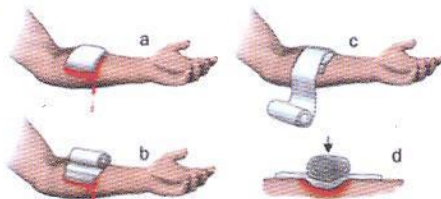
Pritiskom prstiju ili pesnice u preponu zaustavlja se krvarenje iz noge.

Zaustavljanje krvarenja podvezivanjem ekstremiteta

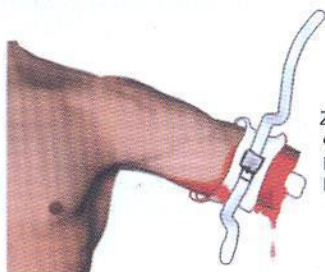
Za podvezivanje koristimo:

- originalnu Esmarhovu povesku
- elastično gumeno crevo
- platnenu povesku
- priručni materijal (trouglastu maramu, šal, kravatu, kaiš), prethodno složen u traku široku 5 cm

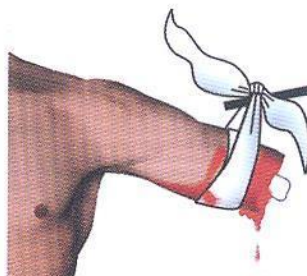

Pri postavljanju kompresivnog zavoja rana se prvo pokrije sterilnim materijalom (a), zatim se na gazu stavi zamotuljak tkanine (b), pa se čvrsto povije zavojem (c), tako da se gaza utisne u ranu i pritiskom zaustavi krvarenje (d)

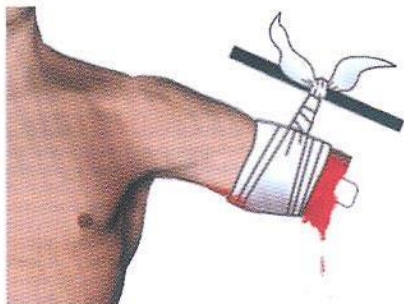
Ova metoda se primenjuje u slučaju velikog arterijskog krvarenja (koje nije moglo biti

Zaustavljanje krvarenja platnenu poveskom.

Podvez treba stegnuti štapićem.

Iz amputiranog ekstremiteta krvarenje se zaustavlja podvezivanjem trouglastom maramom. Na kraju je potrebno štapić učvrstiti da podvez ne popusti.

zaustavljeno kompresivnim zavojem) ili kod amputacije (otkidanja) dela ekstremiteta. Obavezno je upisati čas i datum stavljanja poveske, na komadiću hartije ili koži povređenog. Povređenog treba što hitnije prebaciti u najbližu medicinsku ustanovu, a povesku popuštati svakih 10-15 minuta, kako bi arterijska krv prodrla u deo tela koji je ostao bez cirkulacije. Ekstremitet sa poveskom se obavezno imobilise.

Platnena poveska za zaustavljanje krvarenja, postavlja se u jednom sloju. Završni kraj se provuče kroz kopču i čvrsto stegne, a kopča se automatski zatvori. Komadić filca se pravilno postavi ispod kopče, da ona ne bi našuljala povređenog.

Otvorene povrede

Otvorene povrede su one kod kojih je povređena i koža. Razlikujemo:

- rane - izazvane su mehaničkom silom
- opekotine - izazvane su visokom temperaturom
- smrztotine - izazvane su niskom temperaturom
- hemijske povrede (opekotine) - izazvane su hemijskim sredstvima (npr. sumporna kiselina iz akumulatora)

Rana je povreda mekog tkiva gde je došlo do ozlede kože. Svaka povreda kože je rana. Vrste rana su: posekotine, ubodne rane, razderotine, nagnječenja, smrskotine....

Prva pomoć se pruža na sledeći način: zaustavlja se krvarenje, a potom se vrši previjanje sterilnim materijalom (prvi zavoj, sterilna gaza), kod većih rana potrebno je izvršiti imobilizaciju povređenog dela tela.

Kod svih otvorenih povreda, zbog oštećenja kože, glavna opasnost preti od infekcije (trovanje krvi, tetanus, gasna gangrena), a kod rana i od krvarenja.

Najopasnije su prodorne rane (kad rana otvara telesnu šupljinu - grudnu ili trbušnu).

Strani predmeti zabodeni u ranu ne smeju da se vade, rane ne smeju da se ispiraju, posipaju prašcima ili mažu mastima.

Prodorna rana grudnog koša

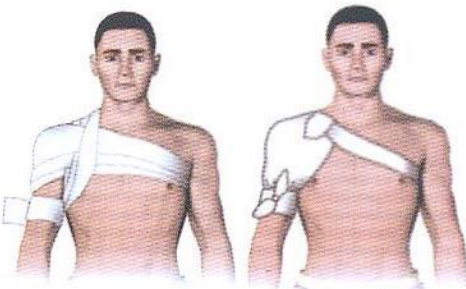
ugrožava disanje zbog ulaženja vazduha kroz ranu. Treba je zatvoriti gazom, preko koje se stavlja gumirano platno, pa se previje ili se preko gaze lepe široke trake flastera koji takođe ne propušta vazduh. Povređenog treba staviti u polusedeći položaj. Znaci povrede grudnog koša su otežano disanje, kašalj, bol, a ponekad pod prstima može da se oseti i pucketanje slomljenog rebra.

Zavijanje glave, jednog oka i oba oka trouglastom maramom.

Prodorna rana trbuha

otvara trbušnu šupljinu i omogućava prodor infekcije u nju, ali i izlaženje creva u spoljašnju sredinu. Ispala creva treba sakupiti na trbuhu (nikako ih ne gurati kroz ranu nazad) i pokriti ih trbušnim prvim zavojem ili sterilnom kompresom, pa preko toga lagano ih premotati širokim zavojem. Povređenog staviti u ležeći položaj sa nogama savijenim u preponama i kolenima. Dobro ga utopli i ništa mu ne davati da jede ili pije, nego mu samo kvasiti usne. Znaci povrede organa trbušne duplje su bol, muka, gađenje, povraćanje...

Zavijanje ramena zavojem i trouglastom maramom.

U saobraćajnim nezgodama česte povrede su **opekotine** nastale vrelom vodom iz hladnjaka, plamenom ili hemijskim materijama (hemijske opekotine). Razlikujemo četiri stepena opekotina prema dubini oštećenja tkiva.

Zavijanje kuka zavojem i trouglastom maramom.

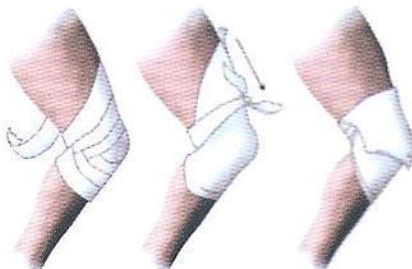
Smrzotine su lokalne povrede tela koje nastaju dejstvom niskih temperatura. Najčešće stradaju noge, ruke, uši, brada, nos. One se dele na četiri stepena zavisno od dubine oštećenja tkiva.

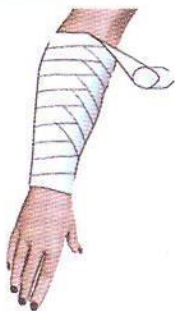
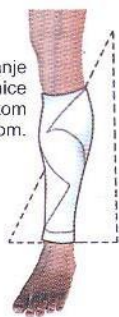
Zavijanje lakta zavojem i trouglastom maramom.

Prva pomoć:

- ugasiti požar i skloniti povređenog na sigurno mesto
- povređene delove tela osloboditi odeće (zalepljene delove ne skidati nasilno, bolje ih je opseći). Previti ih sterilnom gazom, prvim zavojem ili sterilnom kompresom. Smrzotine nikako ne trljati snegom, jer će se povreda pogoršati

Zavijanje kolena zavojem i trouglastom maramom.

Zavijanje
podlaktice
zavojem.Zavijanje
potkolenice
trouglastom
maramom.

Zavijanje šake trouglastom maramom.

Zavijanje
stopala
trouglastom
maramom.Zavijanje
nosa
takozvanom
pračkomZavijanje
prsta

- povrede izazvane hemijskim sredstvima pre previjanja treba isprati destilovanom ili čistom vodom, da bi se uklonili ostaci tog agensa i njegovo štetno dejstvo na tkivo
- izvršiti imobilizaciju povređenih delova tela
- povređenom dati da pije tečnost češće u manjim količinama
- obezbediti udoban transport

Povrede kostiju i zglobova

Prelom predstavlja nepotpun ili potpun prekid kontinuiteta kosti. Prelomi kostiju mogu biti otvoreni i zatvoreni.

Otvoreni prelom je onaj kod koga postoji povreda kože iznad preloma, a iz rane mogu da vire okrajci kostiju. Ovakav prelom je težak, jer pretil opasnost od infekcije i krvarenja. Prelomljene kosti mogu da prouzrokuju oštećenje krvnih sudova, nerava, mišića, ligamenata i da dovedu do invaliditeta.

Otvoreni prelom kosti.

Zatvoreni prelom kosti.

Zatvoreni prelom je onaj kod koga nema povrede kože, ali postoje nesigurni i sigurni znaci preloma.

Nesigurni znaci preloma su bol, otok, krvni podliv, oštećenje funkcije tog dela tela i često prinudni položaj.

Pri pomicanju povrednog dela treba prihvatiti dva susedna zgloba i povlačiti u suprotnim smerovima, kao na prvoj slici. Način prikazan na slici dole je nepravilan.

Sigurni znaci preloma su deformacija (izmenjen oblik), skraćenje ili promenjen položaj povrednog dela tela.

Povrede zgloba su uganuće i iščašenje. Iščašenje je potpuno razdvajanje dodirnih elemenata jednog zgloba, gde dolazi do prskanja zglobne čaure i izlaženja kostiju iz zgloba. Uganuće je takva povreda zgloba gde je došlo do pomeranja kostiju u zglobu, uvrtanja ligamenata i veza, a ponekad i do prskanja zglobne čaure.

Prva pomoć kod povreda kostiju i zglobova je imobilizacija. Kod otvorenog preloma prvo se zaustavlja krvarenje i rana previja. Iščašeni zglob se imobilizuje u zatečenom položaju. Kod uganuća dovoljno je samo fiksirati zglob. Zabranjeno je nameštati povređenu kost ili zglob, prisilno ih dovoditi u prirodan položaj, a kod otvorenog preloma ranu zasipati praškovima, mazati mastima, ispirati, vaditi delove kosti ili ih vraćati nazad u ranu.

Imobilizacija

Imobilizacija je stavljanje povređenog dela tela (ruke ili noge) ili celog tela u stanje mirovanja.

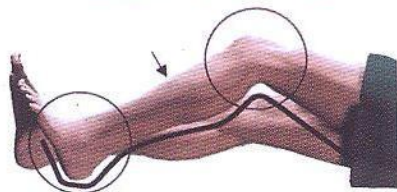
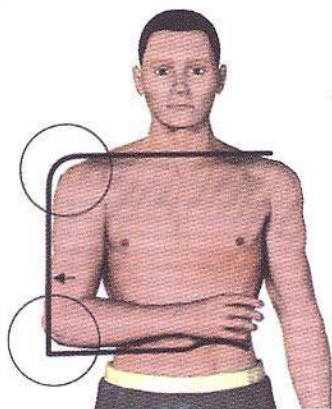
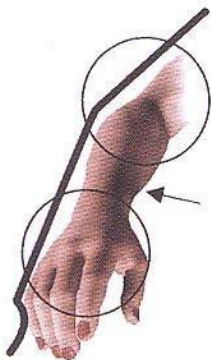
Ona se radi kod svih većih povreda (rane, opekotine, nagnječenja, promrzline, prelomi kostiju, iščašenja, zaustavljenih krvarenja poveskama) sa ciljem da se smanje bolovi, pospeši zaustavljanje krvarenja zgrušavanjem, da se spreči mogućnost daljeg povređivanja odlomcima kostiju i prodor infekcije u dubinu otvorene povrede. Sve to doprinosi sprečavanju nastanka šoka. Imobilizacija se mora sprovesti pre transporta povređenog, jer tokom njega povređeni trpi drmanje, treskanje i postoji mogućnost naknadnih povreda (krvnih sudova ili živaca) odlomcima slomljenih kostiju ili da se zatvoreni prelomi pretvore u otvorene.

Sredstva za imobilizaciju mogu biti:

- standardna sredstva - različite udlage ili šine koje se fabrički izrađuju za imobilizaciju
- priručna ili improvizovana sredstva - ona koja su "pri ruci" u opremi spasioca ili povređenog, odnosno u njihovoj neposrednoj blizini: skije, kišobran, kora drveta, stabljike biljaka, kaputi, marame, šalovi... Ponekad se upotrebi i sopstveno telo povređenog za učvršćivanje povređenog dela uz zdravi (npr. imobilizacija potkolenice vezivanjem povređene noge za zdravu).

Imobilizacija svakog pojedinog dela tela ima svoje karakteristike, ali pri tome važe sledeća opšta pravila:

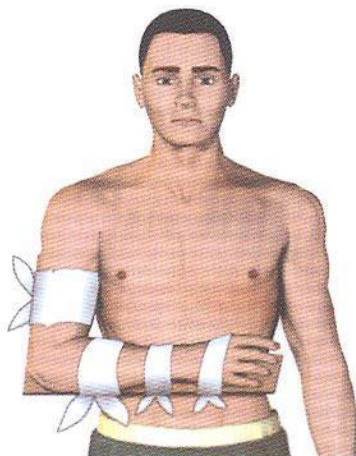
- imobilize se povređeni deo i dva susedna zgloba. Zglobovi pri tome moraju biti u fiziološkom položaju, a to je srednji položaj između najjače savijenosti i opruženosti, kad su svi mišići najopušteniji. Zbog toga nekad treba modelirati predmet kojim se imobilize

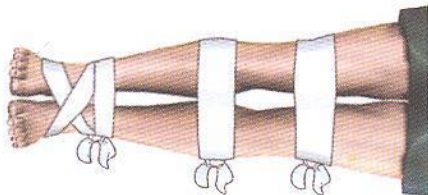
Imobilizacija dva susedna zgloba u normalnom položaju.

- ne pokušavati da se u okviru pružanja prve pomoći i pri imobilizaciji izvrši nameštanje preloma ili iščašenja, jer bi to pored izazivanja jakih bolova moglo dovesti do naknadnog oštećenja krvnih sudova i živaca oštrim odlomcima kostiju
- dok se ne postigne imobilizacija neko pomoćno lice treba slomljenu ruku ili nogu da održava u zategnutom stanju, povlačeći je za šaku ili stopalo
- tvrde predmete, koji se koriste pri imobilizaciji, treba prethodno obložiti, a izbačene koštane delove zaštititi stavljanjem krpe ili vate, jer bi direktan pritisak na njih izazvao jake bolove
- sredstva za imobilizaciju se stavljaju preko odela ukoliko nema rana, spoljašnjeg krvarenja i si.

Prelom ključne kosti se često sreće pri saobraćajnim nesrećama: rame sa povređene strane je spušteno, a na mestu preloma je vidljiv otok, krvni podliv - deformacija. Pri dodiru se javlja bol i škriputanje prelomljenih okrajaka kosti. Ruka sa te strane je ograničene pokretljivosti.

Imobilizacija podlaktice sigurnosnim trouglom

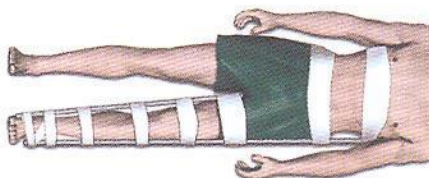
Imobilizacija potkolenice vezivanjem povređene noge za zdravu.

Imobilizacija preloma ključne kosti sa dve trouglaste marame, pogled spređa i od pozadi. Na ovaj način dolazi do zatezanja i vraćanja oba ramena unazad, opuštaju se zategnuti mišići sa povređene strane, tako da se sprečava prodiranje delova polomljene ključne kosti u plućno tkivo.

Imobilizacija potkolenice dvema daskama.

Imobilizacija natkolenice dvema daskama.

Povrede kičme

Znaci preloma kičme nalaze se na mestu povrede. To su otok, krvni podliv, bol i deformacija. Ako je povređena kičmena moždina, oduzete su noge, ponekad ruke, povređeni nekontrolisano mokri i izlučuje izmet.

Povreda kičme je vrlo opasna i treba je na vreme otkriti ili bar posumnjati na nju pre nego što povređenog pomaknemo. Prilikom povrede kičmenog stuba, kičmena moždina ne mora biti potpuno prekinuta, ali nepravilnim pomeranjem spasilac može dovesti do njenog presecanja koje može da nastane i pri najmanjem pokretanju okrajaka polomljenog pršljena. Tada se prekida veza između mozga i udaljenih delova tela. Nastaje oduzetost mišića ispod mesta prekida kičmene moždine, što uzrokuje težak, najčešće doživotan invaliditet (npr. oduzetost obe noge). Život povređenog može biti ugrožen, ako se radi o povredi kičmene moždine u vratnom delu.

Povrede kičme nastaju delovanjem direktne sile (udarac u leđa ili pad na leđa) ili indirektno (padom na noge ili na glavu).

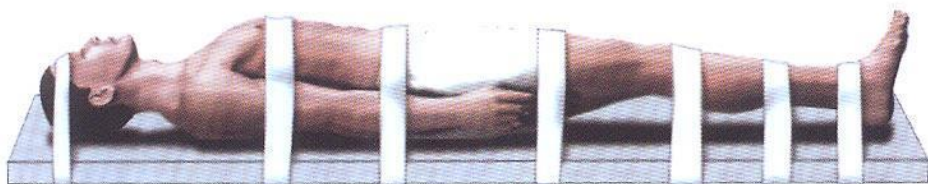
Prva pomoć kod povreda kičme

Povređenog treba pažljivo izneti iz vozila i nikako mu ne savijati kičmu. Ovi zahtevi se mogu postići ako u prenošenju učestvuju tri do četiri osobe koje se nalaze sa iste strane povređenog. Jedan mu stoji pored glave, jednom rukom pridrži glavu i potiljak, a drugom rukom rameni deo, drugi ga hvata za gležnjeve nogu, treći pridrži noge i karlicu, a četvrti pridrži povređeni deo kičme. Ako tri osobe vrše prenošenje, onda prvi pridrži glavu i rameni deo, drugi noge i karlicu, a treći pridrži mesto preloma kičme i održava ravan položaj povređenog dela. Povređeni deo kičme treba da bude u sredini, a ruke blizu njega, jer se tako najlakše kontroliše suviše pomeranje pri nošenju.

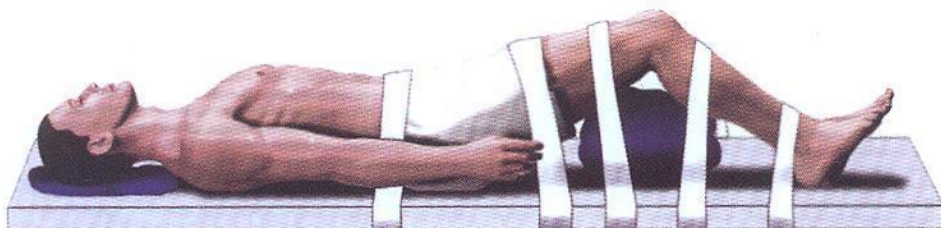

Ako je osoba sa povredom kičme u nesvesti, imobilise se potrbuške.

Imobilizacija kičmenog stuba se obezbeđuje nepomičnim ležanjem na tvrdoj podlozi (daska ili vrata). Važno je da se pod slabinski i vratni predeo podmetne jastuče, savijeno ćebe ili bluza, kako bi se očuvala prirodna savijenost kičme u tom predelu. Položaj povređenog sa povredom vrata u toku transporta je ležeći na leđima.

Osobu s povredom kičme treba imobilisati za dasku

Imobilizacija ozleđenog pri prelomu karličnih kostiju.

Pri povredi karlice povređeni se imobilise u ležećem položaju na leđima sa nogama blago savijenim u kolenima, ispod kojih se stavlja zamotano ćebe ili kaput. Ovim položajem se izbegava zatezanje mišića prema karlici.

Na kraju, povređenog vežemo za dasku komadima zavoja, trouglastim maramama i sl. Samo ovako imobilisan povređeni je spreman za transport, najbolje kolima hitne pomoći, ali ako ih nema koriste se vozila tipa kombi karavan, kamion i si. Da bi se ublažili potresi tokom transporta ispod daske na kojoj leži povređeni stavljaju se ćebad, odeća, slama i biraju se bolji putevi.

Ako je povređeni bez svesti stavljam ga potrbuške, a podmetače pod prepone i grudni koš.

Povrede glave i moždane mase

Znaci povrede mozga su:

- gubitak svesti
- krvarenje ili isticanje sukrvičave moždane tečnosti (likvor) iz nosa, usta i ušiju
- površno i ubrzano disanje pomećen rad srca

Najčešće su povrede mekih delova lica, povrede oka, uha, prelomi lobanje i povrede mozga.

Kada dođe svesti posle potresa mozga, povređeni je zbunjen, obično ima glavobolju, muku, povraćanje i ne seća se vremena neposredno pre povrede i u trenutku povređivanja. Ima gubitak pamćenja pa isto pitanje postavlja više puta, jer nije zapamtio dobijen odgovor na njega zbog gubitka pamćenja. Povređeni se može dobro subjektivno osećati, ali zbog mogućih komplikacija (krvarenje u mozgu) transportuje se u zdravstvenu ustanovu u ležećem položaju na leđima sa uzdignutom glavom. Ako je povređeni u nesvesti stavlja se u bočni, takozvani koma položaj.

Šok

Znaci šoka: povređeni je pri svesti, ali uprkos svom teškom stanju deluje mirno, ne žali se na bolove, ne zahteva pomoć. Za događaje oko sebe je nezainteresovan, a na postavljena pitanja, iako ih čuje, ne odgovara odmah. Koža mu je bledosiva, a disanje je ubrzano.

Šok se javlja kao posledica povređivanja, usled poremećaja krvotoka i nedovoljnog snabdevanja tkiva kiseonikom.

Uzroci šoka su krvarenje, gubitak telesne tečnosti, bolovi, smetnje pri disanju, koji se javljaju kod mnogih povreda (povrede grudnog koša, trbuha i unutrašnjih organa, obimnog gnječenja udova, povreda velikih kostiju, teških opekotina i iskrvavljenja...)

Uzroci šoka se uklanjaju pravovremenom i ispravnom prvom pomoći. Posebno je značajno brzo zaustaviti krvarenje, imobilisati povređene delove tela pre transporta i ukloniti smetnje disanja.

Povređenog staviti u ležeći položaj na leđa, bez uzglavlja, sa podignutim nogama. Uvek ga treba zagrevati pokrivanjem.

Ako to povreda dopušta, povređenom treba davati tople napitke u malim obrocima, najbolje kašikom. Neophodno je obezbediti brz i udoban transport.

Nega i transport povređenih

• Povređenima se pruža nega od momenta završetka ukazivanja prve pomoći, u toku transporta, pa sve do zdravstvene ustanove. Nega se sastoji:

- u zaštiti od vremenskih uticaja
- kontrolisanju rada srca i disanja
- praćenju stanja svesti
- kontrolisanju postavljene imobilizacije, zavoja ili poveske
- davanju tečnosti onima koji su pri svesti i bez povreda unutrašnjih organa

Pravilan transport zahteva udobnost transportnog sredstva i brzinu transporta.

Brz transport zahtevaju povređeni sa povredama:

- prestanak rada srca i disanja
- krvarenje
- velike opekotine i rane kojima pretilo ponovno krvarenje
- otvoreni prelomi kostiju
- povrede glave sa besvesnim stanjem
- iskrvarenost

Motorna vozila

Glavni sklopovi od značaja za bezbednost saobraćaja

MOTOR I NJEGOVI UREĐAJI	UREĐAJ ZA UPRAVLJANJE	UREĐAJ ZA ZAUSTAVLJANJE	SISTEM PRENOSA SNAGE	TOČKOVI	SVETLOSNO SIGNALNI UREĐAJI	RAM I KAROSERIJA	SISTEM OSLANJANJA	SPECIJALNI UREĐAJI I OPREMA
-------------------------	-----------------------	-------------------------	----------------------	---------	----------------------------	------------------	-------------------	-----------------------------

MOTOR SUS

Princip rada SUS motora je da toplotnu energiju pretvori u mehanički rad i time obezbedi kretanje vozila. Prema vrsti goriva SUS motori mogu biti:

KORISTE BENZIN	KORISTE DIZEL	KORISTE MEŠAVINU ULJA I GORIVA	KORISTE TEČNI NAFTNI GAS
----------------	---------------	--------------------------------	--------------------------

Prema procesu rada SUS motori mogu biti dvotaktni i četvorotaktni, a sastoje se od nepokretnih i pokretnih delova:

NEPOKRETNI DELOVI	BLOK	GLAVA	POKLOPAC	KUČIŠTE ILI KARTER
POKRETNI DELOVI	KOLENASTO VRATILO	KLIPNI MEHANIZAM	RAZVODNI MEHANIZAM	ZAMAJAC

U zavisnosti da li se radi o OTO ili DIZEL motorima, odnosno dvotaktnim ili četvorotaktnim motorima, motori imaju sledeće uređaje:

ZA PODMAZIVANJE	ZA HLAĐENJE	ZA SNABDEVANJE MOTORA GORIVOM	ZA PALJENJE SMEŠE	ELEKTRIČNE UREĐAJE
-----------------	-------------	-------------------------------	-------------------	--------------------

UREĐAJ ZA UPRAVLJANJE

Ima zadatak da obezbedi usmeravanje upravljačkih točkova, da održava pravac i omogući manevrisanje. Mora biti takav da se prednji točkovi vozila koji se nalaze u položaju zaokretanja, posle oslobađanja točka upravljača, sami vraćaju ka položaju za pravolinijsko kretanje. Prema načinu prenošenja sile od volana do točkova, može biti mehanički ili servo. Sastavni delovi su:

TOČAK VOLANA	VRATILO VOLANA	GLAVA VOLANA	POLUŽNI MEHANIZAM-SISTEM SPONA
--------------	----------------	--------------	--------------------------------

Glavni prenosnik može biti:

NA PRINCIPU NAZUBLJENE LETVE	NA PRINCIPU BESKRAJNOG NAVOJA I KRUŽNOG SEGMENTA	NA PRINCIPU BESKRAJNOG NAVOJA I KRUŽNOG TOČKIČA
------------------------------	--	---

Za pravilan rad uređaja za upravljanje bitna je geometrija prednjih točkova (konvergencija točkova, zaturni točka, bočni nagib točka, bočni nagib osovinice rukavca točka.)

UREĐAJI ZA ZAUSTAVLJANJE

Imaju zadatak da na brz i efikasan način omoguće usporavanje, zaustavljanje i obezbeđenje vozila u stanju mirovanja. Prema nameni kočnice se dele:

RADNA	POMOĆNA	PARKIRNA	USPORAČ (DOPUNSKA KOČNICA)
-------	---------	----------	----------------------------

Radna kočnica može biti HIDRAULIČNA, a princip rada joj je sledeći: vozač deluje na pedalu i tada se u glavnom kočionom cilindru vrši sabijanje kočionog ulja koje putem cevovoda i kočionog cilindra, smeštenih na anker ploči točka, razmiče kočione papučice. Frikcione obloge papučica naležu na doboš točka, usled čega nastaje trenje a time i kočenje. Kada vozač skine nogu sa komande kočnice, hidraulično ulje se oslobađa pritiska, te će povratne opruge izvršiti pomeranje papučica u prvobitni položaj. Sličan je princip rada kada se radi o disk kočnicama.

Radna kočnica može biti i PNEUMATSKA (VAZDUŠNA) i primenjuje se na teretnim vozilima velike nosivosti, priključnim vozilima i autobusima. Kočenje se obavlja delovanjem na papuču relativno malom silom, a zahvaljujući pritisku vazduha i prečniku klipa u radnom cilindru, obezbeđuje se velika sila kočenja.

POMOĆNA KOČNICA služi da u slučaju otkazivanja radne kočnice, obezbedi usporenje i zaustavljanje vozila. Na teretnim vozilima veće nosivosti i na autobusima pomoćna kočnica je kombinacija mehaničke i vazdušne kočnice ili hidraulične i vazdušne kočnice i naziva se SERVO kočnica.

PARKIRNA KOČNICA je u suštini pomoćna s tim što omogućuje da se pomoću odgovarajućeg mehanizma ostavi u položaju koji vozač želi.

USPORAČ (DOPUNSKA KOČNICA) obezbeđuje postepeno usporavanje vozila a da se pri tome manje aktivira radna kočnica. Najčešće se koristi na dužim nagibima, tj. nizbrdicama. Ovde su dati samo osnovni principi, dok danas postoje mnoga savremena rešenja koja obezbeđuju daleko bolje usporavanje i zaustavljanje vozila.

SISTEM PRENOSA SNAGE (TRANSMISIJA) i čini ga:

SPOJNICA (KVAČILO)	MENJAČ	KARDANSKO VRATILO	POGONSKI MOST
-----------------------	--------	----------------------	------------------

SPOJNICA (kvačilo) ima zadatak da prenese obrtni momenat motora na menjač i da u određenom trenutku izvrši prekid veze između motora i menjača.

MENJAČ ima zadatak da omogući rad motora kada vozilo miruje, omogući kretanje unapred i unazad i omogući promenu stepena prenosa.

KARDANSKO VRATILO ima zadatak da prenese obrtni momenat od menjača do pogonskog mosta.

POGONSKI MOST ima zadatak da prenese obrtni momenat od kardanskog vratila na pogonske točkove i time obezbedi kretanje vozila. Glavni delovi pogonskog mosta su: glavni prenosnik, diferencijal, poluvratila i kućište pogonskog mosta.

DIFERENCIJAL je glavni deo pogonskog mosta i obezbeđuje bezbedno kretanje vozila u krivini, time što omogućava da se za isto vreme spoljni točak okreće brže i pređe duži put od unutrašnjeg točka.

TOČKOVI (sastoje se od pneumatika i naplatka-felne) imaju sledeći zadatak:

DA NOSE CEO TERET VOZILA	DA OBEZBEDE ELASTIČNO OSLANJANJE VOZILA NA PODLOGU	DA REALIZUJU VUČNU SILU
-----------------------------	--	----------------------------

SVETLOSNO-SIGNALNI UREĐAJI

ZA OZNAČAVANJE VOZILA	ZA OSVETLJAVANJE PUTA	ZA DAVANJE SVETLOSNIH ZNAKOVA
--------------------------	--------------------------	----------------------------------

Uređaji za osvetljavanje puta

GLAVNI FAROVI	FAROVI ZA MAGLU	ZA VOŽNJU UNAZAD	ZA RADOVE NA PUTU	POKRETNI FAROVI
---------------	-----------------	------------------	-------------------	-----------------

Uređaji za označavanje vozila

POZICIONO SVETLO	ZADNJE ZA MAGLU	PARKIRNO	GABARITNO	ZADNJE REG. TABLICE	ROTACIONO I TREPČUĆE	KATADIOPTERI
------------------	-----------------	----------	-----------	---------------------	----------------------	--------------

Uređaji za davanje svetlosnih znakova

ŠTOP SVETLA	POKAZIVAČI PRAVCA	ZA ISTOVREMENO UKLJUČIVANJE SVIH POKAZIVAČA PRAVCA
-------------	-------------------	--

UREĐAJI KOJI OMOGUĆAVAJU NORMALNU VIDLJIVOST

VETROBRAN I SPOLJNA PROZORSKA OKNA KABINE I KAROSERIJE	BRISAČ VETROBRANA	VOZAČKO OGLEDALO
--	-------------------	------------------

UREĐAJI ZA DAVANJE ZVUČNIH ZNAKOVA (poglavlje 12 priručnika „VOZAČ“)

ŠASIJAIKAROSERIJA

Ram je glavni noseći deo svih vozila, a u praksi sa svim sklopovima i instalacijama naziva se ŠASIJA. Karoserija (u praksi se naziva ŠKOLJKA) je deo vozila za smeštaj vozača, putnika i tereta.

SISTEM OSLANJANJA VOZILA

MEHANIZAM ZA VOĐENJE TOČKA	OGIBLJENJE	STABILIZATORI
----------------------------	------------	---------------

Ima zadatak da primi dinamička opterećenja usled neravnina na putu i da te sile amortizuje kako bi udarno opterećenje na ram, odnosno karoseriju bilo što manje, a time vozilo stabilnije i udobnije. Ogibljenje se sastoji od opružnih elemenata koji mogu biti lisnati gibnjevi, spiralne opruge ili torzione opruge i prigušnih elemenata (amortizera).

SPECIJALNI UREĐAJI OPREMA

Odnosi se na uređaje koji povećavaju udobnost lica u vozilu: klima uređaj, radio i tv, automatski sistem za otvaranje i zatvaranje vrata i prozora, automatsko podešavanje retrovizora, čajna kuhinja, WC i drugo u zavisnosti od namene vozila.

U ovom delu pokušali smo da Vas na najkraći mogući način upoznamo sa osnovnim delovima motornih vozila i njihovom funkcijom kako bi Vam olakšali deo vozačkog ispita koji se odnosi na teorijsku obuku kao i kako biste stekli osnovna znanja o Vašem vozilu.

Danas postoje i automobili na električni pogon, na solarni pogon kao i oni koji se kreću pomoću komprimovanog vazduha, te Vam predlažemo da i o njima više saznate jer se radi o vozilima budućnosti.

Preporučujemo Vam da proučite i poglavlje 12 priručnika „VOZAČ“ u kome se obrađuje tema „UREĐAJI NA VOZILIMA“

VOŽNJA

EKONOMIČNA VOŽNJA

Ekonomična vožnja zavisi od niza faktora, pri čemu je najvažniji da automobil redovno servisirate i održavate i to u ovlašćenom servisu uz korišćenje originalnih delova.

Ekonomična potrošnja goriva zavisi od načina na koji vozite auto, od toga kuda ga vozite (po kakvim putevima) i kada ga vozite (po kakvim vremenskim uslovima). Poštujte nekoliko pravila i sigurno će Vaš automobil smanjiti potrošnju goriva.

Ne startujte naglo sa punim gasom i pokušajte da održavate konstantnu brzinu vožnje i prilagodite je brzini vožnje ostalih učesnika u saobraćaju.

Izbegavajte gust saobraćaj, držite bezbedno odstojanje kako bi izbegli nagla kočenja, čime se umanjuje habanje kočnica.

Naročito je bitno voziti umerenom brzinom na autoputu čime se sigurno smanjuje potrošnje goriva.

Vodite računa o pneumaticima koji moraju biti napumpani do preporučenog pritiska. Bitan faktor je pravilno centriranje (reglaža), kao i balansiranje točkova.

Vodite računa da Vam vozilo bude čisto, jer na primer blato i led dodatno otežavaju vozilo. Kada je vozilo opterećeno, vozite lagano jer preterana težina utiče na povećanu potrošnju goriva.

Kada ste duže zaustavljeni, ne dozvolite da Vam motor radi, već ga isključite. Nikada nemojte voziti tako da Vam motor radi sa prevelikim brojem obrtaja. Uključen klima uređaj utiče na potrošnju goriva, te ga isključite kad god je to moguće. Otvoreni prozori tokom vožnje zbog povećanog otpora, povećavaju potrošnju goriva. Potrošnja se povećava kada duvaju unakrsni i čeonni vetrovi, te je potrebno smanjiti brzinu.

Postoji još niz faktora koji utiču na ekonomičnost vožnje i otkrićete ih sami sticanjem iskustva.

Ističemo i posebno upozorenje

Nikada nemojte isključivati motor prilikom spuštanja na nizbrdici ili tokom vožnje. Tada servo kočnice neće raditi kako treba. Umesto toga koristite niži stepen prenosa i kočite motorom. Isključivanjem motora može doći do zaključavanja volana čime možete izazvati saobraćajnu nezgodu.

VOŽNJA PO KIŠI

Sušтина sigurne vožnje po kiši je da se sporijom vožnjom uspostavlja bolje prijanjanje. Zato redovno kontrolišite pneumatike i usporite vožnju jer se kiša meša sa uljem i prljavštinom. Držite veće odstojanje jer je zaustavni put vozila na kiši znatno duži.

Pripremite se za put i trudite se da Vam cipele i patosnice budu suve da Vam noga ne bi skliznula sa komandi. Po oblačnom vremenu i u uslovima smanjene vidljivosti budite posebno pažljivi.

Ako vozite kroz dublju vodu pokvasićete diskove, te je potrebno da ih laganim kočenjima osušite. Nikada nemojte voziti umorni, već se zaustavite na svakih 150 do 200 km da biste se odmorili.

AKVAPLANING

To je pojava kada vozilo ne može svojom težinom da istisne vodu na putu ispod pneumatika i tada dolazi do klizanja. Već pri brzini od 55 do 90 km/h vozilo gubi kontakt sa podlogom i dolazi do opasnosti da izleti sa puta.

Zadatak pneumatika je da ispumpa vodu kroz kanale kojima je ispresecan protektor, te ako to ne uspe (naročito pri većim brzinama) dolazi do akvaplaninga.

Glavni uzroci akvaplaninga su:

BRZINA VOZILA- TREBA JE SMANJITI	DUBINA ŠARE- IMATI DOBRE GUME	DUBINA VODE- USPORITI VOŽNJU
-------------------------------------	----------------------------------	---------------------------------

Faktori koji određuju na kojoj brzini će doći do pojave akvaplaninga su:

DIMENZIJE I OBLIK KONTAKTNE POVRŠINE	KARAKTERISTIKE GAZEĆE POVRŠINE PNEUMATIKA	PRITISAK U PNEUMATICIMA	DUBINA VODE
DUBINA ŠARE PNEUMATIKA	SASTAV I STANJE VODE	TEŽINA VOZILA	STANJE PUTA

Da bi se smanjila mogućnost pojave akvaplaninga bolja je šira kontaktna površina, veća površina kanala na pneumaticima, propisan pritisak u pneumaticima, smanjena brzina što je voda dublja, pneumatici sa što većom dubinom šara, paziti na sastav vode (ulje, so, prljavština), što je vozilo lakše potrebno je više usporiti jer vozilo svojom težinom istiska vodu i na kraju, što je površina puta ravnija, lakše će doći do akvaplaninga.

Kako se ponašati u slučaju akvaplaninga:

osnovno pravilo je da ne koristite kočnice i da ne menjate pravac kretanja. Volan držite čvrsto kako bi ste zadržali vozilo u pravcu u kome se kreće, skinite nogu sa gasa i sačekajte da se volan vrati u normalu. Ako morate da kočite, činite to laganim uzastopnim pokretima, a ako imate ABS, kočite normalno stalnim pritiskom na kočnicu.

VOŽNJA PO SNEGU

Da bi ste mogli da vozite po snegu, potrebno je da koristite zimske gume ili da na postojeće postavite lance.

Izbegavajte nagla ubrzanja, kočenja i skretanja, držite dovoljno odstojanja u odnosu na vozilo ispred Vas. Na uzbrdici koristite viši stepen prenosa u odnosu na vožnju u normalnim uslovima, a na nizbrdici niži stepen prenosa. Kočite motorom ili motorom i blagim pritiskanjem kočnice kako bi se izbegla blokada točkova. Pre ulaska u krivinu, usporite, volan okrećite lagano, a ako se zadnji deo vozila zanese, dodajte gas da biste ga vratili na pravac.

Pripremite se za zimske uslove: koristite kvalitetnu tečnost za hlađenje, prekontrolišite akumulator i kablove, ako je potrebno zamenite ulje za zimske uslove, prekontrolišite svećice i sistem paljenja, zaštitite brave od zamrzavanja, koristite zimsku tečnost za pranje vetrobrana, ne dozvolite da Vam se zamrzne ručna kočnica, očistite sneg i led na donjem delu vozila, nosite opremu za zimske uslove (lampa, lopata, kablovi, strugač, rukavice, zaštitno odelo, čebe, sveća i sl.).

TRENING VOŽNJA PO LEDU

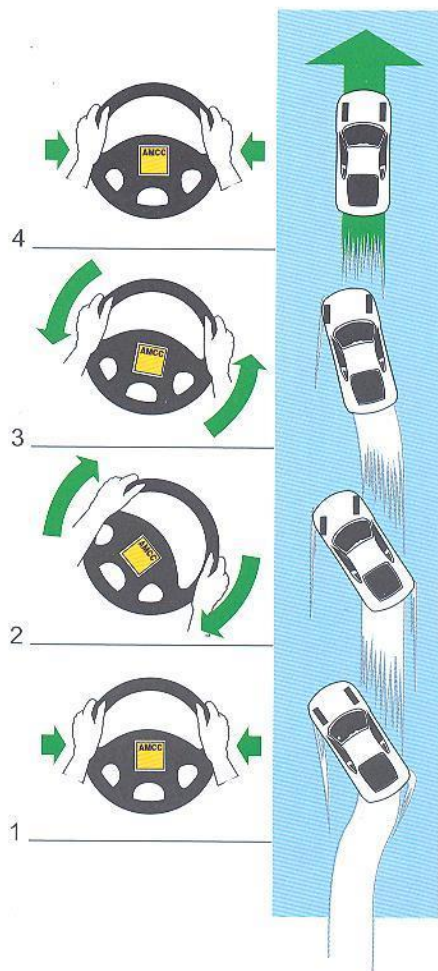
Pronađite prazan prostor (parking) čija podloga je prekrivena ledom. Kada vozilo prokliza i krene u jednu stranu, nemojte da paničite i ne pritiskajte kočnicu već uradite sledeće radnje:

1. Pritisnite kvačilo i stavite menjač u neutralan položaj;

2. Okrenite volan brzo ali pažljivo u pravcu kretanja;

3. Suština je da steknete iskustvo koliko volan treba zaokrenuti, jer ako ga previše zaokrenete, vozilo će proklizati na drugu stranu, a tada ga je mnogo teže ispraviti;

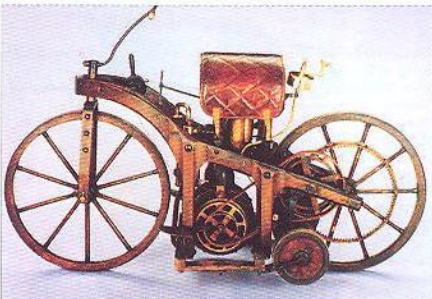
4. Kada se vozilo ispravi, ostavite menjač u neutralnom položaju, zatim polako ubacite u brzinu i nastavite da vozite;

Vežbajte ovu radnju i vremenom ćete bez problema uspevati da ispravite Vaše vozilo na klizavoj podlozi. Takođe, shvatićete da ovu radnju sigurno i bezbedno možete da izvedete samo pri malim brzinama, zato je jedini savet: **USPORITE VOŽNJU KADA SE NAĐETE NAKLIZAVOJ PODLOZI.**

Automobil

- Prvo vozilo za koje je utvrđeno da se kretalo na parni pogon sopstvenim motorom konstruisao je pod nazivom „FARADIER“ oficir francuske vojske Žozef Kinjo 1763. godine
- Prvo vozilo na tri točka sa benzinskim motorom konstruisao je Karl Benc 1886. godine.
- Francuz Levasor je 1862. godine izumeo paljenje pomoću svećica čime je primenio eksplozivni motor, takođe uveo je kvačilo, menjačku kutiju i diferencijal.
- Električni starter je pronađen 1912. godine, čime je prekinuto paljenje pomoću kurble.
- Dajmler je 1883. godine stvorio prvi automobilski benzinski motor.
- Američki hemičar Kajer je 1850. godine pronašao benzin.
- Amerikanac Čarls Gudijer je pronašao gumu, a Danlop je izmislio pneumatik pumpan vazduhom.
- Prva izložba automobila održana je 1938. godine u Parizu.
- Prva međunarodna automobilska trka održana je 1894. godine na relaciji Pariz-Ruen.
- U Beogradu je prvi sajam automobila održan 1938. godine.

Pojava prvih automobila u Beogradu i Kraljevini Srbiji

Prvi automobil u Beogradu uveo je Boško Radulović, beogradski trgovac i banker 3. aprila 1903. godine. Automobil je bio marke NESSELDORF sa Bencovim motorom, zapremine 3.200 ccm sa dva cilindra. Sa automobilom je došao i šofer, Austrijanac, koji je Sretena Kostića obučavao u vožnji.

- SRETEN KOSTIĆ je naš prvi profesionalni šofer
- Drugi automobil marke "Marel Union" uveo je beogradski trgovac Mladen Ljubinković 20. aprila 1903. godine.
- MLADEN LJUBINKOVIĆ naš prvi šofer amater
- Treći automobil uveo je dr. Đorđe Nešić, očni lekar, direktor očne klinike. Kola su bila marke "darak".
- U 1907. godini automobile su uvezli : Banka Andrejević i komp. Dva automobila, "Gref i Štiff" i "Hanza Lojd", zatvoren sa kreveteom i priborom za toalet poput "vagona Li". Boža Dragutinović, iste 1907. godine uvozi

auto na parni pogon marke "Serpole", koji je izvesno vreme saobraćao na liniji Stalać - Vrnjci.

- Vojno Ministarstvo kupilo je 1908. godine 10 teretnih vozila marke "Arbenc".
- Andra Ristić 1910. godine da uvozi automobile za prodaju. Iste godine stavlja jedno vozilo za taksi službu u Beogradu na Terazijama između hotela "Moskva" i "Balkan":

TO JE PRVI AUTOMOBIL SA TAKSIMETROM U BEOGRADU

- U martu 1911. godine dr. Jovan Brabec kupio je automobile marke "NAG" tip K.4. U junu iste godine rentijer Nikola Mesarović takođe kupuje vozilo "NAG" a u decembru ANDRA Ristić velika kola "NAG" sa lancima B.1.
- PRVI SANITETSKI AUTOMOBIL, marke "NAG" uvežen je 1911. godine uoči Balkanskih ratova.

Radovan
Savatić

Dr. Velizar
Janković

Predsednik Auto
kluba

Nj.K.V.
Knez Pavle

Predsednik
Centralne uprave

Nj.V.
Kraljica Marija

Velika zaštitnica
Auto kluba

Srpski automobilski klub

Inicijativu za osnivanje Srpskog auto-kluba pokrenuo je poznati beogradski trgovac RADOVAN SAVATIĆ, inače jedan od najuspešnijih sportskih vozača automobila u Jugoslaviji između dva rata. Prvi razgovori vođeni su polovinom jula 1921. godine u lovačkoj Sali hotela "Pariz" na Terazijama u Beogradu. Rezultat tih razgovora bio je izbor predsednika Radovana Savatića i Odbora za osnivanje kluba. Već u avgustu iste godine održan je skup pokretača za osnivanje kluba i izabrana je Privremena uprava za čijeg predsednika je izabran

Milorad Pavlović, trgovac i 12 članova. U nastavku konstituisanja, izrade normativnih dokumenata 1922. godine održan je konstitucioni zbor na kome je za predsednika izabran dr.Velizar Janković, Ministar saobraćaja i narodni poslanik, najzaslužniji funkcioner za velike uspehe koje je Klub postigao u toku svog trajanja. Organizacija i program Kluba sačinjeni su po ugledu na pravila međunarodnih automobilskih asocijacija i inostranih srodnih klubova. Klub je od početka imao veliku podršku javnosti i uglednih pojedinaca i organa vlasti.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

656.1.052.8(035)

БАБИЋ, Зоран, 1944-

Vozač : priručnik za polaganje vozačkog ispita : [u skladu sa novim Zakonom o bezbednosti u saobraćaja] / [Zoran Babić ; autor dela Humanost i solidarnost Silvana Božić ; CD testovi [i] CD simulacija Miodrag Ostojić ; fotografija Glišo Ćuk]. - 10. dopunjeno izd. - Beograd : AMSS Agencija, 2012 (Lapovo : Kolorpres). - 332 str. : ilustr. ; 23 cm

Podaci o autorima preuzeti iz kolofona. -
Tiraž 5.000.,- Str. 5: Predgovor / Glišo Ćuk.
-- Testovi za polaganje vozačkog ispita
[Elektronski izvor] / Miodrag Ostojić. -
1 elektronski optički disk (CD-ROM) :
tekst, video, zvuk ; 12 cm
-- Simulacija praktičnog dela vozačkog
ispita [Elektronski izvor] : A i B kategorije
/ Miodrag Ostojić. - 1 elektronski optički
disk (CD-ROM) : tekst, video, zvuk ; 12 cm

ISBN 978-86-7514-049-8

1. Božić, Silvana: Humanost I solidarnost
a) Возачки испити - Приручници
COBISS.SR-ID 195793420

ОСНОВАН 1921

ТРАДИЦИЈА СИГУРНОСТИ

Путно здравствено осигурање

www.ams.co.rs
Кориснички центар: 0800 009 009

АМС
ОСИГУРАЊЕ